

ΤΡΑΠΕΖΑ EUROBANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 20 ΜΑΡΤΙΟΥ-
31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020**

Όθωνος 8, Αθήνα 105 57
www.eurobank.gr, Τηλ.: 210 333 7000
Αρ. Γ.Ε.ΜΗ. 154558160000

Πίνακας Περιεχομένων των Οικονομικών Καταστάσεων	Σελίδα
Ισολογισμός	1
Κατάσταση Αποτελεσμάτων.....	2
Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος.....	3
Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης.....	4
Κατάσταση Ταμειακών Ροών	5
Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις	
1. Γενικές πληροφορίες	6
2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές	6
3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών	44
4. Κεφαλαιακή αναδιοργάνωση της Eurobank	54
5. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων	58
6. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων	60
7. Καθαρά έσοδα από τόκους	105
8. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	105
9. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες.....	106
10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων	106
11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	107
12. Λειτουργικά έξοδα.....	107
13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις.....	108
14. Φόρος εισοδήματος	108
15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	112
16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών	113
17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	113
18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	114
19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμισης κινδύνων	115
20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	118
21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	119
22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	120
23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	123
24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες.....	125
25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	126
26. Επενδύσεις σε Ακίνητα	127
27. Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	128
28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	129
29. Στοιχεία Ενεργητικού προς πώληση	130
30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες.....	130
31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.....	131
32. Υποχρεώσεις προς πελάτες	131

33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	131
34. Λοιπές υποχρεώσεις	133
35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	134
36. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο	135
37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	135
38. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	135
39. Μισθώσεις	137
40. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις	138
41. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού	140
42. Συνδεόμενα μέρη	140
43. Εξωτερικοί Ελεγκτές	142
44. Διοικητικό Συμβούλιο	142

Ισολογισμός

	Σημείωση	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ		
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	15	3.736
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	17	3.573
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	18	22
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	2.606
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	20	29.261
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	22	6.463
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	23	1.919
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	24	104
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	25	549
Επενδύσεις σε ακίνητα	26	914
Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία	27	173
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	14	4.515
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	28	1.765
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	29	36
Σύνολο ενεργητικού		55.636
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	30	7.231
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	31	4.138
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	19	2.937
Υποχρεώσεις προς πελάτες	32	34.448
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	33	1.544
Λοιπές υποχρεώσεις	34	1.174
Σύνολο υποχρεώσεων		51.472
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		
Μετοχικό κεφάλαιο	36	4.052
Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον	37	112
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		4.164
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		55.636

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 143 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Αποτελεσμάτων

	Σημείωση	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020	
		€ εκατ.	
Τόκοι έσοδα			1.167
Τόκοι έξοδα			(432)
Καθαρά έσοδα από τόκους	7		735
Έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες			201
Έξοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες			(60)
Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	8		141
Έσοδα από μη τραπεζικές δραστηριότητες	9		51
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	10		13
Αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	10		418
Λοιπά έσοδα/(έξοδα)	11		184
Λειτουργικά έσοδα			1.542
Λειτουργικά έξοδα	12		(463)
Λειτουργικά κέρδη προ απομειώσεων, προβλέψεων και εξόδων αναδιάρθρωσης			1.079
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21		(444)
Ζημιές απομείωσης υπεραξίας	27		(160)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	13		(18)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	13		(139)
Κέρδη προ φόρου			318
Φόρος εισοδήματος	14		(303)
Καθαρά κέρδη			15

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 143 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Συνολικού Αποτελέσματος

**Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020**

€ εκατ.

Καθαρό κέρδος		15
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση:		
Ποσά που αναταξινομήθηκαν ή ενδέχεται να αναταξινομηθούν μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους	(13)	
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους	<u>(1)</u>	(14)
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		
- μεταβολή στην εύλογη αξία, μετά από φόρους (σημ. 22)	360	
- μεταφορά στο λογαριασμό αποτελεσμάτων, μετά από φόρους (σημ. 10 και 22)	<u>(285)</u>	75
		61
Ποσά που δεν θα αναταξινομηθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων:		
- Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	<u>(2)</u>	(2)
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση		59
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο		74

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 143 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Κατάσταση Μεταβολών Καθαρής Θέσης

	Μετοχικό κεφάλαιο € εκατ.	Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 20 Μαρτίου 2020 (σημ. 4)	4.052	38	4.090
Καθαρά κέρδη	-	15	15
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση	-	59	59
Συνολικό αποτέλεσμα μετά από φόρο για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020	-	74	74
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2020	4.052	112	4.164
	Σημ. 36	Σημ. 37	

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 143 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων

Κατάσταση Ταμειακών Ροών

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020	
Σημείωση	€ εκατ.	
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		318
Κέρδη προ φόρου		
Προσαρμογές για:		
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών	21	444
Ζημιές απομείωσης υπεραξίας	27	160
Λοιπές ζημιές απομείωσης, προβλέψεις και έξοδα αναδιάρθρωσης	13	157
Αποσβέσεις ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων	12	61
Λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους	16	(469)
(Κέρδη)/ζημιές από πώληση θυγατρικών συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών	11	(180)
Αποτίμηση επενδυτικών ακινήτων	26	(8)
Λοιπές προσαρμογές		(6)
		477
Μεταβολές λογαριασμών που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες		
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες		318
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε τίτλους εμπορικού χαρτοφυλακίου		4
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		336
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες		(1.018)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		(71)
Καθαρή (αύξηση)/μείωση σε λοιπά στοιχεία ενεργητικού		12
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα		992
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε υποχρεώσεις προς πελάτες		1.176
Καθαρή αύξηση/(μείωση) σε λοιπές υποχρεώσεις		(142)
		1.607
Καθαρές ταμειακές ροές από/σε λειτουργικές δραστηριότητες		2.084
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		
Απόκτηση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων		(77)
Εισπράξεις από πώληση ενσώματων και άυλων παγίων στοιχείων		4
(Αγορές)/πωλήσεις και λήξεις επενδυτικών τίτλων		922
Απόκτηση συμμετοχών σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες, κοινοπραξίες και συμμετοχές σε αυξήσεις κεφαλαίου	23,24	(69)
Εισπράξεις από διάθεση/εκκαθάριση/μείωση κεφαλαίου σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	23,24	235
Μερίσματα που εισπράχθηκαν από επενδυτικούς τίτλους, θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες		3
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) επενδυτικές δραστηριότητες		1.018
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		
(Αποπληρωμές)/εισπράξεις από πιστωτικούς τίτλους	33	(849)
Αποπληρωμή υποχρεώσεων από μισθώσεις		(25)
Καθαρές ταμειακές ροές από/(σε) χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(874)
Καθαρή αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		2.228
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου		1.788
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	16	4.016

Οι σημειώσεις στις σελίδες 6 έως 143 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

1. Γενικές πληροφορίες

Την 20 Μαρτίου 2020, η διάσπαση της Eurobank Ergasias («Διασπώμενη») δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της με σύσταση νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» («η Επωφελούμενη») ολοκληρώθηκε. Την ανωτέρω ημερομηνία: α) Η Διασπώμενη έγινε μέτοχος της Επωφελούμενης μέσω της απόκτησης του συνόλου των μετοχών εκδόσεως της Επωφελούμενης και β) η Επωφελούμενη αντικατέστησε την Διασπώμενη, ως καθολική διάδοχος, στο σύνολο της μεταβιβαζόμενης σε αυτήν περιουσίας (ενεργητικό και παθητικό).

Σε συνέχεια των ανωτέρω, η εταιρική επωνυμία της Διασπώμενης τροποποιήθηκε σε «Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία» («Εταιρεία» ή «Eurobank Holdings»).

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την κεφαλαιακή αναδιοργάνωση της Eurobank Ergasias, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού που συνείσφερε στην Eurobank S.A. και μια συμφωνία μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων της Eurobank Ergasias από την 1 Ιανουαρίου 2020 και της Eurobank S.A. κατά την ημερομηνία απόσχισης, δηλαδή την 20 Μαρτίου 2020, παρέχεται στη σημείωση 4 αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Ως αποτέλεσμα της απόσχισης, η Eurobank S.A. (εφεξής η Τράπεζα) και οι θυγατρικές που εισφέρθηκαν από την Eurobank Ergasias, αποτελούν μια νέα οντότητα, τον Όμιλο Eurobank S.A. (εφεξής Όμιλος). Η Eurobank S.A. δραστηριοποιείται στους τομείς τραπεζικής ιδιωτών πελατών και επιχειρήσεων, διαχείρισης περιουσίας και κεφαλαίων, treasury και κεφαλαιαγορών καθώς και στην παροχή άλλων υπηρεσιών. Η Τράπεζα δραστηριοποιείται κυρίως στην Ελλάδα και μέσω των θυγατρικών της στην Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη και η μητρική της εταιρεία είναι η Eurobank Holdings.

Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο την 12 Απριλίου 2021. Η Έκθεση Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή περιλαμβάνεται στην ενότητα IV της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης.

2. Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και βασικές λογιστικές αρχές

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί στη βάση της συνέχισης της δραστηριότητας της και σύμφωνα με τις βασικές λογιστικές αρχές όπως αναφέρονται κατωτέρω:

2.1 Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εγκριθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), και ειδικότερα με τα πρότυπα και τις διερμηνείες που έχουν εκδοθεί και είναι σε ισχύ κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων ή έχουν εφαρμοστεί, νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, με εξαίρεση τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI), τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των παραγώνων χρηματοοικονομικών μέσων), τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων και των επενδυτικών ακινήτων τα οποία επιμετρώνται με τη μέθοδο της εύλογης αξίας.

Μετά την ολοκλήρωση της απόσχισης του τραπεζικού τομέα που είχε λογιστικοποιηθεί ως κεφαλαιακή αναδιοργάνωση της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης, με την προϋπόθεση ότι δεν υπήρξε ουσιαστική οικονομική αλλαγή, η Eurobank S.A. ενσωμάτωσε στις οικονομικές καταστάσεις της τα περιουσιακά στοιχεία και τις υποχρεώσεις της προϋπάρχουσας επιχείρησης (συμπεριλαμβανομένων επενδύσεων σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρίες) στις λογιστικές αξίες τους πριν από τη συνένωση, δηλαδή χρησιμοποιώντας τις λογιστικές αξίες στις οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Ergasias A.E. Η περίοδος από τις 20 Μαρτίου 2020 (δηλ. την ημερομηνία σύστασης της Eurobank S.A.) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 είναι η πρώτη περίοδος δημοσίευσης της Eurobank S.A.. Δεν παρουσιάζονται συγκριτικές πληροφορίες για περιόδους πριν από την ημερομηνία της αναδιοργάνωσης (σημείωση 4). Κατά συνέπεια, οι λογιστικές πολιτικές σε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο 20 Μαρτίου 2020 (δηλ. Ημερομηνία σύστασης της Eurobank S.A.) έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020 συνάδουν με αυτές οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Ergasias SA για το έτος έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2019, εκτός από ό, τι περιγράφεται στη σημείωση 2.1.1 «Νέα και τροποποιημένα πρότυπα και ερμηνείες».

Η σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί την υιοθέτηση εκτιμήσεων και την άσκηση κρίσης, οι οποίες επηρεάζουν τα λογιστικά υπόλοιπα των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και τις γνωστοποιήσεις των ενδεχόμενων

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων, καθώς και τα υπόλοιπα των εσόδων και εξόδων της περιόδου αναφοράς. Παρά το γεγονός ότι οι εκτιμήσεις αυτές βασίζονται στη βέλτιστη γνώση της Διοίκησης σχετικά με τις τρέχουσες συνθήκες και ενέργειες, τα πραγματικά αποτελέσματα ενδέχεται να διαφέρουν.

Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ (€), που είναι το συναλλακτικό νόμισμα της Τράπεζας. Εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, τα οικονομικά στοιχεία που παρουσιάζονται σε ευρώ έχουν στρογγυλοποιηθεί στο πλησιέστερο εκατομμύριο. Τα αθροίσματα των στοιχείων που παρατίθενται στις σημειώσεις μπορεί να μην συμφωνούν ακριβώς με τα σύνολα που παρουσιάζονται.

Εκτιμήσεις για τη συνέχιση της δραστηριότητας της Τράπεζας

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern), η οποία κρίθηκε ως κατάλληλη από το Διοικητικό Συμβούλιο, αξιολογώντας τα ακόλουθα:

Κατά τη διάρκεια του 2020 και του πρώτου τριμήνου του 2021, το ξέσπασμα της πανδημίας Covid-19 και τα μέτρα που υιοθετήθηκαν για να περιορίσουν την εξάπλωση του ιού καθόρισαν το οικονομικό περιβάλλον τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως. Η επιδείνωση της επιδημιολογικής κατάστασης στην Ελλάδα κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2020 και η επακόλουθη πίεση στο σύστημα υγείας οδήγησε στην παράταση των περιοριστικών μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των καθολικών απαγορεύσεων κυκλοφορίας (lockdown), τα οποία προκάλεσαν επιπλέον αβεβαιότητες και κινδύνους τόσο για το μακροοικονομικό περιβάλλον όσο και για την ικανότητα πολλών επιχειρήσεων να συνεχίσουν την λειτουργία τους. Με βάση τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) ο πραγματικός ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ το 2020 σημείωσε μείωση -8,2% σε ετήσια βάση, από 1,9% αύξηση το 2019, κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης των τελικών καταναλωτικών δαπανών και των εξαγωγών υπηρεσιών. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Eurostat), ο πραγματικός ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ της Ευρωζώνης ήταν -6,6% και 1,3% για το 2020 και το 2019, αντίστοιχα. Σύμφωνα με τις χειμερινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕΠ) (Φεβρουάριος 2021), ο ρυθμός μεταβολής του πραγματικού ΑΕΠ το 2021 και το 2022 αναμένεται στο 3,5% και 5,0% αντίστοιχα. Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας για το 2020 ήταν στο 16,3% (2019: 17,3%). Σύμφωνα με τις φθινοπωρινές προβλέψεις της ΕΕΠ (Νοέμβριος 2020), το ποσοστό ανεργίας αναμένεται στο 17,5% και στο 16,7% για το 2021 και το 2022 αντίστοιχα.

Στο δημοσιονομικό πεδίο, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό του 2021, το πρωτογενές ισοζύγιο αναμένεται να καταγράψει έλλειμμα 7,2% και 3,9% του ΑΕΠ για τα έτη 2020 και το 2021 αντίστοιχα, ως συνέπεια των δημοσιονομικών μέτρων στήριξης, ενώ το δημόσιο χρέος αναμένεται στο 208,9% και 199,6% του ΑΕΠ για το 2020 και 2021, αντίστοιχα. Η απόκλιση του πρωτογενούς πλεονάσματος από τον στόχο του 3,5% του ΑΕΠ για τα έτη 2020 και 2021 που ορίζει το πρόγραμμα της Ενισχυμένης Εποπτείας (Enhanced Surveillance - ES) δε θα θεωρηθεί, στο πλαίσιο της τελευταίας, ως παράβαση των δεσμεύσεων της Ελλάδας, καθώς την 4 Μαρτίου 2020 το Eurogroup αποφάσισε ότι οι μη-μόνιμες αποκλίσεις των χωρών-μελών από το συμφωνηθέν δημοσιονομικό πλαίσιο είναι αποδεκτές αν οφείλονται σε λόγους εκτός του ελέγχου των κυβερνήσεων τους (δηλαδή οι αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας). Σύμφωνα με το Eurogroup της 15 Μαρτίου 2021, η απόκλιση από τον στόχο που ορίζεται στο πρόγραμμα της Ενισχυμένης Εποπτείας, θα συνεχιστεί και το 2022, σε μία προκαταρκτική βάση. Οι προαναφερθείσες προβλέψεις σχετικά με το πρωτογενές πλεόνασμα και το δημόσιο χρέος είναι δυνατό να μεταβληθούν σημαντικά με βάση το τελικό μέγεθος των κρατικών μέτρων στήριξης και της μείωσης στα φορολογικά έσοδα εξαιτίας της αναστολής φορολογικών και ασφαλιστικών εισφορών και τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Για την αντιμετώπιση της πανδημίας Covid-19, υπήρξε μία πρωτόγνωρη νομισματική, δημοσιονομική και εποπτική στήριξη στην οικονομία και το τραπεζικό σύστημα τόσο από την Ελληνική Κυβέρνηση όσο και από τις Ευρωπαϊκές αρχές. Σύμφωνα με τον Προϋπολογισμό του 2021, τα προγραμματισμένα συνολικά δημοσιονομικά μέτρα της Ελληνικής κυβέρνησης για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19, ανέρχονται σε € 31,5 δις εκ των οποίων € 23,9 δις αφορούν στο 2020 και € 7,6 δις στο 2021, συμπεριλαμβανομένου του κόστους από την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας για τις περικοπές συντάξεων. Σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών (29 Μαρτίου 2021), τα μέτρα στήριξης αναμένεται να αυξηθούν περαιτέρω σε € 14,5 δις για το 2021 και σε € 38,0 δις για το 2020 και το 2021. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων: (α) τη μείωση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης του ιδιωτικού τομέα κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες και την κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης για τον ιδιωτικό τομέα (μόνο για το 2021), τη μείωση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες, (β) την πληρωμή από την κυβέρνηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης για υπαλλήλους που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας, (γ) την αναστολή των πληρωμών ΦΠΑ για τις επιχειρήσεις που πλήττονται από την πανδημία Covid-19, καθώς και των δόσεων για ασφαλιστικές και φορολογικές υποχρεώσεις για επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες, (δ) την προσωρινή οικονομική στήριξη στους μισθωτούς που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας, στους εποχιακούς υπαλλήλους (τομέας του τουρισμού)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

και σε ορισμένους επιστημονικούς τομείς, (ε) την κάλυψη από το κράτος των εισφορών για το δώρο του Πάσχα και των Χριστουγέννων των εργαζομένων που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας, την επιδότηση απασχόλησης στο πλαίσιο του προγράμματος «Συνεργασία», την παράταση του τακτικού και μακροχρόνιου επιδόματος ανεργίας, την επιδότηση του επιτοκίου δανείων για επιχειρήσεις που δεν λειτούργησαν κατά την περίοδο του lockdown καθώς επίσης και των επιδοτήσεων των δόσεων στεγαστικών δανείων των νοικοκυριών και των μικρών επιχειρήσεων («ΓΕΦΥΡΑ Ι και ΙΙ»). Η δημοσιονομική στήριξη για το 2020 περιλάμβανε επίσης μόχλευση που την παρείχε το Τραπεζικό σύστημα ποσού € 5,7 δις, πλέον των € 2,6 δις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων για την παροχή εγγυήσεων και τη συγχρηματοδότηση των δανείων για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Πέραν των ανωτέρω, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο την 21 Ιουλίου 2020 συμφώνησε σε ένα πακέτο ανάκαμψης ύψους € 750 δις στο πλαίσιο του προγράμματος “Next Generation EU” (NGEU) της ΕΕ προκειμένου να υποστηρίξει την ανάκαμψη και την ανθεκτικότητα των οικονομιών των κρατών μελών, εκ των οποίων περίπου € 31 δις θα είναι διαθέσιμα για την Ελλάδα, προσωρινά κατανεμημένα σε € 18,2 δις σε επιχορηγήσεις και τα € 12,7 δις σε δάνεια. Το αντίστοιχο ποσό για το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (Multiannual Financial Framework (“MFF,” ΠΔΠ) ανέρχεται σε € 1.100 δις, εκ των οποίων περίπου € 40 δις θα είναι διαθέσιμα για την Ελλάδα. Επιπλέον, η ΕΚΤ, την 24 Μαρτίου 2020, θέσπισε ένα έκτακτο Πρόγραμμα Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme – PEPP), με ένα χρηματοοικονομικό πρόγραμμα ποσού € 1.850 δις, στα μέσα Φεβρουαρίου 2021, εκ των οποίων περίπου € 46 δις θα είναι διαθέσιμα για την αγορά χρεογράφων του ελληνικού δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Το PEPP προστίθεται στα μέτρα ρευστότητας της ΕΚΤ της 12 Μαρτίου 2020 (πρόσθετες πράξεις μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης, ευνοϊκότεροι όροι για τις στοχευμένες μακροπρόθεσμες πράξεις, νέο πρόγραμμα αγορών περιουσιακών στοιχείων ύψους € 120 δις.

Σε αυτό το περιβάλλον, το Ελληνικό Δημόσιο κατάφερε να επιτύχει συνεχή πρόσβαση στις αγορές μετά το ξέσπασμα της πανδημίας, από τον Απρίλιο έως τον Δεκέμβριο 2020, με την έκδοση τεσσάρων ομολόγων με διαφορετικές λήξεις. Την 27 Ιανουαρίου 2021, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) εξέδωσε 10ετές ομόλογο ύψους € 3,5 δις με απόδοση 0,807% και πιο πρόσφατα, την 17 Μαρτίου 2021, εξέδωσε ένα 30ετές ομόλογο ύψους € 2,5 δις με απόδοση 1,956%.

Την 12 Μάρτιου 2020, η ΕΚΤ ανακοίνωσε μία σειρά προσωρινών μέτρων για την ελάφρυνση των κεφαλαιακών και λειτουργικών απαιτήσεων για να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες, υπό την άμεση εποπτεία της, θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τον ρόλο τους αναφορικά με τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας. Οι τράπεζες θα επιτρέπεται να κάνουν χρήση κεφαλαιακών αποθεμάτων και αποθεμάτων ρευστότητας και να καλύπτουν τις απαιτήσεις του Πυλώνα 2 με άλλα κεφαλαιακά μέσα εκτός της κατηγορίας 1 (CET1), τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2022. Την ίδια ημέρα, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα αποφάσισαν να αναβάλλουν την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») για το 2021 για να επιτρέψουν στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των πελατών τους. Επιπλέον, η EBA δήλωσε ότι υπάρχει ευελιξία στην εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της για τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων και ρυθμισμένων ανοιγμάτων και ζήτησε τη διενέργεια επικοινωνιακού διαλόγου μεταξύ των εποπτικών αρχών και των τραπεζών, για τις στρατηγικές τους αναφορικά με τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα κατά περίπτωση (σημ. 6). Επιπροσθέτως, την 24 Ιουνίου 2020 ο Κανονισμός 2020/873 για τις προσωρινές έκτακτες αλλαγές του Κανονισμού για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (“quick fix” to the capital requirement regulation (CRR)) εισήγαγε στοχευμένες τροποποιήσεις στον Κανονισμό CRR ώστε να υποστηρίξει τις τράπεζες να συνεχίσουν να δανείζουν κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19 (σημ. 4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Holdings).

Σε ότι αφορά τις οικονομικές προοπτικές για τους επόμενους 12 μήνες, οι κυριότεροι μακροοικονομικοί κίνδυνοι και αβεβαιότητες στην Ελλάδα σχετίζονται κυρίως με το ξέσπασμα της πανδημίας Covid-19 και έχουν ως ακολούθως: (α) Η εξέλιξη της υγειονομικής κρίσης συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας να συνεχιστεί το κύμα της πανδημίας για αρκετό διάστημα μετά το τέλος του πρώτου εξαμήνου 2021, και η αρνητική του επίπτωση στην εγχώρια, ευρύτερη και/ή στην παγκόσμια οικονομία, (β) η πρόοδος στα προγράμματα εμβολιασμού για τον αποτελεσματικό περιορισμό της εξάπλωσης του ιού, (γ) η πραγματική έκταση και διάρκεια των δημοσιονομικών μέτρων που στοχεύουν να αντιμετωπίσουν την επίπτωση της πανδημίας στην πραγματική οικονομία και η επίπτωσή τους στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Ελληνικού Δημοσίου χρέους, (δ) ο ρυθμός ανάκαμψης της οικονομίας το 2021 και το 2022, (ε) η ικανότητα απορρόφησης των κεφαλαίων από το NGEU και το ΠΔΠ και η προσέλκυση νέων επενδύσεων στην χώρα (στ) η εφαρμογή των προγραμματισμένων μεταρρυθμίσεων και ιδιωτικοποιήσεων ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι και τα ορόσημα της Ενισχυμένης Εποπτείας και (ζ) οι γεωπολιτικές συνθήκες στην εγγύς ή ευρύτερη περιοχή.

Η επέλευση των ανωτέρω κινδύνων θα μπορούσε να έχει αρνητικές συνέπειες στο δημοσιονομικό σχεδιασμό του Ελληνικού χρέους όπως επίσης στη ρευστότητα, στην κεφαλαιακή επάρκεια και στην κερδοφορία των Ελληνικών τραπεζών, καθώς και στην υλοποίηση των σχεδίων τους για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (ΜΕΑ). Ο Όμιλος παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σχετικά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

με τον Covid-19 και έχει αυξήσει το επίπεδο ετοιμότητάς του ως προς τη λήψη αποφάσεων, πρωτοβουλιών και διαμόρφωση πολιτικών για την προστασία του κεφαλαίου και της ρευστότητας του καθώς και την εκπλήρωση στο μέγιστο δυνατό βαθμό, του στρατηγικού και επιχειρηματικού του σχεδίου για τα επόμενα τρίμηνα, εστιάζοντας πρωτίστως στην υποστήριξη των πελατών του ώστε να ξεπεράσουν τις προκλήσεις της παρούσας συγκυρίας, την άμβλυση σημαντικών αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων (cliff effects) μετά τη λήξη των μέτρων αναστολής πληρωμών (moratoria) (σημ. 5), την προστασία της ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων του και την ανθεκτικότητα της προ-προβλέψεων κερδοφορίας του. Επιπλέον, ο Όμιλος, υπό τις έκτακτες συνθήκες της πανδημίας Covid-19, προχώρησε στην επιτυχή εφαρμογή του Σχεδίου Επιχειρηματικής Συνέχειας για να διασφαλίσει ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα συνεχίζεται και οι κρίσιμες λειτουργίες εκτελούνται ανεμπόδιστα. Σύμφωνα με τις οδηγίες και τις συστάσεις των αρχών, ο Όμιλος έχει λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να διασφαλίσει την υγεία και την ασφάλεια των υπαλλήλων και των πελατών του (π.χ. εφαρμογή της τηλεργασίας, περιορισμοί σε επαγγελματικά ταξίδια, ιατρικές προμήθειες για προστατευτικό εξοπλισμό).

Σε αυτό το περιβάλλον των σημαντικών προκλήσεων, ο Όμιλος προχώρησε με την πώληση του 80% της Eurobank FPS στις αρχές Ιουνίου 2020 με αποτέλεσμα κέρδος μετά φόρων ποσού € 173 εκατ. (σημ.24) (κλείσιμο συναλλαγής “Europe”) ταυτόχρονα με το κλείσιμο της συναλλαγής “Cairo” (πώληση του 20% των τίτλων της ενδιάμεσης/50,1% των τίτλων της χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης ‘Cairo’) από τη Eurobank Holdings που σηματοδοτεί την ολοκλήρωση του σχεδίου επιταχυνόμενης μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (‘MEA’) της τελευταίας που ανακοινώθηκε στο τέταρτο τρίμηνο του 2018. Ως αποτέλεσμα τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα του Ομίλου Eurobank Holdings, κατόπιν της αποανάγνωρισης των τιτλοποιημένων δανείων Cairo των € 7,2 δις (αποτελούμενων κυρίως από μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα) (σημείωση 20 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Holdings), μειώθηκαν σε € 5,7 δις (Τράπεζα: € 4,8 δις) (31 Δεκεμβρίου 2019: € 13 δις, Τράπεζα: € 12 δις), οδηγώντας το δείκτη μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων στο 14,0% (31 Δεκεμβρίου 2019: 29,2%) και τον δείκτη κάλυψης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων στο 61,9% (31 Δεκεμβρίου 2019: 55,3%). Σύμφωνα με το αναθεωρημένο επιχειρηματικό σχέδιο για την περίοδο 2021-2022, ο Όμιλος Eurobank Holdings στοχεύει να προχωρήσει σε μια νέα τιτλοποίηση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ποσού περίπου € 3,3 δις. Λαμβάνοντας επίσης υπόψη τον αντίκτυπο της πανδημίας Covid 19, ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω σε περίπου 9% το 2021.

Ο Όμιλος Eurobank S.A., που αποτελεί το μεγαλύτερο μέρος του Ομίλου Eurobank Holdings, δεν εποπτεύεται ξεχωριστά για κανονιστικούς σκοπούς. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 capital ratio) και ο δείκτης συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) του Ομίλου, ανήλθαν σε 13,9% και 16,3%, αντίστοιχα (σημ.4 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Holdings). Την ίδια ημερομηνία, οι δείκτες κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1 capital ratio) και συνολικής κεφαλαιακής επάρκειας (CAD) και της Τράπεζας ανήλθαν σε 12,4% και 15,2% αντίστοιχα. Τον Ιανουάριο 2021, η EBA ξεκίνησε την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) η οποία θα παρέχει πολύτιμη πληροφορία για την ανθεκτικότητα του Ευρωπαϊκού τραπεζικού κλάδου, και ιδιαίτερα της ικανότητας του να απορροφά τις αναταράξεις υπό αρνητικές μακροοικονομικές συνθήκες, καλύπτοντας την περίοδο από το 2021-2023. Παράλληλα, η EKT διεξάγει τη δική της άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τις τράπεζες που εποπτεύει άμεσα και δεν περιλαμβάνονται στην άσκηση προσομοίωσης της EBA. Η Eurobank συμμετέχει στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που διεξάγεται από την EKT. Τα αποτελέσματα και από τις δύο ασκήσεις θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων του Πυλώνα 2 στο πλαίσιο της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου κι Αξιολόγησης (SREP). Η διαδικασία της άσκησης προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, βρίσκεται σε εξέλιξη και τα αποτελέσματα αναμένονται έως το τέλος Ιουλίου του 2021 (σημ.5).

Το καθαρό κέρδος του Ομίλου Eurobank S.A. που αναλογεί στους μετόχους για την περίοδο από 20 Μαρτίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, ανήλθε σε € 247 εκατ. ενώ της Τράπεζας, το καθαρό κέρδος μετά φόρων ανήλθε σε € 15 εκατ. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι καταθέσεις του Ομίλου ανήλθαν σε € 47,3 δις και η χρηματοδότηση από τις στοχευμένες πράξεις μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της EKT (targeted longer-term refinancing operations - TLTRO III) σε € 8 δις. Η αύξηση των υψηλής ποιότητας άμεσα ρευστοποιήσιμων στοιχείων ενεργητικού του Ομίλου Eurobank Holdings οδήγησε τον αντίστοιχο δείκτη κάλυψης ρευστότητας (LCR) στο 124% (31 Δεκεμβρίου 2019: 97%).

Εκτίμηση για τη συνέχιση της δραστηριότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τους κινδύνους της πανδημίας Covid-19 στην οικονομία και στο τραπεζικό σύστημα και λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω παράγοντες σχετικά με (α) τα μέτρα που έλαβαν οι Ελληνικές και Ευρωπαϊκές αρχές για την άμβλυση των αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων, (β) την ικανότητα δημιουργίας κερδών προ προβλέψεων του Ομίλου Eurobank S.A. και του Ομίλου της μητρικής εταιρείας και την επάρκεια της κεφαλαιακής θέσης και ρευστότητάς και (γ) την ολοκλήρωση του σχεδίου επιταχυνσης της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων (‘MEA’) του Ομίλου της Eurobank Holdings και του νέου

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

επιχειρηματικού σχεδίου για το 2021-2022, έκρινε ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας μπορούν να συνταχθούν με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας (going concern).

2.1.1 Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις σε πρότυπα και διερμηνείες που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα την 1 Ιανουαρίου 2020

Τα ακόλουθα νέα πρότυπα, οι τροποποιήσεις σε πρότυπα και στο Εννοιολογικό Πλαίσιο, όπως εκδόθηκαν από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), είναι σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2020:

Τροποποιήσεις του Εννοιολογικού Πλαισίου για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) σχετικά με παραπομπές στο Εννοιολογικό Πλαίσιο

Τον Μάρτιο του 2018, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το αναθεωρημένο «Εννοιολογικό Πλαίσιο για τη Χρηματοοικονομική Αναφορά» (Εννοιολογικό Πλαίσιο). Το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο δεν είναι πρότυπο, υπερισχύει έναντι των απαιτήσεων του κάθε προτύπου. Το αναθεωρημένο αυτό πλαίσιο αντικαθιστά την προηγούμενη έκδοση του πλαισίου η οποία εξεδόθη το 2010. Οι αναθεωρήσεις που πραγματοποιήσε το Συμβούλιο αφορούν σε οδηγίες σχετικά με τις έννοιες της επιμέτρησης, της παρουσίασης και γνωστοποίησης καθώς και της αποαγνώρισης. Επιπλέον, η αναθεώρηση περιλαμβάνει νέους ορισμούς σχετικά με τα στοιχεία του ενεργητικού/τις υποχρεώσεις και τα κριτήρια αναγνώρισης αυτών, καθώς και διασαφηνίσεις για αλλά σημαντικά πεδία.

Παράλληλα με το αναθεωρημένο Εννοιολογικό Πλαίσιο, το ΣΔΛΠ δημοσίευσε ένα συνοδευτικό έγγραφο με τίτλο «Τροποποιήσεις των Παραπομπών στο Εννοιολογικό Πλαίσιο εντός των ΔΠΧΑ», το οποίο περιλαμβάνει επακόλουθες αλλαγές στα πρότυπα ούτως ώστε αυτές να αναφέρονται στο αναθεωρημένο Πλαίσιο.

Η υιοθέτηση του τροποποιημένου Πλαισίου δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Μεταρρύθμιση Επιτοκίων Αναφοράς-Φάση 1: Τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7

Τον Σεπτέμβριο 2019, το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις των προτύπων ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Αναγνώριση και Επιμέτρηση» και ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά μέσα: Γνωστοποιήσεις», ώστε να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις σε συγκεκριμένες απαιτήσεις που σχετίζονται με την λογιστική αντιστάθμισης, που προκύπτουν από την αβεβαιότητα που δημιουργείται από την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς σε όλο το φάσμα της αγοράς (αναφέρεται ως «μεταρρύθμιση IBOR»). Ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης IBOR, μπορεί να υπάρξουν αβεβαιότητες σχετικά με: α) το επιτόκιο αναφοράς που καθορίζεται ως αντισταθμισμένος κίνδυνος και/ή β) τον χρόνο ή το ποσό των ταμειακών ροών, βάσει επιτοκίων αναφοράς, των στοιχείων που αντισταθμίζονται ή του μέσου αντιστάθμισης, κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση ενός τύπου επιτοκίου αναφοράς με εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς μηδενικού κινδύνου ("Risk Free Rate – RFR"). Σύμφωνα με τις εν λόγω τροποποιήσεις, συγκεκριμένα κριτήρια της λογιστικής αντιστάθμισης κατά το ΔΛΠ 39 ή το ΔΠΧΑ 9 τροποποιούνται, προκειμένου να παράσχουν προσωρινές απαλλαγές από τις πιθανές επιπτώσεις της αβεβαιότητας κατά την περίοδο μετάβασης, οι οποίες έχουν εφαρμογή σε όλες τις σχέσεις αντιστάθμισης που επηρεάζονται άμεσα από την «μεταρρύθμιση IBOR». Αυτές οι προσωρινές απαλλαγές σχετίζονται κυρίως με την απαίτηση σύμφωνα με την οποία πρέπει να υφίσταται μεγάλη πιθανότητα εκπλήρωσης όσον αφορά τις ταμειακές ροές που αντισταθμίζονται, την συμμόρφωση με το κριτήριο της διακριτής φύσης του συστατικού στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση κινδύνου και με την εφαρμογή της μελλοντικής και της αναδρομικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας μιας σχέσης λογιστικής αντιστάθμισης. Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 απαιτούν επιπλέον γνωστοποιήσεις σχετικά με τις σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες έχουν εφαρμογή οι ανωτέρω απαλλαγές.

Το ΣΔΛΠ αντιμετωπίζει την μεταρρύθμιση IBOR και τις πιθανές επιπτώσεις στην χρηματοοικονομική πληροφόρηση σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση, όπως αναφέρεται και παραπάνω, επικεντρώνεται σε θέματα λογιστικής αντιστάθμισης που επηρεάζουν την χρηματοοικονομική πληροφόρηση στην περίοδο πριν την μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς. Η δεύτερη φάση, που έχει εφαρμογή από την 1 Ιανουαρίου 2021, επικεντρώνεται στα θέματα που ενδέχεται να επηρεάσουν την χρηματοοικονομική πληροφόρηση, όταν τα υπάρχοντα επιτόκια αντικατασταθούν από εναλλακτικά αναφοράς μηδενικού κινδύνου (RFR) (βλ. παρακάτω στην παράγραφο «Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις σε πρότυπα και διερμηνείες που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμα από την Τράπεζα.»)

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει την «Μεταρρύθμιση Επιτοκίων Αναφοράς: Τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7- Φάση 1» από την 1 Ιανουαρίου 2020, ενώ οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται αναδρομικά στις σχέσεις αντιστάθμισης που ήταν ενεργές την παραπάνω ημερομηνία ή που καθορίστηκαν μετέπειτα και επηρεάζονται άμεσα από την μεταρρύθμιση IBOR.

Όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.3, των οικονομικών καταστάσεων της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Επομένως, οι τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 39 και στο ΔΠΧΑ 7 είναι εφαρμόσιμες στην Τράπεζα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ως αποτέλεσμα της υιοθέτησης των απαλλαγών από την 1 Ιανουαρίου 2020, η Τράπεζα υποθέτει ότι οι σχέσεις λογιστικής αντιστάθμισης δεν επηρεάζονται από τις αβεβαιότητες που προκύπτουν από την μεταρρύθμιση IBOR εξακολουθούν να λογιστικοποιούνται σαν συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις.

Οι απαλλαγές παύουν να έχουν εφαρμογή όταν εκπληρωθούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, η Τράπεζα θα πάψει να εφαρμόζει τις τροποποιήσεις σχετικά με τις απαλλαγές στην λογιστικής αντιστάθμισης, κατά το νωρίτερο μεταξύ των α) όταν οι αβεβαιότητες που προκύπτουν από την μεταρρύθμιση IBOR, δεν θα υφίστανται σχετικά με το χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών, βάσει επιτοκίων αναφοράς, των στοιχείων που αντισταθμίζονται ή των μέσων αντιστάθμισης και β) όταν οι σχέσεις αντιστάθμισης για τις οποίες ισχύουν οι απαλλαγές, τερματιστούν. Η Τράπεζα θεωρεί πως αυτές οι αβεβαιότητες δεν θα τερματιστούν έως ότου τα συμβόλαια της Τράπεζας που συνδέονται με IBOR επιτόκια, τροποποιηθούν ώστε να καθορίζουν την αντικατάσταση του επιτοκίου αναφοράς, καθώς και την ημερομηνία στην οποία θα αντικατασταθεί και τις ταμειακές ροές του εναλλακτικού επιτοκίου αναφοράς, συμπεριλαμβανομένου του περιθωρίου επιτοκίου.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ένα πρόγραμμα μετάβασης IBOR ώστε να εφαρμόσει τη μετάβαση στα εναλλακτικά επιτόκια αναφοράς, το οποίο επικεντρώνεται σε βασικούς τομείς επίπτωσης όπως στα συμβόλαια πελατών, στα συστήματα και τις διαδικασίες, στην χρηματοοικονομική αναφορά, στην αποτίμηση, στην διαχείριση κεφαλαίων και ρευστότητας καθώς και στην επικοινωνία. (σημ. 6.2.4).

Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων»

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις σχετικά με τον ορισμό της επιχείρησης στο ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» με σκοπό να βοηθήσει τις οικονομικές οντότητες να καθορίσουν αν ένα σύνολο αποκτώμενων δραστηριοτήτων και στοιχείων του ενεργητικού συνιστούν επιχείρηση ή όχι. Οι τροποποιήσεις αποσαφηνίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις για τον ορισμό της επιχείρησης, καταργούν την αξιολόγηση για το εάν οι συμμετέχοντες στην αγορά δύνανται να αντικαταστήσουν τις εισροές ή τις διαδικασίες που λείπουν και προσθέτουν οδηγίες για να βοηθήσουν τις οικονομικές οντότητες να αξιολογήσουν αν οι αποκτώμενες διαδικασίες θεωρούνται σημαντικές. Επιπροσθέτως, συγκεκριμενοποιούν τους ορισμούς της επιχείρησης και των εκρών της και εισάγουν έναν προαιρετικό έλεγχο σχετικά με τη συγκέντρωση της εύλογης αξίας (fair value concentration test).

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8: Ορισμός της έννοιας του Ουσιώδους Μεγέθους (Material)

Οι τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων» και του ΔΛΠ 8 «Λογιστικές Πολιτικές, Μεταβολές Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη» αποσκοπούν στο να ευθυγραμμιστούν όλα τα πρότυπα με τον ορισμό του «Ουσιώδους Μεγέθους» και να αποσαφηνίσουν συγκεκριμένες πτυχές αυτού. Ο νέος ορισμός αναφέρει ότι μια πληροφορία θεωρείται ουσιώδης αν η παράλειψή της, η ανακριβής παρουσίαση της ή συγκάλυψή της αναμένεται ευλόγως να επηρεάσει τις αποφάσεις που λαμβάνουν οι κύριοι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, βάσει αυτών των οικονομικών καταστάσεων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι το ουσιώδες μέγεθος (materiality) εξαρτάται από τη φύση, το μέγεθος της πληροφορίας ή και τα δύο, ενώ παράλληλα μία οικονομική οντότητα θα πρέπει να αξιολογήσει εάν η πληροφορία είναι ουσιώδης από μόνη της ή σε συνδυασμό με άλλες πληροφορίες.

Επιπροσθέτως, τροποποιήθηκε ο ορισμός της έννοιας του Ουσιώδους Μεγέθους στο Εννοιολογικό Πλαίσιο ώστε να ευθυγραμμιστεί με τον αναθεωρημένο ορισμό στο ΔΛΠ 1 και ΔΛΠ 8.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν είχε επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16- Παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19

Τον Μάιο 2020, το ΣΔΛΠ δημοσίευσε τις «Παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19 (τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16 Μισθώσεις)», εισάγοντας στο ΔΠΧΑ 16 μια πρακτική αντιμετώπιση για τις παραχωρήσεις μισθωμάτων, προκειμένου οι μισθωτές να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν έναν πρακτικό λογιστικό χειρισμό για εκείνες τις παραχωρήσεις που πραγματοποιούνται ως άμεση συνέπεια της πανδημίας Covid-19. Συγκεκριμένα, με την τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16, επιτρέπεται στους μισθωτές να μην αξιολογούν εάν μία παραχώρηση μισθώματος λόγω Covid-19 αποτελεί τροποποίηση της μίσθωσης και απαιτεί από τους μισθωτές που εφαρμόζουν την παραπάνω εξαίρεση να λογιστικοποιούν τέτοιες παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19 μη αντιμετωπίζοντάς τες ως τροποποιήσεις μίσθωσης.

Η ανωτέρω δυνατότητα εφαρμόζεται μόνο στις παραχωρήσεις μισθωμάτων που προέκυψαν ως άμεση συνέπεια της πανδημίας Covid-19 και μόνο εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

α) η μεταβολή των μισθωμάτων συνεπάγεται αναθεωρημένο μίσθωμα που είναι ουσιαστικά το ίδιο με, ή μικρότερο από το μίσθωμα αμέσως πριν από την αλλαγή,

β) οποιαδήποτε μείωση σε μισθώματα επηρεάζει μόνο τις πληρωμές που αρχικά οφείλονταν την 30 Ιουνίου 2021 ή πριν από την ημερομηνία αυτή, και

γ) δεν υπάρχει ουσιαστική αλλαγή σε άλλους όρους και προϋποθέσεις της μίσθωσης.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16, όπως υιοθετήθηκε από την ΕΕ τον Οκτώβριο 2020, ισχύει για τις ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1 Ιουνίου 2020 ή μεταγενέστερα, ενώ επιτρέπεται η πρόωρη εφαρμογή της.

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει πρόωρα τον εν λόγω λογιστικό χειρισμό για όλες τις παραχωρήσεις μισθωμάτων που πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια.

Τον Μάρτιο 2021, το ΣΔΛΠ αποφάσισε να δοθεί παράταση κατά έναν χρόνο στην περίοδο εφαρμογής της προαναφερόμενης πρακτικής αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 16. Ειδικότερα, με βάση την τροποποίηση, ο μισθωτής μπορεί να εφαρμόσει την πρακτική αντιμετώπιση σε εκείνες τις παραχωρήσεις μισθωμάτων που σχετίζονται με την πανδημία Covid-19, για τις οποίες οποιαδήποτε μείωση στις πληρωμές μισθωμάτων επηρεάζει μόνο εκείνες τις πληρωμές που αρχικά οφείλονταν την 30 Ιουνίου 2022 ή πριν από την ημερομηνία αυτή. Η τροποποίηση ισχύει για τις ετήσιες περιόδους αναφοράς που αρχίζουν την 1 Απριλίου 2021 ή μεταγενέστερα και αναμένεται να υιοθετηθεί από την ΕΕ κατά την διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 2021.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις παραχωρήσεις ενοικίων που εκχωρήθηκαν στην Τράπεζα ως μισθωτή έως την 31 Δεκεμβρίου 2020 παρέχονται στη σημείωση 39.

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη από την Τράπεζα

Ένα πλήθος νέων προτύπων και τροποποιήσεων σε υπάρχοντα πρότυπα θα τεθούν σε ισχύ μετά το 2020, δεδομένου ότι δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), ή η Τράπεζα δεν τα έχει υιοθετήσει νωρίτερα από την ημερομηνία υποχρεωτικής εφαρμογής τους. Αυτά που ενδέχεται να είναι σχετικά με την Τράπεζα έχουν ως ακολούθως:

ΔΛΠ 1, Τροποποιήσεις, Ταξινόμηση Υποχρεώσεων σε Βραχυπρόθεσμες ή Μακροπρόθεσμες (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις επηρεάζουν μόνο την παρουσίαση των υποχρεώσεων στον ισολογισμό και παρέχουν διευκρινίσεις ως προς τον ορισμό του δικαιώματος αναβολής διακανονισμού μίας υποχρέωσης, ενώ ταυτόχρονα αποσαφηνίζουν ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, θα πρέπει να βασίζεται σε δικαιώματα που υπάρχουν στο τέλος της περιόδου αναφοράς. Επιπλέον, διευκρινίζεται ότι η αξιολόγηση που διενεργείται στη λήξη της περιόδου αναφοράς σχετικά με την ταξινόμηση των υποχρεώσεων, δεν επηρεάζεται από τις προσδοκίες που δημιουργούνται ως προς το εάν η οικονομική οντότητα θα εξασκήσει το δικαίωμα της να αναβάλλει τον διακανονισμό μίας υποχρέωσης. Διευκρινίστηκε επίσης από το ΣΔΛΠ ότι η ταξινόμηση των υποχρεώσεων σε βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες, από μία οικονομική οντότητα, δεν θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν εκείνα τα δικαιώματα μετατροπής που αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να έχει επίπτωση στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας.

ΔΠΧΑ 17, Ασφαλιστήρια Συμβόλαια (σε ισχύ από την 1 Ιανουαρίου 2023, δεν έχει υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Το ΔΠΧΑ 17, το οποίο αντικαθιστά το ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια», παρέχει ένα συνολικό και συνεκτικό λογιστικό μοντέλο για τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Έχει εφαρμογή σε ασφαλιστήρια συμβόλαια που έχουν εκδοθεί, σε όλα τα συμβόλαια αντασφάλισης και σε επενδυτικά συμβόλαια με χαρακτηριστικά προαιρετικής συμμετοχής που μια οικονομική οντότητα εκδίδει, εφόσον αυτή εκδίδει και ασφαλιστήρια συμβόλαια. Τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων επιτρέπεται να ενταχθούν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17, εφόσον η οικονομική οντότητα έχει προηγουμένως διαβεβαιώσει ότι τα θεωρεί ως ασφαλιστήρια συμβόλαια.

Σύμφωνα με το γενικό μοντέλο του ΔΠΧΑ 17, ομάδες από ασφαλιστήρια συμβόλαια που τελούν υπό κοινή διαχείριση και υπόκεινται σε παρόμοιους κινδύνους, επιμετρώνται με βάση προεξοφλημένες, σταθμισμένες βάσει πιθανοτήτων μελλοντικές ταμειακές ροές, μιας αναπροσαρμογής λόγω κινδύνου και ενός περιθωρίου συμβατικών υπηρεσιών (contractual service margin-CSM) το οποίο αντιπροσωπεύει το μη δεδουλευμένο κέρδος των συμβολαίων. Σύμφωνα με το μοντέλο, οι εκτιμήσεις επαναμετρώνται σε κάθε περίοδο αναφοράς. Μια απλοποιημένη μέθοδος επιμέτρησης μπορεί να χρησιμοποιηθεί αν αναμένεται ότι από αυτή θα παραχθεί μια λογική προσέγγιση του γενικού μοντέλου ή αν τα συμβόλαια είναι μικρής διάρκειας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το έσοδο κατανέμεται στις περιόδους αναλογικά με την αξία της αναμενόμενης κάλυψης και των λοιπών υπηρεσιών που ένας ασφαλιστής παρέχει κατά τη διάρκεια της περιόδου, οι διεκδικήσεις για αποζημίωση παρουσιάζονται όταν αναγγελθούν και οποιαδήποτε επενδυτικά στοιχεία, όπως τα ποσά που καταβάλλονται σε ασφαλισμένους ακόμα και αν το ασφαλιστικό γεγονός δεν έχει συντελεστεί, δεν περιλαμβάνονται στα έσοδα και στις διεκδικήσεις για αποζημίωση. Τα αποτελέσματα από ασφαλιστικές υπηρεσίες παρουσιάζονται ξεχωριστά από το χρηματοοικονομικό έσοδο ή έξοδο των ασφαλίσεων.

Τον Ιούνιο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το σχέδιο προτύπου «Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 17», ώστε να βοηθήσει τις επιχειρήσεις στην εφαρμογή του προτύπου. Οι τροποποιήσεις περιλαμβάνουν αναβολή της ημερομηνίας έναρξης ισχύος του προτύπου, ώστε να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του για τις ετήσιες περιόδους που ξεκινούν από την 1 Ιανουαρίου 2023.

Το ΔΠΧΑ 17 δεν είναι σχετικό με τις δραστηριότητες της Τράπεζας, παρά μόνο μέσω της συγγενούς εταιρείας Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών.

Τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39, ΔΠΧΑ 7, ΔΠΧΑ 4 και ΔΠΧΑ 16 Μεταρρύθμιση Επιτοκίων Αναφοράς-Φάση 2 (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2021)

Τον Αύγουστο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε το σχέδιο προτύπου «Μεταρρύθμιση Επιτοκίων Αναφοράς-Φάση 2, Τροποποιήσεις των ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39, ΔΠΧΑ 7, ΔΠΧΑ 4 και ΔΠΧΑ 16», για την αντιμετώπιση των θεμάτων που επηρεάζουν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις όταν το ισχύον επιτόκιο αναφοράς αντικαθίσταται με ένα εναλλακτικό επιτόκιο αναφοράς μηδενικού κινδύνου ("Risk Free Rate – RFR") και προβλέπει συγκεκριμένες απαιτήσεις γνωστοποιήσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Οι τροποποιήσεις της Φάσης 2 παρέχουν σημαντικές απαλλαγές που σχετίζονται με συμβατικές τροποποιήσεις λόγω της μεταρρύθμισης των επιτοκίων και με τις σχέσεις αντιστάθμισης που επηρεάζονται από τη μεταρρύθμιση αυτή.

Πιο συγκεκριμένα, οι τροποποιήσεις εισάγουν μια πρακτική αντιμετώπιση (practical expedient) εφόσον μια συμβατική αλλαγή, ή αλλαγές στις ταμειακές ροές, προέρχονται «άμεσα» από τη μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς (μεταρρύθμιση IBOR) και σε μία «οικονομικά ισοδύναμη» βάση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι αλλαγές θα λογιστικοποιούνται ενημερώνοντας το πραγματικό επιτόκιο, όπως συμβαίνει με τις διακυμάνσεις ενός κυμαινόμενου επιτοκίου. Μια παρόμοια πρακτική αντιμετώπιση θα εφαρμοστεί και στο ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» για μισθωτές όταν λογιστικοποιούν τις τροποποιήσεις μισθώσεων που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση IBOR.

Επιπροσθέτως, οι τροποποιήσεις της δεύτερης Φάσης επιτρέπουν αλλαγές που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση IBOR να γίνουν στους προσδιορισμούς και τις τεκμηριώσεις αντιστάθμισης χωρίς να διακόπτεται η σχέση αντιστάθμισης. Οι επιτρεπόμενες αλλαγές περιλαμβάνουν τον επαναπροσδιορισμό του αντισταθμισμένου κινδύνου με αναφορά σε ένα επιτόκιο μηδενικού κινδύνου RFR, όπως επίσης και τον επαναπροσδιορισμό του μέσου αντιστάθμισης ή/και των στοιχείων που αντισταθμίζουν, ώστε να αντικατοπτρίζουν το επιτόκιο μηδενικού κινδύνου.

Με βάση τις τροποποιήσεις της δεύτερης Φάσης, κατά τη διενέργεια αναδρομικής αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, μια εταιρεία μπορεί να επιλέξει να μηδενίσει τις συσσωρευμένες μεταβολές της εύλογης αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης αμέσως μετά τον τερματισμό της εφαρμογής της απαλλαγής της πρώτης Φάσης, για κάθε σχέση αντιστάθμισης ξεχωριστά. Ωστόσο, η πραγματική αναποτελεσματικότητα αντιστάθμισης θα συνεχίσει να επιμετράται και να αναγνωρίζεται εξ ολοκλήρου στα αποτελέσματα χρήσης. Οι τροποποιήσεις της δεύτερης Φάσης διευκρινίζουν επίσης ότι οι αλλαγές στη μέθοδο αξιολόγησης της αναποτελεσματικότητας αντιστάθμισης λόγω των τροποποιήσεων που απαιτούνται από τη μεταρρύθμιση IBOR, δεν θα οδηγήσουν στη διακοπή της λογιστικής αντιστάθμισης.

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 4 αποσκοπούν στο να επιτρέψουν στις ασφαλιστικές εταιρείες που εξακολουθούν να εφαρμόζουν το ΔΛΠ 39 να αποκτήσουν ίδιες απαλλαγές όπως αυτές προβλέπονται από τις τροποποιήσεις που έγιναν στο ΔΠΧΑ 9.

Οι επακόλουθες τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 της δεύτερης Φάσης πραγματοποιήθηκαν ώστε να βοηθήσουν τους χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων να καταλάβουν το αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των επιτοκίων στα χρηματοοικονομικά μέσα και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου μια εταιρείας.

Η τράπεζα είναι σε διαδικασία αξιολόγησης των επιπτώσεων της υιοθέτησης των τροποποιήσεων της δεύτερης Φάσης στις οικονομικές καταστάσεις.

Ετήσιες βελτιώσεις των ΔΠΧΑ 2018-2020: ΔΠΧΑ 1, ΔΠΧΑ 9 και ΔΠΧΑ 16 (έναρξη ισχύος από 1 Ιανουαρίου 2022, δεν έχουν υιοθετηθεί από την ΕΕ)

Οι βελτιώσεις εισάγουν σημαντικές αλλαγές σε αρκετά πρότυπα. Οι τροποποιήσεις που είναι σχετικές με τις δραστηριότητες της Τράπεζας παρουσιάζονται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 1 «Πρώτη υιοθέτηση των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς» παρέχουν επιπλέον απαλλαγή σε μία θυγατρική εταιρεία που υιοθέτησε τα πρότυπα μετά την μητρική σε σχέση με το σωρευτικό υπόλοιπο των συναλλαγματικών διαφορών. Ως αποτέλεσμα, οι τροποποιήσεις επιτρέπουν στις οντότητες που έχουν επιμετρήσει τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού στη λογιστική αξία σύμφωνα με τα βιβλία της μητρικής να επιμετρήσουν και οποιεσδήποτε συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψαν χρησιμοποιώντας τα ποσά που έχουν δημοσιευθεί από τη μητρική. Αυτή η τροποποίηση εφαρμόζεται επίσης στις συγγενείς εταιρίες και τις κοινοπραξίες που έχουν λάβει την ίδια εξαίρεση του ΔΠΧΑ 1.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» διευκρινίζει τις αμοιβές που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο τεστ του 10% σχετικά με την αξιολόγηση αποαναγνώρισης των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων. Οι αμοιβές που περιλαμβάνονται στην αξιολόγηση είναι μόνο αυτές που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν μεταξύ του δανειολήπτη (οικονομική οντότητα) και του δανειστή, συμπεριλαμβανομένων αμοιβών που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν είτε από τον δανειολήπτη είτε από τον δανειστή για λογαριασμό του άλλου. Η τροποποίηση έχει μελλοντική εφαρμογή σε ρυθμίσεις και ανταλλαγές που λαμβάνουν χώρα κατά την ημερομηνία ή μεταγενέστερα αυτής που η εταιρεία εφαρμόζει για πρώτη φορά την τροποποίηση.

Η τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» αφαιρεί από πρότυπο την επεξήγηση σχετικά με την αποζημίωση για τις βελτιώσεις μισθίου, για να αποτρέψει πιθανή σύγχυση σχετικά με το χειρισμό των κινήτρων για μισθώσεις.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 4, Τροποποίηση, Αναβολή του ΔΠΧΑ 9 (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2021)

Τον Ιούνιο 2020, το ΣΔΛΠ εξέδωσε σχέδιο *Παράταση της Προσωρινής Εξαίρεσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 4)* και επέκτεινε την σταθερή ημερομηνία λήξης της προσωρινής εξαίρεσης από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 στο ΔΠΧΑ 4 για ετήσιες περιόδους αναφοράς που ξεκινούν από 1 Ιανουαρίου 2023 ή μεταγενέστερα, ώστε να εναρμονιστούν με τις ημερομηνίες έναρξης ισχύος του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και του ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστικά Συμβόλαια».

Η τροποποίηση δεν σχετίζεται με τις δραστηριότητες της Τράπεζας, παρά μόνο μέσω της συγγενούς εταιρείας Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών.

ΔΠΛ 37, Τροποποίηση, Επαχθείς Συμβάσεις -Κόστη Εκπλήρωσης Σύμβασης (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2022, δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την ΕΕ)

Η τροποποίηση του ΔΠΛ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία» διευκρινίζει ότι τα άμεσα κόστη που σχετίζονται με την εκπλήρωση μίας σύμβασης περιλαμβάνουν τα πρόσθετα κόστη καθώς και μια κατανομή από τα υπόλοιπα κόστη που σχετίζονται άμεσα με την εκπλήρωση της σύμβασης. Τα γενικά και διοικητικά κόστη δεν σχετίζονται άμεσα με τις συμβάσεις και εξαιρούνται εκτός εάν χρεώνονται ρητά στον αντισυμβαλλόμενο βάσει της σύμβασης.

Η υιοθέτηση της τροποποίησης δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΧΑ 3, Τροποποιήσεις, Παραπομπή στο Εννοιολογικό Πλαίσιο (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2022, δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις Επιχειρήσεων» επικαιροποίησαν την παραπομπή στην έκδοση του Εννοιολογικού Πλαισίου που είναι σε ισχύ, ενώ προστέθηκε μία απαίτηση σχετικά με τις υποχρεώσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΛ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία» όπου ο αποκτών εφαρμόζει το ΔΠΛ 37 για να καθορίσει εάν κατά την ημερομηνία κτήσης υφίσταται παρούσα υποχρέωση ως αποτέλεσμα παρελθοντικών γεγονότων. Εάν μία εισφορά εμπίπτει στην Διερμηνεία ΕΔΔΠΧΑ 21 'Εισφορές', ο αποκτών εφαρμόζει την ΕΔΔΠΧΑ 21 ώστε να καθορίσει εάν το γεγονός που δημιουργεί την υποχρέωση να πληρωθεί η εισφορά υφίσταται και κατά την ημερομηνία της απόκτησης.

Επιπρόσθετα, οι εκδοθείσες τροποποιήσεις προσέθεσαν μία νέα παράγραφο στο ΔΠΧΑ 3 ώστε να διευκρινιστεί ότι τα ενδεχόμενα περιουσιακά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για αναγνώριση στην περίπτωση συνένωσης επιχειρήσεων, κατά την ημερομηνία απόκτησης.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

ΔΠΛ 8, Τροποποιήσεις, Ορισμός των Λογιστικών Εκτιμήσεων (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2023, δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την ΕΕ)

Οι τροποποιήσεις του ΔΠΛ 8 «Λογιστικές πολιτικές, Μεταβολές των Λογιστικών Εκτιμήσεων και Λάθη» εισήγαγαν τον ορισμό των λογιστικών εκτιμήσεων ενώ περιλαμβάνουν και άλλες τροποποιήσεις στο ΔΠΛ 8 οι οποίες πρόκειται να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να διαχωρίσουν τις αλλαγές στις λογιστικές εκτιμήσεις από τις αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν (α) πώς οι λογιστικές πολιτικές σχετίζονται με τις λογιστικές εκτιμήσεις: i) εξηγώντας ότι οι λογιστικές εκτιμήσεις χρησιμοποιούνται για την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών και ii) καθιστώντας τον ορισμό των λογιστικών πολιτικών πιο σαφή και περιεκτικό, (β) ότι η επιλογή μίας τεχνικής εκτίμησης ή τεχνικής αποτίμησης για ένα στοιχείο των οικονομικών καταστάσεων που δεν μπορεί να επιμετρηθεί με ακρίβεια, αποτελεί λογιστική εκτίμηση και (γ) ότι, για την εφαρμογή του ΔΛΠ 2 «Αποθέματα» η επιλογή της μεθόδου αποτίμησης του κόστους των αποθεμάτων βάσει της μεθόδου «πρώτης εισαγωγής-πρώτης εξαγωγής» (first-in, first-out - FIFO) ή της μεθόδου του Μέσου Σταθμισμένου Κόστους για αποθέματα ειδών που είναι εναλλάξιμα, αποτελεί επιλογή λογιστικής πολιτικής.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

Τροποποιήσεις του ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» και ΔΠΧΑ Δήλωση Πρακτικής Νο.2:Γνωστοποιήσεις Λογιστικών Πολιτικών (έναρξη ισχύος 1 Ιανουαρίου 2023,δεν έχει υιοθετηθεί ακόμη από την ΕΕ)

Το ΣΔΛΠ εξέδωσε τροποποιήσεις στο ΔΛΠ 1 «Παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων» ώστε να απαιτήσει από τις οικονομικές οντότητες να γνωστοποιούν τις ουσιώδεις λογιστικές πολιτικές τους αντί για τις σημαντικές λογιστικές πολιτικές τους.

Σύμφωνα με το ΣΔΛΠ, η πληροφόρηση για τις λογιστικές πολιτικές κρίνεται ουσιώδης εάν όταν ληφθεί υπόψη σε συνδυασμό με τις λοιπές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μια οικονομική οντότητα, μπορεί εύλογα να επηρεάσει τις αποφάσεις των βασικών χρηστών των οικονομικών καταστάσεων γενικής χρήσης, λόγω της βάσης στην οποία συντάχθηκαν.

Επιπρόσθετα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν, πώς μια οικονομική οντότητα μπορεί να εντοπίσει ουσιώδης πληροφόρηση στις λογιστικές πολιτικές, ενώ παρατίθενται παραδείγματα πιθανών περιπτώσεων ουσιώδους πληροφόρησης για τις λογιστικές πολιτικές. Επίσης, η τροποποίηση στο ΔΛΠ 1, διευκρινίζει ότι η μη ουσιώδης πληροφόρηση σχετικά με την λογιστική πολιτική μπορεί να μην γνωστοποιηθεί. Ωστόσο, εάν γνωστοποιηθεί, δεν θα πρέπει να επισκιάζει την ουσιώδη πληροφόρηση για την λογιστική πολιτική. Προκειμένου να υποστηρίξει αυτή την τροποποίηση το Συμβούλιο, ανέπτυξε σχέδιο καθοδήγησης και παραδείγματα ώστε να εξηγήσει και να υποδείξει την εφαρμογή της «διαδικασία αξιολόγησης των τεσσάρων βημάτων της ουσιώδους πληροφόρησης» όπως περιγράφεται στην Δήλωση Πρακτικής Νο.2 των ΔΠΧΑ «Κρίσεις Ουσιώδους Πληροφόρησης» στις γνωστοποιήσεις των λογιστικών πολιτικών, για την υποστήριξη των τροποποιήσεων του ΔΛΠ 1.

Η υιοθέτηση των τροποποιήσεων δεν αναμένεται να επηρεάσει τις οικονομικές καταστάσεις.

2.2 Βασικές Λογιστικές Αρχές

2.2.1 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, περιλαμβανομένων και των συμμετοχών που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο συναλλαγών μεταξύ επιχειρήσεων που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογίζονται σε κόστος μείον τυχόν συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος συμμετοχής είναι η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε, δηλαδή το ποσό των μετρητών που καταβλήθηκε ή των μετοχών που εκδόθηκαν, ή αν αυτό δεν μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα, η εύλογη αξία του τιμήματος που λήφθηκε μαζί με το κόστος που σχετίζεται άμεσα με την συναλλαγή. Ως εξαίρεση στην παραπάνω αρχή επιμέτρησης, όταν η Τράπεζα μεταφέρει μια υφιστάμενη εταιρεία του Ομίλου η επιχειρηματικό κλάδο σε μια νέα θυγατρική που συστάθηκε γι' αυτόν το σκοπό μέσω μια συναλλαγής με ανταλλαγή μετοχών που δεν έχει εμπορική ουσία, η επένδυση της Τράπεζας στη νεοουσταθείσα εταιρεία αναγνωρίζεται στη λογιστική αξία της εταιρείας που μεταφέρθηκε.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν τη συνένωση της Τράπεζας με μια ή περισσότερες θυγατρικές της λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της συνένωσης συμφερόντων σύμφωνα με το ΔΛΠ 8 «Λογιστικές πολιτικές, μεταβολές των λογιστικών εκτιμήσεων και λάθη» λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εκδόσεις άλλων φορέων θέσπισης λογιστικών προτύπων, οι οποίοι χρησιμοποιούν παρόμοιο εννοιολογικό πλαίσιο και συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές που διέπουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, καθώς και τις αποδεκτές πρακτικές του κλάδου. Στο πλαίσιο της μεθόδου συνένωσης συμφερόντων, η Τράπεζα αναγνωρίζει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες προ συνένωσης προερχόμενες από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου, χωρίς οποιαδήποτε προσαρμογή στην εύλογη αξία. Ενδεχόμενη διαφορά μεταξύ του κόστους της συναλλαγής και της λογιστικής αξίας των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται λογιστικοποιείται στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας.

Νομικές συγχωνεύσεις που περιλαμβάνουν την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της εξαγοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΛΠ 3 για τις συνενώσεις επιχειρήσεων. Το μεταβιβασθέν αντάλλαγμα της απόκτησης ελέγχου υπολογίζεται βάσει της εύλογης αξίας των στοιχείων του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ενεργητικού που μεταφέρονται, τους συμμετοχικούς τίτλους που εκδίδονται ή ανταλλάσσονται ή των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται κατά την ημερομηνία εξαγοράς, συμπεριλαμβάνοντας την εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού και των υποχρεώσεων που απορρέουν από μία ρύθμιση ενδεχόμενου ανταλλάγματος. Το σχετιζόμενο με τις αποκτήσεις κόστος θα λογιστικοποιείται ως έξοδο εντός των περιόδων κατά τη διάρκεια των οποίων ο αποκτών ανέλαβε το κόστος. Σύμφωνα με τη μέθοδο της εξαγοράς, τα αναγνωρίσιμα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που αποκτώνται, σε μια επιχειρηματική συνένωση, επιμετρώνται αρχικά κατά την ημερομηνία απόκτησης στην εύλογη αξία τους. Εάν υπήρχαν ήδη συμμετοχικά δικαιώματα στον αποκτώμενο, αυτά επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία απόκτησης και ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Το υπερβάλλον του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία απόκτησης, επί της εύλογης αξίας των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας που αποκτήθηκε, λογιστικοποιείται ως υπεραξία. Αν το σύνολο των παραπάνω είναι μικρότερο από την εύλογη αξία των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της θυγατρικής, η διαφορά αναγνωρίζεται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Εάν η αρχική λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί έως την ημερομηνία των οικονομικών καταστάσεων της περιόδου στην οποία αυτή πραγματοποιήθηκε, η Τράπεζα γνωστοποιεί τις προσωρινές αξίες των στοιχείων εκείνων για τα οποία η λογιστικοποίηση δεν έχει ολοκληρωθεί. Οι ανωτέρω προσωρινές αξίες, κατά την διάρκεια της περιόδου επιμέτρησης, αναπροσαρμόζονται αναδρομικά ώστε να αντικατοπτρίζουν τις νέες πληροφορίες που λήφθηκαν για τα γεγονότα και τις συνθήκες που υπήρχαν κατά την ημερομηνία εξαγοράς και οι οποίες, εάν ήταν γνωστές κατά την ανωτέρω ημερομηνία, θα είχαν επηρεάσει αντίστοιχα τις αξίες που αναγνωρίστηκαν. Οι αναπροσαρμογές της περιόδου επιμέτρησης, όπως αναφέρεται ανωτέρω, επηρεάζουν αντίστοιχα το ποσό της υπεραξίας που είχε αρχικά αναγνωριστεί, ενώ η περίοδος επιμέτρησης δεν μπορεί να ξεπεράσει το ένα έτος από την ημερομηνία εξαγοράς.

Για αποκτήσεις εταιρειών που δεν ικανοποιούν τον ορισμό της «επιχείρησης», η Τράπεζα κατανέμει το τίμημα στα μεμονωμένα αναγνωρίσιμα περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις βάσει των σχετικών εύλογων αξιών τους την ημερομηνία εξαγοράς. Τέτοιου τύπου συναλλαγές ή γεγονότα δεν δημιουργούν υπεραξία.

Όπου ήταν απαραίτητο, οι λογιστικές αρχές των συγχωνευμένων θυγατρικών εταιρειών ή άλλων εταιρειών έχουν αναπροσαρμοστεί ώστε να συνάδουν με τις αρχές που υιοθετήθηκαν από την Τράπεζα.

Οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας, οι συγγενείς εταιρείες και οι κοινοπραξίες παρουσιάζονται στις σημειώσεις 23 και 24, αντιστοίχως.

2.2.2 Ξένο νόμισμα

Οι συναλλαγές σε ξένο νόμισμα καταχωρούνται με βάση τις τιμές συναλλάγματος που ισχύουν κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Οι συναλλαγματικές διαφορές (κέρδη/ζημιές) που προκύπτουν κατά το διακανονισμό των συναλλαγών σε ξένο νόμισμα, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Τα χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων που είναι σε ξένο νόμισμα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση την τιμή συναλλάγματος που ισχύει σε κάθε περίοδο αναφοράς και οι συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, εκτός από εκείνες που προκύπτουν από τη μετατροπή υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα που αντισταθμίζουν τις ταμειακές ροές σε ξένο νόμισμα, οι οποίες μεταφέρονται στα ίδια κεφάλαια.

Τα μη χρηματικά στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης, εκτός από τα μη-χρηματικά στοιχεία σε ξένο νόμισμα που αποτιμώνται σε εύλογη αξία και τα οποία μετατρέπονται με βάση την τιμή συναλλάγματος που ίσχυε κατά την ημερομηνία που προσδιορίστηκε η εύλογη αξία. Στην περίπτωση αυτή οι συναλλαγματικές διαφορές αποτελούν μέρος του κέρδους ή της ζημιάς από τη μεταβολή της εύλογης αξίας και αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ή απευθείας σε αποθεματικό στα ίδια κεφάλαια, βάσει της κατηγοριοποίησης του μη-χρηματικού στοιχείου.

2.2.3 Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα, περιλαμβάνουν κυρίως συμβάσεις ξένου συναλλάγματος (foreign exchange contracts), προθεσμιακές νομισματικές συμβάσεις (forward currency agreements) και συμβόλαια δικαιωμάτων προαίρεσης επιτοκίων - που πωλήθηκαν και αγοράστηκαν (interest rate options - written and purchased), ανταλλαγές συναλλάγματος και επιτοκίων (currency and interest rate swaps), και άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Τα παράγωγα, αναγνωρίζονται αρχικά στον ισολογισμό στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία σύναψης του συμβολαίου, και ακολούθως επαναμετρώνται στην εύλογη αξία τους. Όταν η εύλογη

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αξία είναι θετική, τα παράγωγα περιλαμβάνονται στο ενεργητικό, ενώ όταν η εύλογη αξία είναι αρνητική περιλαμβάνονται στις υποχρεώσεις.

Η εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων προσδιορίζεται με βάση τις χρηματιστηριακές τιμές, λαμβάνοντας υπόψη πρόσφατες συναλλαγές στην αγορά, ή χρησιμοποιώντας κατάλληλες άλλες τεχνικές επιμέτρησης. Οι αρχές επιμέτρησης της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, περιγράφονται στις σημ.3.2 και 6.3.

Ενσωματωμένα παράγωγα

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που εμπεριέχουν ενσωματωμένα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα αναγνωρίζονται στον Ισολογισμό στην ολότητα τους στην κατάλληλη κατηγορία ταξινόμησης, ακολουθώντας την αξιολόγηση των συμβατικών ταμειακών ροών και επιχειρηματικού μοντέλου του χρηματοοικονομικού μέσου, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10.

Αντιθέτως, ορισμένα παράγωγα που είναι ενσωματωμένα σε άλλα χρηματοοικονομικά στοιχεία του παθητικού, αναγνωρίζονται ως διακριτά παράγωγα όταν οι κίνδυνοι και τα χαρακτηριστικά τους δεν είναι στενά συνδεδεμένα με αυτά του κύριου συμβολαίου, και το κύριο συμβόλαιο δε λογίζεται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Τα ενσωματωμένα αυτά παράγωγα, επιμετρώνται στην εύλογη αξία, και οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικά μέσων είναι ενσωματωμένη στις δραστηριότητες της Τράπεζας και στοχεύει πρωτίστως στην αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων του.

Συνεπώς, η Τράπεζα, στα πλαίσια της στρατηγικής διαχείρισης κινδύνων της, δύναται να πραγματοποιήσει συναλλαγές με εξωτερικούς αντισυμβαλλόμενους ώστε να αντισταθμίσει μερικώς ή πλήρως την επιτοκιακή, συναλλαγματική, μετοχική ή άλλη έκθεση της που δημιουργείται από τις δραστηριότητες της.

Οι στόχοι της αντιστάθμισης με την χρήση παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων περιλαμβάνουν:

- Την μείωση της επιτοκιακής έκθεσης που υπερβαίνει τα επιτοκιακά όρια που έχει θέσει η Τράπεζα
- Την αποτελεσματική διαχείριση του επιτοκιακού κινδύνου και της έκθεσης σε εύλογες αξίες
- Την διαχείριση μελλοντικών μεταβλητών ταμειακών ροών
- Την μείωση του συναλλαγματικού ή πληθωριστικού κινδύνου

Λογιστική αντιστάθμισης

Η Τράπεζα επέλεξε, ως πολιτική που επιτρέπεται από το ΔΠΧΑ 9, να συνεχίσει να εφαρμόζει λογιστική αντιστάθμισης σύμφωνα με το ΔΛΠ 39, έως ότου το έργο που εκπονείται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων σχετικά με την λογιστική της αντιστάθμισης σε επίπεδο χαρτοφυλακίου (macro-hedging) ολοκληρωθεί.

Για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης, η Τράπεζα σχηματίζει μια σχέση αντιστάθμισης μεταξύ ενός μέσου αντιστάθμισης και ενός σχετικού στοιχείου ή ομάδας στοιχείων που πρόκειται να αντισταθμιστούν. Το μέσο αντιστάθμισης αποτελεί ένα προσδιορισμένο παράγωγο ή κάποιο άλλο προσδιορισμένο μη-παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο του ενεργητικού ή χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, του οποίου η εύλογη αξία ή οι ταμειακές ροές εκτιμάται πως συμψηφίζουν τις αλλαγές στην εύλογη αξία ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν.

Συγκεκριμένα η Τράπεζα προσδιορίζει ορισμένα παράγωγα ως: (α) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου των μεταβολών εύλογης αξίας αναγνωρισθέντων περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισθέντων βέβαιων δεσμεύσεων (μέσο αντιστάθμισης εύλογης αξίας), (β) μέσα αντιστάθμισης του κινδύνου μεταβολής των ταμειακών ροών από αναγνωρισθέντα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων ή από πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές (μέσο αντιστάθμισης ταμειακών ροών).

Για την εφαρμογή λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων συγκεκριμένα κριτήρια πρέπει να πληρούνται. Συνεπώς, κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης, η Τράπεζα τεκμηριώνει τη σχέση μεταξύ των μέσων αντιστάθμισης και των στοιχείων που αντισταθμίζονται, καθώς και το σκοπό και τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου που εξυπηρετείται μέσω της σύναψης διάφορων συναλλαγών αντιστάθμισης και την μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της σχέσης αντιστάθμισης. Επίσης, η Τράπεζα στοιχειοθετεί την εκτίμησή της, κατά τη σύναψη της αντιστάθμισης και σε συνεχή βάση, για την αποτελεσματικότητα των παραγώγων - που χρησιμοποιούνται σε συναλλαγές αντιστάθμισης - στο να συμψηφίζουν μεταβολές στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των στοιχείων που αντισταθμίζουν και εάν τα πραγματικά αποτελέσματα της κάθε αντιστάθμισης κυμαίνονται μεταξύ 80-125%. Εάν μία σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί τα ανωτέρω κριτήρια αποτελεσματικότητας, η Τράπεζα διακόπτει την λογιστική αντιστάθμιση με μελλοντική ισχύ. Ομοίως, όταν το παράγωγο αντιστάθμισης εκπνέει ή πωλείται,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διακόπτεται ή εξασκείται, ή όταν ο αντισταθμιστικός προσδιορισμός ανακαλείται, τότε η λογιστική αντιστάθμισης διακόπτεται με μελλοντική ισχύ. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα προαναφερθέντα παράγωγα έχουν κατηγοριοποιηθεί μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Η μέθοδος αναγνώρισης κέρδους ή ζημιάς από μεταβολές στην εύλογη αξία, εξαρτάται από το αν το παράγωγο καταχωρείται και πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί ως μέσο αντιστάθμισης.

Επίσης, η Τράπεζα δύναται να καταχωρήσει ομάδες στοιχείων ως στοιχεία αντιστάθμισης, αθροίζοντας αναγνωρισμένα στοιχεία του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή μη αναγνωρισμένες αλλά εξαιρετικά πιθανές συναλλαγές με όμοια χαρακτηριστικά κινδύνου τα οποία μοιράζονται έναν κίνδυνο ο οποίος αντισταθμίζεται. Παρόλο που η συνολική έκθεση μπορεί να διαφέρει για τα μεμονωμένα στοιχεία της ομάδας, ο συγκεκριμένος κίνδυνος που αντισταθμίζεται, θα είναι εγγενής σε κάθε ένα από τα στοιχεία της ομάδας.

Όπως περιγράφεται στη σημ. 2.1.1, η Τράπεζα έχει εφαρμόσει τις τροποποιήσεις στα ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 39 και ΔΠΧΑ 7 λόγω της μεταρρύθμισης IBOR, όπως εκδόθηκαν τον Σεπτέμβριο 2019, οι οποίες παρέχουν προσωρινές απαλλαγές στις σχέσεις αντιστάθμισης λόγω της ενδεχόμενης επίπτωσης της αβεβαιότητας ως προς το ποσό και το χρόνο των ταμειακών ροών συνδεδεμένων στο IBOR και/ή το επιτόκιο αναφοράς που προσδιορίστηκε ως αντισταθμισμένος κίνδυνος, κατά την περίοδο μέχρι την αντικατάσταση του υπάρχοντος επιτοκίου αναφοράς με ένα εναλλακτικό επιτόκιο μηδενικού κινδύνου. Βάσει των απαλλαγών, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν μια προβλεπόμενη συναλλαγή είναι πολύ πιθανή ή μια σχέση αντιστάθμισης αναμένεται να είναι πολύ αποτελεσματική, η Τράπεζα θεωρεί ότι το επιτόκιο αναφοράς δε θα μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης IBOR. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν απαιτείται να διακόψει τη λογιστική αντιστάθμισης εάν η αντιστάθμιση καταλήξει εκτός του εύρους του 80-125% κατά την περίοδο της αβεβαιότητας που προκύπτει λόγω της μεταρρύθμισης. Επίσης, σε περιπτώσεις αντιστάθμισης όπου το αντισταθμισμένο στοιχείο ή ο αντισταθμισμένος κίνδυνος είναι ένα μη συμβατικά καθορισμένο τμήμα του επιτοκιακού κινδύνου, σύμφωνα με τις απαλλαγές της μεταρρύθμισης IBOR, θεωρείται ότι το προσδιορισμένο τμήμα του κινδύνου πρέπει να αναγνωρίζεται ξεχωριστά μόνο κατά την έναρξη της σχέσης αντιστάθμισης και όχι σε συνεχή βάση.

Οι απαλλαγές παύουν να έχουν εφαρμογή όταν ικανοποιούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Πιο συγκεκριμένα, η Τράπεζα θα παύσει την εφαρμογή των τροποποιήσεων, σχετικά με τις απαλλαγές στη λογιστική αντιστάθμισης κατά το νωρίτερο από α) όταν οι αβεβαιότητες που προκύπτουν από τη μεταρρύθμιση IBOR δεν υφίστανται πια σε σχέση με τη χρόνο και το ποσό των ταμειακών ροών βάσει του επιτοκίου αναφοράς των αντισταθμιζόμενων στοιχείων ή των μέσων αντιστάθμισης και β) όταν οι σχέσεις αντιστάθμισης στις οποίες εφαρμόζονται οι απαλλαγές διακοπούν.

(i) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση εύλογης αξίας για να αντισταθμίσει τις εκθέσεις του κυρίως έναντι των μεταβολών της εύλογης αξίας που οφείλονται στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για λογιστική αντιστάθμισης της εύλογης αξίας περιλαμβάνουν χρεωστικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου που ταξινομούνται ως χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI) και σε αποσβέσιμο κόστος, προθεσμιακές καταθέσεις σταθερού επιτοκίου ή προθεσμιακά δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, καθώς και υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους σταθερού επιτοκίου.

Ο κίνδυνος επιτοκίου και ο συναλλαγματικός κίνδυνος, αναφορικά με τα επιτόκια αναφοράς μπορούν να αντισταθμιστούν χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset» ώστε να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης της εύλογης αξίας. Η παραπάνω αποτελεί μια ποσοτική μέθοδο που περιλαμβάνει την σύγκριση της αλλαγής στην εύλογη αξία του μέσου αντιστάθμισης με την αλλαγή στην εύλογη αξία του στοιχείου αντιστάθμισης που οφείλεται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται. Ακόμη και εάν η αντιστάθμιση δεν αναμένεται να είναι εξαιρετικά αποτελεσματική σε μία συγκεκριμένη περίοδο, η λογιστική αντιστάθμιση δεν αποκλείεται εάν η αποτελεσματικότητα αναμένεται να παραμείνει επαρκώς υψηλή για όλη την διάρκεια ζωής της αντιστάθμισης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μεταβολές στην εύλογη αξία παραγώγων που προσδιορίζονται ως μέσα αντιστάθμισης εύλογης αξίας, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όπως και οι μεταβολές της εύλογης αξίας των στοιχείων που αντισταθμίζονται, οι οποίες οφείλονται στον κίνδυνο που αντισταθμίζεται.

Η Τράπεζα παύει τη λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων σε περίπτωση που το μέσο αντιστάθμισης λήξει ή πωληθεί, διακοπεί ή ασκηθεί, η σχέση αντιστάθμισης δεν πληροί εφεξής τα κριτήρια εφαρμογής της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, ή όταν ανακαλείται η αντισταθμιστική σχέση. Σε αυτές τις περιπτώσεις, κάθε αναπροσαρμογή της λογιστικής αξίας του στοιχείου που αντισταθμίζεται για το οποίο χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου, αποσβένεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μέχρι τη λήξη του. Αναποτελεσματικότητα της αντιστάθμισης δύναται να προκύψει σε περίπτωση πιθανών διαφορών στους κρίσιμους όρους μεταξύ του στοιχείου που αντισταθμίζεται και του μέσου αντιστάθμισης, όπως η ληκτότητα, η συχνότητα που μηδενίζεται το επιτόκιο και οι καμπύλες προεξόφλησης.

(ii) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα εφαρμόζει αντιστάθμιση ταμειακών ροών ώστε να αντισταθμίσει την έκθεση στην μεταβλητότητα των ταμειακών ροών που οφείλεται κυρίως στον επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο που συνδέεται με ένα αναγνωρισμένο στοιχείο του ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή με μια πολύ πιθανή προσδοκώμενη συναλλαγή.

Τα στοιχεία που πληρούν τις προϋποθέσεις για αντιστάθμιση ταμειακών ροών περιλαμβάνουν αναγνωρισμένα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων όπως καταθέσεις μεταβλητού επιτοκίου ή δάνεια που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος, υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους μεταβλητού επιτοκίου και δάνεια μεταβλητού επιτοκίου σε ξένο νόμισμα. Ο κίνδυνος επιτοκίου αναφορικά με το κατάλληλο επιτόκιο αναφοράς μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων. Ο συναλλαγματικός κίνδυνος μπορεί να αντισταθμιστεί χρησιμοποιώντας προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος.

Επιπροσθέτως, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για πολύ πιθανές προβλεπόμενες συναλλαγές, όπως οι προσδοκώμενες μελλοντικές ανανεώσεις των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων ή συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος. Συγκεκριμένα, οι μελλοντικές πληρωμές κυμαινόμενου τόκου μια σειράς από προσδοκώμενες ανανεώσεις αυτών των χρηματοοικονομικών στοιχείων υποχρεώσεων αντισταθμίζονται ως σύνολο όσον αφορά τις αλλαγές στα επιτόκια αναφοράς, εξαλείφοντας την μεταβλητότητα των ταμειακών ροών. Επιπλέον, η αντιστάθμιση ταμειακών ροών εφαρμόζεται για την αντιστάθμιση του συναλλαγματικού κινδύνου από πιθανές προβλεπόμενες πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού ή τον διακανονισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων σε ξένο νόμισμα.

Εάν το στοιχείο που αντισταθμίζεται έχει καταχωρηθεί ως μελλοντική συναλλαγή, η Τράπεζα αξιολογεί και επιβεβαιώνει ότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυτή η συναλλαγή να πραγματοποιηθεί.

Προκειμένου να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του επιτοκιακού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την τεχνική ανάλυσης παλινδρόμησης που επιδεικνύει εάν υπάρχει υψηλή συσχέτιση, ιστορικά και προσδοκώμενη μεταξύ του επιτοκιακού κινδύνου του στοιχείου που έχει προσδιοριστεί για αντιστάθμιση και του επιτοκιακού κινδύνου του μέσου αντιστάθμισης. Σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των αντισταθμίσεων ταμειακών ροών του συναλλαγματικού κινδύνου, η Τράπεζα χρησιμοποιεί την μέθοδο «dollar-offset».

Η αποτελεσματική αναλογία της μεταβολής της εύλογης αξίας των παραγώγων που προσδιορίζονται και πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστούν ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών, αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση, ενώ η μη αποτελεσματική αναλογία, αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Ποσά που έχουν συσσωρευτεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στις περιόδους κατά τις οποίες το αντισταθμισμένο στοιχείο επιδρά στο κέρδος ή τη ζημιά (π.χ. όταν πραγματοποιείται η προβλεπόμενη πώληση του στοιχείου που αντισταθμίζεται).

Όταν ένα μέσο αντιστάθμισης λήγει ή πωλείται, ή όταν η αντιστάθμιση δεν πληροί πλέον τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμιση, τα συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια κατά τη στιγμή εκείνη παραμένουν στα ίδια κεφάλαια μέχρι η προβλεπόμενη συναλλαγή να επηρεάσει την κατάσταση αποτελεσμάτων.

Όταν μια προβλεπόμενη συναλλαγή δεν αναμένεται πλέον να πραγματοποιηθεί, το συσσωρευμένο κέρδος ή ζημιά που είχε καταχωρηθεί στα ίδια κεφάλαια, μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(iii) Παράγωγα τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης για σκοπούς λογιστικής αντιστάθμισης

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων τα οποία δεν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, ή που δεν πληρούν τα κριτήρια για λογιστική αντιστάθμισης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι εύλογες αξίες παραγώγων μέσων που διακρατούνται για εμπορικούς σκοπούς και για σκοπούς αντιστάθμισης, παρουσιάζονται στη σημ. 19.

2.2.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών μέσων

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν και μόνον όταν, η Τράπεζα έχει επί του παρόντος νομικά ισχυρό δικαίωμα συμψηφισμού των αναγνωρισμένων ποσών, και παράλληλα προτίθεται είτε να προβεί σε διακανονισμό του καθαρού υπολοίπου, είτε να εισπράξει το ποσό της απαίτησης του περιουσιακού στοιχείου εξοφλώντας ταυτόχρονα την υποχρέωση.

2.2.5 Κατάσταση αποτελεσμάτων

(i) Έσοδα και έξοδα από τόκους

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε δεδουλευμένη βάση για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματικό είναι το επιτόκιο που προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εκροές ή εισροές κατά την αναμενόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου ή, σε μικρότερη περίοδο όπου κρίνεται κατάλληλο, στην λογιστική αξία προ απομείωσης ή στη λογιστική αξία του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων αντίστοιχα. Για τον υπολογισμό του πραγματικού επιτοκίου, εκτός των αγορασμένων ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI), η Τράπεζα υπολογίζει τις ταμειακές ροές λαμβάνοντας υπόψη όλους τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου εξαιρώντας τις αναμενόμενες ζημιές από πιστωτικό κίνδυνο. Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI η Τράπεζα υπολογίζει εκείνο το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) το οποίο κατά την αρχική αναγνώριση, προεξοφλεί ακριβώς τις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές εισροές ή εκροές (συμπεριλαμβανομένων αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών) στην εύλογη αξία του στοιχείου του ενεργητικού που έχει χαρακτηριστεί ως POCI.

Το αποσβέσιμο κόστος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρεώσεων είναι το ποσό στο οποίο επιμετρώνται κατά την αρχική αναγνώριση, αφαιρώντας αποπληρωμές κεφαλαίου, προσθέτοντας ή αφαιρώντας σωρευμένες αποσβέσεις που έχουν υπολογιστεί με την μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (όπως περιγράφεται παραπάνω) και για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αφαιρώντας τις προβλέψεις αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Η λογιστική αξία προ απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ισούται με το αποσβέσιμο κόστος του προ απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

Ο υπολογισμός του πραγματικού επιτοκίου περιλαμβάνει τις αμοιβές και τις μονάδες βάσης που πληρώθηκαν ή εισπράχθηκαν και που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου, το κόστος συναλλαγών, και κάθε επαύξηση ή έκπτωση. Το κόστος συναλλαγών περιλαμβάνει επιπλέον έξοδα τα οποία συνδέονται άμεσα με την απόκτηση ή έκδοση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού ή υποχρέωσης.

Η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου στην προ απομείωσης λογιστική αξία των μη απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού (ανοίγματα σε Στάδιο 1 και 2) και αντίστοιχα στο αποσβέσιμο κόστος των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων.

Για τα πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού στο Στάδιο 3, η Τράπεζα υπολογίζει τα έσοδα από τόκους εφαρμόζοντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR) επί του αποσβέσιμου κόστους των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού προσαρμοσμένο με τις προβλέψεις των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Εάν το στοιχείο του ενεργητικού σταματήσει να θεωρείται πιστωτικά απομειωμένης αξίας, το EIR εφαρμόζεται εκ νέου στην προ προβλέψεων λογιστική αξία.

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που έχουν χαρακτηριστεί ως POCI, τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται εφαρμόζοντας το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) επί της καθαρής λογιστικής αξίας (αποσβέσιμο κόστος) του POCI. Για αυτά τα στοιχεία ενεργητικού, ακόμα και αν ο πιστωτικός τους κίνδυνος μειωθεί, τα έσοδα από τόκους δεν υπολογίζονται εκ νέου με βάση την προ απομείωσης λογιστική αξία. Για τα χρηματοοικονομικά μέσα που συνδέονται με δείκτη πληθωρισμού η Τράπεζα αναγνωρίζει έσοδα και έξοδα από τόκους αναπροσαρμόζοντας το πραγματικό

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

επιτόκιο (effective interest rate - EIR), σε κάθε περίοδο αναφοράς, λόγω της αλλαγής των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών με την ενσωμάτωση της μεταβολής των προσδοκίων αναφορικά με τον πληθωρισμό κατά τη διάρκεια αυτών των χρηματοοικονομικών μέσων. Το αναπροσαρμοσμένο πραγματικό επιτόκιο εφαρμόζεται ώστε να υπολογιστεί ή νέα προ απομείωσης λογιστική αξία σε κάθε περίοδο αναφοράς.

Τα έσοδα και έξοδα από τόκους παρουσιάζονται ξεχωριστά στη κατάσταση αποτελεσμάτων για όλα τα τοκοφόρα χρηματοοικονομικά μέσα στα καθαρά έσοδα από τόκους.

(ii) Αμοιβές και προμήθειες

Οι αμοιβές και προμήθειες που εισπράττονται ή καταβάλλονται και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του πραγματικού επιτοκίου ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης περιλαμβάνονται στο πραγματικό επιτόκιο.

Τα λοιπά έσοδα από αμοιβές και προμήθειες, όπως η εξυπηρέτηση λογαριασμών και οι αμοιβές διαχείρισης χαρτοφυλακίων (περιλαμβανομένων και αμοιβών βάσει απόδοσης) αναγνωρίζονται στην πάροδο του χρόνου καθώς οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται στον πελάτη, στον βαθμό που θεωρείται πολύ πιθανό ότι δεν θα προκύψει σημαντικός αντιλογισμός του ποσού του εσόδου που αναγνωρίστηκε. Οι αμοιβές που προκύπτουν από συναλλαγές όπως αγοραπωλησίες συναλλάγματος, εισαγωγές/εξαγωγές, εμβάσματα, τραπεζικά έξοδα και χρηματιστηριακές δραστηριότητες, αναγνωρίζονται κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή που διενεργούνται οι εν λόγω συναλλαγές. Τα λοιπά έξοδα από αμοιβές και προμήθειες αφορούν κυρίως αμοιβές από συναλλαγές και υπηρεσίες, οι οποίες αναγνωρίζονται ως έξοδα καθώς λαμβάνονται οι σχετικές υπηρεσίες.

Στην περίπτωση σύμβασης με πελάτη που έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου στις οικονομικές καταστάσεις της Τράπεζας, το οποίο ενδέχεται να εμπίπτει μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και μερικώς στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, η Τράπεζα εφαρμόζει πρώτα το ΔΠΧΑ 9 για να διαχωρίσει και να επιμετρήσει το μέρος της σύμβασης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και ακολούθως εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 15 στο εναπομένον μέρος.

2.2.6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και επενδύσεις σε ακίνητα

(i) Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία παρουσιάζονται στο κόστος κτήσεως μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων αποσβέσεων και των συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης. Το κόστος κτήσης περιλαμβάνει έξοδα που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση του παγίου. Έξοδα μεταγενέστερα της ημερομηνίας κτήσης ενσωματώνονται στο κόστος του παγίου, μόνο όταν η Τράπεζα είναι πιθανό να έχει οικονομικά οφέλη στο μέλλον και είναι δυνατή η αξιόπιστη μέτρηση της αξίας του παγίου. Όταν προκύπτουν έξοδα επισκευών και συντήρησης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τη μέθοδο της σταθερής απόσβεσης βάσει της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής των παγίων, προκειμένου να μειωθεί το κόστος κτήσης των παγίων στην τελική υπολειπόμενη αξία τους ως ακολούθως:

- Γήπεδα: μηδενική απόσβεση
- Κτίρια: 40-50 έτη
- Βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων: κατά τη διάρκεια του συμβολαίου εκμίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του παγίου εάν είναι μικρότερη
- Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και τα σχετικά ενσωματωμένα λογισμικά προγράμματα: 4-10 έτη
- Λοιπά έπιπλα και εξοπλισμός: 4-20 έτη, και
- Οχήματα: 5-7 έτη

(ii) Επενδύσεις σε ακίνητα

Ακίνητα τα οποία διακρατούνται για μακροχρόνιες αποδόσεις ενοικίων ή/και για ανατίμηση κεφαλαίου και δε χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα κατηγοριοποιούνται ως επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται αρχικά στο κόστος, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών άμεσων εξόδων κτήσης. Σύμφωνα με το «ΔΛΠ 40 Επενδύσεις σε ακίνητα» μετά την αρχική αναγνώριση, οι επενδύσεις σε ακίνητα αναγνωρίζονται σε εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους εκτιμητές, με τις μεταβολές της εύλογης αξίας να καταχωρούνται στα αποτελέσματα χρήσης Η μέθοδος της εύλογης αξίας στα υπό κατασκευή ακίνητα εφαρμόζεται μονάχα όταν αυτή μπορεί να επιμετρηθεί με αξιοπιστία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Μεταγενέστερες δαπάνες προστίθενται στη λογιστική αξία του ακινήτου μόνο όταν είναι πιθανόν ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη, που σχετίζονται με το εν λόγω ακίνητο, θα εισρεύσουν στην Τράπεζα και ότι τα σχετικά κόστη μπορούν να μετρηθούν αξιόπιστα. Τα έξοδα επισκευών και συντηρήσεων αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της χρήσης κατά την οποία πραγματοποιούνται.

Οι επενδύσεις σε ακίνητα από-αναγνωρίζονται όταν πωλούνται ή όταν παύει οριστικά η χρήση ενός επενδυτικού ακινήτου και δεν αναμένεται οικονομικό όφελος από την πώληση του. Ενδεχόμενο κέρδος ή ζημιά (υπολογιζόμενο ως η διαφορά μεταξύ του καθαρού προϊόντος πώλησης και της λογιστικής αξίας του ακινήτου) αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Εάν μια επένδυση σε ακίνητο μεταβληθεί σε ιδιοχρησιμοποιούμενο πάγιο, τότε αναταξινομείται στα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία και η εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία της αναταξινόμησης ορίζεται ως το κόστος κτήσης του, για λογιστικούς σκοπούς. Εάν ένα πάγιο περιουσιακό στοιχείο αναταξινομηθεί από τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία στις επενδύσεις σε ακίνητα, λόγω αλλαγής στη χρήση του, όποια ζημιά από αποτίμηση προκύψει μεταξύ της λογιστικής αξίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία της μεταφοράς του, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ενώ όποιο κέρδος από αποτίμηση προκύψει, τότε το κέρδος αυτό αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων στο βαθμό που αντιλογίζει μια προγενέστερη ζημία απομείωσης, ενώ τυχόν υπόλοιπο κέρδους αναγνωρίζεται στα Λοιπά Αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση αυξάνοντας το αποθεματικό αναπροσαρμογής στα Ίδια Κεφάλαια.

Αν ένα ανακτηθέν ακίνητο ταξινομηθεί στις επενδύσεις σε ακίνητα, τυχόν προκύπτουσα διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας του ακινήτου, κατά την ημερομηνία ταξινόμησης, και της λογιστικής του αξίας αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Μεταφορές μεταξύ των ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων, των ανακτηθέντων ακινήτων και των επενδύσεων σε ακίνητα μπορεί να πραγματοποιηθούν όταν υπάρχει αλλαγή στο σκοπό της χρήσης των στοιχείων αυτών. Επιπρόσθετα, οι «επενδύσεις σε ακίνητα» μπορεί να μεταφερθούν στη κατηγορία «μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση» στη περίπτωση κατά την οποία πληρούνται οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στη σημ. 2.2.25.

2.2.7 Άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας εταιρείας από την Τράπεζα, εξαιρώντας τις εταιρείες που τελούν υπό κοινό έλεγχο, αντιπροσωπεύει το υπερβάλλον της εύλογης αξίας του συνόλου του μεταφερθέντος ανταλλάγματος και της εύλογης αξίας των προηγούμενων συμμετοχικών δικαιωμάτων στον αποκτώμενο κατά την ημερομηνία της εξαγοράς επί της εύλογης αξίας του μεριδίου της Τράπεζας επί των καθαρών αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων της και των ενδεχόμενων υποχρεώσεων που αποκτηθήκαν. Η υπεραξία που προκύπτει περιλαμβάνεται στα «άυλα πάγια στοιχεία» και λογίζεται στο κόστος μετά την αφαίρεση συσσωρευμένων ζημιών απομείωσης.

(ii) Λογισμικά προγράμματα

Το κόστος που σχετίζεται με τη συντήρηση υφιστάμενων λογισμικών προγραμμάτων, αναγνωρίζεται ως έξοδο όταν προκύπτει. Το κόστος που σχετίζεται με την ανάπτυξη αναγνωρίσιμων λογισμικών προγραμμάτων που ελέγχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζεται ως άυλο πάγιο στοιχείο όταν αναμένεται ότι τα στοιχεία αυτά θα επιφέρουν οφέλη τα οποία μπορούν να επιμετρηθούν αξιόπιστα. Τα λογισμικά προγράμματα τα οποία έχουν δημιουργηθεί από την Τράπεζα αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο σε 4 έτη εκτός των κύριων λειτουργικών συστημάτων όπου η ωφέλιμη ζωή τους μπορεί να παραταθεί μέχρι τα 20 έτη.

(iii) Λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία

Τα λοιπά άυλα πάγια περιουσιακά στοιχεία είναι πάγια στοιχεία που είναι διαχωρίσιμα ή προκύπτουν από συμβατικά ή άλλα νομικά δικαιώματα και αποσβένονται με τη σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της προβλεπόμενης ωφέλιμης ζωής τους. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει άυλα πάγια στοιχεία που αποκτώνται από εξαγορές και συγχωνεύσεις εταιρειών.

Τα άυλα περιουσιακά στοιχεία τα οποία έχουν ωφέλιμη ζωή αορίστου διάρκειας δεν αποσβένονται αλλά ελέγχονται ετησίως για απομείωση.

2.2.8 Απομείωση σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Η Τράπεζα αξιολογεί σε κάθε ημερομηνία αναφοράς εάν υπάρχει ένδειξη ότι οι επενδύσεις της σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ενδέχεται να απομειωθούν λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εξωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως η καθαρή θέση σε σύγκριση με την λογιστική αξία της κάθε οντότητας, καθώς και μελλοντικές εξελίξεις στον οικονομικό τομέα στον

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

οποίο δραστηριοποιούνται. Επιπροσθέτως, η είσπραξη μερισμάτων από θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες αποτελεί επίσης μια ενδεχόμενη αιτία απομείωσης που μπορεί να υποδηλώνει την απομείωση των αντίστοιχων επενδύσεων.

Εάν υπάρχει τέτοια ένδειξη απομείωσης, η Τράπεζα εκτιμά το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης, το οποίο είναι το υψηλότερο μεταξύ της εύλογης αξίας μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης.

Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων όταν το ανακτήσιμο ποσό της επένδυσης είναι μικρότερο από τη λογιστική αξία.

Οι επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, για τις οποίες αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες χρήσεις, εξετάζονται για πιθανή αναστροφή αυτής της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.9 Απομείωση μη χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

(i) Υπεραξία

Η υπεραξία που προκύπτει από νομικές συγχωνεύσεις που συνεπάγονται την απορρόφηση μιας οντότητας από την Τράπεζα, που δεν βρίσκεται υπό κοινό έλεγχο, δεν αποσβένεται, αλλά ελέγχεται για απομείωση σε ετήσια βάση ή συχνότερα, εφόσον υπάρχουν ενδείξεις ότι έχει προκύψει απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης διενεργείται από την Τράπεζα στο τέλος κάθε χρήσης. Η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη εξωτερική πληροφόρηση, όπως δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, συνεχή ύφεση στις χρηματοοικονομικές αγορές, αστάθεια στις αγορές και μεταβολές στα επίπεδα του κινδύνου αγοράς και του συναλλαγματικού κινδύνου, μια μη αναμενόμενη πτώση στην εμπορική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή περιπτώσεις όπου η αγοραία αξία κεφαλαιοποίησης είναι μικρότερη της λογιστικής αξίας της καθαρής θέσης, μαζί με μια επιδεινωση σε εσωτερικούς δείκτες απόδοσης, προκειμένου να αξιολογήσει αν υπάρχει κάποια ένδειξη απομείωσης.

Για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία κατανέμεται σε εκείνες τις μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να έχουν οφέλη από τις συνέργειες της συγχώνευσης επιχειρήσεων. Κάθε μονάδα ή ομάδα μονάδων στις οποίες έχει κατανεμηθεί υπεραξία αντιπροσωπεύει το χαμηλότερο επίπεδο, εντός της Τράπεζας, στο οποίο παρακολουθείται η υπεραξία για σκοπούς εσωτερικής πληροφόρησης της διοίκησης. Η Τράπεζα παρακολουθεί την υπεραξία είτε σε επίπεδο μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών είτε ομάδες μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών σύμφωνα με την εσωτερική παρακολούθηση των επιχειρηματικών τομέων.

Το μοντέλο ελέγχου απομείωσης που χρησιμοποιεί ο η Τράπεζα συγκρίνει τη λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδας μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών με το ανακτήσιμο ποσό τους. Η λογιστική αξία μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών βασίζεται στα στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων της μονάδας. Το ανακτήσιμο ποσό καθορίζεται με βάση την αξία λόγω χρήσης (value-in-use), η οποία είναι η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών που αναμένεται να αντληθούν από μια μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών ή ομάδα μονάδων δημιουργίας ταμειακών ροών. Οι εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους χρησιμοποιώντας ένα προεξοφλητικό επιτόκιο προ φόρων που αντιπροσωπεύει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς σχετικά με την διαχρονική αξία του χρήματος και τους κινδύνους που είναι συναφείς με το περιουσιακό στοιχείο ή τη μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών και τις χώρες όπου δραστηριοποιούνται οι μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών.

Ζημιά απομείωσης προκύπτει αν η λογιστική αξία ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του και αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Οι ζημιές απομείωσης δεν αντλιογίζονται μεταγενέστερα. Ο υπολογισμός των κερδών και των ζημιών από την πώληση μιας δραστηριότητας εντός μιας μονάδας δημιουργίας ταμειακών ροών περιλαμβάνει και τη λογιστική αξία της υπεραξίας που αντιστοιχεί στην δραστηριότητα που πωλείται.

(ii) Λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Τα λοιπά μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, περιλαμβανομένων των ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων και των λοιπών άυλων περιουσιακών στοιχείων, ελέγχονται για ενδείξεις απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τόσο εξωτερικές όσο και εσωτερικές πηγές πληροφοριών, όπως μία σημαντική μείωση της αξίας του περιουσιακού στοιχείου και στοιχεία ότι η οικονομική απόδοση του περιουσιακού στοιχείου είναι ή θα είναι χειρότερη από την αναμενόμενη. Όταν κάποια γεγονότα ή μεταβολές σε συνθήκες υποδεικνύουν ότι η λογιστική τους αξία ενδέχεται να μην είναι ανακτήσιμη, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης για το ποσό κατά το οποίο η λογιστική αξία του περιουσιακού στοιχείου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό του. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο ανάμεσα στην εύλογη αξία ενός περιουσιακού στοιχείου μείον το κόστος πώλησης και της αξίας λόγω χρήσης του. Για σκοπούς εκτίμησης της απομείωσης, τα περιουσιακά στοιχεία ομαδοποιούνται στα χαμηλότερα επίπεδα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

όπου μπορούν να προσδιοριστούν ξεχωριστές ταμειακές ροές (μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών). Τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, εκτός της υπεραξίας, για τα οποία έχει αναγνωριστεί ζημιά απομείωσης σε προηγούμενες περιόδους, εξετάζονται για πιθανό αντιλογισμό της απομείωσης σε κάθε ημερομηνία αναφοράς.

2.2.10 Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού Ταξινόμηση και επιμέτρηση

Η Τράπεζα ταξινομεί τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού βάσει του επιχειρηματικού μοντέλου διαχείρισης αυτών των στοιχείων και των χαρακτηριστικών των συμβατικών ταμειακών ροών τους. Κατά συνέπεια, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες επιμέτρησης: αποσβέσιμο κόστος, εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ή εύλογης αξίας μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι αγορές και πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού καταχωρούνται κατά την ημερομηνία συναλλαγής, την ημερομηνία δηλαδή κατά την οποία η Τράπεζα δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει το στοιχείο ενεργητικού. Τα δάνεια που προέρχονται από την Τράπεζα αναγνωρίζονται τη στιγμή της εκταμίευσης.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ("AC")

Η Τράπεζα κατατάσσει και επιμετρά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο αποσβέσιμο κόστος μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού διατηρείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου, στόχος του οποίου είναι η διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού με σκοπό την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect" - HTC) και

(β) βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου υπολοίπου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά αυτά στοιχεία του ενεργητικού αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής και μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου (EIR), (όπως περιγράφεται στην σημείωση 2.2.5).

Τα έσοδα από τόκους, τα πραγματοποιηθέντα κέρδη και ζημιές από τη παύση αναγνώρισης και οι μεταβολές στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές από στοιχεία του ενεργητικού ταξινομημένα στο αποσβέσιμο κόστος, περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στη εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση ("FVOCI")

Η Τράπεζα ταξινομεί και αποτιμά ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ακόλουθες προϋποθέσεις και επιπλέον δεν προσδιορίζεται ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων:

(α) Το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού διακρατείται στο πλαίσιο ενός επιχειρηματικού μοντέλου του οποίου ο στόχος επιτυγχάνεται τόσο με την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και με την πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (επιχειρηματικό μοντέλο "hold-to-collect-and-sell" – HTC&S) και

(β) Βάσει των συμβατικών όρων που διέπουν το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, δημιουργούνται σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου (SPPI).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που πληρούν αυτά τα κριτήρια είναι χρεωστικά μέσα και επιμετρώνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, πλέον των άμεσων και πρόσθετων εξόδων συναλλαγής.

Μετά την αρχική αναγνώριση, τα χρεωστικά μέσα εύλογης αξίας μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση επιμετρώνται εκ νέου στην εύλογη αξία τους μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, εκτός από τα έσοδα από τόκους, τα συναφή κέρδη ή ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές και τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές, τα οποία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα συσσωρευμένα κέρδη και ζημιές που είχαν αναγνωριστεί προηγουμένως στα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση μεταφέρονται από τα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όταν το χρεωστικό μέσο παύει να αναγνωρίζεται.

Συμμετοχικοί τίτλοι που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

Η Τράπεζα μπορεί να επιλέξει να προσδιορίσει αμετάκλητα ένα συμμετοχικό τίτλο ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση. Αυτός ο χαρακτηρισμός, εάν επιλεγεί, γίνεται κατά την αρχική αναγνώριση και ανά τίτλο. Τα κέρδη και οι ζημιές από αυτά τα μέσα, περιλαμβανομένων των στοιχείων του ενεργητικού που έχουν παύσει να αναγνωρίζονται, καταχωρούνται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται στη συνέχεια στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τα μερίσματα που εισπράττονται καταχωρούνται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων ("FVTPL")

Η Τράπεζα ταξινομεί και επιμετρά όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που δεν ταξινομούνται σε αποσβέσιμο κόστος ή στη εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, αυτή η κατηγορία επιμέτρησης περιλαμβάνει δάνεια και άλλους χρεωστικούς τίτλους που κατέχονται βάσει των μοντέλων διακράτησης για είσπραξη (HTC) ή διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S), αλλά αποτυγχάνουν στην αξιολόγηση SPPI, συμμετοχικούς τίτλους που δεν προσδιορίζονται ως επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και στοιχεία του ενεργητικού που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εκτός εάν έχουν καταχωρηθεί ως μέσα αντιστάθμισης, οπότε οι απαιτήσεις του ΔΛΠ 39 για την λογιστική αντιστάθμισης εξακολουθούν να ισχύουν.

Επιπλέον, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού που πληροί τους ανωτέρω όρους για να ταξινομηθεί σε αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, μπορεί να οριστεί από την Τράπεζα ως επιμετρούμενο στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων κατά την αρχική αναγνώριση, εάν με τον τρόπο αυτό εξαλείφεται ή μειώνεται σημαντικά μια λογιστική ανακολουθία που θα ανέκυπτε σε διαφορετική περίπτωση.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και τυχόν μη πραγματοποιηθέντα κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν λόγω μεταβολών στην εύλογη αξία περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου και συμβατικών χαρακτηριστικών

Η αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο η Τράπεζα διαχειρίζεται μια ομάδα στοιχείων του ενεργητικού για να δημιουργήσει ταμειακές ροές. Δηλαδή, αν ο σκοπός της Τράπεζας είναι μόνο να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές από τα στοιχεία του ενεργητικού, να πραγματοποιήσει ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού ή να εισπράξει συμβατικές ταμειακές ροές καθώς και ταμειακές ροές από την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Επιπρόσθετα, το επιχειρηματικό μοντέλο καθορίζεται μετά την συγκέντρωση των στοιχείων του ενεργητικού σε ομάδες (επιχειρηματικές γραμμές), η διαχείριση των οποίων γίνεται με παρόμοιο τρόπο, αντί για τον καθορισμό σε επίπεδο μεμονωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Ο καθορισμός του επιχειρηματικού μοντέλου πραγματοποιείται από τα βασικά μέλη της Διοίκησης σύμφωνα με το λειτουργικό μοντέλο της Τράπεζας, λαμβάνοντας υπόψη τον τρόπο διαχείρισης των στοιχείων του ενεργητικού για τη δημιουργία ταμειακών ροών, τους στόχους και τον τρόπο παρακολούθησης και απεικόνισης της απόδοσης κάθε χαρτοφυλακίου και οποιαδήποτε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με το ιστορικό πωλήσεων και της στρατηγικής μελλοντικών πωλήσεων, όπου είναι εφαρμόσιμο.

Κατά συνέπεια, κατά την ανωτέρω αξιολόγηση, η Τράπεζα εξετάζει ορισμένους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που συνδέονται με την απόδοση του επιχειρηματικού μοντέλου και του τρόπου αξιολόγησης και διαχείρισης αυτών των κινδύνων, της σχετικής αποζημίωσης προσωπικού και της συχνότητας, του όγκου και των λόγων για τις πωλήσεις του παρελθόντος, καθώς και τις προσδοκίες για τις μελλοντικές πωλήσεις.

Τύποι επιχειρηματικών μοντέλων

Τα επιχειρηματικά μοντέλα της Τράπεζας εμπίπτουν σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι ενδεικτικές των βασικών στρατηγικών που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία κερδών.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη (HTC) έχει ως στόχο τη διακράτηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για την είσπραξη των συμβατικών ταμειακών ροών. Οι πωλήσεις σε αυτό το μοντέλο παρακολουθούνται και μπορούν να πραγματοποιηθούν για λόγους που δεν είναι συμβατοί με το εν λόγω επιχειρηματικό μοντέλο. Ειδικότερα, πωλήσεις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που σχετίζονται με την αύξηση του πιστωτικού κινδύνου καθώς και πωλήσεις που γίνονται κοντά στη λήξη του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρούνται συμβατές με το σκοπό διακράτησης για είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών ανεξάρτητα από τη συχνότητα και την αξία τους. Πωλήσεις που πραγματοποιούνται για άλλους λόγους δύναται να θεωρηθούν συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο, όπως πωλήσεις για τις ανάγκες ρευστότητας σε οποιοδήποτε σενάριο ακραίων καταστάσεων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται για τη διαχείριση υψηλού επιπέδου συγκέντρωσης πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι πωλήσεις παρακολουθούνται και αξιολογούνται ανάλογα με τη συχνότητα και την αξία τους ώστε να καθοριστεί εάν είναι συμβατές με το HTC επιχειρηματικό μοντέλο. Τα χρεωστικά μέσα που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο περιλαμβάνουν ομόλογα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα συμπεριλαμβανομένων και εκδιδόμενων τίτλων ομολόγων για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα και ενοποιούνται στον ισολογισμό της, επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Το επιχειρηματικό μοντέλο διακράτησης για είσπραξη και διάθεση (HTC&S) έχει ως στόχο τόσο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών όσο και την πώληση στοιχείων του ενεργητικού. Δραστηριότητες όπως η διαχείριση της ρευστότητας, η απόδοση των τόκων και η διάρκεια είναι σύμφωνες με αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο, ενώ οι πωλήσεις στοιχείων του ενεργητικού αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επιχειρηματικού μοντέλου για την επίτευξη των στόχων του. Οι χρεωστικοί τίτλοι που ταξινομούνται σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, με την προϋπόθεση ότι πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI.

Τα λοιπά επιχειρηματικά μοντέλα περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού των οποίων η διαχείριση και επιμέτρηση γίνεται σε εύλογη αξία, καθώς και χαρτοφυλάκια που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς. Πρόκειται για μια υπολειμματική κατηγορία χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που δεν πληρούν τα κριτήρια των επιχειρηματικών μοντέλων HTC ή HTC&S, ενώ η είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών έχει παρεπόμενο χαρακτήρα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου του επιχειρηματικού μοντέλου.

Η Τράπεζα διενεργεί την επαναξιολόγηση των επιχειρηματικών της μοντέλων τουλάχιστον ετησίως, ή νωρίτερα εάν προκύψει η ανάγκη αξιολόγησης λόγω πωλήσεων ή εάν υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική της Τράπεζας ή στις κύριες δραστηριότητες της, όπως προκύπτει από το επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Τράπεζας καθώς και την στρατηγική της σχετικά με τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα.

Αξιολόγηση χαρακτηριστικών των ταμειακών ροών

Για να επιμετρηθεί ένα χρηματοπιστωτικό μέσο στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, οι συμβατικοί όροι του πρέπει να δημιουργούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες ταμειακές ροές που συνίστανται αποκλειστικά σε αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Κατά την αξιολόγηση εάν οι συμβατικές ταμειακές ροές αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων, η Τράπεζα εξετάζει κατά πόσο οι συμβατικοί όροι του χρηματοοικονομικού μέσου είναι συμβατοί με μια βασική δανειακή σύμβαση, δηλαδή ο τόκος περιλαμβάνει μόνο το αντάλλαγμα για την διαχρονική αξία του χρήματος, τον πιστωτικό κίνδυνο, λοιπούς βασικούς κινδύνους δανεισμού και ένα περιθώριο κέρδους. Κατά την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, αξιολογείται εάν αυτό περιέχει συμβατικούς όρους που θα μπορούσαν να μεταβάλλουν το ποσό ή το χρονοδιάγραμμα των συμβατικών ταμειακών ροών με τρόπο που να μην είναι συμβατός με την παραπάνω προϋπόθεση. Όταν οι συμβατικοί όροι εισάγουν έκθεση σε κίνδυνο ή μεταβλητότητα που είναι ασύμβατοι με μια βασική δανειακή σύμβαση, το σχετικό χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται ότι αποτυγχάνει στην αξιολόγηση του SPPI και ως εκ τούτου θα επιμετρηθεί στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση του SPPI, η Τράπεζα εξετάζει την ύπαρξη διαφόρων χαρακτηριστικών, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, συμβατικά συνδεδεμένων όρων, όρων σε ό,τι αφορά πρόωρες αποπληρωμές, αναβαλλόμενες πληρωμές τόκων επί των οποίων δε λογίζεται πρόσθετος τόκος, δικαιωμάτων επέκτασης της διάρκειας του χρέους και μετατροπής του σε μετοχικό κεφάλαιο, όρων που εισάγουν μόχλευση, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών συνδεδεμένων με την πορεία ενός δείκτη. Επιπλέον, όσον αφορά τους κατεχόμενους από την Τράπεζα χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης, κατά την αξιολόγησή τους, εξετάζονται τόσο τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ροών της ομάδας των εκχωρημένων στοιχείων όσο και ο βαθμός έκθεσης πιστωτικού κινδύνου που εμπεριέχεται σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Στην περίπτωση αξιολόγησης του κριτηρίου SPPI μιας δανειακής συμφωνίας ειδικού τύπου όπως οι δανειακές συμφωνίες χωρίς δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη πολλούς παράγοντες όπως την φύση του δανειολήπτη και της δραστηριότητάς του, την τιμολόγηση των δανείων, εάν συμμετέχει στην απόδοση του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και το κατά πόσο οι εξασφαλίσεις αντιπροσωπεύουν όλο ή σημαντικό μέρος του ενεργητικού του δανειολήπτη. Επιπλέον, για οικονομικές οντότητες ειδικού σκοπού, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη την κεφαλαιακή επάρκεια του δανειολήπτη για την απορρόφηση ζημιών αξιολογώντας από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (ADSCR (Average Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων.

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όταν το στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος έχει τροποποιηθεί (modified time value of money element) ώστε το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού να αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα, αλλά η συχνότητα της εν λόγω αναπροσαρμογής να μην αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκίου ή όταν το επιτόκιο του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού αναπροσαρμόζεται κατά διαστήματα σύμφωνα με το μέσο όρο συγκεκριμένων βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων επιτοκίων, πραγματοποιείται μία ποσοτική αξιολόγηση ("Benchmark Test") για να αποφασιστεί κατά πόσον οι συμβατικές ταμειακές ροές αντιπροσωπεύουν αποκλειστικά αποπληρωμή κεφαλαίου και τόκων επί του ανεξόφλητου κεφαλαίου.

Ειδικότερα, η Τράπεζα αξιολογεί τις συμβατικές ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» (real instrument), το επιτόκιο του οποίου αναπροσαρμόζεται με συχνότητα που δεν αντιστοιχεί στη διάρκεια του επιτοκιακού δείκτη αναφοράς, συγκρίνοντάς τις με τις ταμειακές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» (benchmark instrument) οι οποίες είναι καθ' όλα όμοιες, με εξαίρεση τη χρονική διάρκεια του επιτοκίου αναφοράς η οποία εν προκειμένω ταυτίζεται με τη συχνότητα αναπροσαρμογής του επιτοκίου. Εάν οι μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου» διαφέρουν σημαντικά από τις (μη προεξοφλημένες) ταμειακές συμβατικές ροές του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς» λόγω της τροποποίησης του στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος, τότε το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού δεν ικανοποιεί το κριτήριο του SPPI. Κατά την αξιολόγηση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τόσο την επίδραση του τροποποιημένου στοιχείου της διαχρονικής αξίας του χρήματος σε κάθε περίοδο αναφοράς όσο και τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σωρευτικά. Σε ότι αφορά τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό επιτυγχάνεται συγκρίνοντας τις σωρευτικές προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές του «πραγματικού χρηματοοικονομικού μέσου», με τις αντίστοιχες του «χρηματοοικονομικού μέσου αναφοράς». Σε κάθε τριμηνιαία περίοδο αναφοράς, οι προβλεπόμενες μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές των δυο χρηματοοικονομικών μέσων συγκρίνονται βάσει προκαθορισμένων ορίων.

Επιπροσθέτως, για σκοπούς της αξιολόγησης SPPI, η κατάταξη ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού δεν επηρεάζεται αν ο αντίκτυπος κάποιου συμβατικού όρου στις ταμειακές ροές είναι ήσσονος σημασίας. Επιπλέον, ένα χαρακτηριστικό συμβατικών ταμειακών ροών θεωρείται από την Τράπεζα ότι δεν είναι «πραγματικό» (non-genuine), όταν επηρεάζει τις ταμειακές ροές μόνο στην περίπτωση που προκύψει κάποιο εξαιρετικά σπάνιο, ιδιαίτερα ασυνήθιστο και καθόλου πιθανό γεγονός. Σε αυτήν την περίπτωση, το χαρακτηριστικό αυτό των συμβατικών ταμειακών ροών δεν επηρεάζει την κατάταξη του χρηματοοικονομικού μέσου.

Η Τράπεζα πραγματοποιεί αξιολόγηση του SPPI ανά δανειακό προϊόν για το χαρτοφυλάκιο λιανικής και για ένα μέρος του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, όπου οι συμβάσεις είναι τυποποιημένης μορφής, ενώ για το εναπομείναν επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο καθώς και τους χρεωστικούς τίτλους που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αποαναγνωρίζει ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού, όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές του εκπνέουν ή τα δικαιώματα είσπραξης αυτών των ταμειακών ροών μεταβιβάζονται μέσω οριστικής πώλησης που ουσιαστικά έχει ως αποτέλεσμα την μεταβίβαση όλων των κινδύνων και των ωφελειών που απορρέουν από την κυριότητα του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Επιπροσθέτως, ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αποαναγνωρίζεται ακόμη και αν τα δικαιώματα λήψης ταμειακών ροών διακρατούνται αλλά ταυτοχρόνως η Τράπεζα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλλει τις εισπραχθείσες ταμειακές ροές χωρίς ουσιαστική καθυστέρηση ('pass through agreement') ή εάν ουσιαστικά οι κίνδυνοι και οι ωφέλειες ούτε μεταβιβάζονται ούτε διατηρούνται αλλά η Τράπεζα έχει μεταφέρει τον έλεγχο του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού. Ο έλεγχος έχει μεταφερθεί, εάν και μόνον αν, ο αποδέκτης έχει πρακτικώς την δυνατότητα να πωλήσει το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στο σύνολό του σε ένα τρίτο και είναι σε θέση να ασκήσει αυτή τη δυνατότητα μονομερώς και χωρίς να επιβάλλει πρόσθετους περιορισμούς στη μεταφορά.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι κύριες συναλλαγές που υπόκεινται στους παραπάνω κανόνες αποαναγνώρισης αφορούν σε συναλλαγές τιτλοποίησης, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων καθώς και συναλλαγές δανεισμού τίτλων. Στην περίπτωση που η αξιολόγηση αφορά σε συναλλαγές τιτλοποίησης, η Τράπεζα εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες αρχές αποαναγνώρισης, λαμβάνει υπ' όψιν τη δομή της συναλλαγής περιλαμβανομένης της έκθεσής της στους μειωμένης εξασφάλισης εκδιδομένους τίτλους των ομολόγων, την παροχή προς τα οχήματα ειδικού σκοπού των καλούμενων μέτρων πιστωτικής ενίσχυσης (credit enhancements), καθώς και τους συμβατικούς όρους της τιτλοποίησης, βάσει των οποίων η Τράπεζα θα μπορούσε να διατηρεί τον έλεγχο επί των εκχωρημένων απαιτήσεων. Σε ό,τι αφορά τις συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και τις συναλλαγές δανεισμού τίτλων, οι εκχωρημένες απαιτήσεις δεν αποαναγνωρίζονται, διότι σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη συναλλαγή, η Τράπεζα διατηρεί τους κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από αυτές.

Κατά την από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού, η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας και του αθροίσματος (α) του εισπραχθέντος τιμήματος (περιλαμβανομένου κάθε νεοαποκτηθέντος στοιχείου του ενεργητικού μείον κάθε νέας αναληφθείσας υποχρέωσης) και (β) των σωρευτικών κερδών ή ζημιών τα οποία αναγνωρίστηκαν μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων (FVOCI), εκτός των σωρευτικών κερδών και ζημιών από μετοχικούς τίτλους που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση τα οποία δεν επαναταξινομούνται από τα λοιπά αποτελέσματα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την ημερομηνία της αποαναγνώρισης.

Τροποποιήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε αποαναγνώριση

Επιπροσθέτως, από-αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού προκύπτει όταν οι συμβατικές ταμειακές ροές τροποποιούνται και η τροποποίηση θεωρείται τόσο σημαντική ώστε το αρχικό χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού να από-αναγνωριστεί και να αναγνωριστεί ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Η Τράπεζα δύναται να τροποποιήσει τις συμβατικές ροές ενός δανειακού ανοίγματος είτε ως παραχώρηση ευνοϊκότερων όρων σε πελάτη που αντιμετωπίζει ή πρόκειται να αντιμετωπίσει οικονομικές δυσχέρειες ή λόγω διαφόρων παραγόντων όπως μεταβολές στις συνθήκες της αγοράς, ανταγωνισμού ή διατήρησης του πελάτη.

Τροποποιήσεις που ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού περιλαμβάνουν:

- αλλαγή πιστούχου,
- αλλαγή νομίσματος αποτίμησης του δανείου
- ενοποίηση οφειλών, στις οποίες δυο ή περισσότερα μη εξασφαλισμένα καταναλωτικά δάνεια ενοποιούνται σε ένα ενιαίο εξασφαλισμένο δάνειο,
- αφαίρεση ή προσθήκη δικαιωμάτων μετατροπής και/ή μηχανισμών επιμερισμού κερδών ή παρόμοιων όρων που σχετίζονται με την αξιολόγηση του SPPI.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα μπορεί περιστασιακά να εισέλθει, στα πλαίσια των τροποποιήσεων των δανείων, σε συναλλαγή ανταλλαγής χρέους με απόκτηση μετοχικού κεφαλαίου. Οι συναλλαγές αυτές, στις οποίες οι όροι του δανείου επαναδιαπραγματεύονται, έχοντας ως αποτέλεσμα ο δανειολήπτης να εκδώσει μετοχές (με ή χωρίς δικαιώματος ψήφου) ώστε να διαγραφεί μέρος ή όλη η δανειακή του υποχρέωση στην Τράπεζα. Αυτού του τύπου οι συναλλαγές, μπορεί να εμπεριέχουν δικαιώματα εξάσκησης μετατροπής σε μετατρέψιμα ή ανταλλάξιμα ομόλογα και όρους ενεργοποίησης ενεχύρου επί αυτών των μετοχών.

Στις συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, το τροποποιημένο δάνειο αποαναγνωρίζεται, ενώ οι μετοχές που λαμβάνονται σε αντάλλαγμα αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους, με τυχόν προκύπτον κέρδος ή ζημιά να αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

2.2.11 Αναταξινομήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού

Η Τράπεζα αναταξινομεί ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μόνο όταν αλλάζει το επιχειρηματικό του μοντέλο για τη διαχείριση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού. Γενικά, μια αλλαγή στο επιχειρηματικό μοντέλο αναμένεται να είναι σπάνια και συμβαίνει όταν η Τράπεζα ξεκινά ή παύει να ασκεί μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τις λειτουργικές

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

δραστηριότητές της, για παράδειγμα, όταν μια επιχειρηματική γραμμή αποκτάται, πωλείται ή τερματίζεται. Στο σπάνιο γεγονός όπου υπάρχει αλλαγή του υπάρχοντος επιχειρηματικού μοντέλου, η νέα αξιολόγηση εγκρίνεται από τις αρμόδιες επιτροπές της Τράπεζας και η αλλαγή παρουσιάζεται κατάλληλα στο επιχειρηματικό και προϋπολογιστικό πλάνο της Τράπεζας.

Οι αλλαγές στην πρόθεση της Τράπεζας που σχετίζονται με συγκεκριμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού (ακόμη και υπό συνθήκες σημαντικών μεταβολών στις συνθήκες της αγοράς), η μη ύπαρξη προσωρινά μιας συγκεκριμένης αγοράς χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού ή η μεταβίβαση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μεταξύ εταιρειών/επιχειρηματικών τομέων της Τράπεζας με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα, δε θεωρούνται από την Τράπεζα ως αλλαγές στο επιχειρηματικό μοντέλο.

Η αναταξινόμηση εφαρμόζεται με μελλοντική ισχύ, συνεπώς τα κέρδη ή ζημιές που έχουν αναγνωρισθεί προγενέστερα της ημερομηνίας αναταξινόμησης (συμπεριλαμβανομένων ζημιών απομείωσης) ή οι τόκοι δεν αναμορφώνονται.

2.2.12 Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις - Ταξινόμηση και Επιμέτρηση

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στις ακόλουθες κατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων περιλαμβάνουν δύο υποκατηγορίες: τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς και τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που προσδιορίζονται ότι επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς είναι αυτές οι υποχρεώσεις τις οποίες η Τράπεζα πρωτίστως αναλαμβάνει με σκοπό την επαναγορά στο εγγύς μέλλον για βραχυπρόθεσμο κέρδος.

Η Τράπεζα μπορεί, κατά την αρχική αναγνώριση, αμετάκλητα να προσδιορίσει χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις ως επιμετρήσιμες στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων όταν ένα από τα παρακάτω κριτήρια ισχύει:

- ο προσδιορισμός απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια λογιστική αναντιστοιχία που διαφορετικά θα απέρρευε από την επιμέτρηση στοιχείων ενεργητικού ή υποχρεώσεων ή από την αναγνώριση των κερδών και ζημιών επί αυτών σε διαφορετικές βάσεις, ή
- γίνεται διαχείριση μιας ομάδας χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων ή χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων και η απόδοσή τους εκτιμάται βάσει της εύλογης αξίας, σύμφωνα με μία τεκμηριωμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου ή επενδύσεων, ή
- η χρηματοοικονομική υποχρέωση περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα ενσωματωμένα παράγωγα ως επί μέρους στοιχεία ενός υβριδικού συμβολαίου τα οποία τροποποιούν σημαντικά τις ταμειακές ροές που σε διαφορετική περίπτωση θα απαιτούσαν από το συμβόλαιο.

Οι χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις σε FVTPL αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων, με εξαίρεση τις μεταβολές στην εύλογη αξία που οφείλονται σε μεταβολές πιστωτικού κινδύνου της Τράπεζας, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν επαναταξινομούνται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά την αποαναγνώριση των υποχρεώσεων. Ωστόσο, αν αυτός ο χειρισμός δημιουργεί ή διευρύνει μια λογιστική ανακολουθία στην κατάσταση αποτελεσμάτων, όλα τα κέρδη ή οι ζημιές αυτής της χρηματοοικονομικής υποχρέωσης, συμπεριλαμβανομένων των επιδράσεων από τις μεταβολές στον πιστωτικό κίνδυνο, θα αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων

Μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αποαναγνωρίζεται όταν η σχετική υποχρέωση εξοφλείται, ακυρώνεται ή λήγει. Όταν η υφιστάμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση της Τράπεζας αντικαθίσταται από μια άλλη από τον ίδιο αντισυμβαλλόμενο με ουσιωδώς διαφορετικούς όρους, ή οι όροι της υφιστάμενης υποχρέωσης τροποποιούνται ουσιωδώς, μια τέτοια ανταλλαγή ή τροποποίηση αντιμετωπίζεται ως εξόφληση της αρχικής υποχρέωσης και αναγνώριση μιας νέας υποχρέωσης και η όποια διαφορά προκύπτει αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα θεωρεί ότι οι όροι είναι ουσιωδώς διαφορετικοί, όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών σύμφωνα με τους νέους όρους, συμπεριλαμβανομένων οποιονδήποτε αμοιβών που πληρώθηκαν καθαρών από αμοιβές που ελήφθησαν

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προεξοφλημένες χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, διαφέρει κατά τουλάχιστον 10% από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των ταμειακών ροών που απομένουν από την αρχική χρηματοοικονομική υποχρέωση.

Αν μια ανταλλαγή χρεωστικών τίτλων ή τροποποίηση όρων αντιμετωπιστεί λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιήθηκε αναγνωρίζεται ως μέρος του κέρδους ή της ζημίας επί της εξόφλησης. Αν η ανταλλαγή ή τροποποίηση δεν αντιμετωπίζεται λογιστικά ως εξόφληση, κάθε κόστος ή αμοιβή που πραγματοποιείται αναπροσαρμόζει τη λογιστική αξία της υποχρέωσης και αποσβένεται κατά την εναπομένουσα διάρκεια της τροποποιημένης υποχρέωσης.

Ομοίως, όταν η Τράπεζα επαναγοράζει οποιοδήποτε χρεωστικά μέσα που έχουν εκδοθεί από την Τράπεζα, λογιστικοποιεί αυτές τις συναλλαγές ως διαγραφή χρέους.

2.2.13 Επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών μέσων

Εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που θα λαμβανόταν κατά την πώληση ενός στοιχείου ενεργητικού ή κατά τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης, σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων, στην κύρια, ή, ελλείψει αυτής, στην πλέον συμφέρουσα αγορά όπου η Τράπεζα έχει πρόσβαση, κατά την ημερομηνία επιμέτρησης σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς. Η εύλογη αξία μιας υποχρέωσης αντανακλά τον κίνδυνο μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων.

Η Τράπεζα επιμετράει την εύλογη αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χρησιμοποιώντας την επίσημη χρηματιστηριακή τιμή σε μία ενεργό αγορά για το χρηματοοικονομικό αυτό μέσο, όταν αυτή είναι διαθέσιμη. Μία αγορά θεωρείται ενεργός εάν οι συναλλαγές για το στοιχείο ενεργητικού ή την υποχρέωση λαμβάνουν χώρα με επαρκή συχνότητα και όγκο ώστε να παρέχονται συνεχώς πληροφορίες τιμολόγησης. Όταν δεν υπάρχει διαθέσιμη επίσημη χρηματιστηριακή τιμή, σε μία ενεργό αγορά, τότε η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλες τεχνικές αποτίμησης που μεγιστοποιούν την χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιούν τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Η επιλεγμένη τεχνική αποτίμησης περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα λάμβαναν υπόψη για την τιμολόγηση μία συναλλαγής.

Η Τράπεζα έχει επιλέξει να χρησιμοποιεί μέσες τιμές αγοράς ως ένα πρακτικό μέσο επιμέτρησης της εύλογης αξίας εντός του περιθωρίου ζήτησης-προσφοράς.

Η βέλτιστη απόδειξη της εύλογης αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου κατά την αρχική αναγνώριση είναι συνήθως η τιμή συναλλαγής, δηλαδή η εύλογη αξία του τιμήματος που δόθηκε ή λήφθηκε, εκτός εάν η Τράπεζα θεωρεί ότι η εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση διαφέρει από την τιμή συναλλαγής. Σε αυτή την περίπτωση, εφόσον η εύλογη αξία αποδεικνύεται από διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά για πανομοιότυπο στοιχείο ενεργητικού ή υποχρέωση (δηλ. τιμή Επιπέδου 1) ή βάσει τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς, η διαφορά μεταξύ της εύλογης αξίας κατά την αρχική αναγνώριση και της τιμής συναλλαγής αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία αποδεικνύεται βάσει μίας τεχνικής αποτίμησης που χρησιμοποιεί μη παρατηρήσιμα δεδομένα, τότε το χρηματοοικονομικό μέσο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία προσαρμοσμένη ώστε να αναβάλλει την αναγνώριση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της διαφοράς ανάμεσα στην εύλογη αξία κατά την αρχική αναγνώριση και την τιμή συναλλαγής ('day one gain or loss'). Στη συνέχεια το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά αποσβένεται με κατάλληλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής του χρηματοοικονομικού μέσου ή αναγνωρίζεται νωρίτερα εφόσον υπάρξει διαθέσιμη διαπραγματεύσιμη τιμή σε ενεργό αγορά ή παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς ή όταν το χρηματοοικονομικό μέσο πουληθεί.

Όλα τα στοιχεία ενεργητικού και οι υποχρεώσεις, των οποίων η εύλογη αξία επιμετράται ή γνωστοποιείται στις οικονομικές καταστάσεις, κατηγοριοποιούνται εντός της ιεραρχίας εύλογης αξίας, με βάση το κατώτερο επίπεδο δεδομένων που είναι σημαντικά για την συνολική επίτευξη της επιμέτρησης (σημ. 6.3).

Για στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία σε επαναλαμβανόμενη βάση, η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός της ιεραρχίας εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου εντός του οποίου η μεταφορά χρηματοοικονομικού μέσου πραγματοποιήθηκε.

2.2.14 Απομείωση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Η Τράπεζα αναγνωρίζει αναμενόμενες πιστωτικές ζημίες (ECL) που αντικατοπτρίζουν τις μεταβολές στην πιστωτική ποιότητα από την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού που επιμετρώνται σε αποσβέσιμο κόστος και στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, συμπεριλαμβανομένων δανείων και τίτλων ομολογιών που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού, οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, χρεωστικών τίτλων, συμβολαίων χρηματοοικονομικής εγγύησης και δανειακών δεσμεύσεων. Καμία

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αναμενόμενη πιστωτική ζημιά δεν αναγνωρίζεται για τους συμμετοχικούς τίτλους. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αποτελούν μία σταθμισμένη, βάσει πιθανοτήτων, μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα τη διαχρονική αξία του χρήματος. Κατά την αρχική αναγνώριση των χρηματοοικονομικών μέσων που εμπίπτουν στην πολιτική απομείωσης, η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δώδεκα μηνών, που είναι οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από γεγονότα αδυναμίας πληρωμής που είναι πιθανό να συμβούν μέσα στους επόμενους δώδεκα μήνες. Στη συνέχεια, για τα χρηματοοικονομικά μέσα για τα οποία ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση, αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, η οποία προκύπτει από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά κατά την αναμενόμενη διάρκεια του μέσου. Εάν κατά την αρχική του αναγνώριση το χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού πληροί τον ορισμό του αγορασθέντος ή του πιστωτικά απομειωμένου χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού (POCI), η πρόβλεψη απομείωσης βασίζεται στις μεταβολές των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του στοιχείου ενεργητικού.

Οι προβλέψεις απομείωσης για τις εμπορικές απαιτήσεις από δραστηριότητες πλην χορηγήσεων επιμετρώνται πάντα στο ποσό που ισούται με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Για όλα τα λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού για τα οποία υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης, εφαρμόζεται η γενική προσέγγιση τριών σταδίων.

Κατά συνέπεια, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση τριών σταδίων που βασίζεται στην έκταση της υποβάθμισης της πιστοληπτικής ικανότητας από την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου:

- Στάδιο 1 – Όταν δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού μέσου, αναγνωρίζεται ένα ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές δωδεκαμήνου χρηματοοικονομικού μέσου ή ομάδας χρηματοοικονομικών μέσων αντιπροσωπεύουν ένα μέρος των ζημιών που θα αναγνωρίζονταν καθ' όλη τη διάρκεια τους, οι οποίες προκύπτουν από γεγονότα αθέτησης που είναι πιθανά εντός των επόμενων 12 μηνών μετά την ημερομηνία αναφοράς και είναι ίσες με τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών καθ' όλη τη διάρκεια τους, λόγω πιθανών ζημιολογών γεγονότων εντός των επόμενων 12 μηνών. Μη πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση, καθώς και αναγνωρισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού μετά από ουσιαστική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση, ταξινομούνται αρχικώς στο Στάδιο 1.
- Στάδιο 2 – Όταν σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επέλθει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου μετά την αρχική του αναγνώριση, αλλά δε θεωρείται ότι βρίσκεται σε κατάσταση αθέτησης, περιλαμβάνεται στο Στάδιο 2. Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου αντιπροσωπεύουν τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που προκύπτουν από όλα τα πιθανά συμβάντα αθέτησης κατά την αναμενόμενη διάρκεια του.
- Στάδιο 3 – Στο παρόν Στάδιο περιλαμβάνονται τα χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ότι έχουν υποστεί γεγονός αθέτησης. Όπως και στο Στάδιο 2, η πρόβλεψη για τις πιστωτικές ζημιές αντικατοπτρίζει τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου.
- POCI – Τα αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού είναι στοιχεία του ενεργητικού που κατά την αρχική τους αναγνώριση θεωρούνται πιστωτικά απομειωμένα. Δεν υπόκεινται σε κατάταξη ανά στάδιο και πάντοτε επιμετρώνται βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Συνεπώς, οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές αναγνωρίζονται μόνο στο βαθμό που υπάρχει μεταγενέστερη μεταβολή στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου. Οποιαδήποτε θετική αλλαγή στις αναμενόμενες ταμειακές ροές αναγνωρίζεται ως αντίλογισμός απομείωσης (κέρδος) στην κατάσταση αποτελεσμάτων ακόμη και εάν το ύψος των νέων αναμενόμενων ταμειακών ροών ξεπερνούν τις εκτιμώμενες ταμειακές ροές της αρχικής αναγνώρισης. Εκτός από τα αγορασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού, μπορούν να συμπεριληφθούν και χρηματοοικονομικά μέσα που θεωρούνται ως νέα στοιχεία του ενεργητικού μετά από μία ουσιαστική σημαντική τροποποίηση που έχει λογιστικοποιηθεί ως από-αναγνώριση (βλ. σημ. 2.2.10).

Ορισμός αθέτησης

Για τον προσδιορισμό του κινδύνου αθέτησης, η Τράπεζα εφαρμόζει έναν ορισμό αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, ο οποίος είναι σύμφωνος με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) για τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (βλ. σημείωση 6.2.1.2). Ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς, είναι σύμφωνος με τον ορισμό που χρησιμοποιείται εσωτερικά για σκοπούς διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου.

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού θεωρείται πιστωτικά απομειωμένο όταν έχουν συμβεί ένα ή περισσότερα γεγονότα που έχουν αρνητική επίπτωση στις εκτιμώμενες μελλοντικές ταμειακές ροές της εν λόγω έκθεσης:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- Ο δανειολήπτης αντιμετωπίζει σημαντική δυσκολία στην εκπλήρωση των οικονομικών του υποχρεώσεων.
- Υπήρξε παραβίαση της σύμβασης, όπως αθέτηση ή καθυστέρηση πληρωμών.
- Η Τράπεζα, για οικονομικούς ή συμβατικούς λόγους που σχετίζονται με την οικονομική δυσχέρεια του δανειολήπτη, έχει προχωρήσει σε διευκόλυνση ή διευκολύνσεις που η Τράπεζα δεν θα εξέταζε σε διαφορετική περίπτωση.
- Υπάρχει πιθανότητα ο δανειολήπτης να περιέλθει σε διαδικασία πτώχευσης ή άλλη χρηματοοικονομική αναδιοργάνωση.
- Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που ανήκουν στην κατηγορία POCI, η αγορά ή αναγνώριση τους με μεγάλη έκπτωση η οποία αντανάκλα το βαθμό των πραγματοποιηθεισών πιστωτικών ζημιών θεωρείται επιζήμιο γεγονός. Η Τράπεζα αξιολογεί το κριτήριο που σχετίζεται με τη μεγάλη έκπτωση ακολουθώντας μια προσέγγιση βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές, με σκοπό να συμπεριλάβει όλη την πληροφορία που θεωρείται λογική και υποστηρικτική ώστε να αποδώσει τις συνθήκες της αγοράς που υπήρχαν τη στιγμή της αξιολόγησης αυτής.

Για τους χρεωστικούς τίτλους, η Τράπεζα καθορίζει τον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής χρησιμοποιώντας μια βαθμίδα εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης. Η Τράπεζα, χαρακτηρίζει τους χρεωστικούς τίτλους ως πιστωτικά απομειωμένους εάν η εσωτερική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου αντιστοιχεί στην διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) ή η εξωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση του εκδότη/ αντισυμβαλλόμενου την ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχεί σε διαβάθμιση «C» (βαθμίδα Moody's) και η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση δεν είναι διαθέσιμη.

Σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) και κατανομή σε στάδια

Ο προσδιορισμός του εάν μια πρόβλεψη απομείωσης θα πρέπει να βασίζεται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές διάρκειας 12 μηνών ή σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού, των δανειακών δεσμεύσεων και των χρηματοοικονομικών εγγυήσεων, εξαρτάται από το αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR) από την αρχική τους αναγνώριση.

Σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο ο κίνδυνος αθέτησης για την αναμενόμενη υπολειπόμενη διάρκεια του ανοίγματος έχει αυξηθεί σημαντικά έναντι του αναμενόμενου κινδύνου αθέτησης που υπολογίστηκε στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική αναγνώριση.

Η αξιολόγηση για τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου πραγματοποιείται χρησιμοποιώντας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά κριτήρια που βασίζονται σε λογικές και βάσιμες πληροφορίες που είναι διαθέσιμες χωρίς υπερβολικό κόστος ή προσπάθεια, συμπεριλαμβανομένης μελλοντικής πληροφόρησης, μακροοικονομικών σεναρίων καθώς και ιστορικών δεδομένων. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Ως κύριο κριτήριο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, συγκρίνεται η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού μέσου σε κάθε ημερομηνία αναφοράς με την πιθανότητα αθέτησης (PD) που αναμενόταν για την υπολειπόμενη διάρκειά του στο συγκεκριμένο χρονικό σημείο κατά την αρχική του αναγνώριση.

Η Τράπεζα μπορεί επίσης να θεωρήσει ως ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, όταν η πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια σε κάθε ημερομηνία αναφοράς υπερβαίνει κάποιες προκαθορισμένες τιμές. Το κριτήριο αυτό μπορεί να εφαρμοστεί προκειμένου να ληφθούν υπόψη περιπτώσεις όπου η σύγκριση της σχετικής πιθανότητας αθέτησης δεν έχει ως αποτέλεσμα την αναγνώριση της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, ενώ η απόλυτη τιμή της πιθανότητας αθέτησης είναι σε επίπεδα που θεωρούνται υψηλά με βάση το αποδεκτό επίπεδο ανάληψης κινδύνου της Τράπεζας.

Για τον πιστωτικό κίνδυνο ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, μπορεί να εφαρμοστεί ένα όριο, το οποίο συνήθως αφορά στην προβλεπόμενη πιθανότητα αθέτησής του, κάτω από το οποίο θεωρείται ότι δεν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου σε σχέση με την αναμενόμενη πιθανότητα αθέτησής του κατά την αρχική αναγνώριση. Σε μια τέτοια περίπτωση, το στοιχείο του ενεργητικού ταξινομείται στο Στάδιο 1 ανεξάρτητα από το αν άλλα κριτήρια θα οδηγούσαν στην ταξινόμησή του στο Στάδιο 2. Το κριτήριο αυτό ισχύει κυρίως για χρεωστικούς τίτλους.

Η εσωτερική πιστοληπτική διαβάθμιση (σε επίπεδο δανειολήπτη), η οποία ενσωματώνει συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, χρησιμοποιείται επίσης ως βάση για τον προσδιορισμό της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσον αφορά στα χρηματοδοτικά ανοίγματα του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου. Ειδικότερα, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη τις αλλαγές των εσωτερικών πιστοληπτικών διαβαθμίσεων βάσει συγκεκριμένων βαθμίδων. Επιπρόσθετα, η είσοδος στη λίστα παρακολούθησης (Watchlist) θεωρείται επίσης από την Τράπεζα ότι συνιστά αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τα μοντέλα εσωτερικής πιστοληπτικής

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διαβάθμισης ενσωματώνουν συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη αλλά και πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία που ενσωματώνουν μακροοικονομικές μεταβλητές.

Η αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τους χρεωστικούς τίτλους πραγματοποιείται σε ατομική βάση και βασίζεται στον αριθμό των βαθμίδων της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης που έχει υποβαθμιστεί ο χρεωστικός τίτλος από την ημερομηνία αρχικής του αναγνώρισης.

Τα μέτρα ρύθμισης των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού όπως παρακολουθούνται από την Τράπεζα θεωρούνται ένδειξη αύξησης του πιστωτικού κινδύνου και συνεπώς τα εν λόγω στοιχεία κατανέμονται στο Στάδιο 2 μετά τη ρύθμιση. εκτός εάν θεωρούνται ως πιστωτικά απομειωμένα οπότε ταξινομούνται στο Στάδιο 3. Επιπλέον, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα της αξιολόγησης της αύξησης του πιστωτικού κινδύνου με βάση τις παραπάνω ενδείξεις, ο πιστωτικός κίνδυνος ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού θεωρείται ότι έχει αυξηθεί σημαντικά όταν οι συμβατικές πληρωμές υπερβαίνουν τις 30 ημέρες καθυστέρησης.

Επιπλέον, η Διοίκηση μπορεί να εφαρμόζει προσωρινές συνολικές προσαρμογές όταν καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση σε ανοίγματα που έχουν τα ίδια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου ώστε να αντικατοπτρίζουν μακροοικονομικούς ή άλλους παράγοντες που δεν αντιμετωπίζονται επαρκώς από τα τρέχοντα μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Αυτοί οι παράγοντες μπορεί να εξαρτώνται από πληροφορίες όπως ο τύπος του ανοίγματος, οι συγκεκριμένες πληροφορίες του αντισυμβαλλομένου και τα χαρακτηριστικά του χρηματοοικονομικού μέσου, ενώ παράλληλα η εφαρμογή τους απαιτεί σημαντική κρίση.

Μεταφορά από το Στάδιο 2 στο Στάδιο 1

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού, το οποίο κατατάσσεται στο Στάδιο 2 λόγω της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, θα επαναταξινομηθεί στο Στάδιο 1, εφόσον δεν πληροί πλέον κανένα από τα κριτήρια του Σταδίου 2.

Σε περίπτωση που έχουν εφαρμοστεί μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα χρησιμοποιεί μία δοκιμαστική περίοδο δύο ετών, προκειμένου να εκπληρωθούν οι προϋποθέσεις για να γίνει μεταφορά στο Στάδιο 1. Εάν στο τέλος της προαναφερθείσας δοκιμαστικής περιόδου, οι οφειλέτες έχουν πραγματοποιήσει συνολικές πληρωμές μεγαλύτερες ενός σημαντικού ποσού, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι πιστωτικά απομειωμένα αλλά ούτε πληρείται κάποιο άλλο κριτήριο σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, τα δάνεια ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Μεταφορά από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού μεταφέρεται από το Στάδιο 3 στο Στάδιο 2, όταν τα κριτήρια βάσει των οποίων χαρακτηρίστηκε ως πιστωτικά απομειωμένο, δεν ισχύουν πλέον.

Κριτήρια για την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου

Η εκτίμηση της πρόβλεψης απομείωσης πραγματοποιείται είτε σε ατομική βάση είτε σε συλλογική για ομάδες παρόμοιων στοιχείων με ομοιογενή χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου. Η Τράπεζα εφαρμόζει τις ίδιες αρχές για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση κατά την εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών σε συλλογική ή ατομική βάση.

Η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τα δανειακά ανοίγματά του με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για τη μέτρηση της πρόβλεψης για ζημιές από δάνεια σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να αποτυπώσουν τις διαφορές στην πιθανότητα αθέτησης και τα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης.

Τα κοινά χαρακτηριστικά του πιστωτικού κινδύνου που χρησιμοποιούνται για την κατάτμηση των ανοιγμάτων περιλαμβάνουν διάφορα στοιχεία όπως: ο τύπος χρηματοοικονομικού μέσου, ο τύπος χαρτοφυλακίου, η κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, ο τύπος προϊόντος, ο κλάδος, η αρχική οντότητα, η διαβάθμιση πιστοληπτικής αξιολόγησης, η υπολειπόμενη διάρκεια έως τη λήξη, η γεωγραφική θέση του δανειολήπτη, η αξία εξασφαλίσεων του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, το καθεστώς ρύθμισης και οι ημέρες καθυστέρησης.

Η Τράπεζα προσδιορίζει τα μεμονωμένα σημαντικά ανοίγματα και πραγματοποιεί τη μέτρηση αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βάσει των συγκεκριμένων ιδιαίτερων πληροφοριών του κάθε δανειολήπτη τόσο για τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής όσο και για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο. Η εν λόγω μέτρηση διενεργείται σε επίπεδο δανειολήπτη, συνεπώς τα κριτήρια ορίζονται σε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αυτό το επίπεδο, ενώ λαμβάνονται υπόψη τόσο οι ποιοτικοί όσο και οι ποσοτικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις.

Για τα υπόλοιπα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής και δανείων σε επιχειρήσεις, η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά μετράται σε συλλογική βάση. Με την προσέγγιση αυτή ενσωματώνονται συγκεκριμένες πληροφορίες για τον δανειολήπτη, και ιστορικά δεδομένα ζημιών σε συλλογική βάση και μελλοντική πληροφόρηση. Για τους χρεωστικούς τίτλους καθώς και τίτλους ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, η επιμέτρηση των ζημιών απομείωσης πραγματοποιείται σε ατομική βάση.

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι μια αμερόληπτα καθορισμένη και σταθμισμένη βάσει πιθανοτήτων μέση εκτίμηση των πιστωτικών ζημιών που αντανάκλα την διαχρονική αξία του χρήματος, η οποία καθορίζεται μέσω της αξιολόγησης μιας σειράς πιθανών εκβάσεων. Ως πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των ταμειακών ροών που είναι απαιτητές από την Τράπεζα σύμφωνα με τους συμβατικούς όρους του χρηματοοικονομικού στοιχείου και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα προσδοκά ότι θα εισπράξει προεξοφλημένες με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο (EIR) του στοιχείου του ενεργητικού, ή με το προσαρμοσμένο στον πιστωτικό κίνδυνο πραγματικό επιτόκιο (credit-adjusted EIR) σε ό,τι αφορά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που χαρακτηρίστηκαν ως POCI. Για την επιμέτρηση των αναμενόμενων ζημιών από πιστωτικό κίνδυνο, ιστορικά δεδομένα, τρέχουσες συνθήκες καθώς και λογικές και βάσιμες προβλέψεις σχετικά με τις μελλοντικές συνθήκες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Για τις μη εκταμειωμένες δανειακές δεσμεύσεις, ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η παρούσα αξία της διαφοράς μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών που οφείλονται εάν η δανειακή δέσμευση εκταμειούνταν και των ταμειακών ροών που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει, ενώ για τις χρηματοοικονομικές εγγυήσεις ως αναμενόμενη πιστωτική ζημιά ορίζεται η διαφορά μεταξύ των αναμενόμενων πληρωμών αποζημίωσης του κάτοχου του συμβολαίου και τυχόν ποσά που η Τράπεζα αναμένει να εισπράξει.

Η Τράπεζα εκτιμά τις αναμενόμενες υστερήσεις ταμειακών ροών από όλες τις πιθανές πηγές λαμβάνοντας υπόψη τις εξασφαλίσεις, εγγυήσεις και άλλες πιστωτικές ενισχύσεις που εμπεριέχονται στους συμβατικούς όρους και τα οποία δεν αναγνωρίζονται διακριτά. Στην περίπτωση ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου ενεργητικού με εξασφαλίσεις, η εκτίμηση των αναμενόμενων ταμειακών ροών που σχετίζονται με την εξασφάλιση αποτυπώνει το ποσό των ταμειακών ροών και τη χρονική στιγμή που αυτές αναμένεται να εισπραχθούν από την διαδικασία ρευστοποίησης μετά την αφαίρεση των προεξοφλημένων εξόδων απόκτησης και εκποίησης της εξασφάλισης, ανεξάρτητα από το εάν η ρευστοποίηση είναι πιθανή.

Οι αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογίζονται για τη διάρκεια της μέγιστης συμβατικής περιόδου κατά την οποία η Τράπεζα είναι εκτεθειμένος σε πιστωτικό κίνδυνο, ο οποίος προσδιορίζεται με βάση τους ουσιαστικούς όρους του χρηματοοικονομικού μέσου, ή σε περίπτωση ανακυκλούμενων πιστώσεων λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η αναμενόμενη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και τις προγενέστερες πρακτικές της Τράπεζας.

Απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες προκύπτουν από τις μη χρηματοδοτικές δραστηριότητες της Τράπεζας, περιλαμβάνονται στα Λοιπά Στοιχεία Ενεργητικού και είναι κυρίως βραχυπρόθεσμες. Ως εκ τούτου, λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους χρηματοοικονομικά μέσα συνήθως δεν εμπεριέχουν σημαντικό σκέλος χρηματοδότησης, η πρόβλεψη για πιστωτική ζημιά επιμετράται σε ποσό ίσο με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ' όλη τη διάρκεια τους, σύμφωνα με την απλοποιημένη προσέγγιση.

Βασικές παράμετροι προσδιορισμού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βασίζεται στις καμπύλες της πιθανότητας αθέτησης (probability of default - PD), της ζημιάς ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD), της έκθεσης κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) και άλλων παραμέτρων όπως ο συντελεστής μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (credit conversion factor - CCF) και το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate). Γενικά, η Τράπεζα αντλεί αυτές τις παραμέτρους από εσωτερικώς αναπτυγμένα στατιστικά μοντέλα, ιστορικά δεδομένα συγκεκριμένης χρονικής στιγμής (point-in-time) και παρατηρήσεις, αξιοποιώντας τις υφιστάμενες υποδομές που έχει αναπτύξει σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο και τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default - LGD) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD), που χρησιμοποιούνται για λογιστικούς σκοπούς ενδέχεται να διαφέρουν από εκείνα τα οποία χρησιμοποιούνται για εποπτικούς σκοπούς. Για σκοπούς επιμέτρησης της απομείωσης, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 το PD είναι

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μία point-in-time εκτίμηση σε αντίθεση με την εκτίμηση του PD για εποπτικούς σκοπούς όπου ακολουθείται η προσέγγιση «through-the-cycle». Επιπροσθέτως, για εποπτικούς σκοπούς, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης (loss given default – LGD)) και η έκθεση κατά την αθέτηση (exposure at default - EAD) βασίζονται στη σοβαρότητα της ζημιάς σε συνθήκες οικονομικής ύφεσης, ενώ για σκοπούς απομείωσης, αντανακλούν ένα αμερόληπτα καθορισμένο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων ποσό.

Το PD αντιπροσωπεύει την πιθανότητα αθέτησης της υποχρέωσης που εκτιμάται με βάση τις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες κατά την ημερομηνία αναφοράς, προσαρμοσμένη ώστε να λαμβάνει υπόψη τις εκτιμήσεις των μελλοντικών οικονομικών συνθηκών που ενδέχεται να επηρεάσουν τον κίνδυνο αθέτησης, σε δεδομένο χρονικό ορίζοντα.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί Point in Time (PIT) PDs για να εξαλείψει οποιαδήποτε υποκειμενικότητα προς τα ιστορικά δεδομένα, με στόχο να αντικατοπτρίζει την άποψη της διοίκησης για το μέλλον κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενσωματώνοντας σχετικές μελλοντικές πληροφορίες συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων.

Δυο τύποι πιθανοτήτων αθέτησης (probability of default - PD) χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς:

- PD 12 μηνών που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει μέσα στους επόμενους 12 μήνες (ή για την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, εάν αυτή είναι μικρότερη από 12 μήνες). Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών δωδεκαμήνου για το Στάδιο 1.
- PD καθ' όλη τη διάρκεια (lifetime PD) που είναι η εκτιμώμενη πιθανότητα αθέτησης που προκύπτει κατά την υπολειπόμενη διάρκεια του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού. Χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του Σταδίου 2, Σταδίου 3 και των αγορασθέντων ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού (POCI).

Για τους χρεωστικούς τίτλους, οι πιθανότητες αθέτησης (probability of default - PD), λαμβάνονται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης που χρησιμοποιούν μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου, μεγιστοποιώντας τη χρήση αντικειμενικών μεταβλητών και δεδομένα αγοράς. Η Τράπεζα ορίζει εσωτερικά αναπτυγμένες πιστωτικές διαβαθμίσεις σε κάθε εκδότη/αντισυμβαλλόμενο βάσει αυτών των PDs. Στις περιπτώσεις αντισυμβαλλόμενων που δεν υπάρχει τέτοια διαθέσιμη πληροφορία, η Τράπεζα ορίζει PDs χρησιμοποιώντας εσωτερικά μοντέλα.

Η έκθεση κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD) είναι μια εκτίμηση χρηματοδοτικού ανοίγματος σε μια μελλοντική ημερομηνία αθέτησης, λαμβάνοντας υπόψη τις αναμενόμενες μεταβολές του ανοίγματος μετά την ημερομηνία αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αποπληρωμών κεφαλαίου και τόκων και των αναμενόμενων εκταμιεύσεων δανειακών δεσμεύσεων. Το EAD περιλαμβάνει τόσο τα ανοίγματα εντός όσο και εκτός ισολογισμού. Η εντός ισολογισμού έκθεση αντιστοιχεί στο συνολικό ποσό που έχει αναληφθεί και είναι απαιτητό προς πληρωμή, το οποίο περιλαμβάνει το οφειλόμενο κεφάλαιο, τους δεδουλευμένους τόκους και τα ληξιπρόθεσμα ποσά. Η εκτός ισολογισμού έκθεση αντιπροσωπεύει την πίστωση που είναι διαθέσιμη προς ανάληψη, επιπροσθέτως της έκθεσης εντός ισολογισμού.

Επιπλέον, ο συντελεστής μετατροπής (CCF) χρησιμοποιείται για την μετατροπή των πιστωτικών γραμμών και άλλων εκτός ισολογισμού ανοιγμάτων σε ποσά έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (EAD). Πρόκειται για μια παραδοχή η οποία προκύπτει μέσω μοντέλων και αντιπροσωπεύει το ποσοστό του μη αναληφθέντος ποσού που αναμένεται να ληφθεί πριν από την εκδήλωση ενός γεγονότος αθέτησης.

Επιπροσθέτως, το ποσοστό προπληρωμής (prepayment rate) είναι μια εκτίμηση πρόωρων αποπληρωμών ενός χρηματοδοτικού ανοίγματος οι οποίες υπερβαίνουν τις συμβατικές αποπληρωμές βάσει του χρονοδιαγράμματος εξόφλησης, εκφράζεται δε ως ποσοστό επί του EAD σε κάθε περίοδο αναφοράς έχοντας ως αποτέλεσμα την μείωση του EAD.

Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) εκφράζει την έκταση της ζημιάς που η Τράπεζα αναμένει για ανοίγματα τα οποία είναι σε κατάσταση αθέτησης και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ των συμβατικών ταμειακών ροών κι εκείνων που η Τράπεζα προσδοκά να εισπράξει συμπεριλαμβανομένων των ποσών από τη ρευστοποίηση εξασφαλίσεων. Η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD), η οποία εκφράζεται συνήθως ως ποσοστό του EAD, διαφέρει σύμφωνα με τον τύπο του αντισυμβαλλόμενου, τον τύπο και την προτεραιότητα της απαίτησης, την ύπαρξη εξασφαλίσεων και άλλων πιστωτικών ενισχύσεων. Η Τράπεζα διακρίνει τα δανειακά χαρτοφυλάκια του σε δύο μεγάλες κατηγορίες, δηλ. αυτά που καλύπτονται με εξασφαλίσεις και αυτά χωρίς εξασφαλίσεις. Η Τράπεζα εκτιμά τη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) χρησιμοποιώντας ποσοστά αποκατάστασης (cure rate) που αντικατοπτρίζουν εισπράξεις μετρητών, εκτιμώμενες προσόδους από την ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, εκτιμήσεις για το χρόνο ρευστοποίησης, κόστος υλοποίησης, κλπ. Όπου οι συνιστώσες της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρέωσης (LGD) εξαρτώνται από μακροοικονομικά δεδομένα, οι εξαρτήσεις αυτές αντανακλώνται ενσωματώνοντας πληροφορίες σχετικά με το μέλλον, όπως οι προβλεπόμενοι δείκτες τιμών στα αντίστοιχα μοντέλα. Η εκτίμηση των προαναφερθέντων συνιστωσών στο LGD αντικατοπτρίζει τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα που καλύπτουν μια εύλογη περίοδο, δηλ. έναν πλήρη οικονομικό κύκλο.

Για τα ομόλογα εμπορικού και επενδυτικού χαρτοφυλακίου, η ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) βασίζεται κυρίως σε ιστορικά δεδομένα τα οποία προκύπτουν από έρευνες οίκων αξιολόγησης αλλά επίσης μπορεί να καθοριστεί λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες αναμενόμενες υποχρεώσεις του οφειλέτη καθώς και το μακροοικονομικό περιβάλλον.

Επιπροσθέτως στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD) λαμβάνονται υπόψη η προτεραιότητα του χρεωστικού τίτλου, τυχόν εξασφαλίσεις του οφειλέτη ή οποιαδήποτε άλλης μορφής κάλυψη.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Προκειμένου να γίνει η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για κάθε στάδιο και η εκτίμηση των σημαντικών αυξήσεων του πιστωτικού κινδύνου, λαμβάνονται υπόψη πληροφορίες σχετικά με λογικές και βάσιμες προβλέψεις μελλοντικών γεγονότων και μακροοικονομικών συνθηκών. Η εκτίμηση και η εφαρμογή πληροφοριών αναφορικά με το μέλλον απαιτεί σημαντική κρίση.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια (δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) για να επιτύχει το στόχο της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών κατά τρόπο που να αντικατοπτρίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Το βασικό σενάριο αντιπροσωπεύει το πιο πιθανό σενάριο και εναρμονίζεται με τις πληροφορίες που χρησιμοποιεί η Τράπεζα για σκοπούς στρατηγικού σχεδιασμού και προϋπολογισμού.

Τα σενάρια αντικατοπτρίζονται στις παραμέτρους ρίσκου, και συγκεκριμένα στο PD 12 μηνών, στο PD καθ' όλη τη διάρκεια και στη ζημιά δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (LGD). Επομένως χρησιμοποιούνται 3 ζεύγη από κάθε μία από αυτές τις παραμέτρους, σύμφωνα με τα σενάρια που αναπτύσσονται.

Στη συνέχεια, η Τράπεζα προβαίνει στον υπολογισμό των σταθμίσεων για κάθε σενάριο, που αντιπροσωπεύουν την πιθανότητα πραγματοποίησης καθενός σεναρίου. Αυτές οι σταθμίσεις εφαρμόζονται στα 3 ζεύγη υπολογισμού των παραμέτρων προκειμένου να παραχθεί ένα μοναδικό σενάριο με σταθμισμένες παραμέτρους κινδύνου, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιείται τόσο στην αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών ενσωματώνει μελλοντικές μακροοικονομικές μεταβλητές, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ, των δεικτών τιμών κατοικιών, των ποσοστών ανεργίας, των επιτοκίων κλπ.

Για να αντικατοπτριστούν οι σημαντικές μη γραμμικότητες στο μοντέλο των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών όσο αφορά τα σημαντικά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που αξιολογούνται σε ατομική βάση, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη σχετική πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία για συγκεκριμένες ομάδες δανειοληπτών κυρίως βάσει του επιχειρηματικού κλάδου όπου ανήκουν καθώς και άλλους παράγοντες πιστωτικού κινδύνου (εάν υπάρχουν). Έτσι ορίζονται σταθμίσεις για κάθε σενάριο ανά ομάδα δανειοληπτών με στόχο αμερόληπτου υπολογισμού του ποσού των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που ενσωματώνει όλες τις λογικές και σχετικές πληροφορίες.

Τροποποιημένα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού

Στις περιπτώσεις που οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί (για τα κριτήρια αποαναγνώρισης, βλ. «Αποαναγνώριση χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού στην ενότητα 2.2.10) και η τροποποίηση θεωρηθεί σημαντική, η ημερομηνία τροποποίησης θεωρείται ως η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης, συμπεριλαμβανομένου και του προσδιορισμού του αν έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Το τροποποιημένο περιουσιακό στοιχείο ταξινομείται συνήθως σε Στάδιο 1 για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, μετά από μια τροποποίηση που έχει ως αποτέλεσμα την αποαναγνώριση του αρχικού χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού, ενδέχεται να υπάρξουν ενδείξεις ότι το νέο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού είναι πιστωτικά απομειωμένο κατά την αρχική του αναγνώριση και συνεπώς το χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού αναγνωρίζεται ως αγορασμένο ή κατά την αρχική αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο του ενεργητικού (POCI).

Στις περιπτώσεις όπου οι συμβατικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχουν τροποποιηθεί και η τροποποίηση δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση, η οποία περιλαμβάνεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και καθορίζει εάν ο πιστωτικός κίνδυνος του χρηματοοικονομικού στοιχείου του ενεργητικού έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση, συγκρίνοντας τον κίνδυνο αθέτησης που υπήρχε κατά την αρχική αναγνώριση βάσει των αρχικών μη τροποποιημένων συμβατικών όρων και τον κίνδυνο αθέτησης που προέκυψε κατά την ημερομηνία αναφοράς, βάσει των τροποποιημένων συμβατικών όρων.

Παρουσίαση της πρόβλεψης απομείωσης

Για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, η πρόβλεψη απομείωσης μειώνει την λογιστική τους αξία στον ισολογισμό. Για τα χρεωστικά μέσα που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση, η πρόβλεψη απομείωσης αναγνωρίζεται στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση και δεν μειώνει τη λογιστική αξία των χρεωστικών τίτλων στον ισολογισμό. Για τα εκτός ισολογισμού χρηματοοικονομικά στοιχεία που προκύπτουν από δανειοδοτικές δραστηριότητες, η πρόβλεψη απομείωσης εμφανίζεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις. Οι αντίστοιχες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές των παραπάνω χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται στη γραμμή «Ζημιές από απομείωση».

Διαγραφές χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού

Όταν η Τράπεζα δεν έχει πια εύλογες προσδοκίες για ανάκτηση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου εξ ολοκλήρου ή μερικώς, μειώνει άμεσα την λογιστική του αξία προ πρόβλεψης εξ ολοκλήρου ή μερικώς έναντι της πρόβλεψης απομείωσης του. Τα ποσά που έχουν διαγραφεί θεωρούνται από-αναγνωρισμένα. Υπόλοιπα τα οποία είχαν διαγραφεί και ανακτήθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο μειώνουν το ύψος της ζημιάς απομείωσης στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Οι διαγραφές των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού εξακολουθούν να υπόκεινται σε διαδικασίες ανάκτησης σύμφωνα με τις διαδικασίες ανάκτησης οφειλών της Τράπεζας.

2.2.15 Συμφωνίες πώλησης, επαναγοράς και δανεισμού χρεογράφων

(i) Συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς

Τα χρεόγραφα που πωλούνται με βάση συμφωνίες επαναγοράς («repos») συνεχίζουν να αναγνωρίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας, δεδομένου ότι η Τράπεζα διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και τα οφέλη από αυτά, ενώ η σχετική υποχρέωση ανάλογα με το αντισυμβαλλόμενο μέρος περιλαμβάνεται στα οφειλόμενα ποσά σε άλλες τράπεζες, ή σε πελάτες. Χρεόγραφα που αγοράστηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης («reverse repos») αναγνωρίζονται ως δάνεια και προκαταβολές σε άλλες τράπεζες ή πελάτες αναλόγως. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής επαναγοράς στην περίπτωση των repos και η διαφορά μεταξύ της τιμής αγοράς και της τιμής επαναπώλησης στην περίπτωση των reverse repos, αναγνωρίζεται ως τόκος κατά τη διάρκεια της περιόδου της συμφωνίας επαναγοράς ή επαναπώλησης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου.

(ii) Δανεισμός χρεογράφων

Χρεόγραφα που δανείζει η Τράπεζα σε τρίτους παραμένουν στις οικονομικές καταστάσεις. Χρεόγραφα που δανείζεται η Τράπεζα δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις, εκτός αν πωληθούν σε τρίτους, οπότε η υποχρέωση επιστροφής των χρεογράφων καταχωρείται στην εύλογη αξία ως εμπορική υποχρέωση (trading liability).

2.2.16 Μισθώσεις

(i) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο μισθωτής

Όταν η Τράπεζα καθίσταται ο μισθωτής σε μια μίσθωση, αναγνωρίζει μια υποχρέωση από μισθώσεις και ένα αντίστοιχο δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού κατά την έναρξη της περιόδου της μίσθωσης, μόλις η Τράπεζα αποκτήσει τον έλεγχο της χρήσης του περιουσιακού στοιχείου.

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις λοιπές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού στα ενσώματα πάγια στοιχεία και στις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις επιμετρώνται με βάση την παρούσα αξία των μελλοντικών πληρωτέων μισθωμάτων κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης, τα οποία προεξοφλούνται χρησιμοποιώντας ένα διαφορικό επιτόκιο δανεισμού. Ο τόκος - έξοδο επί των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζεται στα καθαρά έσοδα από τόκους.

Η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετράται όταν υπάρχει αλλαγή στις μελλοντικές πληρωμές μισθωμάτων που προκύπτουν από μία μεταβολή σε ένα δείκτη ή επιτόκιο, μία αλλαγή στις εκτιμήσεις της Τράπεζας για το ποσό που αναμένεται να είναι πληρωτέο με

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

βάση μία εγγύηση υπολειμματικής αξίας ή εάν η Τράπεζα αλλάξει την εκτίμηση της σχετικά με την πιθανότητα εξάσκησης ενός δικαιώματος αγοράς, επέκτασης ή λήξης. Όταν η υποχρέωση από μισθώσεις επαναμετράται με αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται μία αντίστοιχη προσαρμογή στη λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού ή αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν η λογιστική αξία του δικαιώματος χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού έχει μηδενιστεί.

Το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αναγνωρίζεται αρχικά σε ποσό ίσο με την υποχρέωση από μισθώσεις και προσαρμόζεται για προπληρωμές μισθωμάτων, αρχικές άμεσες δαπάνες ή κίνητρα που ελήφθησαν για τη σύναψη των μισθώσεων. Μεταγενέστερα, το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού αποσβένεται κατά τη διάρκεια του συμβολαίου μίσθωσης ή της ωφέλιμης ζωής του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου, εάν αυτή είναι μικρότερη, και οι αποσβέσεις παρουσιάζονται στα λειτουργικά έξοδα.

Όταν μια μίσθωση περιέχει δικαιώματα επέκτασης ή λήξης τα οποία η Τράπεζα θεωρεί κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, τα αναμενόμενα μελλοντικά πληρωτέα μισθώματα ή το κόστος της πρόωρης λήξης περιλαμβάνονται στα πληρωτέα μισθώματα που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της υποχρέωσης από μισθώσεις.

Όπως περιγράφεται στη σημείωση 2.1.1, σε σχέση με τις παραχωρήσεις μισθωμάτων που αποτελούν άμεση συνέπεια της πανδημίας COVID-19, η Τράπεζα έχει εφαρμόσει την Τροποποίηση του ΔΠΧΑ 16-Παραχωρήσεις μισθωμάτων λόγω Covid-19, η οποία παρέχει μια πρακτική αντιμετώπιση επιτρέποντας στην Τράπεζα να μην αξιολογεί εάν μία παραχώρηση μισθώματος λόγω Covid-19 αποτελεί τροποποίηση της μίσθωσης.

(ii) Λογιστική για μισθώσεις όταν η Τράπεζα είναι ο εκμισθωτής

Κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος μιας μίσθωσης, η Τράπεζα, ενεργώντας ως εκμισθωτής, ταξινομεί κάθε μίσθωσή της είτε ως λειτουργική μίσθωση είτε ως χρηματοδοτική μίσθωση με βάση συγκεκριμένα κριτήρια.

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Κατά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αποαναγνωρίζει τη λογιστική αξία των υποκείμενων περιουσιακών στοιχείων που τελούν υπό χρηματοδοτική μίσθωση και αναγνωρίζει απαίτηση ποσού ίσου με την καθαρή επένδυση στη μίσθωση καθώς και κέρδος ή ζημιά στην κατάσταση αποτελεσμάτων από την αποαναγνώριση του περιουσιακού στοιχείου και την αναγνώριση της καθαρής επένδυσης στη μίσθωση. Η καθαρή επένδυση στη μίσθωση υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων με παρόμοιο τρόπο όπως και για τον μισθωτή.

Μετά την ημερομηνία έναρξης, η Τράπεζα αναγνωρίζει χρηματοοικονομικό έσοδο κατά τη διάρκεια της μισθωτικής περιόδου βάσει μεθόδου που αντικατοπτρίζει μια σταθερή περιοδική απόδοση πάνω στην καθαρή επένδυση του εκμισθωτή στη μίσθωση. Η Τράπεζα αναγνωρίζει επίσης έσοδο από μεταβλητές καταβολές που δεν περιλαμβάνονταν στην καθαρή επένδυση. Μετά την έναρξη, η καθαρή επένδυση στη μίσθωση δεν επαναμετράται, εκτός αν η μίσθωση τροποποιηθεί ή η μισθωτική περίοδος μεταβληθεί.

Λειτουργικές Μισθώσεις

Η Τράπεζα συνεχίζει να αναγνωρίζει το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο και δεν αναγνωρίζει καθαρή επένδυση στη μίσθωση στον ισολογισμό ή αρχικό κέρδος (αν υπάρχει) στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

Η Τράπεζα αναγνωρίζει τα μισθώματα που καταβάλλονται από τους μισθωτές ως έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης ή με οποιαδήποτε άλλη συστηματική βάση θεωρείται κατάλληλη. Επίσης, αναγνωρίζει ως έξοδα τις αρχικές δαπάνες που πραγματοποιούνται για την απόκτηση των εσόδων της μίσθωσης, συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων. Η Τράπεζα προσθέτει τις αρχικές άμεσες δαπάνες με τις οποίες επιβαρύνεται για τη σύναψη λειτουργικής μίσθωσης στη λογιστική αξία του υποκείμενου περιουσιακού στοιχείου και αναγνωρίζει τις εν λόγω δαπάνες ως έξοδα κατά τη διάρκεια της μίσθωσης στην ίδια βάση με τα έσοδα της μίσθωσης.

Υπομισθώσεις

Η Τράπεζα, ενεργώντας ως μισθωτής, ενδέχεται να συνάψει συμφωνίες υπομίσθωσης ενός μισθωμένου περιουσιακού στοιχείου προς ένα τρίτο μέρος, ενώ η αρχική μίσθωση παραμένει εν ισχύ. Η Τράπεζα ενεργεί τόσο ως μισθωτής όσο και ως εκμισθωτής του ίδιου περιουσιακού στοιχείου. Η υπομίσθωση αποτελεί διακριτή σύμβαση μίσθωσης, στην οποία ο ενδιάμεσος εκμισθωτής ταξινομεί την υπομίσθωση ως χρηματοδοτική μίσθωση ή λειτουργική μίσθωση ως εξής:

- αν η κύρια μίσθωση αποτελεί βραχυπρόθεσμη μίσθωση, η υπομίσθωση ταξινομείται ως λειτουργική μίσθωση, ή

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- σε διαφορετική περίπτωση, η υπομίσθωση ταξινομείται με βάση το δικαίωμα χρήσης μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού το οποίο προκύπτει από την κύρια μίσθωση και όχι με βάση το υποκείμενο περιουσιακό στοιχείο.

2.2.17 Φόρος εισοδήματος

Ο φόρος εισοδήματος αποτελείται από τον τρέχοντα φόρο και τον αναβαλλόμενο φόρο.

(i) Τρέχουσα φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών υπολογίζεται με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη.

(ii) Αναβαλλόμενη φορολογία

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται στο σύνολό του, με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method), επί των προσωρινών διαφορών που προκύπτουν μεταξύ της φορολογικής βάσης των στοιχείων του ενεργητικού και υποχρεώσεων και της λογιστικής τους αξίας στις οικονομικές καταστάσεις. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται χρησιμοποιώντας τους φορολογικούς συντελεστές που αναμένεται να εφαρμοστούν στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή υποχρέωση, λαμβάνοντας υπόψη τους φορολογικούς συντελεστές (και φορολογικούς νόμους) που έχουν θεσπιστεί ή ουσιαστικά θεσπιστεί, μέχρι την ημερομηνία του ισολογισμού. Οι κυριότερες προσωρινές διαφορές προκύπτουν από την απομείωση/αποτίμηση των δανείων, από τις φορολογικές ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+, από ζημιές πωλήσεων και οριστικών διαγραφών δανείων, από τις αποσβέσεις των πάγιων περιουσιακών στοιχείων, από τις αποτιμήσεις σε εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα, από συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό, και από την αποτίμηση ορισμένων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται όταν αναμένεται ότι μελλοντικό φορολογητέο κέρδος θα είναι διαθέσιμο έναντι του οποίου οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Το λογιστικό υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων εξετάζεται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και μειώνεται στον βαθμό που δεν είναι πλέον πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα ώστε να επιτρέψουν την ανάκτηση ολόκληρης ή μέρους της απαίτησης. Κάθε τέτοια μείωση αντλιογίζεται στο βαθμό που καθίσταται πιθανό ότι επαρκή φορολογητέα κέρδη θα είναι διαθέσιμα. Η Τράπεζα αναγνωρίζει τις μη λογιστικοποιημένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη τα οποία θα επιτρέψουν την ανάκτηση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων.

Ο αναβαλλόμενος φόρος, που σχετίζεται με χρεωστικούς τίτλους που επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση και των μέσων αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίζονται στην κατάσταση συνολικών εσόδων, αναγνωρίζεται επίσης στην κατάσταση συνολικών εσόδων, και μεταφέρεται μεταγενέστερα στην κατάσταση αποτελεσμάτων μαζί με το αναβαλλόμενο κέρδος ή ζημιά.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών αναγνωρίζονται ως στοιχείο ενεργητικού, όταν είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων μπορούν να χρησιμοποιηθούν αυτές οι ζημιές.

(iii) Αβέβαιες φορολογικές θέσεις

Η Τράπεζα προσδιορίζει κι αξιολογεί όλες τις σημαντικές φορολογικές της θέσεις, συμπεριλαμβανομένων κι αυτών που τυχόν ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, για όλες τις φορολογικές χρήσεις που υπόκεινται σε αξιολόγηση (ή όταν η εκδίκαση της υπόθεσης βρίσκεται σε εξέλιξη) από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Κατά την εκτίμηση των φορολογικών θέσεων, η Τράπεζα αξιολογεί όλα τα αποδεικτικά στοιχεία (εγκύκλιοι του υπουργείου οικονομικών, μεμονωμένες δικαστικές αποφάσεις, φορολογική νομοθεσία, παλαιότερες διοικητικές πρακτικές, γνωμοδοτήσεις που άπτονται φορολογικών και νομικών θεμάτων, κλπ.) στο βαθμό που αυτά είναι κατάλληλα για τα δεδομένα και τις συνθήκες της υπό εξέταση συναλλαγής/υπόθεσης της Τράπεζας.

Επιπροσθέτως, οι εκτιμήσεις σε ό,τι αφορά την αναγνώριση πρόβλεψης έναντι πιθανής δυσμενούς εξέλιξης των φορολογικών θέσεων, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από γνωμοδοτήσεις που λαμβάνονται από εσωτερικούς και εξωτερικούς νομικούς συμβούλους. Για φορολογικές υποθέσεις οι οποίες ενέχουν υψηλό βαθμό αβεβαιότητας, η Τράπεζα, για κάθε συναλλαγή ξεχωριστά, ή συνολικά ως ομάδα, ανάλογα με το ποια προσέγγιση εκτιμά καλύτερα το πιθανό αποτέλεσμα κάνοντας χρήση της μεθόδου της «αναμενόμενης αξίας» (σταθμισμένης βάσει πιθανοτήτων), σχηματίζει: (α) πρόβλεψη για εισπρακτέα φορολογική απαίτηση η οποία αφορά ποσό που έχει ήδη αναγνωριστεί και καταβληθεί ως φόρος εισοδήματος, αλλά η εκδίκαση του εκκρεμεί, ή (β)

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

υποχρέωση για ποσά φόρων που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές. Η Τράπεζα παρουσιάζει στον ισολογισμό της όλα τα αβέβαια ποσά φόρου ως τρέχουσες ή αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις.

Η Τράπεζα, κατά γενικό κανόνα, έχει επιλέξει να αποκτήσει ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται αφού πραγματοποιηθεί ο φορολογικός έλεγχος από τον ίδιο τακτικό ελεγκτή ή την ελεγκτική εταιρεία που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό και τη σχετική φορολογική νομοθεσία παρατίθενται στη σημείωση 14.

2.2.18 Παροχές στο προσωπικό

(i) Βραχυπρόθεσμες παροχές

Βραχυπρόθεσμες παροχές στους εργαζόμενους είναι αυτές που αναμένεται να εκκαθαριστούν στο σύνολό τους εντός δώδεκα μηνών μετά το τέλος της ετήσιας περιόδου αναφοράς κατά την οποία οι εργαζόμενοι παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες και αναγνωρίζονται ως έξοδο κατά την διάρκεια που αυτές οι υπηρεσίες παρέχονται.

(ii) Συνταξιοδοτικές υποχρεώσεις

Η Τράπεζα παρέχει ορισμένα προγράμματα συνταξιοδότησης καθορισμένων εισφορών. Οι ετήσιες εισφορές που καταβάλλει η Τράπεζα επενδύονται και τοποθετούνται σε ειδικές κατηγορίες χρηματοοικονομικών προϊόντων. Οι υπάλληλοι, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του προγράμματος, συμμετέχουν στην απόδοση των ανωτέρω επενδύσεων. Οι εισφορές της Τράπεζας αναγνωρίζονται ως έξοδο στη χρήση κατά την οποία καταβάλλονται.

(iii) Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (SLSRI) και παροχές εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα παρέχει μη χρηματοδοτούμενα προγράμματα καθορισμένων παροχών, βάσει του κανονιστικού πλαισίου. Σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία, η Τράπεζα σχηματίζει υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για υπαλλήλους που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση, όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης. Το ποσό της υποχρέωσης σχηματίζεται βάσει αναλογιστικής μελέτης, χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας. Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, το κόστος για αποζημίωση εξόδου από την υπηρεσία αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων κατά τη διάρκεια των χρόνων υπηρεσίας των υπαλλήλων, σύμφωνα με αναλογιστικές αποτιμήσεις που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο.

Η υποχρέωση της αποζημίωσης εξόδου από την υπηρεσία υπολογίζεται ως η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και οι όροι λήξης των ομολόγων που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία. Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από τον υπολογισμό της αποζημίωσης αποχώρησης για την Τράπεζα αναγνωρίζονται απευθείας στα λοιπά αποτελέσματα χρήσης την περίοδο που προκύπτουν και δεν μεταφέρονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους.

Ο τόκος στην υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία και το κόστος υπηρεσίας που αποτελείται από το τρέχων κόστος υπηρεσίας, το κόστος υπηρεσίας παρελθόντων ετών και τα κέρδη/ ζημιές διακανονισμού της υποχρέωσης, αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Για τον υπολογισμό της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, η Τράπεζα επιπλέον λαμβάνει υπόψη πιθανές αποχωρήσεις προσωπικού προ της κανονικής συνταξιοδότησης βάσει των όρων προηγούμενων προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου.

Οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία είναι πληρωτέες όταν η απασχόληση του εργαζομένου τερματίζεται από την Τράπεζα πριν από την κανονική ημερομηνία συνταξιοδότησης, όταν ένας εργαζόμενος δέχεται προσφορά παροχών σε αντάλλαγμα για τον οικειοθελή τερματισμό της απασχόλησής του (συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που δίνονται στο πλαίσιο των προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου της Τράπεζας). Η Τράπεζα αναγνωρίζει παροχές εξόδου από την υπηρεσία το συντομότερο μεταξύ των παρακάτω ημερομηνιών: (α) όταν η Τράπεζα δεν έχει τη δυνατότητα να αποσύρει πλέον την προσφορά αυτών των παροχών και (β) όταν η Τράπεζα αναγνωρίζει το κόστος μίας αναδιάρθρωσης που περιλαμβάνει την πληρωμή των παροχών εξόδου από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που μία προσφορά γίνεται για να ενθαρρύνει την οικειοθελή αποχώρηση, οι παροχές εξόδου από την υπηρεσία επιμετρώνται βάσει του αριθμού των εργαζομένων που αναμένεται να αποδεχτούν την προσφορά. Παροχές εξόδου από την υπηρεσία που καθίστανται καταβλητέες σε περισσότερο από 12 μήνες από το τέλος της περιόδου αναφοράς προεξοφλούνται σε παρούσα αξία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(iv) Παροχές για συμμετοχή στα κέρδη (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας περιοδικά και κατά βούληση, ανταμείβει με μετρητά (bonus) τους υπαλλήλους με υψηλή απόδοση. Παροχές σε μετρητά (bonus), οι οποίες απαιτούν μόνο την έγκριση της Διοίκησης, αναγνωρίζονται ως δεδουλευμένα έξοδα προσωπικού. Η διανομή κερδών στους υπαλλήλους, για την οποία απαιτείται έγκριση της Γενικής Συνέλευσης, αναγνωρίζεται ως έξοδο κατά τη χρήση που εγκρίνεται από τους μετόχους της Τράπεζας.

(v) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους (βασισμένες στην απόδοση των υπαλλήλων)

Η Διοίκηση της Τράπεζας ανταμείβει περιοδικά και κατά βούληση τους υπαλλήλους με δωρεάν μετοχές και δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών. Οι παροχές σε μετοχές που δε συνδέονται με την απόδοση των υπαλλήλων, κατοχυρώνονται κατά την περίοδο στην οποία χορηγούνται. Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που συνδέονται με την επίτευξη ορισμένων στόχων και τη συμπλήρωση ορισμένου χρόνου υπηρεσίας, κατοχυρώνονται μόνο εάν πληρούνται και οι δύο ανωτέρω προϋποθέσεις.

Η εύλογη αξία των μετοχών που χορηγούνται αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού με αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (ονομαστική αξία) και της διαφοράς από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

Η εύλογη αξία των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, αναγνωρίζεται ως έξοδο προσωπικού με αντίστοιχη αύξηση μη-διανεμόμενου αποθεματικού κατά την περίοδο κατοχύρωσης αυτών. Οι εισπράξεις μετά την αφαίρεση σχετικών εξόδων συναλλαγής, πιστώνονται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο κατά την άσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης, με μεταφορά του μη-διανεμόμενου αποθεματικού στη διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο.

2.2.19 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

Τα γήπεδα και κτίρια που αποκτούνται από πλειστηριασμούς για ανάκτηση απομειωμένων δανείων, περιλαμβάνονται στα «Λοιπά στοιχεία ενεργητικού», εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά. Τα εν λόγω αποκτηθέντα πάγια στοιχεία κατέχονται προσωρινά για πώληση και αναγνωρίζονται στο χαμηλότερο ποσό μεταξύ του κόστους κτήσης και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, η οποία είναι η εκτιμώμενη τιμή πώλησης, στα συνήθη πλαίσια των εργασιών, μειωμένη με τα απαραίτητα κόστη για την πραγματοποίηση της πώλησης.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Τράπεζα, στο πλαίσιο της λειτουργίας του, κάνει χρήση των περιουσιακών στοιχείων που αποκτώνται από πλειστηριασμούς, αυτά μπορεί να μεταφερθούν στα ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια ή στις επενδύσεις σε ακίνητα, ως ενδείκνυται.

Τα κέρδη ή ζημιές από την πώληση αυτών των στοιχείων περιλαμβάνονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2. 20 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Τα συνδεδεμένα μέρη της Τράπεζας περιλαμβάνουν:

- (α) την οικονομική οντότητα που ασκεί έλεγχο πάνω στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται, ελέγχονται από κοινού ή επηρεάζονται σημαντικά από αυτή την οικονομική οντότητα, καθώς και τα βασικά μέλη της Διοίκησης αυτής και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα,
- (β) την οικονομική οντότητα που ασκεί σημαντική επιρροή στην Τράπεζα και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται από αυτήν την οικονομική οντότητα,
- (γ) τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας, τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα, και τις οικονομικές οντότητες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από τα παραπάνω πρόσωπα,
- (δ) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας, και
- (ε) τις θυγατρικές εταιρίες.

Οι συναλλαγές παρόμοιας φύσης παρουσιάζονται σε συγκεντρωτική βάση. Όλες οι τραπεζικές συναλλαγές που διενεργούνται με συνδεδεμένα μέρη, είναι μέσα στα συνήθη πλαίσια των εργασιών και γίνονται με καθαρά εμπορικούς όρους.

2.2.21 Προβλέψεις

Οι προβλέψεις αναγνωρίζονται όταν η Τράπεζα έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση ως αποτέλεσμα γεγονότων του παρελθόντος, ο διακανονισμός της οποίας και το ποσό αυτής μπορούν να εκτιμηθούν με αξιοπιστία και απαιτεί την εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το ποσό που αναγνωρίζεται ως πρόβλεψη αποτελεί την καλύτερη δυνατή εκτίμηση της δαπάνης που απαιτείται, για να διακανονιστεί η παρούσα δέσμευση σε κάθε ημερομηνία αναφοράς, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους και τις αβεβαιότητες που αφορούν το ποσό μιας τέτοιας δαπάνης.

Οι προβλέψεις επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία αναφοράς και αναπροσαρμόζονται προκειμένου να αντιπροσωπεύουν την καλύτερη δυνατή εκτίμηση. Αν μεταγενέστερα δεν είναι πλέον πιθανό ότι για να διακανονιστεί η δέσμευση θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικά οφέλη, τότε η πρόβλεψη αντιλογίζεται.

2.2.22 Μετοχικό κεφάλαιο

Οι κοινές και προνομιούχες μετοχές καταχωρούνται ως ίδια κεφάλαια. Τα έξοδα έκδοσης κοινών μετοχών ή δικαιωμάτων, μετά από φόρους, αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια αφαιρετικά του προϊόντος έκδοσης.

Η διανομή μερισμάτων αναγνωρίζεται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας, όταν εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Τυχόν προμερίσματα αναγνωρίζονται αφαιρετικά στα ίδια κεφάλαια της Τράπεζας όταν εγκριθούν από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει τις μετοχές της (ίδιες μετοχές) το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια μέχρι την ακύρωση, επανέκδοση ή πώληση των μετοχών. Όταν οι ίδιες μετοχές πωλούνται ή επανεκδίδονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.23 Υβριδικά κεφάλαια

Οι υβριδικοί τίτλοι που εκδίδονται από την Τράπεζα μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού καταχωρούνται στα ίδια κεφάλαια όταν δεν υπάρχει συμβατική υποχρέωση να κομιστούν στον κάτοχο τους ταμειακά διαθέσιμα ή κάποιο άλλο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού.

Τα επιπρόσθετα έξοδα που προκύπτουν από την έκδοση νέων υβριδικών τίτλων καταχωρούνται στην καθαρή θέση ως μείωση του προϊόντος της έκδοσης, μετά από φόρους.

Η διανομή μερίσματος στους κατόχους υβριδικών τίτλων, αναγνωρίζεται ως μείωση της καθαρής θέσης, κατά την ημερομηνία που αναγνωρίζονται ως πληρωτέα.

Όταν η Τράπεζα αγοράζει υβριδικούς τίτλους που εκδίδει, το ποσό που καταβάλλεται, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα σχετιζόμενων εξόδων (μετά την αφαίρεση φόρου), αφαιρείται από τα ίδια κεφάλαια. Στην περίπτωση που πωλούνται ή ακυρώνονται σε μεταγενέστερο στάδιο, οποιοδήποτε ποσό εισπραχθεί περιλαμβάνεται στα ίδια κεφάλαια.

2.2.24 Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αποτελούν συμβόλαια, με τα οποία ο εκδότης δεσμεύεται να αποζημιώσει τον κάτοχο του συμβολαίου για τη ζημιά που αυτός υφίσταται, σε περίπτωση που κάποιος καθορισμένος οφειλέτης αδυνατεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τους όρους ενός χρεωστικού χρηματοπιστωτικού μέσου. Τέτοιες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις δίδονται σε τράπεζες, χρηματοοικονομικούς οργανισμούς και άλλους φορείς για λογαριασμό πελατών για τη εξασφάλιση δανείων, υπεραναλήψεων και άλλων τραπεζικών πιστοδοτήσεων.

Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία, που είναι το ποσό που εισπράχθηκε. Μεταγενέστερα της αρχικής αναγνώρισης, οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις επιμετρώνται στην υψηλότερη αξία μεταξύ του ποσού της πρόβλεψης απομείωσης λόγω αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και της αξίας που αναγνωρίστηκε αρχικά, μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις της προμήθειας που προέκυψε, οπου υφίσταται.

Δεσμεύσεις για την παροχή πίστωσης

Οι δεσμεύσεις αποτελούν ανοίγματα εκτός ισολογισμού, με τα οποία η Τράπεζα δεσμεύεται, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, να χορηγήσει ένα δάνειο με προκαθορισμένους όρους στον πελάτη. Τέτοιες συμβατικές δεσμεύσεις αντιπροσωπεύουν δεσμεύσεις για παροχή πίστωσης και πιστωτικών επιστολών και αποτελούν μέρος των συνήθων δανειακών δραστηριοτήτων της Τράπεζας, για τις οποίες αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τα ανοίγματα εκτός ισολογισμού (χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και δεσμεύσεις) περιλαμβάνεται στις Λοιπές Υποχρεώσεις.

2.2.25 Μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση και μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες

Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ταξινομούνται ως κατεχόμενα προς πώληση όταν η λογιστική τους αξία θα ανακτηθεί μέσω μίας συναλλαγής πώλησης αντί μέσω συνεχούς χρήσης. Ένα μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση, όταν είναι διαθέσιμο προς άμεση πώληση στην παρούσα κατάστασή του, υπόκειται σε όρους συνήθεις για πωλήσεις τέτοιων στοιχείων ενεργητικού και η πώληση θεωρείται πολύ πιθανή. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διοίκηση έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει την πώληση και ενεργώς προωθεί την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μία τιμή που είναι λογική σε σχέση με την τρέχουσα εύλογη αξία. Η πώληση επιπλέον αναμένεται να πληροί τις προϋποθέσεις αναγνώρισης ως ολοκληρωμένη πώληση εντός ενός έτους από την ημερομηνία της ταξινόμησης. Πριν από την ταξινόμησή τους ως κατεχόμενα προς πώληση, τα στοιχεία ενεργητικού αποτιμώνται εκ νέου σύμφωνα με το σχετικό λογιστικό πρότυπο.

Τα στοιχεία ενεργητικού που κατέχονται προς πώληση κατόπιν αποτιμώνται στη χαμηλότερη αξία μεταξύ της λογιστικής τους αξίας και της εύλογης αξίας αφαιρουμένων των εξόδων πώλησης. Η ζημία η οποία προκύπτει από την ανωτέρω επιμέτρηση αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα και μπορεί να αντλιογιστεί μελλοντικά. Όταν η ζημία αφορά ομάδα στοιχείων που έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση, αυτή κατανέμεται στα επιμέρους στοιχεία της ομάδας.

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες σε ξεχωριστή γραμμή στην κατάσταση αποτελεσμάτων εάν ένα τμήμα των δραστηριοτήτων της έχει πωληθεί ή έχει ταξινομηθεί ως κατεχόμενο προς πώληση και:

- (α) Αντιπροσωπεύει μία ξεχωριστή σημαντική δραστηριότητα ή γεωγραφική περιοχή λειτουργίας,
- (β) Είναι μέρος ενός μοναδικού σχεδίου πώλησης μίας ξεχωριστής σημαντικής δραστηριότητας ή γεωγραφικής περιοχής λειτουργίας.

Τα κέρδη ή ζημιές από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων από μη συνεχιζόμενες δραστηριότητες, τα κέρδη ή ζημιές προ φόρων λόγω πώλησης των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων ή λόγω επιμέτρησης αυτών στην εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων της πώλησης και το φόρο των μη συνεχιζόμενων δραστηριοτήτων. Κατά την ταξινόμηση ενός τμήματος των δραστηριοτήτων της Τράπεζας ως μη συνεχιζόμενη δραστηριότητα, η Τράπεζα αναμορφώνει τα στοιχεία των προηγούμενων περιόδων στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.26 Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, περιλαμβάνουν μετρητά στο ταμείο, καταθέσεις σε κεντρικές τράπεζες που δεν υπόκεινται σε περιορισμούς, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις υψηλής ρευστοποίησης, με αρχικές ημερομηνίες λήξης τριών ή λιγότερων μηνών.

2.2.27 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις είναι μεταβιβάσεις πόρων στην Τράπεζα από μια κρατική οντότητα, όπως η κυβέρνηση, οι κυβερνητικοί φορείς και παρόμοιοι φορείς, τοπικοί, εθνικοί ή διεθνείς, με αντάλλαγμα τη συμμόρφωση με συγκεκριμένες προϋποθέσεις κατά το παρελθόν ή στο μέλλον, που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες της Τράπεζας.

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται όταν υπάρχει εύλογη διασφάλιση ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και η Τράπεζα θα συμμορφωθεί με τις προϋποθέσεις που απαιτούνται. Οι επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων σε συστηματική βάση ώστε να εναρμονίζονται με τη μέθοδο που η Τράπεζα αναγνωρίζει τα έξοδα τα οποία οι επιχορηγήσεις πρόκειται να αποζημιώσουν. Σε περίπτωση μεταγενέστερων αλλαγών στις προσδοκίες της Τράπεζας για την εκπλήρωση των προϋποθέσεων των κρατικών επιχορηγήσεων, η επίπτωση αυτών των αλλαγών αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

2.2.28 Δραστηριότητες εμπιστευματοδότη

Η Τράπεζα παρέχει υπηρεσίες θεματοφυλακής, εταιρικής διαχείρισης, διαχείρισης επενδύσεων, καθώς και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε τρίτους. Αυτό προϋποθέτει από την Τράπεζα να λαμβάνει αποφάσεις για την κατανομή, αγορά και πώληση σχετικά με ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών μέσων. Η Τράπεζα λαμβάνει έσοδο αμοιβών για την παροχή των υπηρεσιών αυτών. Τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται υπό την ιδιότητα ως εμπιστευματοδότη δεν αποτελούν περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας και δεν αναγνωρίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Επιπλέον, η Τράπεζα δεν εγγυάται για τις επενδύσεις αυτές και συνεπώς δεν είναι εκτεθειμένος σε οποιονδήποτε πιστωτικό κίνδυνο σε σχέση με αυτές.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

3. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών αρχών

Κατά την εφαρμογή των λογιστικών αρχών της Τράπεζας, η Διοίκηση προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που ενδέχεται να επηρεάσουν τα ποσά των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων, των εσόδων και εξόδων στις οικονομικές καταστάσεις, κατά τη διάρκεια του επόμενου οικονομικού έτους και τις γνωστοποιήσεις που τις συνοδεύουν. Οι εκτιμήσεις και οι παραδοχές αξιολογούνται διαρκώς και βασίζονται στις παρούσες συνθήκες, σε ιστορικά στοιχεία και σε άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμήσεων για μελλοντικά γεγονότα, οι οποίες, με βάση τις παρούσες συνθήκες, θεωρούνται λογικές. Κάθε αναθεώρηση των εκτιμήσεων, αναγνωρίζεται μελλοντικώς. Οι κυριότεροι τομείς για τους οποίους η Τράπεζα προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές στην εφαρμογή των λογιστικών του αρχών αναλύονται παρακάτω:

3.1 Ζημίες απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Η επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών απαιτεί από τη Διοίκηση να ασκήσει σημαντική κρίση, και συγκεκριμένα την εκτίμηση του ποσού και του χρονοδιαγράμματος των μελλοντικών ταμειακών ροών καθώς και της αξίας των εξασφαλίσεων κατά τον προσδιορισμό των ζημιών απομείωσης και την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου. Αυτές οι εκτιμήσεις προσδιορίζονται από πλήθος παραγόντων, μεταβολές στους οποίους μπορεί να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές στο χρονοδιάγραμμα και στο ποσό της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικές ζημίες που πρέπει να αναγνωρισθεί.

Ο υπολογισμός των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας είναι αποτέλεσμα σύνθετων μοντέλων με μια σειρά υποκείμενων υποθέσεων σχετικά με την επιλογή μεταβλητών δεδομένων και τις αλληλεξαρτήσεις τους. Επιπλέον, ενδέχεται να απαιτούνται προσαρμογές από τη Διοίκηση (management overlays) για να αποτυπώσουν νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου.

Λόγω των έκτακτων συνθηκών της πανδημίας Covid-19, η Διοίκηση άσκησε τον κατάλληλο βαθμό κρίσης σχετικά με τις προσδοκίες για τη σοβαρότητα και τη χρονική διάρκεια των αρνητικών προοπτικών της οικονομίας, σύμφωνα με τις ανακοινώσεις που εξέδωσαν το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ), η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και άλλες τραπεζικές εποπτικές αρχές, οι οποίες τονίζουν την ανάγκη προσαρμογών από τη Διοίκηση όταν τα μοντέλα κινδύνου δεν αποτυπώνουν τις συγκεκριμένες συνθήκες.

Τα στοιχεία των μοντέλων εκτίμησης αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που αντιπροσωπεύουν σημαντικές λογιστικές παραδοχές και εκτιμήσεις, περιλαμβάνουν:

Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου

Το ΔΠΧΑ 9 δεν περιλαμβάνει ορισμό του τι συνιστά σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR). Η αξιολόγηση του κατά πόσο ο πιστωτικός κίνδυνος έχει αυξηθεί σημαντικά από την αρχική αναγνώριση πραγματοποιείται σε κάθε περίοδο αναφοράς λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο τη μεταβολή του κινδύνου αθέτησης κατά την εναπομένουσα διάρκεια του χρηματοπιστωτικού μέσου. Η Τράπεζα αξιολογεί κατά πόσο έχει πραγματοποιηθεί μια σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική αναγνώριση βασιζόμενη σε ποιοτικές και ποσοτικές, εύλογες και βάσιμες πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες που απαιτούν την άσκηση σημαντικής κρίσης από τη Διοίκηση. Η εφαρμογή αυστηρότερων κριτηρίων θα μπορούσε να αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των χρηματοοικονομικών μέσων που απαιτείται να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης της σημαντικής αύξησης πιστωτικού κινδύνου κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, η Τράπεζα έλαβε υπόψη την επίδραση που έχουν οι ιδιαίτερα προκυκλικές παραδοχές που ενσωματώνονται στα μοντέλα του ΔΠΧΑ 9 και επιδεινώνουν τα αποτελέσματα των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, όπως επίσης και το γεγονός ότι όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια δεν έχουν επηρεαστεί στον ίδιο βαθμό από την πανδημία. Συνεπώς, η Τράπεζα διαχώρισε τα δανειακά ανοίγματα σε δύο υπό-πληθυσμούς, ανάλογα με το εάν επηρεάστηκαν από την πανδημία Covid-19 ή όχι, τόσο για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Δάνεια λιανικής τραπεζικής

Σχετικά με τα ανοίγματα σε δάνεια λιανικής τραπεζικής, το βασικό κριτήριο είναι η αλλαγή της πιθανότητας αθέτησης (PD) κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου πάνω από τα όρια που έχουν οριστεί. Ο καθορισμός των συγκεκριμένων ορίων διαφέρει ανά χαρτοφυλάκιο, κατάσταση τροποποίησης (τροποποιημένο ή μη δάνειο), τύπο προϊόντος καθώς και ύψος της πιθανότητας αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση του δανείου. Σε γενικές γραμμές, τα όρια για δάνεια με χαμηλή πιθανότητα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση είναι υψηλότερα σε σχέση με τα δάνεια που αξιολογήθηκαν με υψηλή πιθανότητα αθέτησης κατά την αρχική αναγνώριση.

Σύμφωνα με τον παραπάνω διαχωρισμό, την 31 Δεκεμβρίου 2020 για τα δάνεια λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, το εύρος των ορίων σχετικά με την πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2, αναλύονται ως εξής:

Δάνεια λιανικής τραπεζικής	Εύρος ορίων SICR
Στεγαστικά δάνεια	30%-50%
Ενοποιησεις δανειακών υποχρεώσεων	10%-80%
Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις	10%-65%
Καταναλωτικά δάνεια	60%-100%

Στα πλαίσια της πανδημίας Covid-19 αναφορικά με την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου στα χαρτοφυλάκια δανείων λιανικής τραπεζικής, η Τράπεζα διαχώρισε τους δανειολήπτες σε αυτούς που επηρεάστηκαν από την πανδημία, όπως αυτοί που έχουν υποβάλει αίτηση για μέτρα αναστολής πληρωμών (moratoria) ή είναι δικαιούχοι κρατικών μέτρων στήριξης, με βάση τον επίσημο κατάλογο που δημοσιεύθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών της Ελλάδας, ή δραστηριοποιούνται σε κλάδους της οικονομίας που επηρεάστηκαν περισσότερο και σε αυτούς που δεν επηρεάστηκαν από την πανδημία. Οι δανειολήπτες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Γέφυρα Ι», το οποίο συμπεριλαμβάνει εννεάμηνη επιχορήγηση δόσεων από το Κράτος, δε θεωρήθηκαν ως πληττόμενοι από την πανδημία Covid-19 στα πλαίσια της αξιολόγησης του SICR (σημ.6.2.1.2 (ε)). Ως αποτέλεσμα του ανωτέρω διαχωρισμού, συγκεκριμένα εξυπηρετούμενα, μη ρυθμισμένα δάνεια λιανικής τραπεζικής τα οποία ανήκαν στον μη πληττόμενο από την πανδημία Covid-19 πληθυσμό και τα όποια θα είχαν μεταφερθεί στο Στάδιο 2 λόγω της επίπτωσης των μελλοντικών μακροοικονομικών εκτιμήσεων της μετα-Covid-19 περιόδου στην πιθανότητα αθέτησης (PD) κατά την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων, αξιολογήθηκε πως δεν αντιμετωπίζουν σημαντικές δυσκολίες και ως εκ τούτου παρέμειναν στο Στάδιο 1.

Επιχειρηματικά δάνεια

Για ανοίγματα επιχειρηματικών δανείων, οι καμπύλες πιθανοτήτων αθέτησης (PD) κατά την αρχική αναγνώριση και την υπολειπόμενη διάρκεια των δανείων σε κάθε ημερομηνία αναφοράς αντιστοιχίζονται σε κατηγορίες πιστοληπτικής διαβάθμισης. Ακολουθώντας, τα σχετικά όρια SICR βασίζονται στην σύγκριση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων κατά την αρχική αναγνώριση και κατά την ημερομηνία αναφοράς, ενώ υποβαθμίσεις στην κατηγορία διαβάθμισης, αντιπροσωπεύουν αλλαγές στην πιθανότητα αθέτησης κατά την συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δανείου. Η Τράπεζα, όπως και στα ανοίγματα δανείων λιανικής τραπεζικής, κατηγοριοποιεί τα ανοίγματα των επιχειρηματικών δανείων με βάση την κατηγορία του περιουσιακού στοιχείου, τον τύπο δανείου και την πιστοληπτική διαβάθμιση κατά την αρχική αναγνώριση. Επιπλέον, για τιτλοποιημένα ομόλογα που εκδίδονται από οντότητες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα, η αξιολόγηση SICR πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την απόδοση των υποκείμενων στοιχείων ενεργητικού.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα όρια επιδείνωσης της πιστοληπτικής διαβάθμισης με βάση την ισχύουσα εσωτερική κλίμακα αξιολόγησης ανά δανειολήπτη, η υπέρβαση των οποίων συνιστά και ταξινόμηση του δανείου σε Στάδιο 2 για το χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορίες εσωτερικής αξιολόγησης των επιχειρηματικών δανείων	Εύρος ορίων SICR
1-2	Δύο έως τρεις βαθμίδες
3-4	Δύο ή περισσότερες βαθμίδες
5-8	Μία ή περισσότερες βαθμίδες

Λόγω της αναμενόμενης καθυστέρησης στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των δανειοληπτών επιχειρηματικών δανείων για το 2020, οι οποίες θα αντικατοπτρίζουν την επίδραση της πανδημίας στις δραστηριότητες του δανειολήπτη, η Τράπεζα συμπλήρωσε την υπάρχουσα μεθοδολογία της για τον εντοπισμό της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου (που βασίζεται στην αλλαγή της πιστοληπτικής ικανότητας όπως περιγράφεται παραπάνω) ενισχύοντας την αξιολόγηση σε επίπεδο δανειολήπτη, ώστε να εντοπιστούν εκείνοι που έχουν πιθανά μακροπρόθεσμες ανάγκες χρηματοδότησης ή ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Το ανωτέρω επιτεύχθηκε αξιολογώντας πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες αποκατάστασης που έγιναν από τον δανειολήπτη και τα αντίστοιχα μέτρα στήριξης που παρείχε η Τράπεζα και η κυβέρνηση λόγω του Covid-19, καθώς και αναλύοντας την πρόσφατη απόδοση του πιστούχου, λοιπά στοιχεία χρηματοοικονομικού κινδύνου και την προοπτική συγκεκριμένων κλάδων, ειδικά για τις μεγαλύτερες μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Μέσω της παραπάνω διαδικασίας, αξιολογήθηκαν οι δανειολήπτες υψηλού και μεσαίου κινδύνου του Σταδίου 1 που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της οικονομίας που έπληξε περισσότερο η πανδημία ή έλαβαν μέτρα στήριξης λόγω της πανδημίας Covid-19, ώστε να εντοπιστούν εκείνοι που έπρεπε να μεταφερθούν στο Στάδιο 2.

Η έγκαιρη και ακριβής παρακολούθηση των δανειοληπτών που έχουν λάβει μέτρα στήριξης λόγω της πανδημίας Covid-19 (moratoria) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση των πρωτοβουλιών που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της, με στόχο την άμβλυνση των αναμενόμενων οικονομικών επιπτώσεων (cliff effects) κατά τη λήξη τους εντός του 2020 και 2021. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA) σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων αναστολής πληρωμών, η Τράπεζα συνέχισε να αξιολογεί τους δανειολήπτες με βάσει ενδείξεις οικονομικής δυσκολίας και την πιθανότητα αδυναμίας πληρωμής. Για αυτό το σκοπό, η Τράπεζα διαχώρισε προληπτικά τα δανειακά χαρτοφυλάκια, εντοπίζοντας τους δανειολήπτες και τους κλάδους που πρέπει να τεθούν σε προτεραιότητα, οι οποίοι είναι κυρίως οι επιχειρήσεις φιλοξενίας και αναψυχής, οι εταιρείες μεταφορών, οι αυτοκινητοβιομηχανίες και οι κατασκευαστικές εταιρίες, όσον αφορά την παρακολούθηση και την ενεργό διαχείριση, καθώς και την εκτίμηση των συνεπειών του Covid-19 στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ειδικά για τους δανειολήπτες από τους προαναφερθέντες ευάλωτους κλάδους και ανάλογα με τον αναμενόμενο αντίκτυπο της πανδημίας.

Επιπρόσθετα, τα γενικά κριτήρια της λογιστικής πολιτικής της Τράπεζας για την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου για τα χαρτοφυλάκια λιανικής και επιχειρηματικής τραπεζικής εξακολουθούν να ισχύουν στην μετά Covid-19 περίοδο, χωρίς εξαιρέσεις. Συνεπώς, ανεξάρτητα εάν ο πληθυσμός θεωρείται επηρεασμένος ή όχι μετά την εφαρμογή του διαχωρισμού όπως περιγράφηκε ανωτέρω, εφαρμόστηκαν τα κριτήρια ταξινόμησης στο Στάδιο 2 για τα δανειακά ανοίγματα άνω των 30 ημερών καθυστέρησης καθώς και για τα ρυθμισμένα δανειακά ανοίγματα.

Βάσει των πρόσφατων οδηγιών των τραπεζικών ρυθμιστικών αρχών και των λογιστικών φορέων (EBA, EKT, ΣΔΛΠ) τα μέτρα στήριξης Covid-19 δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ρυθμίσεις ούτε να προκαλούν αυτόματα σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου. Τέτοια μέτρα λογίζονται ως τροποποιήσεις, που χορηγούνται για άλλους λόγους εκτός ρυθμίσεων. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα δανειακά ανοίγματα της Τράπεζας που υπόκεινται σε αναστολή πληρωμών και κυβερνητικά μέτρα στήριξης παρέχονται στη Σημείωση 6.2.1.2 (ε).

Η Διοίκηση παρακολουθεί συνεχώς τις συνέπειες της πανδημίας σε όλους τους τομείς της οικονομίας, λαμβάνοντας υπ' όψιν τη προσδοκώμενη θετική επίδραση από τις δράσεις της κυβέρνησης, προκειμένου να εκτιμήσει κατά πόσο υπάρχει σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου.

Προσδιορισμός των σεναρίων, των σταθμίσεων κάθε σεναρίου και των μακροοικονομικών παραγόντων

Για να επιτευχθεί ο στόχος της επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα αξιολογεί μια σειρά πιθανών αποτελεσμάτων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, εφαρμόζοντας τουλάχιστον τρία μακροοικονομικά σενάρια, δηλαδή βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο, με τρόπο που εξασφαλίζει ένα αμερόληπτο και σταθμισμένο βάσει πιθανοτήτων αποτέλεσμα. Κάθε ένα από τα σενάρια βασίζεται στις παραδοχές της Διοίκησης σχετικά με τις μελλοντικές οικονομικές συνθήκες υπό τη μορφή μακροοικονομικών παραγόντων, παραγόντων σχετικών με την αγορά και λοιπών παραγόντων. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι σταθμίσεις βάσει πιθανοτήτων για τα σενάρια που αναφέρονται παραπάνω και που εφαρμόζονται από την Τράπεζα στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών είναι 50% για το βασικό σενάριο και 25% για το δυσμενές και για το αισιόδοξο σενάριο αντίστοιχα.

Οι βασικές παραδοχές που βασίζεται σε κάθε μακροοικονομικό σενάριο παραθέτονται παρακάτω:

- *Βασικό σενάριο*

Το βασικό σενάριο υποθέτει διπλή ύφεση το 2020 λόγω του δεύτερου περιορισμού/απαγόρευσης κυκλοφορίας και δραστηριοτήτων (lockdown) τον Νοέμβριο του 2020 και της αναμενόμενης επιστροφής σε κανονικές συνθήκες έως το τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2021. Αυτό το σενάριο προϋποθέτει ανάκαμψη σε σχήμα U το 2021 και το 2022. Η μεσοπρόθεσμη ανάπτυξη επιβραδύνεται λόγω της επιβράδυνσης της κυκλικής ανάκαμψης. Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και η αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων ανάκαμψης της ΕΕ θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μία βελτίωση του ρυθμού ανάπτυξης της Ελλάδας

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- *Αισιόδοξο σενάριο*

Σύμφωνα με αυτό το σενάριο, ο δεύτερος περιορισμός/απαγόρευση κυκλοφορίας και δραστηριοτήτων τερματίζεται γρήγορα, επιτρέποντας έτσι μια ταχύτερη ανάκαμψη το 2021. Η διαδικασία εμβολιασμού θα ολοκληρωθεί έγκαιρα στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και αναμένεται η καλύτερη απορρόφηση των πόρων της ΕΕ.

- *Δυσμενές σενάριο*

Το δυσμενές σενάριο προϋποθέτει ότι ο δεύτερος περιορισμός/απαγόρευση κυκλοφορίας και δραστηριοτήτων που ξεκίνησε τον Νοέμβριο του 2020 συνεχίζεται ή επαναφέρεται sporadικά τους επόμενους μήνες ως αποτέλεσμα προβλημάτων της διαδικασίας εμβολιασμού στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Αυτό οδηγεί σε βραδύτερη ανάκαμψη της θετικής οικονομικής ανάπτυξης το 2021. Το παρατεταμένο lockdown οδηγεί επίσης στην καταστροφή παραγωγικών δυνατοτήτων. Αυτό το σενάριο υποθέτει ότι η αναποτελεσματική χρήση των δημοσιονομικών κινήτρων το 2021 ή / και ο ανεπαρκής προϋπολογισμός για χρηματοδότηση από τα ταμεία εξαρτάται από τη συνέχιση του lockdown, ενώ αναμένει περαιτέρω καθυστερήσεις στις εισροές από τα διαθέσιμα κονδύλια και τις πρωτοβουλίες της ΕΕ.

Πληροφόρηση για μελλοντικά στοιχεία (forward looking information)

Η Τράπεζα διασφαλίζει ότι οι εκτιμήσεις απομείωσης και οι μακροοικονομικές προβλέψεις, όπως παρέχονται από τον Τομέα Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών, που διενεργούνται για επιχειρηματικούς και εποπτικούς σκοπούς, είναι απολύτως συνεπείς. Ως εκ τούτου, το σταθμισμένο βάσει των πιθανοτήτων σενάριο του ΔΠΧΑ 9, το οποίο εφαρμόζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, συμπίπτει με αυτό που χρησιμοποιείται στα πλαίσια της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ICAAP), για σκοπούς επιχειρηματικού σχεδιασμού και για ασκήσεις εσωτερικής προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (internal stress testing). Επιπλέον, στην ανάπτυξη των μακροοικονομικών σεναρίων έχει ληφθεί υπόψη η σχετική εμπειρία που αποκτήθηκε κατά τη διενέργεια των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων οι οποίες επιβλήθηκαν από τον επόπτη, ενώ οι προβλέψεις απομείωσης βασίστηκαν στην κατά ΔΠΧΑ 9 μεθοδολογία των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Σε ό,τι αφορά τις μακροοικονομικές παραδοχές, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες ενδείξεις για την πρόβλεψη των παραμέτρων ρίσκου, και πιο συγκεκριμένα τους δείκτες τιμών οικιστικών και εμπορικών ακινήτων, αυτόν της ανεργίας και του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος, το περιθώριο των ελληνικών κρατικών ομολόγων σε σχέση με το επιτόκιο αναφοράς EURIBOR και τον δείκτη πληθωρισμού, όπως επίσης επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες.

Η Τράπεζα, κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020, προκειμένου να ανταποκριθεί στις πρωτόγνωρες συνθήκες της κρίσης Covid-19, εφάρμοσε τις βασικές μακροοικονομικές προβλέψεις, δηλαδή τον πραγματικό ρυθμό αύξησης του ΑΕΠ, το ποσοστό ανεργίας και τους δείκτες τιμών ακινήτων και στα τρία μακροοικονομικά σενάρια, ενσωματώνοντας τον εκτιμώμενο αντίκτυπο του δεύτερου lockdown και τη συνολική επίδραση που αναμένεται να έχει ο Covid-19 στις μακροοικονομικές προοπτικές βάσει των πιο πρόσφατων διαθέσιμων πληροφοριών. Συγκεκριμένα, για το 2020, το σταθμισμένο βάσει των πιθανοτήτων σενάριο του ΔΠΧΑ 9 ενσωμάτωσε μια απότομη συρρίκνωση του ρυθμού αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ, μια σημαντική αύξηση του ποσοστού ανεργίας και μείωση των δεικτών τιμών κατοικιών και εμπορικών ακινήτων, ενώ η μερική ανάκαμψη της οικονομίας αναμένεται το 2021, υποβοηθούμενη από τη χρήση των εγχώριων και ευρωπαϊκών κονδυλίων. Πιο συγκεκριμένα, για την περίοδο 2020-2021, η σωρευτική μείωση του πραγματικού ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ ανέρχεται στο 6% και η σωρευτική αύξηση των δεικτών κατοικιών και εμπορικών ακινήτων στο 2,7% και 2,0%, αντίστοιχα, ενώ το ποσοστό ανεργίας αναμένεται στο 17,9 % στο τέλος του 2021.

Σχετικά με τους κύριους μακροοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών του δανειακού χαρτοφυλακίου στη Ελλάδα για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο αριθμητικός μέσος όρος των σταθμισμένων βάσει πιθανοτήτων ετήσιων προβλέψεων των σεναρίων για τα επόμενα τέσσερα χρόνια μετά την ημερομηνία αναφοράς, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κύριοι Μακροοικονομικοί δείκτες	31 Δεκεμβρίου 2020	
	Μέσος όρος (2021-2024) των ετήσιων προβλέψεων	
Ρυθμός ανάπτυξης Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος		3,36%
Ποσοστό Ανεργίας		16,57%
Δείκτης τιμών οικιστικών ακινήτων		3,13%
Δείκτης τιμών εμπορικών ακινήτων		4,08%

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τυχόν μεταβολές στα σενάρια και τις σταθμίσεις αυτών, στο αντίστοιχο σύνολο μακροοικονομικών μεταβλητών και στις παραδοχές που έγιναν σχετικά με αυτές τις μεταβλητές για τον χρονικό ορίζοντα της πρόβλεψης, θα είχαν σημαντική επίδραση στο ποσό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Τα μοντέλα και οι βασικές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται στη μέτρηση της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς επικυρώνονται από τις αρμόδιες μονάδες της Τράπεζας, οι οποίες είναι ανεξάρτητες από τη διαδικασία της ανάπτυξης των μοντέλων.

Ανάπτυξη μοντέλων αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων υπολογιστικών τύπων, της επιλογής των δεδομένων και των αλληλεξαρτήσεων

Για σκοπούς επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, η Τράπεζα πραγματοποιεί την απαραίτητη παραμετροποίηση του μοντέλου με βάση τα διάφορα δεδομένα που παρατηρούνται σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή (point-in-time) χρησιμοποιώντας μηνιαία διαστήματα. Οι υπολογισμοί αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς βασίζονται σε παραμέτρους δεδομένων, δηλαδή έκθεση κατά την αθέτηση (EAD), πιθανότητα αθέτησης (PD), ζημιά ως ποσοστό του χρηματοδοτικού ανοίγματος δεδομένης της αθέτησης (LGD), συντελεστή μετατροπής των εκτός ισολογισμού πιστωτικών ανοιγμάτων σε χρηματοδοτικά ανοίγματα (CCF), κλπ., ενσωματώνοντας την άποψη της Διοίκησης για τις μελλοντικές συνθήκες. Η Τράπεζα καθορίζει επίσης τις συνδέσεις μεταξύ των μακροοικονομικών σεναρίων και των οικονομικών δεδομένων, όπως τα επίπεδα ανεργίας και τις αξίες των εξασφαλίσεων, καθώς και τις επιδράσεις αυτών στα PDs, EADs και LGDs.

Επιπλέον, ο καθορισμός των PDs δεν είναι συντηρητικός, αλλά αμερόληπτος και αντικειμενικός και ενσωματώνει σχετικές πληροφορίες για τις μελλοντικές συνθήκες, συμπεριλαμβανομένων των μακροοικονομικών σεναρίων. Τα παραμετρικά μοντέλα πρόβλεψης κινδύνου ενσωματώνουν έναν αριθμό μεταβλητών, όπως το ΑΕΠ, την ανεργία κλπ. που χρησιμοποιούνται ως ανεξάρτητες μεταβλητές για την επίτευξη της βέλτιστης πρόβλεψης. Τα μοντέλα βασίζονται σε λογιστικές παλινδρομήσεις και λειτουργούν κάτω από τα διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια και τις σχετικές αλλαγές και κλυδωνισμούς στο μακροοικονομικό περιβάλλον οι οποίες αντικατοπτρίζονται αναλόγως με μη γραμμικό τρόπο.

Τμηματοποίηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού για τα οποία η αναμενόμενη πιστωτική ζημιά αξιολογείται σε συλλογική βάση

Η Τράπεζα κατατάσσει τα ανοίγματα της με βάση τα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου κατά την αρχική αναγνώριση, τόσο για την εκτίμηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου όσο και για την επιμέτρηση της πρόβλεψης απομείωσης των δανείων σε συλλογική βάση. Οι διαφορετικές κατηγορίες αποσκοπούν να καταγράψουν τις διαφορές στα PDs και στα ποσοστά ανάκτησης σε περίπτωση αθέτησης. Σε επόμενες περιόδους, η Τράπεζα επανεξετάζει την ομαδοποίηση των ανοιγμάτων της τουλάχιστον σε ετήσια βάση, προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι εν λόγω ομαδοποιήσεις παραμένουν ομοιογενείς ως προς την ανταπόκρισή τους στα κοινά χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου που έχουν εντοπιστεί. Τυχόν αναδιάταξη αντικατοπτρίζει την αντίληψη της Διοίκησης σχετικά με την αλλαγή του πιστωτικού κινδύνου που σχετίζεται με τα συγκεκριμένα ανοίγματα σε σύγκριση με την αρχική αναγνώριση.

Ανάπτυξη μοντέλων και προσαρμογές από την Διοίκηση (management overlays)/προσαρμογές

Ένα πλήθος πολύπλοκων μοντέλων έχει αναπτυχθεί ή τροποποιηθεί για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, ενώ ενδέχεται να απαιτούνται προσωρινές προσαρμογές από τη Διοίκηση για να ληφθούν υπόψη νέες εξελίξεις και διαθέσιμες πληροφορίες, οι οποίες δεν αντικατοπτρίζονται ακόμη στον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς μέσω των μοντέλων κινδύνου. Οι αλλαγές της εσωτερικής διαβάθμισης του αντισυμβαλλομένου, νέα ή αναθεωρημένα μοντέλα και δεδομένα ενδέχεται να επηρεάσουν σημαντικά την αναμενόμενη πιστωτική ζημιά. Τα μοντέλα διέπονται από το πλαίσιο επικύρωσης της Τράπεζας, το οποίο αποσκοπεί στην εξασφάλιση ανεξάρτητης επαλήθευσης, και εγκρίνονται από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC).

Στα πλαίσια της πανδημίας Covid-19, η Τράπεζα εφάρμοσε την προσέγγιση διαχωρισμού που αναλύεται λεπτομερώς στην παράγραφο «Καθορισμός σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου», ώστε να ενισχύσει την αξιολόγηση της σημαντικής αύξησης του πιστωτικού κινδύνου, σύμφωνα με τις ανακοινώσεις του ΣΔΛΠ, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και των λοιπών τραπεζικών ρυθμιστικών αρχών.

Επιπρόσθετα, οι εξελίξεις της πανδημίας, προκαλούν ένα υψηλό επίπεδο αβεβαιότητας σχετικά με τον πιθανό τους αντίκτυπο στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού λαμβάνοντας υπόψη ότι τα μέτρα στήριξης που εισήγαγε η κυβέρνηση όπως επίσης και τα προγράμματα στήριξης της Τράπεζας ενδέχεται να μην εξαλείψουν πλήρως την πιθανή πιστωτική επιδείνωση και συνεπώς να καθυστερούν προσωρινά την εκδήλωση της. Εν όψει μιας τέτοιας ενδεχόμενης δυσμενούς εξέλιξης, η Διοίκηση προέβη σε

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

προσαρμογή των αποτελεσμάτων των μοντέλων (post model adjustment) κατά ποσό € 390 εκατ. το οποίο αποτελεί μέρος της πρόβλεψης απομείωσης, με σκοπό την πρόβλεψη των αρνητικών οικονομικών επιπτώσεων (cliff effects) μετά τη λήξη των μέτρων αναστολής πληρωμών το 2020 και το 2021, αυξάνοντας κατά συνέπεια την κάλυψη των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων από προβλέψεις. Για την εκτίμηση της ανωτέρω προσαρμογής, η Διοίκηση άσκησε κρίση βασιζόμενη στη γνώση των δανειακών χαρτοφυλακίων της Τράπεζας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους και συναλλακτικά τους στοιχεία.

Ανάλυση ευαισθησίας σε δανειακά χαρτοφυλάκια

Η ανάλυση ευαισθησίας, όταν διενεργείται επί συγκεκριμένων σημαντικών παραμέτρων, μπορεί να παράσχει ουσιώδη πληροφόρηση μόνο για χαρτοφυλάκια στα οποία οι παράμετροι κινδύνου έχουν σημαντική επίδραση στο συνολικό πιστωτικό κίνδυνο ενός δανειακού χαρτοφυλακίου, ειδικά όταν τέτοιες αναλύσεις ευαισθησίας χρησιμοποιούνται και για εσωτερικούς σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Σε διαφορετική περίπτωση, η ανάλυση ευαισθησίας πάνω σε συγκεκριμένους συνδυασμούς κάποιων παραμέτρων κινδύνου δύναται να μην παράγει ουσιαστικά αποτελέσματα καθώς στην πραγματικότητα υπάρχουν αλληλεξαρτήσεις μεταξύ διαφόρων οικονομικών δεδομένων καθιστώντας οποιοσδήποτε αλλαγές στις παραμέτρους ως αλλαγές που συσχετίζονται με διαφόρους παράγοντες.

Η ανάλυση ευαισθησίας που παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες διεξήχθη βασιζόμενη στις υποθέσεις μίας ευνοϊκής και μίας δυσμενούς μεταβολής στη στάθμιση των σεναρίων της 31 Δεκεμβρίου 2020. Η πρώτη υποθέτει μία αύξηση της στάθμισης του αισιόδοξου σεναρίου στο 75% και μία μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου στο 25%, ενώ η δεύτερη υποθέτει μία αύξηση της στάθμισης του δυσμενούς σεναρίου στο 75% και μία μείωση της στάθμισης του βασικού σεναρίου στο 25% σε σύγκριση με τη στάθμιση του σεναρίου που εφαρμόστηκε από την Τράπεζα στη μέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Με βάση τις παραπάνω εναλλαγές της στάθμισης των σεναρίων, έγινε μια επανεκτίμηση όλων των βασικών μακροοικονομικών δεικτών που σχετίζονται με αυτές τις εναλλαγές, δηλαδή αύξηση του ΑΕΠ, ποσοστό ανεργίας και δείκτες τιμών ακινήτων.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η εκτιμώμενη επίπτωση στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας (συμπεριλαμβανομένων στοιχείων εκτός ισολογισμού), ανά στάδιο, από πιθανές λογικές και συνδυασμένες αλλαγές στις προβλέψεις των κύριων μακροοικονομικών δεικτών για τα επόμενα 5 έτη (2021-2025):

Την 31 Δεκεμβρίου 2020			
Σενάριο ευαισθησίας			
Κύριοι μακροοικονομικοί δείκτες	Συνδυαστική αλλαγή %		
	Θετική μεταβολή	Δυσμενής μεταβολή	
Αύξηση ΑΕΠ	12%	-15%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης ανεργίας	-3%	4%	αλλαγή στις ετήσιες προβλέψεις
Δείκτης τιμών ακινήτων (RRE/CRE)	3%	-3%	αλλαγή στις προσαρμοσμένες αγοραίες τιμές ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση

	Θετική μεταβολή				Δυσμενής μεταβολή			
	Αναμενόμενες πιστωτικές		Αναμενόμενες πιστωτικές		Αναμενόμενες πιστωτικές		Αναμενόμενες πιστωτικές	
	ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων		ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 1		ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2020	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Σύνολο 31 Δεκεμβρίου 2020
Επίπτωση σε € εκατ.	(9)	(23)	(35)	(68)	10	29	37	76
Επίπτωση σε % πρόβλεψης	-5,01	-5,72	-1,33	-2,08	5,78	7,00	1,40	2.34

Η Τράπεζα επικαιροποιεί και εξετάζει τη λογικότητα και εκτελεί εκ των υστέρων έλεγχο των βασικών παραδοχών που χρησιμοποιούνται στη μεθοδολογία της αξιολόγησης του SICR και της επιμέτρησης του ECL, τουλάχιστον σε ετήσια βάση ή νωρίτερα, βάσει διαφόρων γεγονότων και συνθηκών. Σ' αυτό το πλαίσιο, εξειδικευμένο και με εμπειρία προσωπικό από τη Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κίνδυνων της Τράπεζας παρακολουθεί τις παραμέτρους κινδύνου που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς. Επιπροσθέτως, ως μέρος του σαφώς καθορισμένου πλαισίου διακυβέρνησης, τυχόν αναθεωρήσεις στη μεθοδολογία εγκρίνονται από τις αρμόδιες επιτροπές του Ομίλου και τελικά από την Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (BRC).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

3.2 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών μέσων

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η τιμή που μία οικονομική οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου) ανεξαρτήτως εάν η τιμή αυτή είναι άμεσα παρατηρήσιμη ή προσδιορίζεται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δε διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης οι οποίες περιλαμβάνουν τη χρήση μοντέλων αποτίμησης. Επιπρόσθετα, η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν έχουν συχνές συναλλαγές και η τιμολόγηση των οποίων χαρακτηρίζεται από μικρή διαφάνεια, είναι λιγότερο αντικειμενική και απαιτεί διαφόρων βαθμών κρίση, ανάλογα με την ρευστότητα, τη συγκέντρωση, την αβεβαιότητα των παραγόντων της αγοράς, τις παραδοχές για τις τιμές και τους λοιπούς κινδύνους που επηρεάζουν το εν λόγω χρηματοοικονομικό μέσο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εύλογες αξίες εκτιμώνται βάσει παρατηρήσιμων δεδομένων παρόμοιων χρηματοοικονομικών μέσων ή χρησιμοποιώντας άλλες τεχνικές αποτίμησης.

Τα μοντέλα αποτίμησης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα περιλαμβάνουν μεθόδους παρούσας αξίας και άλλα μοντέλα που βασίζονται κυρίως σε παρατηρήσιμα δεδομένα, και σε μικρότερο βαθμό σε μη παρατηρήσιμα, προκειμένου ο προσδιορισμός της εύλογης αξίας να παραμένει αξιόπιστος.

Τα μοντέλα αποτίμησης χρησιμοποιούνται κυρίως για την αποτίμηση εξωχρηματιστηριακών παραγώγων και τίτλων που επιμετρώνται σε εύλογη αξία.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον καθορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργή αγορά, αυτές επικυρώνονται και εξετάζονται περιοδικά από αρμόδιο προσωπικό, τα οποίο είναι ανεξάρτητο από το προσωπικό που τις ανέπτυξε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν τη χρησιμοποίησή τους και προσαρμόζονται έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι τα παραγόμενα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και τις συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι κύριες παραδοχές και εκτιμήσεις που λαμβάνονται υπόψη από την Διοίκηση όταν χρησιμοποιείται ένα μοντέλο αποτίμησης περιλαμβάνουν:

- την πιθανότητα και το χρόνο πραγματοποίησης των μελλοντικών ταμειακών ροών,
- την επιλογή του κατάλληλου προεξοφλητικού επιτοκίου, που βασίζεται στην εκτίμηση ως προς το ποιο θα ήταν το κατάλληλο περιθώριο επιτοκίου επί του επιτοκίου μηδενικού κινδύνου ενός συμμετέχοντος στην αγορά και
- την άσκηση κρίσης για τον καθορισμό του μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της εύλογης αξίας.

Όπου είναι δυνατό, τα μοντέλα χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα. Ωστόσο, σε παράγοντες όπως ο πιστωτικός κίνδυνος (τόσο της Τράπεζας όσο και του αντισυμβαλλόμενου), οι μεταβλητότητες (volatilities) και οι συσχετίσεις (correlations), απαιτείται η εκτίμηση της Διοίκησης, προκειμένου οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες να αντανακλούν την αβεβαιότητα που υπάρχει ως αποτέλεσμα της έλλειψης σχετικών δεδομένων της αγοράς. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στις αποτιμήσεις που βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα είναι εγγενώς αβέβαια, εξαιτίας της περιορισμένης πληροφόρησης ή της απουσίας τρεχόντων δεδομένων της αγοράς. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπάρχουν κάποια διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα στα οποία μπορεί να βασιστεί η επιμέτρηση της εύλογης αξίας, και συνεπώς ακόμη και όταν χρησιμοποιούνται μέθοδοι αποτίμησης όπου βασίζονται σε μη παρατηρήσιμα δεδομένα, οι προσδιοριζόμενες εύλογες αξίες θα βασίζονται, κατά ένα περιορισμένο βαθμό σε παρατηρήσιμα δεδομένα.

Η επίδραση της πανδημίας covid-19 στα περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads) και στις αποδόσεις της αγοράς που αυξήθηκαν σημαντικά τον Μάρτιο του 2020 αντιστράφηκε γρήγορα λόγω της ταχείας και μεγάλης ανταπόκρισης των κεντρικών τραπεζών ανά την υφήλιο.

Πληροφορίες σχετικά με την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων της Τράπεζας παρατίθενται στη σημ. 6.3.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

3.3. Ταξινόμηση χρηματοοικονομικών μέσων

Η Τράπεζα προβαίνει σε σημαντικές εκτιμήσεις κατά την αξιολόγηση της ταξινόμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και ειδικότερα στα ακόλουθα πεδία:

Αξιολόγηση επιχειρηματικού μοντέλου

Η Τράπεζα ασκεί κρίση για να καθορίσει το κατάλληλο επίπεδο στο οποίο το επιχειρηματικό μοντέλο θα αξιολογηθεί. Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, αυτά ομαδοποιούνται (σε επιχειρηματικούς τομείς) σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τον τρόπο διαχείρισής τους με σκοπό την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων της Τράπεζας. Σε γενικές γραμμές, η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε επίπεδο επιχειρηματικής μονάδας τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και για τους χρεωστικούς τίτλους, περιλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν περαιτέρω με βάση την επιχειρηματική στρατηγική/περιφέρεια κ.τ.λ.

Κατά την αξιολόγηση του επιχειρηματικού μοντέλου των χρηματοοικονομικών μέσων, η Τράπεζα αξιολογεί τις πωλήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε προγενέστερες περιόδους και εκτιμά τη μελλοντική τους εξέλιξη. Ανάλογα με το στόχο, το αποδεκτό επίπεδο και τη συχνότητα των πωλήσεων, ασκείται κρίση στο κατά πόσο αυτές επιδρούν στο επιχειρηματικό μοντέλο που αποσκοπεί στη διακράτηση χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού μέχρι τη λήξη.

Αξιολόγηση ελέγχου συμβατικών ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (SPPI test)

Η Τράπεζα διενεργεί την αξιολόγηση του SPPI τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους, περιλαμβανομένων και των τίτλων ομολόγων που εκδοθήκαν για λόγους τιτλοποίησης από εταιρείες ειδικού σκοπού οι οποίες συστήθηκαν από την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαν δυνητικά να οδηγήσουν στην αποτυχία του ελέγχου. Οι αρμόδιες επιχειρηματικές μονάδες ασκούν κρίση κατά την αξιολόγηση ως προς το εάν συγκεκριμένοι συμβατικοί όροι επηρεάζουν σημαντικά τις μελλοντικές ταμειακές ροές. Ως εκ τούτου, για την αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού χωρίς το δικαίωμα αναγωγής, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη από κοινού κριτήρια όπως την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων, τους δείκτες δανείου προς Αξία Εξασφάλισης (LTV (Loan-to-Value)) και κάλυψης της εξυπηρέτησης χρέους (DSCR (Debt-Service-Coverage Ratio)) καθώς επίσης και την ύπαρξη εταιρικών και προσωπικών εγγυήσεων. Για τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού για λόγους τιτλοποίησης και διακρατώνται από την Τράπεζα, αξιολογούνται τα χαρακτηριστικά των ταμειακών ροών των τίτλων και των υποκείμενων χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού, όπως επίσης και ο πιστωτικός κίνδυνος σε κάθε σειρά ομολόγων (tranche) έναντι του αντίστοιχου κινδύνου του συνόλου των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού που απαρτίζουν την υποκείμενη ομάδα (underlying pool). Επιπροσθέτως, για να αξιολογήσει εάν το τροποποιημένο στοιχείο της διαχρονικής αξίας του χρήματος (modified time value of money element) εισάγει μεταβλητότητα στις ταμειακές ροές, η Τράπεζα διενεργεί μια ποσοτική άσκηση (όπως περιγράφεται στη σημείωση 2.2.10). Επιπλέον, η Τράπεζα αξιολογεί συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου η ύπαρξη όρων σχετικά με την απόδοση εκθέτου την Τράπεζα στον κίνδυνο του υπό χρηματοδότηση περιουσιακού στοιχείου παρά στον πιστωτικό κίνδυνο του πιστούχου.

Η Τράπεζα έχει δημιουργήσει ένα ισχυρό πλαίσιο για τη διενέργεια των απαραίτητων αξιολογήσεων σύμφωνα με τις πολιτικές της Τράπεζας με σκοπό να διασφαλίσει την ορθή ταξινόμηση των χρηματοοικονομικών μέσων, περιλαμβανομένων των αξιολογήσεων που διενεργούνται από πεπειραμένο προσωπικό τόσο για τα δανειακά ανοίγματα όσο και τους χρεωστικούς τίτλους.

3.4 Φόρος εισοδήματος

Η Τράπεζα υπόκειται σε φόρο εισοδήματος και προβαίνει σε εκτιμήσεις για τον προσδιορισμό της υποχρέωσης αυτού. Επίσης, η Τράπεζα αναγνωρίζει υποχρεώσεις για θέματα που ενδεχομένως ανακύψουν από φορολογικούς ελέγχους, βάσει των εκτιμήσεων για το κατά πόσο αυτά θα επιφέρουν επιπρόσθετους φόρους ή για την έκβαση φορολογικών δικαστικών υποθέσεων. Εάν υπάρχει διαφορά μεταξύ του τελικού φόρου των ανωτέρω περιπτώσεων και των ποσών που αναγνωρίστηκαν αρχικά, τότε αυτή θα επηρεάσει τις φορολογικές και τις αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις της Τράπεζας, κατά την περίοδο προσδιορισμού του τελικού φόρου. Περαιτέρω πληροφόρηση σχετικά με τα ανωτέρω παρέχεται στη σημ. 14.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα αναγνωρίζει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις στο βαθμό που είναι πιθανό ότι θα υπάρξουν επαρκή φορολογητέα κέρδη έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Συνεπώς, η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων περιλαμβάνει την διενέργεια εκτιμήσεων σχετικά με τη μελλοντική χρηματοοικονομική επίδοση της Τράπεζας στις οποίες, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις, έχουν αναγνωριστεί. Ειδικότερα, ο προσδιορισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μπορούν να αναγνωριστούν, απαιτεί τη διενέργεια σημαντικών εκτιμήσεων για το χρόνο επίτευξης και το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών. Κατά την διενέργεια αυτών των εκτιμήσεων, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλα τα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων της πρόβλεψης της Διοίκησης για τα μελλοντικά φορολογητέα έσοδα και της φορολογικής νομοθεσίας.

Η σημαντικότερη εκτίμηση που διενεργείται από την Διοίκηση αφορά την αναγνώριση των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων που σχετίζονται με τις πραγματοποιηθείσες ζημιές στην Ελλάδα. Σε περίπτωση που, η Τράπεζα εκτιμήσει ότι δεν θα είναι σε θέση να ανακτήσει στο μέλλον ένα μέρος των αναγνωριζόμενων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το μη ανακτήσιμο ποσό θα επηρεάσει το υπόλοιπο των αναβαλλόμενων φόρων την χρονική στιγμή διενέργειας της ανωτέρω εκτίμησης.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα επανεξέτασε τις εκτιμήσεις του σχετικά με το ύψος των μελλοντικών φορολογητέων κερδών έναντι των οποίων οι μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές και οι εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν και αξιολόγησε αναλόγως την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασιζόμενος στο τριετές Επιχειρηματικό Σχέδιό του, το οποίο εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο 2020, για την περίοδο μέχρι το τέλος του 2023 και το οποίο παραδόθηκε και στον Ενιαίο Μηχανισμό Εποπτείας - SSM. Για τα έτη μετά το 2023, η πρόβλεψη των λειτουργικών αποτελεσμάτων βασίστηκε στις προβλέψεις της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη της ευκαιρίες ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού κλάδου και του Ομίλου της Μητρικής Εταιρείας. Ειδικότερα, οι προβλέψεις της Διοίκησης για τη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας, που υιοθετήθηκαν στο προαναφερθέν Επιχειρηματικό Σχέδιο, ενσωματώνουν μεταξύ άλλων τις επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19, και τα σχετικά μέτρα αντιμετώπισης που ελήφθησαν από τις εθνικές και Ευρωπαϊκές αρχές στην οικονομία και στο τραπεζικό σύστημα.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας και τις εκτιμήσεις για την ανακτησιμότητα αυτών παρατίθενται στην σημ. 14.

3.5 Παροχές στο προσωπικό λόγω συνταξιοδότησης

Η παρούσα αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης του προσωπικού εξαρτάται από παράγοντες που καθορίζονται σε αναλογιστική βάση με την χρήση διαφόρων παραδοχών, όπως το επιτόκιο προεξόφλησης και οι μελλοντικές μισθολογικές αυξήσεις. Οποιοσδήποτε αλλαγές σε αυτές τις παραδοχές θα επηρεάσουν τη λογιστική αξία των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Η Τράπεζα καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων στο τέλος κάθε χρόνου βάση των επιτοκίων εταιρικών ομολόγων υψηλής πιστωτικής διαβάθμισης. Το νόμισμα και η διάρκεια των ομολόγων που χρησιμοποιούνται συνάδουν με το νόμισμα και την εκτιμώμενη διάρκεια των υποχρεώσεων λόγω συνταξιοδότησης. Το ποσοστό αύξησης των μισθών βασίζεται σε εκτιμήσεις σχετικά με μελλοντικό επίπεδο του πληθωρισμού και αντανακλά επίσης το σύστημα ανταμοιβών της Τράπεζας και τις αναμενόμενες συνθήκες της αγοράς.

Οι υπόλοιπες παραδοχές για την υποχρέωση συνταξιοδότησης, όπως οι εκτιμήσεις για τις μελλοντικές μεταβολές του πληθωρισμού, βασίζονται εν μέρει στις εκάστοτε τρέχουσες και αναμενόμενες συνθήκες αγοράς.

Για πληροφορίες σχετικά με την ανάλυση ευαισθησίας των υποχρεώσεων λόγω εξόδου από την υπηρεσία, σε λογικά πιθανές, κατά τον χρόνο προετοιμασίας αυτών των οικονομικών καταστάσεων, αλλαγές στις προαναφερθείσες κύριες αναλογιστικές παραδοχές, βλέπε σημείωση 35.

3.6 Επενδύσεις σε ακίνητα

Οι επενδύσεις σε ακίνητα επιμετρούνται στην εύλογη αξία όπως προσδιορίζεται από εξωτερικούς, ανεξάρτητους, πιστοποιημένους εκτιμητές σε ετήσια βάση, ή και συχνότερα εφόσον κρίνεται απαραίτητο από την αξιολόγηση των σχετικών συνθηκών.

Οι κυριότεροι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας σχετίζονται με τα έσοδα από ενοίκια υφιστάμενων μισθώσεων και παραδοχές σχετικά με τα έσοδα από ενοίκια από μελλοντικές μισθώσεις, λαμβανομένων υπόψιν των τρεχουσών συνθηκών που ισχύουν στην αγορά, τη χρονική διάρκεια της μίσθωσης, τα επιτόκια προεξόφλησης ή τους συντελεστές απόδοσης, τις τελικές αξίες, καθώς επίσης και το επίπεδο των μελλοντικών εξόδων συντήρησης και λοιπών λειτουργικών εξόδων.

Επιπρόσθετα, όταν η εύλογη αξία προσδιορίζεται βάσει των τιμών αγοράς συγκρίσιμων συναλλαγών, τότε αυτές υπόκεινται σε κατάλληλες προσαρμογές έτσι ώστε να αντανακλούν τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες και τις εκτιμήσεις της Διοίκησης, στον καλύτερο δυνατό βαθμό, βασιζόμενη στις συμβουλές ανεξάρτητων εξωτερικών εκτιμητών σχετικά με τις μελλοντικές τάσεις των τιμών της αγοράς ακινήτων.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας και τις υπάρχουσες αβεβαιότητες λόγω της πανδημίας Covid-19 παρατίθενται στη σημείωση 26.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

3.7 Προβλέψεις και ενδεχόμενες υποχρεώσεις

Η Τράπεζα αναγνωρίζει προβλέψεις όταν έχει μια υπάρχουσα νομική ή τεκμηριωμένη υποχρέωση, είναι πιθανό ότι για να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης θα απαιτηθεί μια εκροή πόρων που ενσωματώνουν οικονομικό όφελος και το ποσό του διακανονισμού μπορεί να εκτιμηθεί αξιόπιστα.

Δεν αναγνωρίζεται πρόβλεψη και γνωστοποιείται μια ενδεχόμενη υποχρέωση στις περιπτώσεις που δεν είναι πιθανό να απαιτηθεί μια εκροή πόρων ώστε να γίνει ο διακανονισμός της υποχρέωσης, όταν το ποσό της υποχρέωσης δεν μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα ή στις περιπτώσεις τις οποίες η υποχρέωση θεωρείται πιθανή και έγκειται στην εκδήλωση ή μη ενός ή περισσότερων αβέβαιων μελλοντικών γεγονότων.

Με βάση την υποκειμενικότητα και την εγγενή αβεβαιότητα που συνεπάγεται ο προσδιορισμός της πιθανότητας και του ποσού των προαναφερθέντων εκροών, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό από παράγοντες, όπως την παροχή νομικών συμβουλών, το στάδιο στο οποίο βρίσκεται η υπόθεση και ιστορικά στοιχεία από παρόμοιες υποθέσεις. Στην περίπτωση μιας προσφοράς η οποία γίνεται μέσα στο πλαίσιο ενός προγράμματος εθελούσιας εξόδου της Τράπεζας, ο αριθμός των υπαλλήλων οι οποίοι αναμένεται να αποδεχθούν την προαναφερθείσα προσφορά μαζί με την ηλικιακή τους ομάδα, αποτελούν σημαντικό παράγοντα που επηρεάζει την επιμέτρηση της εκροής για την παροχή εξόδου από την υπηρεσία.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τις προβλέψεις και τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναγνωρισθεί από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημ. 34 και 40.

3.8 Μισθώσεις

Η Τράπεζα, ως μισθωτής, καθορίζει την διάρκεια της μίσθωσης ως τη μη ακυρώσιμη περίοδο της μίσθωσης, μαζί με τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα για παράταση της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι θα εξασκηθούν, ή τις περιόδους που καλύπτονται από δικαιώματα καταγγελίας της μίσθωσης, εφόσον θεωρείται κατ' ουσίαν βέβαιο ότι δεν θα εξασκηθούν.

Η Τράπεζα ασκεί κρίση προκειμένου να αξιολογήσει κατά πόσο είναι κατ' ουσίαν βέβαιη ή όχι η άσκηση ενός δικαιώματος ανανέωσης ή καταγγελίας της μίσθωσης, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και τις οικονομικές συνθήκες που δημιουργούν οικονομικά κίνητρα. Η Τράπεζα επαναξιολογεί την περίοδο μίσθωσης μόλις επέλθει ένα σημαντικό γεγονός ή μεταβολή των συνθηκών που εμπίπτει στον έλεγχό της και επηρεάζει την δυνατότητα της να ασκήσει ή να μην ασκήσει το δικαίωμα ανανέωσης ή καταγγελίας, όπως σημαντικές βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων ή σημαντικές προσαρμογές σε μισθωμένα περιουσιακά στοιχεία.

Κατά την επιμέτρηση των υποχρεώσεων από μισθώσεις, η Τράπεζα χρησιμοποιεί το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού (IBR) όταν το επιτόκιο που εμπεριέχεται στις μισθώσεις δεν μπορεί να καθορισθεί εύκολα. Το IBR είναι το επιτόκιο με το οποίο θα επιβαρυνόταν η Τράπεζα εάν δανειζόταν για παρόμοια χρονική περίοδο και με παρόμοιες εξασφαλίσεις τα απαραίτητα κεφάλαια για την αγορά ενός στοιχείου ενεργητικού παρόμοιας αξίας με το δικαίωμα χρήσης του μισθωμένου στοιχείου ενεργητικού, σε παρόμοιο οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, απαιτείται εκτίμηση όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα παρατηρήσιμα επιτόκια (όπως για θυγατρικές οι οποίες δεν εμπλέκονται σε χρηματοδοτικές συναλλαγές ή όταν αυτά πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να αποτυπώνουν τους όρους και τις συνθήκες της μίσθωσης. Η Τράπεζα εκτιμά το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού χρησιμοποιώντας παρατηρήσιμα δεδομένα (όπως οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων) ως αφετηρία, όταν αυτά είναι διαθέσιμα, και πραγματοποιεί συγκεκριμένες πρόσθετες προσαρμογές ανά οικονομική οντότητα, όπως προσαρμογές στα περιθώρια φερεγγυότητας ή προσαρμογές προκειμένου να αποτυπωθούν οι όροι και οι συνθήκες της μίσθωσης. Για την Τράπεζα, το διαφορικό επιτόκιο δανεισμού προκύπτει από την εκτιμώμενη καμπύλη αποδόσεων των καλυμμένων ομολόγων, η οποία δημιουργείται με βάση τις παρατηρήσιμες αποδόσεις των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου.

3.9 Λοιπές σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

Πληροφορίες σχετικά με τις λοιπές εκτιμήσεις και παραδοχές που διενεργούνται από την Τράπεζα παρατίθενται στις σημειώσεις 6.2.4, 20, 21, 27, 29 και 30.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

4. Κεφαλαιακή αναδιοργάνωση της Eurobank

Τον Νοέμβριο 2018, η Eurobank Ergasias ανακοίνωσε το σχέδιο μετασχηματισμού της, το οποίο θα της επέτρεπε να ανταποκριθεί στους στόχους μείωσης των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (ΜΕΑ), στην εξυγίανση του ισολογισμού της και στην επικέντρωσή της στις κύριες τραπεζικές δραστηριότητες. Το ανωτέρω σχέδιο μετασχηματισμού περιλάμβανε τη συγχώνευση με την Grivalia, που ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2019, καθώς και το Σχέδιο Επιτάχυνσης της μείωσης των ΜΕΑ, το οποίο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων:

α) την τιτλοποίηση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων συνολικής αξίας περίπου € 2 δις (project Pillar) και την τιτλοποίηση μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων συνολικής αξίας περίπου € 7,5 δις (project Cairo) με έκδοση ομολόγων υψηλής, ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης, τη διάθεση μέρους των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης σε τρίτους (ολοκληρώθηκαν τον Σεπτέμβριο 2019 και τον Ιούνιο 2020 αντίστοιχα) και την εισφορά ενός μέρους των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Cairo στη θυγατρική της Mairanus Ltd, η οποία μετονομάστηκε σε «Cairo Mezz Plc», με αντάλλαγμα μετοχές της προαναφερθείσας θυγατρικής και τη διανομή των εν λόγω μετοχών στους μετόχους της Eurobank Holdings. Και οι δύο τιτλοποιήσεις οδήγησαν στην αποαναγνώριση των υποκείμενων δανειακών χαρτοφυλακίων. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο του νόμου 4649/2019 («Ηρακλής» - Πρόγραμμα Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων), ο οποίος ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο την 16 Δεκεμβρίου 2019 τα SPVs του «Cairo» εντάχθηκαν στο πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων για Ομόλογα υψηλής διαβάθμισης. Ειδικότερα, οι αιτήσεις που υπέβαλε η Eurobank Ergasias S.A. στο Υπουργείο Οικονομικών εγκρίθηκαν στις 23 Ιουλίου 2020, ενώ η πράξη εγγύησης υπογράφηκε στις 25 Φεβρουαρίου 2021 και,

β) ο νομικός διαχωρισμός της Eurobank Ergasias δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της με σύσταση νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος (με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» όπως παρουσιάζεται αναλυτικά στη παρακάτω ενότητα «Διάσπαση με απόσχιση κλάδου»). Η Eurobank S.A. έχει αναγνωρίσει στον ισολογισμό της τα διακρατούμενα ομόλογα των προαναφερθέντων τιτλοποιήσεων, δηλαδή το 100% των υψηλής και το 5% των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα βήματα που περιλαμβάνουν το σχέδιο επιτάχυνσης μείωσης των ΜΕΑ της Eurobank Ergasias, καθώς και την ιδιοκτησία των ομολογιών του Cairo μετά την ολοκλήρωση όλων των σχετικών βημάτων, παρέχονται στη σημείωση 44 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Ergasias Services and Holdings SA για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020.

Διάσπαση με απόσχιση κλάδου

Την 28 Ιουνίου 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της Eurobank Ergasias («η Διασπώμενη») αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας διάσπασης με απόσχιση του τραπεζικού κλάδου της Διασπώμενης και τη μεταφορά του σε νέα εταιρεία-πιστωτικό ίδρυμα, το οποίο θα ιδρυόταν («η Επωφελούμενη»).

Την 31 Ιουλίου 2019, το Δ.Σ. της Eurobank Ergasias ενέκρινε το Σχέδιο Διάσπασης μέσω της προαναφερθείσας απόσχισης και της σύστασης νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το άρθρο 16 του Ν. 2515/1997 και τα άρθρα 57 (3) και 59-74 του Ν. 4601/2019, όπως είναι σε ισχύ. Ειδικότερα, η διάσπαση αφορούσε στην απόσχιση του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias στον οποίο περιλαμβάνονται τα στοιχεία ενεργητικού και παθητικού όπως αυτά εμφανίζονται στον ισολογισμό Μετασχηματισμού του αποσχισθέντος κλάδου την 30 Ιουνίου 2019 («Ημερομηνία Μετασχηματισμού»). Σύμφωνα με το Σχέδιο Διάσπασης, η Eurobank Ergasias διακράτησε το 95% των τίτλων ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Pillar, οι οποίοι πωλήθηκαν σε τρίτους τον Σεπτέμβριο του 2019, καθώς επίσης και τη συμμετοχή στο Pillar SPV και τη σχετιζόμενη εταιρεία επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία.

Την 31 Ιανουαρίου 2020, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ) των μετόχων της Διασπώμενης αποφάσισε, μεταξύ άλλων: α) την έγκριση της προαναφερθείσας διάσπασης δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias και τη σύσταση νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία», β) την έγκριση του Σχεδίου Διάσπασης καθώς και του Καταστατικού της Επωφελούμενης, όπως εγκρίθηκαν από το Δ.Σ. της Διασπώμενης και γ) την προσαρμογή του Καταστατικού της Διασπώμενης εταιρείας, η οποία παύει να είναι πιστωτικό ίδρυμα, με αλλαγή του σκοπού και της επωνυμίας της, όπως επίσης εγκρίθηκε από το Δ.Σ. της.

Την 20 Μαρτίου 2020, η διάσπαση της Eurobank Ergasias Α.Ε. δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της με σύσταση νέας εταιρείας-πιστωτικού ιδρύματος («Διάσπαση») με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» καθώς και το καταστατικό της Επωφελούμενης εγκρίθηκαν δυνάμει της υπ' αριθμ. 31847/20.03.2020 απόφασης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία καταχωρήθηκε την ίδια ημερομηνία στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ). Την ανωτέρω ημερομηνία: α) Η Διασπώμενη καθίσταται μέτοχος της Επωφελούμενης μέσω της απόκτησης του συνόλου των μετοχών εκδόσεως της Επωφελούμενης και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ειδικότερα 3.683.244.830 κοινές ονομαστικές μετοχές ονομαστικής αξίας € 1,10 εκάστη και β) η Επωφελούμενη υποκαθιστά ως καθολική διάδοχος στο σύνολο της μεταβιβαζόμενης σε αυτήν περιουσίας (ενεργητικό και παθητικό), όπως αυτή αποτυπώνεται στον ισολογισμό μετασηματισμού του αποσχιθέντος κλάδου κατά την 30 Ιουνίου 2019 και διαμορφώθηκε μέχρι την 20 Μαρτίου 2020, ημέρα ολοκλήρωσης της Διάσπασης.

Την 23 Μαρτίου 2020, εγκρίθηκε η τροποποίηση του Καταστατικού της Διασπώμενης δυνάμει της υπ' αριθμ. 32403/23.03.2020 απόφασης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία καταχωρήθηκε στο ΓΕΜΗ την ίδια ημερομηνία. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Καταστατικού, η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος της Διασπώμενης τροποποιούνται σε «Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία» και «Eurobank Holdings» αντιστοίχως. Ως ημερομηνία για την αλλαγή της επωνυμίας και του διακριτικού τίτλου της Εταιρείας στο Χρηματιστήριο Αθηνών ορίστηκε η 24 Μαρτίου 2020.

Η διάσπαση δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου (που περιλαμβάνει θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες) αποτελεί μια συναλλαγή μεταξύ οντοτήτων που τελούν υπό κοινό έλεγχο και περιλαμβάνει μια νέα οντότητα με σκοπό την πραγματοποίηση μιας επιχειρηματικής συνένωσης εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο. Ως τέτοια συναλλαγή, η διάσπαση δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις εταιρειών». Επιπλέον, η ανωτέρω συναλλαγή μεταξύ οντοτήτων που τελούν υπό κοινό έλεγχο και περιλαμβάνουν τη δημιουργία μιας νέας εταιρείας, η οποία δεν ορίζεται ως αποκτών αλλά ούτε ικανοποιεί τον ορισμό της «επιχείρησης», εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις εταιρειών». Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του ΔΠΧΑ 3, και η διάσπαση δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου δεν ικανοποιεί τον ορισμό της συνένωσης εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο, η τελευταία λογιστικοποιείται ως κεφαλαιακή αναδιοργάνωση του μεταφερόμενου κλάδου καθώς δεν υφίσταται κάποια ουσιώδης οικονομική μεταβολή στον Όμιλο. Σύμφωνα με την λογιστική πολιτική της Τράπεζας σχετικά με συναλλαγές μεταξύ εταιρειών που τελούν υπό κοινό έλεγχο και οι οποίες περιλαμβάνουν την ίδρυση μιας νέας εταιρείας του Ομίλου με σκοπό την πραγματοποίηση μιας επιχειρηματικής συνένωσης, στην περίπτωση της κεφαλαιακής αναδιοργάνωσης, ο αποκτών ενσωματώνει το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις της αποκτώμενης εταιρείας στις λογιστικές αξίες όπως παρουσιάζονται στα βιβλία της αποκτώμενης, αντί αυτών που προέρχονται από το υψηλότερο επίπεδο κοινού ελέγχου. Η διαφορά ανάμεσα στο κόστος της συναλλαγής και τη λογιστική αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν αναγνωρίζεται στα ίδια κεφάλαια της νέας εταιρείας.

Αντιστοίχως, στις ατομικές οικονομικές καταστάσεις της Eurobank Holdings, το ενεργητικό και οι υποχρεώσεις του υπό απόσχιση κλάδου (που περιλαμβάνει συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες) τα οποία μεταφέρθηκαν στην Επωφελούμενη αποαναγνωρίστηκαν και αντιστοίχως αναγνωρίστηκε η συμμετοχή στη Επωφελούμενη σε κόστος το οποίο αντιστοιχεί στην τρέχουσα λογιστική αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποαναγνωρίστηκαν. Η Επωφελούμενη, κατά αντιστοιχία, ενσωμάτωσε το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις του υπό απόσχιση κλάδου στις λογιστικές αξίες που παρουσιάζονται πριν την απόσχιση στα βιβλία της Διασπώμενης, με αντίστοιχη αύξηση των ιδίων κεφαλαίων της. Προϋπάρχοντα αποθεματικά αποτίμησης, αναγνωρισμένα σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, τα οποία μεταφέρθηκαν στην Επωφελούμενη, παρουσιάστηκαν ξεχωριστά στα συνολικά ίδια κεφάλαια της.

Σύμφωνα με την πράξη Διάσπασης, η Eurobank Holdings διατήρησε δραστηριότητες και περιουσιακά στοιχεία που δεν αφορούν στις κύριες τραπεζικές δραστηριότητες, αλλά σχετίζονται κυρίως με το στρατηγικό σχεδιασμό της διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων και με την παροχή υπηρεσιών προς εταιρείες του Ομίλου και τρίτους. Επιπρόσθετα, η Eurobank Holdings διατήρησε το 95% των ομολογιών ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης (mezzanine και junior notes) του σχεδίου Cairo, τους προνομιούχους τίτλους και τις συμμετοχές σε συγκεκριμένες θυγατρικές συμπεριλαμβανομένων της Be Business Exchanges A.E., των εταιρειών ειδικού σκοπού του Cairo, του Pillar, και των εταιρειών ακίνητης περιουσίας που σχετίζονται με το Cairo. Σε περίπτωση που κάποια στοιχεία ενεργητικού ή παθητικού δεν είναι δυνατόν να μεταβιβαστούν στο πλαίσιο του προαναφερθέντος Σχεδίου Διάσπασης, η Διασπώμενη, αναλαμβάνει την υποχρέωση να διακανονίσει την είσπραξη ή ρευστοποίηση τους σύμφωνα με τις οδηγίες της Επωφελούμενης, ενώ η Επωφελούμενη αναλαμβάνει την υποχρέωση αποζημίωσης της Διασπώμενης για την εξόφληση υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων εξόδων ή ζημιών. Αντιστοίχως, η Επωφελούμενη λαμβάνει τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία (συμπεριλαμβανομένων του 100% των τίτλων υψηλής και του 5% των τίτλων της ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης του Cairo που αρχικώς αναγνωρίζονται στα βιβλία της σε εύλογη αξία) και τις υποχρεώσεις, τα οποία αποτελούν τον τραπεζικό κλάδο μέσω της έκδοσης μετοχών υπέρ της Διασπώμενης.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υποχρεώσεις της Διασπώμενης που απορρέουν από τα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 - Tier 2 δεν μεταβιβάστηκαν στην Επωφελούμενη, η τελευταία σύμφωνα με τους όρους του Σχεδίου Διάσπασης αναλαμβάνει ρητά και αμετάκλητα την εκπλήρωση των σχετικών υποχρεώσεων. Σ' αυτό το πλαίσιο, την 20 Μαρτίου 2020, η Επωφελούμενη εξέδωσε ένα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης με όρους αντίστοιχους με εκείνους του Tier 2 που αναφέρεται ανωτέρω, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από τη Διασπώμενη.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει, μια συμφωνία μεταξύ των ιδίων κεφαλαίων της Eurobank Ergasias A.E. την 1 Ιανουαρίου 2020 και της Eurobank S.A. την 20 Μαρτίου 2020 ημερομηνία της διάσπασης με απόσχιση κλάδου:

	Ίδια Κεφάλαια € εκατ.
Υπόλοιπο την 1 Ιανουαρίου 2020	
Eurobank Ergasias A.E.	<u>5.857</u>
Αποτελέσματα για την περίοδο 1/1/20-20/3/20	(6)
Λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση για την περίοδο 1/1/20-20/3/20	(182)
Επαναγορά κα πληρωμή μερισμάτων προνομιούχων τίτλων, μετά φόρων	(2)
Καθαρή θέση που δεν αντιστοιχεί στον αποσχιθέντα κλάδο (διακρατούμενη από την Eurobank Holdings)	(1.577)
Υπόλοιπο την 20 Μαρτίου 2020	
Eurobank A.E.	<u>4.090</u>

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει, κατά την ημερομηνία διάσπασης, δηλαδή την 20 Μαρτίου 2020, τον Ισολογισμό της Eurobank Ergasias πριν τη Διάσπαση με απόσχιση κλάδου καθώς και τις προσαρμογές που πραγματοποιήθηκαν για να προκύψουν οι ισολογισμοί της Τράπεζας Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία και της Eurobank Holdings μετά τη Διάσπαση.

	20 Μαρτίου 2020				
(Α) - Eurobank Ergasias € εκατ.	(Β) - Ενδοεταιρικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις που εισφέρθηκαν στην Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία € εκατ.	(Γ) - Συνολική καθαρή θέση η οποία εισφέρθηκε στην Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία € εκατ.	(Δ) - Ενδοεταιρικά περιουσιακά στοιχεία και υποχρεώσεις της Eurobank Holdings και επένδυση στην Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία € εκατ.	(Ε) = (Α) + (Β) - (Γ) + (Δ) Eurobank Holdings S.A. € εκατ.	
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	1.916		1.916		-
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.887		3.817	103 ¹	173
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	28		28		-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.381		2.381		-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	30.023	2.425 ²	28.592		3.856
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	6.995		6.995	950 ³	950
Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες	1.855		1.854	4.090 ⁴	4.091
Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	101		101		-
Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία	567		567		0
Επενδύσεις σε ακίνητα	873		873		-
Υπεραξία και λουτά άυλα πάγια στοιχεία	316		316		0
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	4.832		4.832		-
Λουτά στοιχεία ενεργητικού	1.778	4	1.779		3
Στοιχεία ενεργητικού προς πώληση	41		41		-
Σύνολο ενεργητικού	55.593	2.429	54.092	5.143	9.073
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ					
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες	2.700		2.700		-
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	7.677		7.677		-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.904		2.904		-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	33.169	103 ¹	33.272		-
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	2.412	950 ³	2.402	2.425 ²	3.385
Λοιπές υποχρεώσεις	1.064		1.047	4	21
Σύνολο υποχρεώσεων	49.926	1.053	50.002	2.429	3.406
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	5.667	1.376	4.090 ⁴	2.714	5.667

Σημειώσεις

1. € 103 εκατ. αφορούν σε καταθέσεις της Eurobank Holdings στην Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία
2. € 2.425 εκατ. αφορούν στις ομολογίες της τιτλοποίησης Cairo οι οποίες διακρατήθηκαν από την Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία (δηλαδή 100% ομολογίες υψηλής διαβάθμισης, 5% ομολογίες ενδιάμεσης και χαμηλής διαβάθμισης).
3. € 950 εκατ. αφορούν στα κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (TIER 2) τα οποία εκδόθηκαν από την Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία και διακρατήθηκαν από την Eurobank Holdings.
4. € 4.090 εκατ. αφορούν στην επένδυση στην Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία, η οποία κατέχεται από την Eurobank Holdings και αντιστοιχεί στην καθαρή θέση η οποία εισφέρθηκε στην πρώτη από την Eurobank Ergasias. Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της Τράπεζας Eurobank Ανώνυμης Εταιρείας € 4.090 εκατ. την 20 Μαρτίου 2020 περιλαμβάνει (α) μετοχικό κεφάλαιο € 4.051,6 εκατ., όπως έχει προσδιοριστεί με βάση το ενεργητικό και τις υποχρεώσεις οι οποίες περιλαμβάνονταν στον ισολογισμό μετασηματισμού του αποσχισθέντος τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias την 30 Ιουνίου 2019, (β) προϋπάρχοντα αποθεματικά αποτίμησης € 238,7 εκατ. και (γ) σωρευμένες ζημιές € 200,4 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

5. Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Η κεφαλαιακή θέση της Τράπεζας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ίδια κεφάλαια	4.164
Συν: Αναπροσαρμογές λόγω μεταβατικών διατάξεων εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9	683
Μείον: Λοιπές εποπτικές αναπροσαρμογές	(602)
Κεφάλαια κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1)	4.245
Κεφάλαια της κατηγορίας 1 (Tier 1)	4.245
Μέσα κεφαλαίου και δάνεια μειωμένης εξασφάλισης αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 2	950
Συνολικά Εποπτικά Κεφάλαια	5.195
Σύνολο σταθμισμένου ενεργητικού	34.185
Δείκτες:	%
Δείκτης κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET 1 Capital Ratio)	12,4
Δείκτης κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (Tier 1 ratio)	12,4
Συνολικός δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας (Total Capital Adequacy Ratio)	15,2

Σημειώσεις: α) Η Τράπεζα έχει επιλέξει να εφαρμόσει τις μεταβατικές ρυθμίσεις για να μετριάσει η επίπτωση στα εποπτικά κεφάλαια λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/2395 (παρέχεται πενταετής μεταβατική περίοδος για την αναγνώριση της επίπτωσης λόγω της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9) και τον κανονισμό 2020/873 (CRR quick fix), β) Την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο δείκτης CET1 της Τράπεζας, με βάση την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της Βασιλείας III το 2025 (fully loaded CET1), που αφορά κυρίως στην ολοκλήρωση των προαναφερθέντων μεταβατικών ρυθμίσεων για το ΔΠΧΑ 9, θα ήταν 10,7%.

Η Τράπεζα επιδιώκει να διατηρήσει μια ενεργά διαχειρίσιμη κεφαλαιακή βάση, ώστε να καλύπτει τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητές της. Η κεφαλαιακή επάρκεια της Τράπεζας παρακολουθείται, χρησιμοποιώντας, μεταξύ άλλων μεθόδων, τους κανόνες και τους δείκτες που θεσπίστηκαν από την Επιτροπή της Βασιλείας («Κανόνες/δείκτες της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών») οι οποίοι ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) με την Οδηγία 2013/36/ΕΕ (γνωστή ως CRD IV), μαζί με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ (γνωστός ως CRR κανονισμός περί κεφαλαιακών απαιτήσεων). Η Οδηγία 2013/36/ΕΕ ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία με το Νόμο 4261/2014. Επιπλέον, στο πλαίσιο της «Διαδικασίας Αξιολόγησης της Επάρκειας Εσωτερικού Κεφαλαίου (ΔΑΕΕΚ)» (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP), η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη της ένα ευρύτερο φάσμα κατηγοριών κινδύνου και τις δυνατότητές της σχετικά με τη διαχείριση των κινδύνων αυτών. Η ΔΑΕΕΚ έχει ως απώτερο σκοπό να διασφαλίσει ότι η τράπεζα διαθέτει επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη όλων των σημαντικών κινδύνων στους οποίους εκτίθεται, σε ορίζοντα τριών ετών.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 1024/2013 του Συμβουλίου, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) διενεργεί σε ετήσια βάση, τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - (SREP)), ώστε να καθορίσει τις εποπτικές απαιτήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων που βρίσκονται υπό την εποπτεία της. Ο κύριος σκοπός της διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης είναι να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα διαθέτουν επαρκείς ρυθμίσεις, στρατηγικές, διαδικασίες, μηχανισμούς, κεφάλαια και ρευστότητα ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή διαχείριση και κάλυψη των κινδύνων που έχουν αναλάβει ή στους οποίους ενδέχεται να εκτεθούν. Στους παραπάνω κινδύνους συμπεριλαμβάνονται εκείνοι που προέκυψαν από τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress testing) και οι κίνδυνοι που μπορεί το πιστωτικό ίδρυμα να δημιουργήσει στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα λόγω της πανδημίας Covid-19, την 12 Μαρτίου 2020 ανακοίνωσε μία σειρά μέτρων για να διασφαλίσει ότι τα πιστωτικά ιδρύματα, υπό την άμεση εποπτεία της, θα μπορέσουν να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τον ρόλο τους αναφορικά με τη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας (σημ. 2). Συγκεκριμένα, οι τράπεζες επιτρέπεται, μεταξύ άλλων, να λειτουργούν κάτω από το επίπεδο κεφαλαίου που ορίζεται από την κεφαλαιακή κατεύθυνση του Πυλώνα 2 (Pillar 2 Guidance) και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

με την επιφύλαξη των περιορισμών που ορίζονται στη CRD IV, της Συνδυασμένης Απαιτήσης Αποθέματος Ασφαλείας (Combined Buffer Requirement), το οποίο περιλαμβάνει το Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου, το Αντικυκλικό Κεφαλαιακό Απόθεμα Ασφαλείας και το Απόθεμα Ασφαλείας των Λοιπών Συστημικά Σημαντικών Ιδρυμάτων (O-SII buffer), τουλάχιστον έως τα τέλη του 2022, σύμφωνα με την τελευταία ανακοίνωση της ΕΚΤ που εκδόθηκε την 28 Ιουλίου. Επιπροσθέτως, οι τράπεζες επιτρέπεται να κάνουν, μερικώς, χρήση κεφαλαιακών μέσων που δεν είναι αποδεκτά ως μέσα κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (CET1), (δηλ. του πρόσθετου κεφαλαίου της κατηγορίας 1 και του κεφαλαίου της κατηγορίας 2) ώστε να καλύπτουν την απαίτηση του Πυλώνα 2 (P2R).

Λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες εξελίξεις και την απόφαση SREP του 2020, η Τράπεζα υποχρεούται για το 2021 να τηρεί σε ατομική βάση το δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 τουλάχιστον στο 8,70% και συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας τουλάχιστον στο 13,51% (Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση), συμπεριλαμβανομένης της Συνδυασμένης Απαιτήσης Αποθέματος Ασφαλείας. Τα προαναφερθέντα μέτρα ελάφρυνσης δεν αλλάζουν το επίπεδο της Συνδυασμένης Απαιτήσης Αποθέματος Ασφαλείας (ανέρχεται σε 2,51% και καλύπτεται με μέσα κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1)), το οποίο προστίθεται στο Σύνολο Κεφαλαιακής Απαιτήσης SREP (11%) με αποτέλεσμα η Συνολική Κεφαλαιακή Απαίτηση να ανέρχεται σε 13,51 % σε όρους συνολικών κεφαλαίων. Σύμφωνα με τις συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις (FAQs) που έχει δημοσιεύσει η ΕΚΤ (τελευταία ανανέωση στις 1 Φεβρουαρίου 2021), το μέτρο ελάφρυνσης που έχει δοθεί στις τράπεζες επιτρέποντας τους να λειτουργούν σε επίπεδο χαμηλότερο της Συνδυασμένης Απαιτήσης Αποθέματος Ασφαλείας συνεπάγεται μια ευέλικτη προσέγγιση από την ΕΚΤ σε ό,τι αφορά στην έγκριση του σχεδίου διατήρησης κεφαλαίου που οφείλουν να υποβάλουν οι τράπεζες σε περίπτωση παραβίασης αυτής της απαίτησης.

	31 Δεκεμβρίου 2020	
	CET1 κεφαλαιακές απαιτήσεις	Σύνολο κεφαλαιακών απαιτήσεων
Ελάχιστη κεφαλαιακή απαίτηση	4,50%	8,00%
Απαίτηση Πυλώνα 2 (P2R)	1,69%	3,00%
Σύνολο κεφαλαιακής απαίτησης SREP (TSCR)	6,19%	11,00%
<u>Συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR)</u>		
Απόθεμα ασφαλείας διατήρησης κεφαλαίου (CCoB)	2,50%	2,50%
Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα ασφαλείας (CCyB)	0,01%	0,01%
Συνολική κεφαλαιακή απαίτηση (OCR)	8,70%	13,51%

Επιπλέον, την 24 Ιουνίου 2020 ο Κανονισμός 2020/873 (CRR quick fix) υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτός ο Κανονισμός εισήγαγε ορισμένες αλλαγές στον Κανονισμό CRR για να μεγιστοποιήσει την ικανότητα των τραπεζών να συνεχίσουν να δανείζουν κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19. Αυτές οι αλλαγές περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

- Παράταση κατά δύο έτη των μεταβατικών ρυθμίσεων για το ΔΠΧΑ 9 και περαιτέρω μέτρα ελάφρυνσης, επιτρέποντας στις τράπεζες να προσθέσουν στα εποπτικά κεφάλαια τους τυχόν αύξηση των προβλέψεων για νέες αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές που θα αναγνωριστούν το 2020 και το 2021 για τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, τα οποία δεν έχουν απομειωθεί. Συνεπώς, η ελάφρυνση που ισχύει για το 2022 είναι 75%, για το 2023 είναι 50%, και για το 2024 είναι 25%.
- Επίσπευση της εφαρμογής των αναθεωρημένων συντελεστών στήριξης για δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (SMEs) και ορισμένες εταιρείες ανάληψης έργων υποδομής, που επιτρέπει την ευνοϊκότερη εποπτική μεταχείριση αυτών των ανοιγμάτων
- Προνομιακή μεταχείριση των ανοιγμάτων σε κρατικά ομόλογα που εκδίδονται στο νόμισμα άλλου κράτους μέλους και ευελιξία όσον αφορά το όριο των μεγάλων ανοιγμάτων.

Περαιτέρω γνωστοποιήσεις σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013, συμπεριλαμβανομένων των εξελίξεων στο κανονιστικό πλαίσιο και των μέτρων ελάφρυνσης που εισήχθησαν με την CRR quick fix, είναι διαθέσιμες στην Έκθεση του Πυλώνα 3 της Eurobank S.A. για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα της Εταιρείας.

Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») των τραπεζών της ΕΕ

Την 12 Μαρτίου 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) και η ΕΚΤ αποφάσισαν να αναβάλουν τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων («stress test») για το 2021, προκειμένου να αμβλύνουν την επίπτωση της πανδημίας Covid-19 στον τραπεζικό

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

κλάδο της ΕΕ και συνεπώς να επιτρέψουν στις τράπεζες να επικεντρωθούν και να διασφαλίσουν τη συνέχεια των βασικών τους λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης των πελατών τους.

Τον Ιανουάριο 2021, η ΕΒΑ ξεκίνησε το stress test των τραπεζών της ΕΕ για το 2021 το οποίο θα παράσχει σημαντικά στοιχεία για την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του Ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα, ιδίως της ικανότητας του να απορροφά τους κλυδωνισμούς υπό δυσμενείς μακροοικονομικές συνθήκες.

Η άσκηση συντονίζεται από την ΕΒΑ σε συνεργασία με την ΕΚΤ και τις εθνικές αρχές, και διεξάγεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΒΑ, η οποία δημοσιεύθηκε το Νοέμβριο 2020. Πραγματοποιείται βάσει των στοιχείων του τέλους του 2020 και αξιολογεί την ανθεκτικότητα των τραπεζών της ΕΕ σε ένα κοινό μακροοικονομικό βασικό σενάριο και ένα κοινό δυσμενές σενάριο, που καλύπτει την περίοδο 2021-2023. Το βασικό σενάριο για τις χώρες της ΕΕ στηρίζεται στις προβλέψεις των εθνικών κεντρικών τραπεζών του Δεκεμβρίου 2020, ενώ το δυσμενές σενάριο προϋποθέτει την επέλευση των κύριων κινδύνων χρηματοπιστωτικής σταθερότητας που έχουν εντοπιστεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) και στους οποίους εκτίθεται ο τραπεζικός τομέας της ΕΕ. Το δυσμενές σενάριο αντικατοπτρίζει επίσης τις συνεχιζόμενες ανησυχίες σχετικά με την πιθανή εξέλιξη της πανδημίας Covid-19 σε συνδυασμό με μια πιθανή ισχυρή πτώση της εμπιστοσύνης και έχει σχεδιαστεί για να εξασφαλίσει ένα επαρκές επίπεδο αυστηρότητας σε όλες τις χώρες της ΕΕ.

Παράλληλα, η ΕΚΤ διεξάγει επίσης την δική της άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) για τις τράπεζες τις οποίες εποπτεύει άμεσα αλλά δεν περιλαμβάνονται στο δείγμα του stress test της ΕΒΑ. Αυτή η άσκηση είναι σύμφωνη με τη μεθοδολογία της ΕΒΑ και εφαρμόζει τα ίδια σενάρια, ενώ περιλαμβάνει επίσης στοιχεία αναλογικότητας που προκύπτουν από το συνολικά μικρότερο μέγεθος και τη χαμηλότερη πολυπλοκότητα αυτών των τραπεζών. Ο Όμιλος Eurobank Holdings συμμετέχει στην άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) που πραγματοποιείται από την ΕΚΤ.

Τα αποτελέσματα και των δύο stress tests θα χρησιμοποιηθούν για να αξιολογηθεί η σύσταση για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις («Οδηγία») που θα πρέπει να έχει κάθε Τράπεζα σύμφωνα με τον Πυλώνα 2 (Pillar II) στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP). Η διαδικασία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων βρίσκεται σε εξέλιξη και τα αποτελέσματα της εν λόγω άσκησης της ΕΑΤ αναμένονται έως το τέλος Ιουλίου 2021.

6. Διαχείριση χρηματοοικονομικών κινδύνων και εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων

6.1 Χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Οι δραστηριότητες της Τράπεζας σχετίζονται κυρίως με τη χρήση χρηματοοικονομικών μέσων, στα οποία περιλαμβάνονται και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα. Η Τράπεζα αποδέχεται καταθέσεις από πελάτες, τόσο με σταθερό όσο και κυμαινόμενο επιτόκιο για διάφορες χρονικές περιόδους και επιδιώκει την επίτευξη κέρδους, επενδύοντας τα κεφάλαια αυτά σε υψηλής ποιότητας περιουσιακά στοιχεία με επιτοκιακά περιθώρια μεγαλύτερα από το μέσο όρο. Η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση αυτών των περιθωρίων, μέσω της συγκέντρωσης βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων και της χορήγησης δανείων για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους με υψηλότερα επιτόκια, διατηρώντας παράλληλα επαρκή ρευστότητα ώστε να ικανοποιεί όλες τις υποχρεώσεις του που μπορεί να καταστούν απαιτητές από τους δικαιούχους.

Επίσης, η Τράπεζα επιδιώκει την αύξηση των επιτοκιακών περιθωρίων, μέσω της επίτευξης περιθωρίων πάνω από το μέσο όρο, μετά από προβλέψεις, μέσω δανειοδοτήσεων προς επιχειρήσεις και πελάτες λιανικής τραπεζικής εντός ενός εύρους πιστωτικού κινδύνου. Τα πιστωτικά αυτά ανοίγματα περιλαμβάνουν τόσο δάνεια όσο και στοιχεία εκτός ισολογισμού όπως εγγυήσεις, ενέγγυες πιστώσεις και λοιπές δεσμεύσεις.

Η Τράπεζα επενδύει σε χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία διαπραγματεύονται σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές καθώς και σε εξωχρηματιστηριακά χρηματοοικονομικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, με σκοπό την επίτευξη κέρδους από βραχυπρόθεσμες διακυμάνσεις στην αγορά μετοχών και ομολόγων, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και στα επιτόκια.

6.2 Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων της, η Τράπεζα εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως πιστωτικό κίνδυνο, κίνδυνο αγοράς (περιλαμβανομένου του συναλλαγματικού, επιτοκιακού κινδύνου, κινδύνων περιθωρίου, μετοχών και μεταβλητότητας), κίνδυνο ρευστότητας, καθώς και λειτουργικούς κινδύνους. Η στρατηγική διαχείρισης κινδύνων της Τράπεζας αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν οι ανωτέρω κίνδυνοι στη χρηματοοικονομική επίδοση, στη χρηματοοικονομική θέση και στις ταμειακές ροές της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διαχείριση Κινδύνων στόχοι και πολιτικές

Ο Όμιλος αναγνωρίζει ότι η ανάληψη κινδύνων είναι ένα αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του για την επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρηματικών του στόχων. Ως εκ τούτου, η Διοίκηση του Ομίλου θεσπίζει επαρκείς μηχανισμούς για την έγκαιρη αναγνώριση των κινδύνων και την αξιολόγηση των πιθανών επιπτώσεών τους στην επίτευξη των στόχων που έχει θέσει.

Λόγω του ότι οι οικονομικές, τραπεζικές, κανονιστικές και λειτουργικές συνθήκες διαρκώς εξελίσσονται και μεταβάλλονται, ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τους μηχανισμούς διαχείρισης κινδύνων με στόχο τη συνεχή και βέλτιστη προσαρμογή του στο περιβάλλον αυτό. Η δομή, οι εσωτερικές διαδικασίες και οι υφιστάμενοι μηχανισμοί ελέγχου της Τράπεζας διασφαλίζουν τόσο την αρχή της ανεξαρτησίας όσο και την άσκηση επαρκούς εποπτείας.

Η αποτελεσματική διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασική προτεραιότητα της Διοίκησης, όπως επίσης και ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τον Όμιλο. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος έχει διαθέσει σημαντικά μέσα για την αναβάθμιση των πολιτικών, μεθόδων και υποδομών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και του Ενιαίου Συμβουλίου Εξυγίανσης (SRB), με τις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (European Banking Authority - EBA) και της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία, και τις βέλτιστες διεθνείς τραπεζικές πρακτικές. Ο Όμιλος εφαρμόζει μια σαφώς προσδιορισμένη εγκριτική διαδικασία πιστοδοτήσεων, ανεξάρτητες αξιολογήσεις της πιστοληπτικής ικανότητας των πελατών και αποτελεσματικές πολιτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς, κινδύνου ρευστότητας και λειτουργικού κινδύνου, στην Ελλάδα και σε κάθε χώρα του εξωτερικού όπου δραστηριοποιείται. Οι πολιτικές διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από την Τράπεζα και τις θυγατρικές της αναθεωρούνται σε ετήσια βάση.

Η Στρατηγική Κινδύνων και Κεφαλαίου, η οποία είναι επίσημα καταγεγραμμένη, περιγράφει την κατεύθυνση του Ομίλου σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων και κεφαλαίων, την αποστολή και τους στόχους της διαχείρισης κινδύνων, τους ορισμούς των κινδύνων, τις βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνων, το πλαίσιο διάθεσης ανάληψης κινδύνων, το πλαίσιο διακυβέρνησης της διαχείρισης κινδύνων, τους στρατηγικούς στόχους και τις κύριες διοικητικές πρωτοβουλίες για την βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου διαχείρισης κινδύνων.

Το μέγιστο ύψος των κινδύνων που προτίθεται να αναλάβει ο Όμιλος για την επιδίωξη των στρατηγικών του στόχων καθορίζεται στο εσωτερικό έγγραφο «Πλαίσιο διάθεσης για ανάληψη κινδύνων» μέσω ποσοτικών και ποιοτικών διατυπώσεων, που συμπεριλαμβάνουν και συγκεκριμένα όρια ανοχής ανά είδος κινδύνου. Οι βασικοί στόχοι του προσδιορισμού της διάθεσης ανάληψης κινδύνων είναι, η υποστήριξη της επιχειρηματικής ανάπτυξης του Ομίλου, η διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας σε συνδυασμό με την επίτευξη υψηλής αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων και η συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Το επίπεδο ανάληψης κινδύνου επικοινωνείται με σαφήνεια σε όλο τον Όμιλο, καθορίζοντας την κουλτούρα διαχείρισης κινδύνου και διαμορφώνοντας τη βάση στην οποία οι πολιτικές κινδύνου και τα αντίστοιχα όρια αυτών καθορίζονται, τόσο σε επίπεδο Ομίλου όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Επιτροπή Κινδύνων (ΕΚ του ΔΣ) - (Board Risk Committee - BRC)

Η ΕΚ του ΔΣ έχει ως αρμοδιότητα να υποστηρίξει το ΔΣ και να διασφαλίσει ότι ο Όμιλος έχει μια σαφώς καθορισμένη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων σύμφωνα με το επιχειρηματικό σχέδιο και τη διάθεση ανάληψης κίνδυνου.

Η ΕΚ του ΔΣ αξιολογεί το προφίλ κινδύνων του Ομίλου, παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τα συγκεκριμένα επίπεδα διάθεσης και ανεκτικότητας ανάληψης κινδύνων και διασφαλίζει ότι ο Όμιλος έχει εφαρμόσει ένα πλαίσιο διαχείρισης κίνδυνου με τις κατάλληλες μεθοδολογίες, εργαλεία μοντελοποίησης, πηγές δεδομένων καθώς και επαρκές και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό για να εντοπίζει, αξιολογεί, παρακολουθεί και να μετριάξει τους κινδύνους. Επιπλέον στην ΕΚ έχουν παρασχεθεί συγκεκριμένες εγκριτικές αρμοδιότητες για πιστοδοτικές προτάσεις, άφεση χρέους και διαγραφές.

Η ΕΚ του ΔΣ αποτελείται από έξι (6) μη εκτελεστικούς διευθυντές, συνεδριάζει τουλάχιστον σε μηνιαία βάση και αναφέρεται στο ΔΣ σε τριμηνιαία βάση και σε έκτακτες περιπτώσεις όταν κρίνεται αναγκαίο.

Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (MRC)

Η Εκτελεστική Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων (Management Risk Committee - MRC) είναι μια διοικητική επιτροπή που συστήθηκε από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και λειτουργεί ως συμβουλευτική επιτροπή της ΕΚ του ΔΣ.

Η κύρια ευθύνη της MRC είναι η επίβλεψη του πλαισίου διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η MRC υποβάλλει αναφορές προς την ΕΚ του ΔΣ για θέματα που σχετίζονται με κινδύνους και εμπίπτουν στην αρμοδιότητά της. Η MRC διασφαλίζει ότι οι σημαντικοί κίνδυνοι αναγνωρίζονται και τίθενται άμεσα υπόψη της ΕΚ του ΔΣ, καθώς και ότι οι ισχύουσες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

πολιτικές και διαδικασίες είναι επαρκείς για την ορθή διαχείριση των κινδύνων και τη συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις. Επιπλέον, η MRC καθορίζει τα κατάλληλα μέτρα διαχείρισης, τα οποία παρουσιάζονται και συζητούνται στην Εκτελεστική Επιτροπή (EXBO) και στη συνέχεια υποβάλλονται στη ΕΚ του ΔΣ για έγκριση.

Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου

Η Γενική Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου, με επικεφαλής τον Group Chief Risk Officer (GCRO), ενεργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρηματικές μονάδες και είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση, την επιμέτρηση και τη διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου, των κινδύνων αγοράς και ρευστότητας και των λειτουργικών κινδύνων. Αποτελείται από τη Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου, τον Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου (GCCS), τον Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου (GCRCACS), τον Τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS), τον Τομέα Λειτουργικού Κινδύνου του Ομίλου, τον Τομέα Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης του Ομίλου, τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Λειτουργιών Διαχείρισης Κίνδυνου του Ομίλου (Group Risk Management Strategy Planning and Operations Division), την Επιχειρησιακή Διεύθυνση, και τον Τομέα Εποπτικών Σχέσεων & Σχεδιασμού Εξυγίανσης (η οποία έχει διπλή γραμμή αναφοράς ήτοι και προς τον Group CFO) και τη Διεύθυνση ανάλυσης Κινδύνων (Risk Analytics).

Διαχείριση Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (MEA)

Στρατηγική προτεραιότητα για τον Όμιλο παραμένει η ενεργή και αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων ('MEA') με σκοπό τη σημαντική μείωση του υπολοίπου τους σύμφωνα με τους επιχειρησιακούς στόχους που έχουν συμφωνηθεί με τις εποπτικές αρχές, αξιοποιώντας τις στρατηγικές συνεργασίες που έχει συνάψει με εξωτερικούς φορείς, όπως περιγράφεται παρακάτω, και τις σημαντικές νομοθετικές αλλαγές που έχουν γίνει ή αναμένεται να γίνουν.

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης του εταιρικού μετασχηματισμού (Διάσπαση με απόσχιση κλάδου) την 20 Μαρτίου 2020 και των συναλλαγών «Eufore» και «Caigo» την 5 Ιουνίου 2020, ο Όμιλος προχώρησε σε στρατηγική σύμπραξη με την doValue S.p.A. για τη διαχείριση των MEA, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων περιλαμβάνεται στην ERB Recovery DAC τιτλοποίηση. Ειδικότερα, ο Όμιλος ανέθεσε τη διαχείριση των υπολειπόμενων MEA και των δανείων λιανικής τραπεζικής σε μικρή καθυστέρηση, καθώς και τη διαχείριση των ανάλογων μελλοντικών απαιτήσεων στην εταιρεία doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις ("doValue Greece"), μέσω της σύναψης 14-ετούς συμφωνίας συνεργασίας (Service Level Agreement - SLA). Ο Όμιλος θα συνεχίσει να έχει την κυριότητα και τη γενική επιχειρησιακή ευθύνη για την επίδοση των MEA και θα διαχειρίζεται τη σχέση με την doValue Greece μέσω ενός δομημένου πλαισίου διακυβέρνησης και ελέγχου λειτουργιών. Σε αυτό το πλαίσιο, η Eurobank δημιούργησε τον Τομέα Remedial Servicing & Strategy (RSS), μια εξειδικευμένη ομάδα επιφορτισμένη με την εκπόνηση του σχεδίου μείωσης των MEA, την ενεργή διαμόρφωση των στρατηγικών κατευθύνσεων και του πλαισίου παρακολούθησης απόδοσης (Key Performance Indicators - KPIs) της doValue Greece που θα διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο, τη στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών και των συμφωνιών συνεργασίας (SLA) και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις εποπτικές απαιτήσεις.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του δανειακού χαρτοφυλακίου το 2020, η Τράπεζα αξιοποιεί πλήρως τα μέτρα στήριξης του Ελληνικού Δημοσίου με σκοπό να υποστηρίξει τους πελάτες της να περιορίσουν τις συνέπειες της κρίσης covid-19. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν την επιχορήγηση για 9 συνεχόμενους μήνες των δόσεων των δανείων με την προστασία της πρώτης κατοικίας (πρόγραμμα «Γέφυρα»), την παροχή νέων δανείων κεφαλαίου κίνησης, καλυμμένα από την εγγύηση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (HDB) (συμμετοχή στον νεοιδρυθέν «Ταμείο Εγγυοδοσίας Επιχειρήσεων COVID-19») και την επιχορήγηση των τόκων των δανείων κεφαλαίου κίνησης (για 2 χρόνια) από την HDB, στο πλαίσιο της δράσης «Επιχειρηματική Χρηματοδότηση-ΤΕΠΙΧ II». Επιπλέον, αναστολή πληρωμών (moratoria) έχουν χορηγηθεί από τις Ελληνικές Τράπεζες από τον Μάρτιο 2020, ώστε να υποστηρίξουν τους δανειολήπτες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες λόγω της πανδημικής κρίσης και έχουν εφαρμόσει τα μέτρα των αναστολών μέχρι την 31 Μαρτίου 2021.

Επιτροπή Διαχείριση Προβληματικών Δανείων (Troubled Assets Committee – TAC)

Η Troubled Assets Committee (TAC) έχει συσταθεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις και ο κύριος σκοπός της είναι να λειτουργεί ως ένα ανεξάρτητο επιβλέπον όργανο, που παρακολουθεί στενά το προβληματικό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας και την υλοποίηση της στρατηγικής διαχείρισης των MEA.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Remedial and Servicing Strategy (RSS)

Ο Τομέας Remedial & Servicing Strategy (RSS) είναι ένας νεοσύστατος Τομέας, ο επικεφαλής του οποίου αναφέρεται στο Γενικό Διευθυντή Στρατηγικής Ομίλου. Ο Τομέας Remedial & Servicing Strategy (RSS) έχει ως αποστολή τη στενή παρακολούθηση της συνολικής απόδοσης του ΜΕΑ χαρτοφυλακίου καθώς και της σχέσης της Τράπεζας με την doValue Greece.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο RSS είναι μια εξειδικευμένη ομάδα που μεταξύ άλλων είναι υπεύθυνη για τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη και ενεργή παρακολούθηση των ΜΕΑ στόχων και του σχεδίου μείωσης τους
- Καθορισμός στρατηγικών αρχών, προτεραιοτήτων, πλαισίου πολιτικής και KPIs βάσει των οποίων η doValue Greece διαχειρίζεται το χαρτοφυλάκιο
- Στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων στρατηγικών, καθώς και όλων των συμβατικών διατάξεων στο πλαίσιο των συμβατικών συμφωνιών που αφορούν την ανάθεση του Eurobank χαρτοφυλακίου στην doValue Greece συμπεριλαμβανομένου του τιτλοποιημένου χαρτοφυλακίου του ERB Recovery DAC
- Παρακολούθηση της απόδοσης των τίτλων υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης και συνεργασία με το Group Risk, ώστε να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις κανονιστικές παραδοχές της Μεταφοράς Σημαντικού Κινδύνου (SRT).
- Προϋπολογισμός και παρακολούθηση των εξόδων και εσόδων της Τράπεζας που σχετίζονται με το ανατεθέν χαρτοφυλάκιο
- Στενή συνεργασία με την doValue Greece σε καθημερινή βάση για την επίτευξη των στόχων του Ομίλου
- Επικοινωνία με τις εποπτικές αρχές

Επιχειρησιακοί στόχοι για τα Μη Εξυπηρετούμενα Ανοίγματα (ΜΕΑ)

Το Μάρτιο 2020, ο ΕΕΜ αφού έλαβε υπόψη τις έκτακτες συνθήκες λόγω της πανδημίας covid-19, ενημέρωσε τις Ευρωπαϊκές τράπεζες ότι η υποβολή της νέας Ζετούς Στρατηγικής Διαχείρισης των ΜΕΑ αναβλήθηκε για το Μάρτιο 2021. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του διαλόγου με τον ΕΕΜ και της στενής παρακολούθησης της προόδου μείωσης των ΜΕΑ, στο τέλος Σεπτεμβρίου 2020, η Eurobank και οι άλλες Ελληνικές συστημικές τράπεζες υπέβαλαν σε μορφή προκαταρκτικού σχεδίου την επικαιροποιημένη Στρατηγική Διαχείρισης των ΜΕΑ για την περίοδο 2020-2022, μαζί με τους ετήσιους στόχους των ΜΕΑ σε επίπεδο ομίλου. Επιπλέον, τον Μάρτιο του 2021, ο Όμιλος υπέβαλε τη στρατηγική και το σχέδιο των ΜΕΑ για την περίοδο 2021-2023, σύμφωνα με τον κύκλο υποβολής. Αυτό προέβλεπε τη μείωση του δείκτη NPE περίπου 9% στο τέλος του 2021, 6,5% το 2022 και κάτω του 6% το 2023.

Το Μάρτιο και τον Απρίλιο 2020, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών και η ΕΚΤ εξέδωσαν οδηγίες που στοχεύουν στην άμβλυση των επιπτώσεων της πανδημίας covid-19 στον τραπεζικό κλάδο της ΕΕ, ανακοινώνοντας μεταξύ άλλων, ότι υπάρχει ευελιξία στην εφαρμογή των κατευθυντήριων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών σχετικά με τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων και ρυθμισμένων ανοιγμάτων. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών ζήτησε τη διενέργεια εποικοδομητικού διαλόγου μεταξύ των εποπτικών αρχών και των τραπεζών αναφορικά με τις στρατηγικές διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων τους, σε ατομική βάση με κάθε τράπεζα.

Η Eurobank πραγματοποιεί όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα ρευστότητας επιχειρήσεων και ιδιωτών, τα οποία ανέκυψαν από τον περιορισμό ή την αναστολή της λειτουργίας των επιχειρήσεων λόγω του Covid-19. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα καθόρισε έκτακτα μέτρα ενίσχυσης τα οποία έχουν εφαρμοστεί σε συγκεκριμένους τομείς δραστηριοτήτων που επηρεάζονται από τον Covid-19. Σε αυτά τα μέτρα περιλαμβάνονται και οι αναστολές προς τα νοικοκυριά (αναβολή πληρωμής τόκου και κεφαλαίου) και προς εταιρίες και επιχειρηματίες (αναβολή πληρωμής κεφαλαίου) (σημ. 6.2.1.2).

Νομοθετικό πλαίσιο

Ένα νέο πλαίσιο προστασίας της πρώτης κατοικίας ψηφίστηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο το Μάρτιο 2019 (Νόμος 4605/2019) το οποίο είχε ως στόχο να στηρίξει τις προσπάθειες των τραπεζών για τη μείωση των ΜΕΑ μέσω ενός πιο αποτελεσματικού μηχανισμού διαχείρισης προβληματικών δανείων, τον περιορισμό των στρατηγικών κακοπληρωτών και εν τέλει τη βελτίωση της συνέπειας πληρωμών. Το εν λόγω πλαίσιο έληξε τον Ιούλιο 2020 αντί του Απριλίου 2020 όπως είχε αρχικά προγραμματιστεί και τον Οκτώβριο 2020, ένας νέος νόμος (Νόμος 4738/2020) θεσπίστηκε όπου εισήγαγε ένα ολοκληρωμένο πτωχευτικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις και τους Ιδιώτες με σκοπό να βρουν λύση για να ρυθμίσουν όλες τις οφειλές προς το Δημόσιο, ασφαλιστικούς φορείς, Τράπεζες και διαχειριστές δανείων. Η εφαρμογή του νέου πτωχευτικού κώδικα αναμένεται μέσα στο 2021.

Τον Ιούλιο 2020, ένα πρόγραμμα επιδότησης («Πρόγραμμα Γέφυρα») (Νόμος 4714/2020) εισήχθη από την Κυβέρνηση με σκοπό την υποστήριξη των δανειοληπτών που έχουν πληγεί από την πανδημία Covid-19. Οι σχετικές αιτήσεις έγιναν δεκτές έως τις 31 Οκτωβρίου 2020 και η επιδότηση του προγράμματος δεν μπορεί να ξεκινήσει αργότερα από την 1 Απριλίου 2021. Η επιδότηση θα

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

διαρκέσει για 9 μήνες, ακολουθούμενη από μία περίοδο ελέγχου 6 έως 18 μηνών (ανάλογα με την κατάσταση του δανειολήπτη) που θα συνοδεύεται με όρο επιστροφής επιδότησης σε περίπτωση ληξιπρόθεσμων δόσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, στις 31 Μαρτίου 2021 εισήχθη ένα νέο πρόγραμμα επιδότησης («Γέφυρα II») (Νόμος 4790/2021) για επιλέξιμους επαγγελματίες μικρών επιχειρήσεων και νομικών οντοτήτων, καθώς και για Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις. Οι αιτήσεις μπορούν να υποβληθούν έως τις 9 Μαΐου 2021, ενώ η επιδότηση καλύπτει μέρος των δόσεων για 8 μήνες, ακολουθούμενη από μία δοκιμαστική περίοδο έως και 18 μήνες, ανάλογα με την κατάσταση του δανείου (σημ.6.2.1.2).

6.2.1 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις πληρωμών του κατά την ημερομηνία λήξης τους. Επίσης, ο πιστωτικός κίνδυνος συνδέεται με τον κίνδυνο της χώρας και τον κίνδυνο διακανονισμού, που αναλύονται παρακάτω:

- α) Ο κίνδυνος χώρας είναι ο κίνδυνος ζημιών που προκύπτουν από διασυννοριακές δανειοδοτικές και επενδυτικές δραστηριότητες και αφορά στην αβεβαιότητα που συνδέεται με την έκθεση σε μια συγκεκριμένη χώρα. Αυτή η αβεβαιότητα μπορεί να σχετίζεται με διάφορους παράγοντες συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ζημιών λόγω εθνικοποίησης, απαλλοτρίωσης, αναδιάρθρωσης του χρέους και μεταβολής των συναλλαγματικών ισοτιμιών.
- β) Ο κίνδυνος διακανονισμού είναι ο κίνδυνος που προκύπτει κατά την εκκαθάριση των πληρωμών, για παράδειγμα για συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των παραγώγων και των συναλλαγών νομισμάτων. Ο κίνδυνος προκύπτει όταν εμβάζονται χρηματικά ποσά προτού εξακριβωθεί ότι έχουν ληφθεί οι πληρωμές των αντισυμβαλλομένων.

Ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προκύπτει κυρίως από το δανεισμό ιδιωτών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των μέτρων προστασίας που παρέχονται, όπως χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πιστωτικές επιστολές, καθώς και από άλλες δραστηριότητες, όπως επενδύσεις σε χρεωστικούς τίτλους, εμπορικές δραστηριότητες, δραστηριότητες σε κεφαλαιαγορές και δραστηριότητες διακανονισμού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πιστωτικός κίνδυνος είναι ο κυριότερος κίνδυνος στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα, η διαχείρισή του γίνεται ενεργά, και παρακολουθείται στενά από εξειδικευμένες μονάδες διαχείρισης κινδύνων, οι οποίες αναφέρονται στον GCRO.

(α) Πιστοδοτική διαδικασία εγκρίσεων

Οι διαδικασίες έγκρισης των πιστοδοτήσεων και αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των πιστούχων είναι κεντροποιημένες σε επίπεδο χώρας. Ο επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων διασφαλίζει την ανεξαρτησία μεταξύ των στελεχών που είναι υπεύθυνοι για την σχέση με τον πελάτη, την διαδικασία έγκρισης και εκταμίευσης του δανείου, καθώς και την παρακολούθηση αυτού σε όλη τη διάρκεια του.

Επιτροπές Πιστοδοτήσεων

Η διαδικασία έγκρισης των πιστοδοτήσεων των επιχειρηματικών δανείων είναι κεντροποιημένη και πραγματοποιείται μέσω επιτροπών πιστοδοτήσεων με κλιμακούμενα εγκριτικά όρια. Οι βασικές επιτροπές είναι οι εξής:

- Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (κεντρικές και τοπικές), οι οποίες είναι εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέες πιστοδοτήσεις, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν για τοπικούς ομίλους τα υπάρχοντα όρια στα επίπεδα εγκρίσεών τους, τα οποία καθορίζονται με βάση τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), όπως επίσης και την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων,
- Επιτροπές Πιστωτικών Χειρισμών (ΕΠΙΧ), οι οποίες λαμβάνουν αποφάσεις για θέματα πιστοδοτήσεων και ενεργειών που πρέπει να πραγματοποιηθούν για πελάτες σε δυσχερή οικονομική θέση,
- Διεθνείς Επιτροπές Πιστοδοτήσεων (Περιφερειακή και Χωρών), που έχουν συσταθεί για πιστοδοτήσεις σε επιχειρηματικούς πελάτες των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό, εξουσιοδοτημένες να εγκρίνουν νέα όρια, να ανανεώνουν ή να τροποποιούν υφιστάμενα μέσα στα επίπεδα εγκριτικών ευχερειών τους, ανάλογα με τη συνολική έκθεση στον πιστούχο, την κατηγορία κινδύνου του (υψηλή, μεσαία ή χαμηλή), καθώς και με την αξία και το είδος των παρεχόμενων εξασφαλίσεων, και
- Διεθνείς Επιτροπές Ειδικού Χειρισμού που έχουν συσταθεί για το χειρισμό επιχειρηματικών πιστούχων σε δυσχερή οικονομική θέση των θυγατρικών τραπεζών του Ομίλου στο εξωτερικό.

Οι επιτροπές πιστοδοτήσεων συνεδριάζουν σε εβδομαδιαία βάση ή και συχνότερα, όταν αυτό απαιτείται.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Γενική Διεύθυνση Πίστης του Ομίλου

Σε ένα περιβάλλον αυξανόμενων απαιτήσεων για την αντιμετώπιση των κινδύνων, η Γενική Διεύθυνση Πίστης Ομίλου (ΓΔΠΟ) έχει ως αποστολή τη διαφύλαξη των στοιχείων του ενεργητικού της Τράπεζας μέσω της αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου, διατυπώνοντας τεκμηριωμένες συστάσεις ώστε ο αναλαμβανόμενος κίνδυνος ανά δανειζόμενο (οφειλέτη) να θεωρείται αποδεκτός σύμφωνα με το Πλαίσιο Διάθεσης για Ανάλυση Κινδύνων που έχει εγκριθεί. Η ΓΔΠΟ διευθύνεται από τον Γενικό Διευθυντή Πίστης του Ομίλου ο οποίος αναφέρεται στον Γενικό Διευθυντή Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου.

Οι αρμοδιότητες της ΓΔΠΟ αποτελούνται από δύο λειτουργίες δηλ. τον τομέα Διαχείρισης Πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων των εγχώριων και αλλοδαπών δραστηριοτήτων (το τελευταίο μόνο για πελάτες που δραστηριοποιούνται διεθνώς και σημαντικά ανοίγματα των Διεθνών θυγατρικών), και του τομέα Πιστωτικού Κινδύνου Λιανικής αντίστοιχα, καλύπτοντας το φάσμα αναγκών του χαρτοφυλακίου SBB (Small Business Banking) και των ιδιωτών (στεγαστικά δάνεια, καταναλωτικά δάνεια, δάνεια αυτοκινήτων και πιστωτικές κάρτες).

1. Πιστωτικός Ελέγχος Επιχειρηματικής Πίστης Ομίλου

(α) Εγχώριο και Ελληνικό χαρτοφυλάκιο: ο σκοπός του περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πιστωτικών αιτημάτων που προέρχονται από μονάδες επιχειρηματικής πίστης του Ομίλου οι οποίες χειρίζονται μεγάλες και μεσαίες επιχειρήσεις κάθε κατηγορίας κινδύνου και εξειδικευμένους τομείς δανεισμού όπως η Ναυτιλία και οι δομημένες χρηματοδοτήσεις (Structured Finance) (Real Estate, Ξενοδοχεία & Αναψυχή, Χρηματοοικονομικά projects) και Ιδιωτική Τραπεζική. Τα κύρια καθήκοντα της αντίστοιχης ροής εργασίας και των εμπλεκόμενων πιστωτικών μονάδων αφορούν τα ακόλουθα:

- Αξιολόγηση και Σύνταξη ανεξάρτητης γνωμοδότησης κινδύνου για κάθε πιστωτικό αίτημα που περιλαμβάνει:
 - (i) αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου του πιστούχου λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικούς και ποσοτικούς παράγοντες κινδύνου (όπως κινδύνους αγοράς, λειτουργικούς, διαρθρωτικούς και οικονομικούς),
 - (ii) προτάσεις για τη διαμόρφωση πιστοδοτικών συναλλαγών που να είναι ικανοποιητικά καλυμμένες και επαρκώς ελεγχόμενες από την Τράπεζα και,
 - (iii) Αξιολόγηση και επιβεβαίωση των πιστοληπτικών διαβαθμίσεων για κάθε πιστούχο ώστε να αντικατοπτρίζουν τους αντίστοιχους κινδύνους
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες εγκρίσεων Πιστοδοτήσεων
- Ενεργή συμμετοχή σε εποπτικούς ελέγχους και σε σημαντικά εσωτερικά έργα της Τράπεζας, παρέχοντας εξειδικευμένη γνώση, εμπειρία και υποστήριξη σε άλλες διευθύνσεις της Τράπεζας,
- Προετοιμασία εξειδικευμένων αναφορών προς τη Διοίκηση σε τακτική βάση, σε σχέση με τους 25 μεγαλύτερους πιστοδοτούμενους ομίλους της Τράπεζας και στατιστικά αναφορικά με τις εγκρίσεις νέων και μοχλευμένων χρηματοδοτήσεων

(β) Χαρτοφυλάκιο Διεθνών Θυγατρικών: Η ΓΔΠΟ μέσω του εξειδικευμένου Διεθνούς Πιστωτικού Τομέα (ICS) είναι υπεύθυνη να συμμετέχει ενεργά στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την επισκόπηση της λειτουργίας κάλυψης πιστώσεων για το εμπορικό χαρτοφυλάκιο των Διεθνών Θυγατρικών που καλύπτουν τη Βουλγαρία, την Κύπρο, τη Σερβία, το υπολειπόμενο χαρτοφυλάκιο της Ρουμανίας και τμήμα του χαρτοφυλακίου δανείων του Λουξεμβούργου (συμπεριλαμβανομένου του υποκαταστήματος του Λονδίνου). Επιπλέον, τα καθήκοντα και οι ευθύνες της αντίστοιχης μονάδας επισημαίνονται παρακάτω:

- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε όλες τις Διεθνείς επιτροπές (Περιφερειακή και Ειδικού Χειρισμού) και τις Επιτροπές Κινδύνου της χώρας (CRC).
- Συμμετοχή στις συνεδριάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης Ειδικού Χειρισμού για τη Βουλγαρία και τη Σερβία οι οποίες παρακολουθούν και αποφασίζουν την στρατηγική των προβληματικών επιχειρηματικών σχέσεων με δανειακά υπόλοιπα μεγαλύτερα ενός ορίου που από κοινού θέτει ο Τομέας Διεθνούς Πίστης και ο Τομέας TAG της κάθε χώρας,
- Παροχή συμβουλών για βέλτιστες πρακτικές στις μονάδες πιστοδοτήσεων των θυγατρικών στο εξωτερικό και
- Ανάλυση πρωτοβουλιών για την έναρξη ή συμμετοχή σε μεμονωμένα έργα τα οποία αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο διεθνών θυγατρικών εταιρειών, όπως ενδεικτικά, έλεγχοι φακέλων επιχειρηματικών δανείων, εποπτικοί Έλεγχοι Ποιότητας Στοιχείων ενεργητικού (AQR), απόκτηση ή / και πώληση επιχειρηματικών δανειακών χαρτοφυλακίων κ.λπ.

Η ΓΔΠΟ είναι επίσης υπεύθυνη για την προετοιμασία των θεμάτων των επιτροπών πιστώσεων, τη διανομή του αντίστοιχου υλικού και την τήρηση των πρακτικών συνεδριάσεων των αντίστοιχων Επιτροπών Πιστώσεων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

2. Πιστωτικός Έλεγχος Λιανικής Τραπεζικής Ομίλου

Ο σκοπός του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου Λιανικής Τραπεζικής είναι η αξιολόγηση των αιτήσεων παροχής πιστώσεως που υποβάλλονται από τις μονάδες λιανικής τραπεζικής (μόνο για εγχώριες δραστηριότητες), σε σχέση με τους δανειολήπτες του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής (δάνεια μικρών επιχειρήσεων και τραπεζική ιδιωτών) βάσει ορίων, για τα οποία απαιτείται μια αξιολόγηση από την ΓΔΠΟ σύμφωνα με τις σχετικές Διαδικασίες Έγκρισης Πιστοδοτήσεων.

Τα καθήκοντα του τομέα πιστωτικού ελέγχου Λιανικής Τραπεζικής του Ομίλου παραθέτονται παρακάτω:

- Αξιολόγηση των αιτήσεων πίστωσης σύμφωνα με τα κριτήρια και τη μεθοδολογία διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου χορηγήσεων που παρέχονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής. Η αξιολόγηση του χαρτοφυλακίου μικρών επιχειρήσεων (SBB) περιλαμβάνει την αξιολόγηση της οικονομικής θέσης του δανειολήπτη και των στατιστικών scorecards. Όσον αφορά την τραπεζική των Ιδιωτών (στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια), τα πιστωτικά κριτήρια περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τη συμπεριφορά αποπληρωμής, την οικονομική κατάσταση του δανειολήπτη, την ύπαρξη ακίνητης περιουσίας και το είδος και την ποιότητα των εξασφαλίσεων.
- Ανάλυση και αξιολόγηση των παραγόντων κινδύνου ανάλογα με το είδος του αιτήματος πίστωσης.
- Προετοιμασία μιας ανεξάρτητης γνωμοδότησης πίστωσης που παρουσιάζει την επίσημη γνώμη της ΓΔΠΟ για την υλοποίηση της πίστωσης και επιβεβαίωση, όπου απαιτείται, της πιστοληπτικής διαβάθμισης του δανειζόμενου για κάθε δανειολήπτη του χαρτοφυλακίου της ώστε να διασφαλιστεί ότι οι κίνδυνοι που εντοπίστηκαν αντικατοπτρίζονται πλήρως στη διαβάθμισή του.
- Συμμετοχή με δικαίωμα ψήφου σε επιτροπές πιστοδοτήσεων σύμφωνα με τη διαδικασία έγκρισης πιστώσεων, βάσει των κλιμακίων έγκρισης όπως ορίζονται στο Εγχειρίδιο Πιστωτικής Πολιτικής.

(β) Παρακολούθηση Πιστωτικού Κινδύνου

Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου Ομίλου

Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου παρακολουθεί και αξιολογεί την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων και λειτουργεί ανεξάρτητα από τις επιχειρησιακές μονάδες της Τράπεζας. Ο Τομέας Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου αναφέρεται απευθείας στον GCRO.

Οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Πιστωτικού Ελέγχου του Ομίλου περιλαμβάνουν:

- επίβλεψη, υποστήριξη και συντήρηση των συστημάτων διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας και απομείωσης που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της απόδοσης των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου,
- επίβλεψη και έλεγχο των μονάδων διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου των θυγατρικών του εξωτερικού,
- τακτική παρακολούθηση και παρουσίαση ανά τρίμηνο της συνολικής εικόνας των πιστωτικών ανοιγμάτων στο Διοικητικό Συμβούλιο και στην Επιτροπή Διαχείρισης Κινδύνων, με συνοδευτικές αναλύσεις,
- παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υιοθετημένων στρατηγικών και προτεινόμενων λύσεων σχετικά με την αντιμετώπιση και επίτευξη των στόχων μείωσης των μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων (NPEs), όπως αυτοί κοινοποιήθηκαν και συμφωνήθηκαν με τις Εποπτικές Αρχές,
- πραγματοποίηση ελέγχων φακέλων πιστοδοτήσεων και σύνταξη γραπτών αναφορών προς τη Διοίκηση για την ποιότητα όλων των δανειακών χαρτοφυλακίων του Ομίλου και την τήρηση των υφιστάμενων κανονισμών της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA),
- διασφάλιση ότι οι ταξινομήσεις ανοιγμάτων κατά EBA γίνονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και οδηγίες,
- συμμετοχή στην έγκριση νέων πιστωτικών πολιτικών και νέων δανειακών προϊόντων,
- συμμετοχή στην Επιτροπή Διαχείρισης Προβληματικών Δανείων,
- παρουσία στις συνεδριάσεις των εγκριτικών Επιτροπών Πιστοδοτήσεων, καθώς επίσης και των Επιτροπών Πιστωτικών Χειρισμών χωρίς δικαίωμα ψήφου,
- χάραξη της πολιτικής προβλέψεων πιστωτικού κινδύνου του Ομίλου και επιμέτρηση των προβλέψεων των ελληνικών δανειακών χαρτοφυλακίων καθώς και δημιουργία σχετικών αναφορών προς τη Διοίκηση,
- τακτική αξιολόγηση της επάρκειάς των προβλέψεων για όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου,
- σύνταξη, σε συνεργασία με τις αρμόδιες δανειακές μονάδες, των εγχειριδίων πιστωτικής πολιτικής για τους ενήμερους πελάτες,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- παροχή καθοδήγησης και παρακολούθηση της διαδικασίας σχεδιασμού και αξιολόγησης των πιστωτικών πολιτικών πριν την έγκρισή τους από τη Διοίκηση,
- παρακολούθηση της σωστής τεχνικής αποτίμησης των εγγυήσεων των ακίνητων περιουσιών, σύμφωνα με την πολιτική και τις διαδικασίες αποτίμησης των εξασφαλίσεων της τράπεζας,
- παρακολούθηση των εποπτικών, κανονιστικών εξελίξεων, νέων τάσεων και βέλτιστων πρακτικών στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του προκειμένου να ενημερώνεται άμεσα η Διοίκηση και να προτείνει τις απαιτούμενες ενέργειες.

Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου Ομίλου

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου του Ομίλου εφαρμόζει και συντηρεί τη Μεθοδολογία Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (Internal Ratings Based - IRB approach) σύμφωνα με το πλαίσιο της Βασιλείας (Basel framework) και της Οδηγίας για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (Capital Requirements Directive - CRD) και τηρεί τα μοντέλα αξιολόγησης του πιστωτικού κινδύνου για τα δανειακά χαρτοφυλάκια του Ομίλου. Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO.

Συγκεκριμένα, οι κύριες δραστηριότητες του Τομέα Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου περιλαμβάνουν:

- έλεγχο, επιμέτρηση και παρακολούθηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων που απορρέουν από το δανειακό χαρτοφυλάκιο της Τράπεζας καθώς και των αναφορών προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές (ΕΚΤ/SSM),
- επιμέτρηση, παρακολούθηση των παραμέτρων κινδύνου (PD, LGD, EAD) για σκοπούς υπολογισμού της κεφαλαιακής επάρκειας, καθώς και την εκτίμηση σχετικών παραμέτρων κινδύνου (όπως αυτήν της πιθανότητας αθέτησης - PD κατά το επόμενο 12μηνο καθώς επίσης και για καθ' όλη τη διάρκεια ζωής των δανείων) για σκοπούς υπολογισμού απομείωσης,
- αξιολόγηση της ομαδοποίησης των δανειακών ανοιγμάτων, διασφάλιση της ομοιογένειάς τους σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου και τα ΔΠΧΑ,
- επαναξιολόγηση και επανακαθορισμός του ορίου σχετικά με τη σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου (SICR threshold) σύμφωνα με το πρότυπο IFRS 9,
- μηνιαίος υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας (Pillar 1) και προετοιμασία των σχετικών αναφορών (Common Reporting - COREP, Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) προς τη Διοίκηση και τις εποπτικές αρχές σε τριμηνιαία βάση,
- συμμετοχή στην προετοιμασία του επιχειρηματικού πλάνου, του πλάνου που αφορά τους στόχους μείωσης των ΜΕΑ και του πλάνου ανασυγκρότησης (recovery plan) του Ομίλου σε σχέση με την εξέλιξη της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και των κεφαλαιακών απαιτήσεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκια (εκτιμώμενες προβλέψεις και σταθμισμένο ενεργητικό - RWAs) καθώς επίσης και συμμετοχή στις αρμόδιες επιτροπές,
- διενέργεια stress tests για εσωτερικούς και εποπτικούς σκοπούς (EBA/SSM) και συντήρηση της υποδομής για τη διενέργεια αυτών των ασκήσεων,
- συντονισμός της διενέργειας των stress test για τα δανειακά χαρτοφυλάκια σε επίπεδο Ομίλου,
- παρακολούθηση του εποπτικού πλαισίου σε σχέση με το πλαίσιο IRB, εκτίμηση της επίπτωσης μέσω της εκπόνησης και διαχείρισης των σχετικών έργων,
- διαχείριση της ανάπτυξης, εφαρμογής, παρακολούθησης των IRB μοντέλων για τη μέτρηση της πιθανότητας αθέτησης υποχρέωσης (probability of default - PD), της ζημιάς δεδομένης της αθέτησης υποχρέωσης (loss given default - LGD) και της έκθεσης κατά την αθέτηση υποχρέωσης (exposure at default - EAD) για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου,
- προετοιμασία αναλύσεων πιστωτικού κινδύνου για την αξιολόγηση της επάρκειας του εσωτερικού κεφαλαίου (ICAAP) με βάση τον Πυλώνα 2,
- υλοποίηση του σχεδίου εφαρμογής (roll out) των IRB μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία των δημοσιοποιήσεων του Πυλώνα 3 για τον πιστωτικό κίνδυνο,
- προετοιμασία τακτικών αναφορών προς τον GCRO, την MRC και την BRC για: τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων αξιολόγησης πιστωτικού κινδύνου, την εξέλιξη των παραμέτρων πιστωτικού κινδύνου (PD, LGD, EAD), την ενημέρωση αναφορικά με αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο και εκτίμηση της επίπτωσης τους, και την αξιολόγηση επιπτώσεων των αποτελεσμάτων ασκήσεων Ελέγχων Ποιότητας Στοιχείων ενεργητικού (AQRs),
- καθοδήγηση, παρακολούθηση και επίβλεψη των διευθύνσεων Πιστωτικού Κινδύνου των θυγατρικών σε ό,τι αφορά τη μοντελοποίηση, τις μεθοδολογίες για την διενέργεια stress tests και άλλα θεσμικά θέματα αναφορικά με τον πιστωτικό κίνδυνο,
- παρακολούθηση και καθοδήγηση των θυγατρικών του εξωτερικού για θέματα που άπτονται του πιστωτικού κινδύνου ICAAP, διενέργεια stress tests και λοιπών εποπτικών θεμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου, καθώς και την επισκόπηση ασκήσεων stress test σε τοπικό επίπεδο,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

- υποστήριξη των επιχειρηματικών μονάδων στη χρήση μοντέλων πιστωτικού κινδύνου για λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων και αποφάσεων για σκοπούς χρηματοδότησης, στην εκτίμηση της κεφαλαιακής επίπτωσης των στρατηγικών πρωτοβουλιών και στην ανάπτυξη και χρήση των μετρικών που σχετίζονται με κινδύνους όπως η προσαρμοσμένη τιμολόγηση βάση κινδύνων, ο δείκτης απόδοσης κεφαλαίου προσαρμοσμένης στον κίνδυνο (RAROC-Risk Adjusted Return on Capital) κλπ. και
- παροχή βοήθειας στον Τομέα Remedial Servicing Strategy (RSS) του Ομίλου στην αξιολόγηση της επίπτωσης του κινδύνου για διάφορα προγράμματα και προϊόντα.

Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης Ομίλου

Ο Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης του Ομίλου συστάθηκε το Σεπτέμβριο του 2018 έχοντας ως κύρια αποστολή:

- τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου διακυβέρνησης και επικύρωσης των μοντέλων, και
- την ανεξάρτητη επικύρωση της τεχνικής και λειτουργικής αρτιότητας όλων των μοντέλων που χρησιμοποιούνται από τον Όμιλο και των παραμέτρων τους, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις του κανονιστικού πλαισίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του τομέα περιγράφονται ως εξής:

- προετοιμασία και επικαιροποίηση του πλαισίου μοντέλων του Ομίλου (που περιλαμβάνει ορισμό μοντέλου, ρόλους ανά μοντέλο, αρχές και μεθοδολογία κατηγοριοποίησης μοντέλων, αρχές επικύρωσης μοντέλων, κατάταξη σημαντικότητας και καθορισμός ορίων σημαντικότητας, διαχείριση μητρώου μοντέλων, κλπ.),
- δημιουργία και επικαιροποίηση του Μητρώου Μοντέλων του Ομίλου,
- ανασκόπηση της κατηγοριοποίησης των μοντέλων σύμφωνα με την προβλεπόμενη μεθοδολογία του Πλαισίου Μοντέλων του Ομίλου,
- προετοιμασία και επικαιροποίηση του Πλαισίου Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και παροχή υποστήριξης στις θυγατρικές του Ομίλου κατά την εφαρμογή του,
- παρακολούθηση για τυχόν τροποποιήσεις στις κατευθυντήριες γραμμές της EKT σχετικά με την επικύρωση μοντέλων,
- υποβολή προτάσεων και παραπομπή για έγκριση των ποσοτικών ορίων με σκοπό την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων επικύρωσης των μοντέλων,
- διενέργεια ελέγχων επικύρωσης μοντέλων σύμφωνα με το Πλαίσιο Επικύρωσης Μοντέλων του Ομίλου και τις εποπτικές απαιτήσεις,
- προετοιμασία λεπτομερών αναφορών για τα αποτελέσματα επικύρωσης των μοντέλων σύμφωνα με τις συγκεκριμένες απαιτήσεις του επικυρωμένου μοντέλου και υποβολή προς την Επιτροπή Κινδύνων (BRC) σε ετήσια βάση τυχόν προτεινόμενου σχεδίου αποκατάστασης,
- διανομή των αποτελεσμάτων σχετικά με τον έλεγχο επικύρωσης των μοντέλων στην BRC ή MRC του Ομίλου σε συνέχεια ενημέρωσης του CRO του Ομίλου, όπου κρίνεται αναγκαίο,
- προετοιμασία σχεδίου δράσης τυχόν ενεργειών αποκατάστασης ως αποτέλεσμα των ελέγχων που εφαρμοστήκαν σχετικά με την επικύρωση των μοντέλων και παραπομπή του σχεδίου προς έγκριση από την αρμόδια Διοικούσα Αρχή,
- συμμετοχή στη διαδικασία έγκρισης των νέων μοντέλων τα οποία αξιολογούν την ακρίβεια και καταλληλότητα των συστημάτων διαβάθμισης, και
- παρακολούθηση πρακτικών του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη και χρήση των μοντέλων καθώς και παρακολούθηση σχετικών κατευθυντήριων γραμμών της EKT και περιορισμών.

Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (Group Market and Counterparty Risk-GMCRS) έχει την ευθύνη για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και τακτική αναφορά της έκθεσης του Ομίλου στον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου (κίνδυνος εκδότη και κίνδυνος αντισυμβαλλόμενου αγοράς), ο οποίος είναι ο κίνδυνος ζημιάς λόγω αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις στο πλαίσιο δραστηριοτήτων της μονάδας διαχείρισης διαθεσίμων, όπως συναλλαγές χρεογράφων και παραγώγων, συμφωνίες επαναγοράς και επαναπώλησης τίτλων, τοποθετήσεις στην διαπραγματευτική αγορά κλπ..

Επιπρόσθετα, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) παρακολουθεί και αναφέρει σε τακτά χρονικά διαστήματα τα πιστωτικά όρια χωρών, την αντίστοιχη έκθεσή σε κινδύνους και αναφέρει υπερβάσεις των ορίων στη Διοίκηση και τις Επιτροπές. Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλόμενου (GMCRS) χρησιμοποιεί μια

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

αναλυτική μέθοδο, η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Κινδύνων (BRC), για τον προσδιορισμό του αποδεκτού επιπέδου κινδύνου ανά χώρα, συμπεριλαμβανομένων των χωρών στις οποίες ο Όμιλος έχει στρατηγική παρουσία.

Ο Όμιλος θεσπίζει όρια κινδύνου αντισυμβαλλομένου, τα οποία βασίζονται κυρίως στην πιστοληπτική διαβάθμιση του αντισυμβαλλομένου, όπως αυτή παρέχεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, στην κατηγορία του προϊόντος και τη ληκτότητα της συναλλαγής (π.χ. όρια ποσού και διάρκειας των καθαρών ανοιχτών θέσεων σε παράγωγα, της έκθεσης σε κυβερνητικά ομόλογα, εταιρικά χρεόγραφα, χρεόγραφα καλυμμένα με περιουσιακά στοιχεία κλπ.).

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) διατηρεί και επικαιροποιεί τα συστήματα παρακολούθησης των ορίων και διασφαλίζει την ορθότητα και τη συμμόρφωση των ορίων όλων των πιστωτικών ιδρυμάτων με τις πολιτικές της Τράπεζας, όπως εγκρίθηκαν από τα αρμόδια διοικητικά όργανα του Ομίλου.

Η χρήση των ανωτέρω ορίων, τυχόν υπερβάσεις αυτών, καθώς και η συνολική έκθεση ανά θυγατρική Ομίλων, ανά αντισυμβαλλόμενο και κατηγορία προϊόντος παρακολουθούνται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) σε καθημερινή βάση. Οι συμβάσεις αντιστάθμισης κινδύνων λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τελικής έκθεσης.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) διασφαλίζει ότι η έκθεση που προκύπτει από αντισυμβαλλόμενους είναι σύμφωνη με το εγκεκριμένο πλαίσιο ορίων κάθε χώρας. Το σύστημα μέτρησης και αναφορών της έκθεσης στον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου που χρησιμοποιείται από τον τομέα Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) είναι επίσης διαθέσιμο στις διευθύνσεις διαχείρισης διαθεσίμων των θυγατρικών του Ομίλου, επιτρέποντάς τους να παρακολουθούν τόσο την έκθεση όσο και τα διαθέσιμα όρια ανά αντισυμβαλλόμενο.

Επιπρόσθετα, για το χαρτοφυλάκιο εταιρικών ομολόγων της Τράπεζας, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) επιμετρά και επιβλέπει σε καθημερινή βάση τα συνολικά ονομαστικά όρια, την κλαδική συγκέντρωση και τη μέγιστη θέση ανά εκδότη. Επίσης, χρησιμοποιεί ένα εργαλείο επιμέτρησης για την παρακολούθηση πιθανών υποβαθμίσεων πιστωτικής διαβάθμισης και της ιδιάζουσας διεύρυνσης επιτοκιακού περιθωρίου (spread widening) από την αγορά ενημερώνοντας τη Διοίκηση και τις σχετικές Επιτροπές για κάθε υπέρβαση.

Ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) εφαρμόζει τις βέλτιστες πρακτικές της αγοράς και διασφαλίζει την συμμόρφωση όλων των εμπλεκόμενων μερών στα όρια των πολιτικών και διαδικασιών. Σε αυτή την κατεύθυνση, για διάφορες μονάδες και θυγατρικές εξωτερικού, ο τομέας GMCRS παρέχει υποστήριξη και καθοδήγηση για την εφαρμογή των οδηγιών και πολιτικών αναφορικά με τα όρια.

Επιπλέον, ο τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγοράς και Κινδύνου Αντισυμβαλλομένου (GMCRS) προετοιμάζει εξειδικευμένες αναφορές για τη Διοίκηση/Επιτροπές μαζί με τακτικές αναφορές που περιλαμβάνουν την αναφορά για την έκθεση στο Ελληνικό Δημόσιο και μία αναφορά που βασίζεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών καθ' όλη τη διάρκεια ζωής (Lifetime Expected Losses) της έκθεσης προς το Ελληνικό Δημόσιο.

(γ) Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο

Ο κύριος σκοπός των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, είναι η διασφάλιση της διαθεσιμότητας των συμφωνηθέντων κεφαλαίων στους πελάτες. Οι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια, καθώς αντιπροσωπεύουν ανέκκλητες διαβεβαιώσεις ότι η Τράπεζα θα προβεί σε πληρωμές, σε περίπτωση που κάποιος πελάτης δεν μπορεί να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις του προς τρίτους. Οι ενέγγυες πιστώσεις, οι οποίες είναι γραπτές δεσμεύσεις της Τράπεζας, εκ μέρους ενός πελάτη που εξουσιοδοτεί κάποιον τρίτο να εκδίδει διαταγές πληρωμής εις βάρος της Τράπεζας, μέχρι ενός προκαθορισμένου ποσού και υπό ειδικούς όρους και συνθήκες, είναι εξασφαλισμένες από το υποκείμενο φορτίο εμπορευμάτων που σχετίζονται και συνεπώς φέρουν μικρότερο κίνδυνο από ότι ένα δάνειο. Οι δεσμεύσεις για επέκταση της πίστωσης αντιπροσωπεύουν συμβατικές υποχρεώσεις για παροχή πίστωσης με προκαθορισμένους όρους και προϋποθέσεις (σημ. 42) σε μορφή δανείων, εγγυήσεων ή ενέγγυων πιστώσεων για τις οποίες η Τράπεζα συνήθως εισπράττει προμήθεια δέσμευσης. Οι δεσμεύσεις αυτές είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(δ) Κίνδυνος συγκέντρωσης

Η Τράπεζα καθορίζει τα επίπεδα πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει, με την επιβολή ορίων έκθεσης ανά πιστούχο ή ομάδα πιστούχων και ανά κλάδο δραστηριότητας. Η έκθεση σε κάθε πιστούχο περιορίζεται περαιτέρω με υπό-όρια που καλύπτουν την έκθεση σε στοιχεία εντός και εκτός ισολογισμού, και με ημερήσια όρια κινδύνου διακανονισμού σε σχέση με εμπορεύσιμες συναλλαγές, όπως προθεσμιακά συμβόλαια ξένου συναλλάγματος.

Αυτού του είδους οι κίνδυνοι παρακολουθούνται σε περιοδική βάση και υπόκεινται σε ετήσια ή συχνότερη αναθεώρηση. Οι συγκεντρώσεις κινδύνου παρακολουθούνται τακτικά και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων του Διοικητικού Συμβουλίου (Board Risk Committee – BRC). Οι αναφορές αυτές περιλαμβάνουν τα 25 μεγαλύτερα πιστωτικά ανοίγματα, τους κυριότερους πελάτες υπό επιτήρηση και προβληματικούς πελάτες, ανάλυση ανά κλάδο, ανάλυση ανά βαθμίδα διαβάθμισης πιστοληπτικής ικανότητας, βαθμού καθυστέρησης και τα δανειακά χαρτοφυλάκια ανά χώρα.

(ε) Συστήματα διαβάθμισης

Διαβάθμιση επιχειρηματικών δανείων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί διαφορετικά συστήματα αξιολόγησης των επιχειρήσεων-πιστούχων, προκειμένου να προσδιορίζονται ορθότερα οι κίνδυνοι από πιστούχους με διαφορετικά χαρακτηριστικά. Κατά συνέπεια, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τα ακόλουθα συστήματα διαβάθμισης για το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο:

- Το μοντέλο Moody's Risk Analyst («MRA») ή η «Θεμελιώδης Ανάλυση» (“Fundamental Analysis” - “FA”) χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κινδύνου των δανειοληπτών Επιχειρηματικής Πίστης.
- Το μοντέλο της εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (“Internal Credit Rating” – “ICR”) για πελάτες που δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθούν με το MRA.
- Το μοντέλο Αξιολόγησης Συναλλαγών (“Transactional Rating”, “TR”) έχει αναπτυχθεί για την αξιολόγηση του κινδύνου συναλλαγών λαμβάνοντας υπόψη τις παρεχόμενες εξασφαλίσεις/εγγυήσεις.
- Τα μοντέλα της ειδικής (slotting) διαβάθμισης χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση του κινδύνου ειδικών εκθέσεων που αποτελούν μέρος των ειδικών χρηματοδοτήσεων επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου.
- Τέλος, πραγματοποιείται αξιολόγηση της βιωσιμότητας του πιστούχου και προσδιορίζονται οι ενδείξεις απομείωσης χρησιμοποιώντας το υπόδειγμα «Πιθανή Αδυναμία Πληρωμής» (Unlikely to Pay – UTP) στον έλεγχο απομείωσης.

Οι λειτουργίες των MRA, ICR, slotting, UTP υποστηρίζονται από την υπολογιστική πλατφόρμα του Risk Analyst (“RA”) που παρέχεται από εξωτερικό πάροχο (Moody's Analytics), ενώ το TR έχει αναπτυχθεί εσωτερικά και υποστηρίζεται από τις λειτουργικές εφαρμογές της Τράπεζας.

Το MRA ακολουθεί την προσέγγιση της «Θεμελιώδους Ανάλυσης» (FA) των Moody's. Τα FA μοντέλα ανήκουν στην οικογένεια των μοντέλων που ορίζονται ως «Συστήματα Γνώσεων» (Knowledge Based Systems) και βασίζονται στην προσέγγιση της πιθανολογικής αιτιολογίας. Χρησιμοποιούν ποσοτικές και ποιοτικές πληροφορίες για τις επιχειρήσεις, προκειμένου να αξιολογήσουν την φερεγγυότητά τους και να διαβαθμίσουν την πιστοληπτική τους ικανότητα. Ειδικότερα, το MRA λαμβάνει υπόψη τους ισολογισμούς, τα οικονομικά αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές της επιχείρησης, για να υπολογίσει βασικούς δείκτες. Η ανάλυση δεικτών περιλαμβάνει αξιολογήσεις της τάσης του κάθε δείκτη στην διάρκεια πολλαπλών περιόδων, τόσο σε επίπεδο κλίσης των μεταβολών όσο και μεταβλητότητας της τάσης. Επίσης, συγκρίνει την τιμή του δείκτη της πιο πρόσφατης περιόδου με τις τριμηνιαίες τιμές δεικτών για συγκρίσιμες ομάδες ομοειδών δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα, το MRA τροφοδοτείται με μία σειρά ποιοτικών παραγόντων που χρησιμοποιούνται ευρέως και σχετίζονται με την ποιότητα της διοίκησης της επιχείρησης, την διαβάθμιση της επιχείρησης στον κλάδο δραστηριοποίησής της και τον θεωρούμενο κίνδυνο του κλάδου. Το MRA χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση όλων των επιχειρήσεων που τηρούν πλήρη φορολογικά βιβλία, ανεξάρτητα από την νομική τους μορφή, και προσαρμόζεται στο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το MRA δεν απευθύνεται σε ορισμένες κατηγορίες επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν διαφορετικές λογιστικές μεθόδους για να συντάξουν τις οικονομικές τους καταστάσεις όπως οι ασφαλιστικές και οι χρηματιστηριακές εταιρείες. Επιπρόσθετα, νεοσύστατες επιχειρήσεις οι οποίες δεν έχουν παρουσιάσει οικονομικά στοιχεία για τουλάχιστον δύο ετήσιες οικονομικές περιόδους δεν μπορούν να αξιολογηθούν με το MRA. Στις περιπτώσεις αυτές, αξιοποιείται η «Εσωτερική Πιστοληπτική Διαβάθμιση» (“Internal Credit Rating”/“ICR”) η οποία συνίσταται στην αξιολόγηση ενός συνόλου παραγόντων ομαδοποιημένων σε τρεις κύριες ενότητες που αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους τομείς ανάλυσης: Οικονομικών Στοιχείων, Ποιοτικά Κριτήρια και Ανάλυση Συμπεριφοράς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα διενεργεί συνολική αξιολόγηση των επιχειρήσεων, η οποία βασίζεται τόσο στη διαβάθμιση πιστοληπτικής ικανότητας του πιστούχου (MRA ή ICR) όσο και στις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις της παρεχόμενης πίστωσης, τακτικά σε κάθε πιστοληπτική αξιολόγηση.

Αναφορικά με το χαρτοφυλάκιο των Ειδικών Χρηματοδοτήσεων (για το οποίο η Τράπεζα χρησιμοποιεί μοντέλα ειδικής διαβάθμισης) και σε συνάφεια με τους ορισμούς της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA), το οποίο περιλαμβάνει τα πιστωτικά ανοίγματα σε επιχειρήσεις που έχουν ειδικά δημιουργηθεί για να χρηματοδοτήσουν ή να χειριστούν φυσικά περιουσιακά στοιχεία, όπου η πρωταρχική πηγή εσόδου και αποπληρωμής της υποχρέωσης συνδέεται άμεσα με τα χρηματοδοτούμενα στοιχεία ενεργητικού. Κατά συνέπεια, τρεις κατηγορίες δανείων που συμπεριλαμβάνονται στις Ειδικές Χρηματοδοτήσεις είναι: Χρηματοδότηση Έργων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Έργων), Εμπορικά Ακίνητα (αξιολογούνται με τα Υποδείγματα των CRE για επενδύσεις και CRE για αξιοποιήσιμες ακινήτων) και Χρηματοδότηση Αντικειμένων (αξιολογούνται με το Υπόδειγμα της Χρηματοδότησης Αντικειμένων ειδικά προσαρμοσμένο για το χαρτοφυλάκιο Ναυτιλίας).

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα έχει αναπτύξει έναν έλεγχο Πιθανής Αδυναμίας Πληρωμής/έλεγχο απομείωσης. Η αδυναμία πληρωμής αναφέρεται σε περιπτώσεις όπου ο Δανειολήπτης εκτιμάται ότι είναι δεν είναι πιθανό να τηρήσει τις πιστωτικές του υποχρεώσεις χωρίς την ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιουδήποτε ληξιπρόθεσμου ποσού ή των ημερών καθυστέρησης (λιγότερο από 90 ημέρες). Ο έλεγχος απομείωσης ο οποίος διεξάγεται για όλους τους δανειολήπτες κατά τη διάρκεια της πιστοληπτικής αξιολόγησης, εφαρμόζεται στην πλατφόρμα αξιολόγησης κινδύνου (RA) και περιλαμβάνει ορισμένες ξεκάθαρες ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής. Αυτές διαχωρίζονται σε Hard και Soft ενδείξεις αδυναμίας πληρωμής (Hard και Soft UTP triggers).

- Hard UTP triggers οδηγούν άμεσα στην αναγνώριση ενός μη εξυπηρετούμενου δανείου (αυτόματη ταξινόμηση ως MEA), αφού στις περισσότερες περιπτώσεις αυτά τα γεγονότα, από τη φύση τους, εκπληρούν τον ορισμό της αδυναμίας πληρωμής και υπάρχει ελάχιστος χώρος για περαιτέρω διερμηνεία.
- Soft UTP triggers όταν ισχύουν, δε σημαίνει αυτόματα ότι το άνοιγμα είναι μη εξυπηρετούμενο, αλλά ότι πρέπει να πραγματοποιηθεί μια λεπτομερής αξιολόγηση (αξιολόγηση πριν την ταξινόμηση ως MEA).

Η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου των επιχειρήσεων συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψη μετάβασης των διαβαθμίσεων κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο).

Τα συστήματα διαβάθμισης που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν αναπόσπαστο μέρος στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και διαχείρισης κινδύνων στις πιστοδοτήσεις επιχειρήσεων:

- στην έγκριση ή απόρριψη πιστοδοτικών ορίων, τόσο στην αρχική έγκριση όσο και στην διαδικασία ανανέωσης ορίων,
- στην κατανομή επαρκών επιπέδων για την έγκριση πιστοδοτικών ορίων,
- στην τιμολόγηση η οποία προσαρμόζεται στον κίνδυνο
- στον υπολογισμό της προστιθέμενης αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και την κατανομή εσωτερικού κεφαλαίου και
- στον υπολογισμό απομείωσης (κριτήρια για κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και μεταγενέστερη εκτίμηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών βάσει των προβλεπόμενων παραμέτρων κινδύνου).

Διαβάθμιση δανείων λιανικής τραπεζικής

Η Τράπεζα αξιολογεί την διαβάθμιση των δανείων λιανικής τραπεζικής, βάσει στατιστικών μοντέλων τόσο κατά την έναρξη της χρηματοδότησης, όσο και σε διαρκή βάση, λαμβάνοντας υπόψη και τα υποδείγματα συμπεριφοράς (behavioral scorecards). Τα μοντέλα αυτά έχουν αναπτυχθεί για να προβλέπουν, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (probability of default), την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση (loss given default) και την έκθεση κατά την αθέτηση. Επίσης καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των προϊόντων της λιανικής τραπεζικής (πιστωτικές κάρτες, καταναλωτικά δάνεια, μη εξασφαλισμένες ανακυκλούμενες χρηματοδοτήσεις, δάνεια για αγορά αυτοκινήτου, προσωπικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις μικρών επιχειρήσεων).

Τα μοντέλα αναπτύχθηκαν βάσει ιστορικών στοιχείων τόσο της Τράπεζας όσο και εξωτερικών βάσεων πιστωτικών δεδομένων. Τα υποδείγματα συμπεριφοράς υπολογίζονται αυτόματα σε μηνιαία βάση, διασφαλίζοντας έτσι ότι η εκτίμηση για τον πιστωτικό κίνδυνο είναι επικαιροποιημένη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην εγκριτική διαδικασία, στη διαχείριση των πιστοδοτικών ορίων, καθώς και στο πλαίσιο της διαδικασίας είσπραξης για την προτεραιοποίηση των δανειακών λογαριασμών προς άμεση ενέργεια. Επίσης, συχνά τα μοντέλα χρησιμοποιούνται στην κατηγοριοποίηση των πελατών κατά πιστωτικό κίνδυνο και για την τιμολόγηση βάσει πιστωτικού κινδύνου συγκεκριμένων τομέων και νέων προϊόντων, καθώς επίσης και στον υπολογισμό της προστιθέμενης οικονομικής αξίας από μια δανειακή σχέση (Economic Value Added) και του δείκτη RAROC (Risk Adjusted Return on Capital).

Τα συστήματα διαβάθμισης που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα πληρούν τις απαιτήσεις της Μεθοδολογίας Εσωτερικής Αξιολόγησης της Βασιλείας III (Basel III IRB approach). Η Τράπεζα είναι πιστοποιημένη σε IRB από το 2008 για τα ελληνικά χαρτοφυλάκια, τόσο τα επιχειρηματικά όσο και τα χαρτοφυλάκια λιανικής τραπεζικής (όπως περιγράφεται στις γνωστοποιήσεις της Βασιλείας III, Πυλώνας 3, τα οποία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Τράπεζας).

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9, η Τράπεζα έχει περαιτέρω ενισχύσει την αξιολόγηση των μοντέλων πιστωτικού κινδύνου της λιανικής πίστης, συνδέοντας την εκτίμηση των παραμέτρων κινδύνου με μακροοικονομικούς παράγοντες επιτρέποντας την πρόβλεψή τους για πάνω από ένα χρόνο και σε οριζόντια συνολικής διάρκειας ζωής κάτω από διαφορετικά μακροοικονομικά σενάρια (βασικό, δυσμενές και αισιόδοξο) και υποστηρίζοντας την κατάταξη σε στάδια πιστωτικού κινδύνου και τον επιμερισμό σε κατηγορίες κινδύνου μέσα σε ομοιογενείς ομάδες.

Ο Τομέας Ελέγχου Κεφαλαιακής Επάρκειας Πιστωτικού Κινδύνου παρακολουθεί την δυνατότητα των συστημάτων διαβάθμισης και μοντέλων αξιολόγησης να κατηγοριοποιούν τους πιστούχους βάσει κινδύνου, καθώς και να προβλέπουν την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης και την ζημία εφόσον υπάρξει αθέτηση και την έκθεση κατά την αθέτηση σε συνεχή βάση. Ο Τομέας Επικύρωσης Μοντέλων και Διακυβέρνησης Ομίλου εφαρμόζει την πολιτική επικύρωσης της Τράπεζας η οποία είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις απαιτήσεις των εποπτικών αρχών. Η Τράπεζα επιβεβαιώνει την εγκυρότητα των συστημάτων διαβάθμισης και υποδειγμάτων αξιολόγησης σε ετήσια βάση και η επιβεβαίωση αυτή περιλαμβάνει τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι διαδικασίες επικύρωσης καταγράφονται και επισκοπούνται σε τακτική βάση και αναφέρονται στην Επιτροπή Κινδύνων.

Επιπλέον, η Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου του Ομίλου ελέγχει ανεξάρτητα σε ετήσια βάση τη διαδικασία επικύρωσης στα συστήματα διαβάθμισης των δανείων επιχειρήσεων και λιανικής τραπεζικής.

(στ) Τεχνικές μείωσης πιστωτικού κινδύνου

Ένα βασικό στοιχείο της επιχειρηματικής στρατηγικής της Τράπεζας είναι η μείωση του κινδύνου μέσω της χρήσης διαφόρων τεχνικών. Τα κυριότερα μέσα περιορισμού κινδύνων είναι οι ενεχυριάσεις περιουσιακών στοιχείων, οι εγγυήσεις και οι κύριες συμβάσεις συμψηφισμού.

Είδη εξασφαλίσεων που γίνονται αποδεκτά από την Τράπεζα

Η Τράπεζα έχει εσωτερικές πολιτικές που περιλαμβάνουν τους παρακάτω τύπους εξασφαλίσεων που συνήθως γίνονται αποδεκτοί σε μία δανειακή σχέση:

- οικιστικά και εμπορικά ακίνητα (γραφεία, εμπορικά κέντρα, κλπ.), βιομηχανικά κτίρια και οικόπεδα,
- εμπορικές απαιτήσεις, μεταχρονολογημένες επιταγές,
- χρεόγραφα συμπεριλαμβανομένων εισηγμένων μετοχών και ομολόγων,
- καταθέσεις,
- εγγυήσεις και επιστολές υποστήριξης,
- ασφαλιστήρια συμβόλαια, και
- εξοπλισμός, κυρίως οχήματα και πλοία.

Ένα συγκεκριμένο ποσοστό εξασφάλισης είναι προαπαιτούμενο, τόσο κατά την έγκριση της δανειακής σχέσης όσο και σε διαρκή βάση για κάθε τύπο εξασφαλίσεων, όπως παρουσιάζεται στην πιστωτική πολιτική της Τράπεζας.

Για πιστωτικά ανοίγματα, εκτός από δάνεια πελατών (δηλαδή συμφωνίες επαναγοράς, παράγωγα), η Τράπεζα αποδέχεται ως εξασφάλιση μόνο μετρητά ή άμεσα ρευστοποιήσιμα ομόλογα.

Αρχές αποτίμησης των αποδεκτών εξασφαλίσεων

Προκειμένου να προσδιοριστεί ο μέγιστος δείκτης εξασφάλισης για τα δάνεια, η Τράπεζα λαμβάνει υπόψη όλη τη σχετική διαθέσιμη πληροφόρηση, περιλαμβανομένων των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών των εξασφαλίσεων, εφόσον οι συμμετέχοντες στην αγορά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

θα λάμβαναν υπόψη τα εν λόγω χαρακτηριστικά κατά την τιμολόγηση των αντίστοιχων περιουσιακών στοιχείων. Η αποτίμηση και οι προδιαγραφές των αποδεκτών εξασφαλίσεων στηρίζονται στις ακόλουθες αρχές:

- η εύλογη αξία της εξασφάλισης, δηλ. η τιμή εξόδου (exit price) που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση του περιουσιακού στοιχείου σε μια κανονική συναλλαγή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς,
- η εύλογη αξία αντιπροσωπεύει την ικανότητα των συμμετεχόντων στην αγορά να δημιουργούν οικονομικά οφέλη από την μέγιστη και βέλτιστη χρήση του περιουσιακού στοιχείου ή από την πώληση του,
- μείωση της αξίας της εξασφάλισης εξετάζεται όταν ο τύπος, η τοποθεσία ή η κατάσταση (όπως η φθορά και η απαξίωση) του περιουσιακού στοιχείου το υποδεικνύουν,
- δεν υπάρχει αξία εξασφάλισης εάν η ενεργοποίηση της ενεχυρίασης στο αντικείμενο που αποτελεί την εξασφάλιση δεν μπορεί να εκτελεστεί νόμιμα.

Η Τράπεζα διενεργεί εκτιμήσεις της αξίας των εξασφαλίσεων σύμφωνα με τις διαδικασίες και τις πολιτικές της. Εκτός ειδικών περιπτώσεων (π.χ. κοινοπρακτικά δάνεια), οι εκτιμήσεις των ακινήτων για όλες τις μονάδες πραγματοποιούνται από την Cerved Property Services S.A. («CPS») η οποία έχει διαδεχθεί την πρώην θυγατρική της Τράπεζας, Eurobank Υπηρεσίες Ακινήτων Α.Ε. Η CPS εποπτεύεται από το Royal Institute of Chartered Surveyors και χρησιμοποιεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς πιστοποιημένους εκτιμητές σύμφωνα με προκαθορισμένα κριτήρια (πιστοποιήσεις και εμπειρία). Όλες οι εκτιμήσεις λαμβάνουν υπόψη την περιοχή που βρίσκεται το ακίνητο, την ηλικία του και την εμπορευσιμότητά του, ελέγχονται δε επιπρόσθετα και προσυπογράφονται από έμπειρο προσωπικό της θυγατρικής. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται βασίζεται σε διεθνή πρότυπα εκτιμήσεων (International Valuation Standards), ενώ υπάρχουν μηχανισμοί ποιοτικού ελέγχου, όπως διαδικασίες επισκόπησης και ανεξάρτητοι έλεγχοι δείγματος από ανεξάρτητους και αξιόπιστους οίκους εκτιμήσεων.

Προκειμένου να παρακολουθείται η αποτίμηση των οικιστικών ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων, ο οποίος αναπτύχθηκε σε συνεργασία με άλλες μεγάλες ελληνικές τράπεζες. Η συγκεκριμένη μεθοδολογία έχει εγκριθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, η δε χρήση του δείκτη επιτρέπει την δυναμική παρακολούθηση των τιμών των οικιστικών ακινήτων και των τάσεων της αγοράς σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών οικιστικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Για τα εμπορικά ακίνητα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί τον δείκτη μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων που αναπτύχθηκε από την CPS. Ο συγκεκριμένος δείκτης βασίζεται σε διεθνώς αποδεκτή μεθοδολογία και αποτελεί εργαλείο για τη στατιστική παρακολούθηση πιθανών μεταβολών στις αξίες των εμπορικών ακινήτων, καθώς και στις τάσεις της εν λόγω αγοράς. Ο δείκτης επικαιροποιείται σε ετήσια βάση. Ο δείκτης μεταβολών αξιών εμπορικών ακινήτων χρησιμοποιείται σε συνδυασμό με φυσική αυτοψία και εκτιμήσεις με επισκόπηση εγγράφων, ανάλογα με το ποσό του δανείου ανά πιστούχο και την κατηγοριοποίηση κινδύνου του δανειολήπτη (EBA status).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα των μεταχρονολογημένων επιταγών που γίνονται αποδεκτές ως εξασφάλιση, η Τράπεζα έχει αναπτύξει ένα σύστημα προεπισκόπησης, το οποίο λαμβάνει υπόψη έναν αριθμό κριτηρίων και παραμέτρων κινδύνου, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητά τους. Επιπρόσθετα, η αποτίμηση των μεταχρονολογημένων επιταγών παρακολουθείται με τη χρήση εξελιγμένων στατιστικών αναφορών και μέσω της επισκόπησης λεπτομερούς πληροφόρησης σχετικά με την εισπραξιμότητα, την αντικατάσταση και σφράγιση τους ανά εκδότη.

Πολιτική εξασφαλίσεων και καταγραφή

Αναφορικά με τις εξασφαλίσεις, η πολιτική της Τράπεζας δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάγκη οι εξασφαλίσεις καθώς και οι σχετικές διαδικασίες να πραγματοποιούνται εγκαίρως και με την δέουσα προσοχή προκειμένου να διασφαλίζεται ότι μπορούν νομίμως να εκτελεστούν σε κάθε περίπτωση που αυτό απαιτηθεί. Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να εκποιήσει τις εξασφαλίσεις όταν ο οφειλέτης βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια και να είναι σε θέση να διεκδικήσει και να ελέγξει το προϊόν από τη διαδικασία εκποίησης.

Εγγυήσεις

Οι εγγυήσεις που χρησιμοποιούνται ως τεχνική μείωσης πιστωτικού κινδύνου από την Τράπεζα, παρέχονται σε μεγάλο βαθμό από τις κεντρικές και τοπικές κυβερνήσεις στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται. Η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) και παρόμοια ταμεία, τράπεζες και ασφαλιστικές εταιρείες είναι επιπροσθέτως σημαντικοί εγγυητές πιστωτικού κινδύνου.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διαχείριση ανακτηθέντων ακινήτων

Ο αντικειμενικός σκοπός της διαχείρισης των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων από την Τράπεζα είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρονική περίοδος μέχρι την εκποίηση του περιουσιακού στοιχείου και να μεγιστοποιηθεί η ανάκτηση του δεσμευμένου κεφαλαίου.

Για τον σκοπό αυτό, η διαχείριση των ανακτηθέντων περιουσιακών στοιχείων στοχεύει στη βελτίωση του εσόδου από ενοίκια και των άλλων εσόδων, μέσω της εκμετάλλευσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, και ταυτόχρονα στη μείωση του κόστους διακράτησης και συντήρησής τους.

Επιπροσθέτως, η Τράπεζα ασχολείται ενεργά με τον εντοπισμό κατάλληλων ενδεχόμενων αγοραστών για το χαρτοφυλάκιο των ανακτηθέντων ακινήτων (περιλαμβανομένων εξειδικευμένων εταιρειών που ασχολούνται με την εξαγορά ειδικών χαρτοφυλακίων ανακτηθέντων ακινήτων), τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, προκειμένου να μειώσει το απόθεμα των ακινήτων σε έναν χρονικό ορίζοντα 3-5 ετών.

Τα ανακτηθέντα ακίνητα παρακολουθούνται στενά μέσω τεχνικών και νομικών αναφορών, προκειμένου η εμπορική τους αξία να αναφέρεται με ακρίβεια και να είναι επικαιροποιημένη σύμφωνα με τις τάσεις της αγοράς.

Κίνδυνος Αντισυμβαλλόμενου

Η Τράπεζα περιορίζει τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου που απορρέει από τις δραστηριότητες διαχείρισης διαθεσίμων μέσω της σύναψης γενικών συμβάσεων συμψηφισμού και παρόμοιων συμφωνιών, καθώς και συμβάσεων ενεχυρίασης με τους αντισυμβαλλόμενους με τους οποίους διενεργεί ένα μεγάλο όγκο συναλλαγών. Οι γενικές συμβάσεις συμψηφισμού δεν καταλήγουν συνήθως στο συμψηφισμό των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού του ισολογισμού, καθώς οι συναλλαγές συνήθως διακανονίζονται σε μικτή βάση (gross basis). Εντούτοις, ο πιστωτικός κίνδυνος κάθε αντισυμβαλλόμενου μειώνεται μέσω των συμβάσεων-πλαίσια συμψηφισμού, στο βαθμό όπου σε περίπτωση αδυναμίας του αντισυμβαλλόμενου να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, όλες οι ανοιχτές θέσεις με τον αντισυμβαλλόμενο κλείνουν και διακανονίζονται αφού ληφθεί υπόψη ο συμψηφισμός (net basis).

Στην περίπτωση των παραγώγων, η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA -International Swaps and Derivatives Association), οι οποίες περιορίζουν την έκθεσή του μέσω του συμψηφισμού των ανοικτών θέσεων, και συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs - Credit Support Annex) οι οποίες μειώνουν περαιτέρω τη συνολική έκθεση ανά αντισυμβαλλόμενο. Κατά την εφαρμογή αυτών των συμβάσεων, η συνολική έκθεση με τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζεται σε ημερήσια βάση λαμβάνοντας υπόψη τυχόν συμψηφισμούς και εξασφαλίσεις.

Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στην περίπτωση των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων (repos), στις οποίες χρησιμοποιούνται συμβάσεις GMRA (Global Master Repurchase Agreements). Η έκθεση (η καθαρή διαφορά μεταξύ του ποσού που συμφωνήθηκε στην συμφωνία επαναγοράς (repo) και της τρέχουσας αξίας των χρεογράφων) υπολογίζεται σε ημερήσια βάση, ενώ το υπόλοιπο των εξασφαλίσεων αναπροσαρμόζεται μεταξύ των αντισυμβαλλόμενων, ελαχιστοποιώντας με αυτόν τον τρόπο την έκθεση.

Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό Υποδομών για τις Χρηματοοικονομικές Αγορές (European Market Infrastructure Regulation – EMIR), η Τράπεζα πραγματοποιεί συναλλαγές για επιλεγμένες συμβάσεις παραγώγων καταχωρημένες στα αρχεία καταγραφής συναλλαγών (trade repositories) που εκκαθαρίζονται κεντροποιημένα μέσω ενός εξουσιοδοτημένου κεντρικού αντισυμβαλλόμενου (central counterparty – CCP) της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Η χρήση του CCP αυξάνει τη διαφάνεια στην αγορά και μειώνει τον κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τους λειτουργικούς κινδύνους που σχετίζονται με την αγορά των παραγώγων.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ένα σύστημα διαχείρισης εξασφαλίσεων για την παρακολούθηση των συμβάσεων της Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων (ISDA), συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου (CSAs) και παγκόσμιων συμφωνιών κύριας επαναγοράς (GMRA), δηλαδή η ημερήσια αποτίμηση των παραγώγων και η τρέχουσα αξία των χρεογράφων χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό της έκθεσης με κάθε αντισυμβαλλόμενο. Οι εξασφαλίσεις που θα πρέπει να δοθούν επιπρόσθετα ή να απαιτηθούν από τον αντισυμβαλλόμενο υπολογίζονται καθημερινά.

Με αυτό το σύστημα η Τράπεζα παρακολουθεί και ελέγχει τη ροή των εξασφαλίσεων στην περίπτωση των παραγώγων και των συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων, ανεξάρτητα από τον αντισυμβαλλόμενο. Η επίδραση κάθε διακύμανσης της αγοράς που αυξάνει την έκθεση της Τράπεζας αναφέρεται και η Τράπεζα προχωρά αντίστοιχα, σε αίτημα για αύξηση της εξασφάλισης.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

6.2.1.1 Μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ εξασφαλίσεων

31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.

Η έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των στοιχείων του ενεργητικού εντός ισολογισμού έχει ως εξής:

Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.573	
Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(0)	3.573
Χρεωστικοί τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου		22
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα		2.606
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος:		
- Επιχειρηματικά δάνεια ⁽¹⁾	16.019	
- Στεγαστικά δάνεια	10.207	
- Καταναλωτικά δάνεια	2.027	
- Μικρές επιχειρήσεις	3.870	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(2.882)	29.241
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		20
Επενδυτικοί τίτλοι:		
- Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	2.103	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(4)	2.099
Χρεωστικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση		4.274
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων		90
Λοιπές χρηματοοικονομικές απαιτήσεις ⁽²⁾	79	
Μείον: πρόβλεψη απομείωσης	(25)	54
Έκθεση πιστωτικού κινδύνου η οποία σχετίζεται με ανοίγματα εκτός ισολογισμού (σημ. 40):		
- Δανειακές δεσμεύσεις		3.061
- Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις		1.981
Σύνολο		47.022

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα.

⁽²⁾ Αφορά χρηματοοικονομικές απαιτήσεις για τις οποίες υπολογίζονται προβλέψεις απομείωσης με βάση τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 9, οι οποίες αναγνωρίζονται στα λοιπά στοιχεία ενεργητικού.

Ο παραπάνω πίνακας απεικονίζει τη μέγιστη έκθεση της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο την 31 Δεκεμβρίου 2020, χωρίς να ληφθούν υπ' όψιν τυχόν εξασφαλίσεις ή άλλα μέτρα προστασίας που δεν πληρούν τα κριτήρια για συμψηφισμό στις οικονομικές καταστάσεις.

Σχετικά με τα εντός ισολογισμού στοιχεία του ενεργητικού, τα ποσά έκθεσης που αναφέρονται παραπάνω βασίζονται στα λογιστικά υπόλοιπα του ισολογισμού κατά την ημερομηνία αναφοράς. Για τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, η μέγιστη έκθεση αφορά τα ονομαστικά ποσά που ενδέχεται να απαιτηθεί να καταβληθούν από την Τράπεζα εάν τα συμβόλαια χρηματοοικονομικών εγγυήσεων και λοιπών δεσμεύσεων ενεργοποιηθούν και οι δανειακές δεσμεύσεις εκταμειωθούν. Οι εκτός ισολογισμού δανειακές δεσμεύσεις που παρουσιάζονται παραπάνω, περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις αξίας € 3 δις για τις οποίες υπολογίζονται αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές.

6.2.1.2 Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Παρακάτω παρατίθεται μια επισκόπηση της έκθεσης της Τράπεζας σε πιστωτικό κίνδυνο προερχόμενο από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, σύμφωνα με τις δημοσιευμένες, την 30 Σεπτεμβρίου 2013, οδηγίες της Ελληνικής Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ) και με τις αναθεωρημένες γνωστοποιήσεις του ΔΠΧΑ 7 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποιήσεις»

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

σε συνέχεια της υιοθέτησης του ΔΠΧΑ 9 από το 2018. Επιπρόσθετα, τα είδη ρύθμισης δανείων της Τράπεζας είναι σύμφωνα με την Πράξη Εκτελεστικής Επιτροπής της ΤτΕ 42/30.05.2014 και τις τροποποιήσεις της.

(α) Ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, κατηγοριοποιούνται σύμφωνα με τον τρόπο επιμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών.

Ως εκ τούτου, τα δάνεια που παρουσιάζονται ως μη απομειωμένα, περιλαμβάνουν δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται 12μηνη πρόβλεψη απομείωσης για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθώς δεν παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου, και δάνεια για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους καθώς παρουσιάζουν σημαντική αύξηση του πιστωτικού κινδύνου από την αρχική τους αναγνώριση χωρίς, ωστόσο, να θεωρούνται ότι βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης.

Η κατηγορία των απομειωμένων δανείων περιλαμβάνει δάνεια τα οποία βρίσκονται σε κατάσταση αθέτησης (default) για τα οποία αναγνωρίζεται πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκεια τους, καθώς και τα δάνεια που κατηγοριοποιούνται ως «Αγορασμένα ή κατά την αρχική τους αναγνώριση πιστωτικά απομειωμένα» (POCI), των οποίων πάντοτε η πρόβλεψη απομείωσης θα επιμετράται με βάση τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για το σύνολο της διάρκειας τους.

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες επιμετρώμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων δεν υπόκεινται σε επιμέτρηση αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και επομένως δε συμπεριλαμβάνονται στα ποσοτικά στοιχεία που παρατίθενται στις κάτωθι ενότητες των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες τα οποία επιμετρούνται στο αποσβέσιμο κόστος, εκτός και αν υποδεικνύεται διαφορετικά.

Η λογιστική πολιτική της Τράπεζας σχετικά με την απομείωση των στοιχείων του ενεργητικού παρατίθεται στη σημείωση 2.2.13.

Εποπτικοί ορισμοί

Τα «ανοίγματα σε αθέτηση», σύμφωνα με τον εποπτικό ορισμό όπως αυτός υιοθετήθηκε από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν σημαντικά ανοίγματα που είναι σε καθυστέρηση μεγαλύτερη από 90 ημέρες, ανοίγματα τα οποία έχουν αξιολογηθεί από την Τράπεζα με πιθανή αδυναμία πληρωμής, καθώς και εκείνα που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική βάση και για τα οποία αναγνωρίζεται «ατομική» πρόβλεψη απομείωσης. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα ανοίγματα σε αθέτηση της Τράπεζας ανήλθαν σε € 4.390 εκατ.

Τα «μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα» (MEA) όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που ορίζονται από τα Εκτελεστικά Τεχνικά Πρότυπα της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής (European Banking Authority Implementing Technical Standards), περιλαμβάνουν σημαντικά ανοίγματα που είναι υπερήμερα περισσότερο από 90 ημέρες ή που έχουν αξιολογηθεί με πιθανή αδυναμία πληρωμής, απομειωμένα ανοίγματα που αξιολογούνται για απομείωση σε ατομική ή συλλογική βάση, ανοίγματα που κατηγοριοποιούνται ως ανοίγματα σε αθέτηση για εποπτικούς σκοπούς, καθώς και ρυθμισμένα MEA. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα MEA της Τράπεζας τα οποία περιλαμβάνονται στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ανήλθαν σε € 4.810 εκατ. Αντίστοιχα, τα «Εξυπηρετούμενα ανοίγματα» περιλαμβάνουν ανοίγματα χωρίς καθυστέρηση, υπερήμερα λιγότερο από 90 ημέρες ή που δεν έχουν αξιολογηθεί με πιθανή αδυναμία πληρωμής, μη απομειωμένα και χωρίς αθέτηση ανοίγματα. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα εξυπηρετούμενα ανοίγματα της Τράπεζας τα οποία περιλαμβάνονται στα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος ανήλθαν σε € 27.314 εκατ.

Η κατηγορία «πιθανή αδυναμία πληρωμής» αναφέρεται σε ανοίγματα όπου η ικανότητα του πιστούχου αξιολογείται ως μη πιθανή για πλήρη εξόφληση χωρίς ρευστοποίηση των εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη καθυστέρησης ή τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση.

Ο νέος ορισμός αθέτησης (Definition of Default-DoD) για εποπτικούς σκοπούς, εισήγαγε ένα νέο σύνολο προτύπων που θα έχουν σημαντική επίδραση στη διακυβέρνηση, τα δεδομένα, τις διαδικασίες, τα συστήματα και τα πιστωτικά μοντέλα. Ο νέος ορισμός αθέτησης ισχύει από 1 Ιανουαρίου 2021 και ορίζεται στο άρθρο 178 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013, τον κατ'εξουσιοδότηση κανονισμό της Επιτροπής (ΕΕ) 2018/171 και στις κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών (EBA / GL / 2016/07). Στοχεύει στην εναρμόνιση του ορισμού αθέτησης μεταξύ των οργανισμών και χωρών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα, οι νέες κατευθυντήριες γραμμές του ορισμού αθέτησης ορίζουν ότι οι ημέρες της καθυστέρησης αποπληρωμής υπολογίζονται από την ημερομηνία υπέρβασης και των δύο ορίων σημαντικότητας (ένα κατά απόλυτο ποσό του συνολικού δανειακού ανοίγματος και ένα ως ποσοστό του ανοίγματος), περιλαμβάνουν τις προϋποθέσεις για επιστροφή των δανειακών ανοιγμάτων σε κατάσταση μη αθέτησης υποχρεώσεων (εισαγωγή μίας περιόδου παρακολούθησης) και σαφή κριτήρια για την ταξινόμηση των αναδιαρθρωμένων

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

δανείων σε καθεστώς αθέτησης πληρωμής όταν πληρείται το κριτήριο της μειωμένης χρηματοοικονομικής υποχρέωσης (η διαφορά μεταξύ της καθαρής παρούσας αξίας των ταμειακών ροών πριν και μετά την αναδιάρθρωση υπερβαίνει το όριο του 1%).

Η Τράπεζα θα εφαρμόσει τις παραπάνω νέες προβλέψεις του νέου ορισμού αθέτησης, προκειμένου να εντοπίσει τα ανοίγματα σε καθεστώς αθέτησης από 1 Ιανουαρίου 2021, σε όλα τα δανειακά χαρτοφυλάκια. Κατά συνέπεια, ο ορισμός αθέτησης για λογιστικούς σκοπούς θα ευθυγραμμιστεί με το νέο ορισμό αθέτησης, που θα είναι επίσης αυτός που χρησιμοποιείται για σκοπούς εσωτερικής διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Η επίδραση της εφαρμογής του νέου ορισμού αθέτησης στην επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών της Τράπεζας δεν εκτιμάται ότι είναι σημαντική.

Ποσοτικά στοιχεία

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την αξία προ απομειώσεων και την ονομαστική αξία, οι οποίες αποτελούν τη μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο προ απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα από πελάτες και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, αντίστοιχα, καθώς και την κατηγοριοποίηση αυτών σε μη απομειωμένα (Στάδιο 1 και Στάδιο 2) και απομειωμένα (Στάδιο 3 και POCI). Επίσης, ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το υπόλοιπο της πρόβλεψης απομείωσης που έχει αναγνωρισθεί ανά κατηγορία δάνειων και απαιτήσεων από πελάτες καθώς και των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει του τρόπου υπολογισμού της (δηλ. «ατομική» ή συλλογική» αξιολόγηση), τη λογιστική αξία των δανείων και απαιτήσεων, καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για την μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Τα δανειακά ανοίγματα του Δημοσίου Τομέα, τα οποία παρουσιάζονται ξεχωριστά στον ακόλουθο πίνακα, περιλαμβάνουν ανοίγματα προς την κεντρική κυβέρνηση, τις τοπικές αρχές, σε εταιρείες που συνδέονται με το κράτος και εταιρείες που ελέγχονται μερικώς ή πλήρως από το κράτος, εξαιρώντας τις δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις με εμπορική δραστηριότητα. Για σκοπούς διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, ο Δημόσιος Τομέας συμπεριλαμβάνεται στα επιχειρηματικά δάνεια.

Επιπρόσθετα, η αξία των εξασφαλίσεων που παρουσιάζεται στον ακόλουθο πίνακα έχει ανώτατο όριο το ύψος του δανείου, προ απομείωσης

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει στοιχεία, προ απομείωσης, για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος, της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο και της αντίστοιχης πρόβλεψης απομείωσης όπως επίσης την αξία των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που επιμετρώνται σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων (FVTPL):

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2020											
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων		Πρόβλεψη απομείωσης								Συνολική λογιστική αξία μετά την απομείωση	Αξία εξασφαλίσεων
			Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων				Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων					
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων - Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία απομείωσης/ονομαστική αξία ανοίγματος	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων -Στάδιο 2	Ατομική αξιολόγηση	Συλλογική αξιολόγηση	Συνολική λογιστική αξία	Αξία εξασφαλίσεων	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λιανική Τραπεζική	8.857	4.081	252	2.914	16.104	(79)	(311)	(143)	(1.384)	14.188	11.000	
-Στεγαστικά δάνεια	5.845	2.688	132	1.543	10.207	(22)	(150)	(73)	(551)	9.411		
Αξία εξασφαλίσεων	5.232	2.187	89	1.166							8.674	
- Καταναλωτικά δάνεια	745	248	0	505	1.498	(13)	(42)	(0)	(431)	1.012		
Αξία εξασφαλίσεων	0	0	-	93							94	
- Πιστωτικές κάρτες	453	34	0	41	529	(15)	(5)	(0)	(40)	469		
Αξία εξασφαλίσεων	-	-	-	-							-	
- Μικρές επιχειρήσεις	1.814	1.112	120	825	3.870	(29)	(113)	(69)	(363)	3.296		
Αξία εξασφαλίσεων	909	732	73	518							2.232	
Έπιχειρηματικά	13.201	1.134	1.156	488	15.980	(68)	(88)	(575)	(234)	15.016	8.409	
- Μεγάλες επιχειρήσεις	8.381	506	607	27	9.522	(53)	(36)	(285)	(10)	9.137		
Αξία εξασφαλίσεων	2.912	296	277	17							3.502	
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ	1.323	628	549	461	2.961	(14)	(52)	(290)	(224)	2.381		
Αξία εξασφαλίσεων	500	371	300	238							1.409	
-Ομόλογα τιτλοποίησης Pillar ⁽¹⁾	3.498	-	-	-	3.498	(0)	-	-	-	3.498		
Αξία εξασφαλίσεων	3.498	-	-	-							3.498	
Δημόσιοι τομείς	22	17	-	-	39	(1)	(1)	-	-	38	2	
- Ελλάδα	22	17	-	-	39	(1)	(1)	-	-	38		
Αξία εξασφαλίσεων	1	1	-	-							2	
Δάνεια και απαιτήσεις που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	20	
Σύνολο	22.081	5.232	1.408	3.402	32.124	(148)	(399)	(718)	(1.617)	29.261	19.431	
Συνολική αξία εξασφαλίσεων	13.052	3.588	738	2.032								
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	4.212	394	38	421	5.066	(32)	(10)	(29)	(301)			
Δανειακές δεσμεύσεις	2.853	206	0	1	3.061	(23)	(4)	-	-			
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	1.359	188	38	420	2.005	(10)	(7)	(29)	(301)			
Αξία εξασφαλίσεων	513	69	4	9	-	-	-	0	0			

⁽¹⁾ Αφορά τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar και Cairo, οι οποίες καλύπτονται από εξασφάλιση με το υποκείμενο χαρτοφυλάκιο δανείων, που διακρατούν οι εκάστοτε εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίου.. Η αξία των τιτλοποιημένων δανειακών χαρτοφυλακίων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Cairo είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ.4).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα αξιολογεί την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές κάνοντας χρήση των εσωτερικών μοντέλων αξιολόγησης του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου, τα οποία στηρίζονται σε διάφορους ποσοτικούς και ποιοτικούς παράγοντες, ενώ η αξιολόγηση της ποιότητας του χαρτοφυλακίου λιανικής τραπεζικής στηρίζεται στην κατανομή των βαθμίδων κινδύνου σε ομοιογενείς ομάδες.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης και της ονομαστικής αξίας των ανοιγμάτων των δεσμεύσεων που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο, βάσει της κατηγοριοποίησης της πιστωτικής τους ποιότητας και της κατάταξης σε στάδια:

	31 Δεκεμβρίου 2020			
		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων-Στάδιο 2	Συνολική λογιστική αξία προ απομείωσης
	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική				
- Στεγαστικά δάνεια				
PD<2.5%	5.218	182	-	5.400
2.5%<=PD<4%	188	315	-	503
4%<=PD<10%	213	524	-	736
10%<=PD<16%	109	221	-	330
16%<=PD<99.99%	118	1.447	-	1.565
100%	-	-	1.674	1.674
- Καταναλωτικά δάνεια				
PD<2.5%	447	6	-	452
2.5%<=PD<4%	75	15	-	89
4%<=PD<10%	203	72	-	275
10%<=PD<16%	11	40	-	51
16%<=PD<99.99%	10	116	-	125
100%	-	-	505	505
- Πιστωτικές κάρτες				
PD<2.5%	14	0	-	14
2.5%<=PD<4%	126	0	-	126
4%<=PD<10%	294	13	-	307
10%<=PD<16%	16	4	-	20
16%<=PD<99.99%	4	16	-	20
100%	-	-	41	41
- Μικρές επιχειρήσεις				
PD<2.5%	125	13	-	139
2.5%<=PD<4%	678	12	-	690
4%<=PD<10%	528	26	-	554
10%<=PD<16%	165	34	-	199
16%<=PD<99.99%	318	1.026	-	1.343
100%	-	-	945	945
Επιχειρηματικά				
- Μεγάλες επιχειρήσεις				
Υψηλής διαβάθμισης	4.520	2	-	4.522
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	3.622	287	-	3.910
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	239	217	0	456
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	634	634
- Μικρομεσαίες ΜΜΕ				
Υψηλής διαβάθμισης	761	21	-	781
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	487	180	-	667
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	75	428	-	503
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	1.010	1.010
- Ομόλογα τιτλοποίησης Pillar				
Υψηλής διαβάθμισης	3.498	-	-	3.498
Δημόσιος τομέας				
- Όλες οι χώρες				
Υψηλής διαβάθμισης	0	-	-	0
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	21	-	-	21
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	1	17	-	18
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	-	-
Σύνολο	22.081	5.232	4.810	32.124

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2020				
Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Ονομαστική αξία € εκατ.
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο				
Λιανική Τραπεζική				
Δανειακές δεσμεύσεις				
PD<2.5%	75	-	-	75
2.5%<=PD<4%	480	7	-	487
4%<=PD<10%	1.427	106	-	1.534
10%<=PD<16%	239	13	-	251
16%<=PD<99.99%	22	52	-	74
100%	-	-	1	1
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις				
PD<2.5%	1	-	-	1
2.5%<=PD<4%	49	-	-	49
4%<=PD<10%	69	-	-	69
10%<=PD<16%	-	-	-	-
16%<=PD<99.99%	0	-	-	0
100%	-	-	0	0
Επιχειρηματικά				
Δανειακές δεσμεύσεις				
Υψηλής διαβάθμισης	295	-	-	295
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	313	1	-	314
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	3	28	-	31
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	-	-
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις				
Υψηλής διαβάθμισης	654	34	-	688
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	489	57	-	546
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	98	97	-	195
Απομειωμένα (Defaulted)	-	-	457	457
Σύνολο	4.212	394	459	5.066

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις κατηγορίες εσωτερικής πιστοληπτικής διαβάθμισης (το MRA ή αντίστοιχο σύστημα διαβάθμισης) του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου που αντιστοιχούν στις κατηγορίες πιστωτικής ποιότητας όπως παρουσιάζονται στους παραπάνω πίνακες:

Επιχειρηματικά δάνεια	
Κατηγορίες κατάταξης πιστωτικής ποιότητας	Εσωτερικά συστήματα διαβάθμισης
Υψηλής διαβάθμισης	1-4
Ικανοποιητικής διαβάθμισης	5-6
Υπό παρακολούθηση (υψηλότερου κινδύνου)	7-9
Απομειωμένα (Defaulted)	10

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες προ απομείωσης ανά κατηγορία προϊόντος και ανά στάδιο η οποία υπολογίστηκε βάσει του αρχικού και τελικού υπολοίπου για τις περιόδους αναφοράς από την 1 Απριλίου 2020 έως την 31 Δεκεμβρίου 2020:

	31 Δεκεμβρίου 2020													Σύνολο € εκατ.
	Επιχειρηματικά			Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις				
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.		
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 1 Απριλίου	12.559	1.075	1.847	5.864	2.791	1.829	1.294	267	648	1.606	875	982	31.639	
Νέα δάνεια αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	2.087	-	-	162	-	-	147	-	-	650	-	-	3.046	
Μεταφορές μεταξύ σταδίων -σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	157	(157)	(0)	473	(466)	(6)	47	(45)	(2)	143	(142)	(1)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(392)	403	(11)	(319)	514	(195)	(85)	110	(25)	(286)	322	(37)	-	
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(16)	(27)	43	(23)	(103)	126	(20)	(31)	52	(12)	(49)	61	-	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου	-	-	-	(1)	-	(1)	(1)	(0)	(0)	(3)	(2)	(0)	(9)	
Διαγραφές ⁽²⁾	-	-	(161)	-	-	(72)	-	-	(116)	-	-	(76)	(425)	
Αποπληρωμές	(964)	(143)	(51)	(406)	(70)	(32)	(176)	(22)	(19)	(112)	(43)	(11)	(2.048)	
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(208)	1	(23)	96	22	26	(8)	4	9	(174)	150	27	(79)	
Λογιστική αξία προ απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	13.224	1.151	1.645	5.845	2.688	1.674	1.198	282	547	1.814	1.112	945	32.124	
Πρόβλεψη απομείωσης	(68)	(88)	(809)	(22)	(150)	(624)	(28)	(47)	(470)	(29)	(113)	(432)	(2.882)	
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	13.155	1.063	836	5.823	2.538	1.050	1.170	234	76	1.784	998	513	29.241	

⁽¹⁾ Το συμβατικά απαιτητό ποσό από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που είχαν διαγραφεί την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020 και η Τράπεζα βρίσκεται ακόμα σε διαδικασίες ανάκτησης ανέρχεται σε € 424 εκατ.

Σημείωση 1: Η κατηγορία του επιχειρηματικού χαρτοφυλακίου περιλαμβάνει και τα δάνεια του Δημοσίου Τομέα.

Σημείωση 2: Τα «Δάνεια και οι απαιτήσεις από πελάτες που αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου» περιλαμβάνουν τα δάνεια τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου λόγω σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Πιστωτικά απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την χρονοανάλυση των πιστωτικά απομειωμένων (Στάδιο 3) δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά κατηγορία δανείου προ απομείωσης, την πρόβλεψη απομείωσης καθώς και την αξία των εξασφαλίσεων που κατέχονται για τη μείωση του πιστωτικού κινδύνου.

Για τα καταγγελλόμενα δάνεια, η Τράπεζα παύει να παρακολουθεί την κατάσταση καθυστέρησής τους και συνεπώς τα υπόλοιπα τους περιλαμβάνονται στην κατηγορία «άνω των 360 ημερών», με εξαίρεση τα καταναλωτικά δάνεια τα οποία παρακολουθούνται μέχρι τις 360 μέρες καθυστέρησης.

	31 Δεκεμβρίου 2020						Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των € εκατ.
	Λιανική Τραπεζική			Επιχειρηματικά			
	Στεγαστικά δάνεια € εκατ.	Καταναλωτικά δάνεια € εκατ.	Πιστωτικές κάρτες € εκατ.	Μικρές επιχειρήσεις € εκατ.	Μεγάλες επιχειρήσεις € εκατ.	Μικρομεσαίες ΜΜΕ € εκατ.	
έως 90 ημέρες	498	61	1	211	265	155	1.190
90 έως 179 ημέρες	42	19	4	24	18	24	131
180 έως 360 ημέρες	53	25	10	15	4	68	174
άνω των 360 ημερών	1.082	401	27	696	347	762	3.314
Λογιστική αξία προ απομείωσης	1.674	505	41	945	634	1.010	4.810
Πρόβλεψη απομείωσης	(624)	(431)	(40)	(432)	(295)	(514)	(2.335)
Λογιστική αξία	1.050	75	2	513	339	496	2.475
Αξία εξασφαλίσεων	1.255	93	-	590	294	538	2.770

(β) Εξασφαλίσεις και ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Εξασφαλίσεις

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων προσδιορίζει τη σχέση μεταξύ του δανειακού υπολοίπου, προ απομείωσης, και της τρέχουσας αξίας των ακινήτων που κατέχονται ως εξασφάλιση κατά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Ο δείκτης δανείων προς αξία εξασφάλισης των στεγαστικών δανείων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Στεγαστικά δάνεια	
Μικρότερο από 50%	2.443
50%-70%	1.733
71%-80%	1.192
81%-90%	900
91%-100%	1.557
101%-120%	805
121%-150%	641
Μεγαλύτερο από 150%	936
Συνολική έκθεση	10.207
Μέσος όρος του δείκτη δανείου προς αξία εξασφάλισης	72,12%

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ανάλυση των εξασφαλίσεων και εγγυήσεων για δάνεια και απαιτήσεις πελατών στο αποσβέσιμο κόστος παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2020				
	Αξία εξασφαλίσεων				
	Ακίνητη περιουσία € εκατ.	Χρηματ/κές € εκατ.	Λοιπές € εκατ.	Σύνολο € εκατ.	Εγγυήσεις € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	11.000	-	0	11.000	-
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	2.169	109	6.131	8.409	259
Δημόσιος τομέας	1	1	-	2	-
Σύνολο	13.170	110	6.131	19.411	259

⁽¹⁾ Οι λοιπές εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν εκχωρημένες απαιτήσεις, εξοπλισμό, αποθέματα, πλωτά μέσα κλπ. Περιλαμβάνουν επίσης την αξία των τιτλοποιημένων δανείων που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων που εξέδωσαν τις ομολογίες υψηλής διαβάθμισης Pillar και Cairo. Η αξία των τιτλοποιημένων δανείων έχει ανώτατο όριο το ύψος των ομολογιών υψηλής διαβάθμισης προ απομείωσης. Επιπλέον, οι ομολογίες υψηλής διαβάθμισης της τιτλοποίησης Cairo είναι εγγυημένες από την Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο του Προγράμματος Παροχής Εγγυήσεων σε Τιτλοποιήσεις Πιστωτικών Ιδρυμάτων (σημ.4).

Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία

Η Τράπεζα αναγνωρίζει στον ισολογισμό τα περιουσιακά στοιχεία που κρατούνται ως εξασφαλίσεις, όταν αυτά έρχονται στην κατοχή της συνήθως μέσω νομικών διαδικασιών ή επικαλούμενος άλλες πιστωτικές ενισχύσεις. Η κύρια κατηγορία εξασφαλίσεων που ανακτάται από την Τράπεζα, για την αποπληρωμή ή μείωση του υπολοίπου των δανείων, αφορά σε ακίνητα περιουσιακά στοιχεία. Τα ακίνητα κατηγοριοποιούνται στα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία στην χαμηλότερη αξία μεταξύ του κόστους και της καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας (βλέπε επίσης σημ. 2.2.19 και 28). Στις περιπτώσεις που τα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για τις δραστηριότητες του, τότε αυτά κατηγοριοποιούνται ως ιδιοχρησιμοποιούμενα πάγια στοιχεία ή ως επενδύσεις σε ακίνητα αναλόγως (βλέπε σημ. 2.2.6, 25 και 26).

Στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι εξασφαλίσεις τις οποίες η Τράπεζα απέκτησε και τις αναγνώρισε στα ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία, καθώς επίσης τα καθαρά κέρδη/(ζημιές) που προέκυψαν από πωλήσεις τέτοιων περιουσιακών στοιχείων μέσα στη χρήση:

	31 Δεκεμβρίου 2020						
	Αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων € εκατ.	Εκ των οποίων εντός της χρήσης € εκατ.	Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης € εκατ.	Εκ της οποίας εντός της χρήσης € εκατ.	Καθαρή αξία ανακτηθέντων εξασφαλίσεων € εκατ.	Καθαρή αξία πώλησης € εκατ.	Καθαρό κέρδος/(ζημιά) πώλησης € εκατ.
	Ανακτηθείσα ακίνητη περιουσία από πλειστηριασμούς	536	42	(75)	(6)	461	8
- Κατοικίες	241	18	(38)	(0)	203	6	1
- Εμπορικά ακίνητα	295	24	(37)	(6)	258	2	-
Λοιπές εξασφαλίσεις	0	-	-	-	0	-	-

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(γ) Γεωγραφική κατανομή και τομέας δραστηριότητας των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Όπως αναφέρεται στη σημ. 6.2.1, η Τράπεζα κατέχει διαφοροποιημένα χαρτοφυλάκια σε διαφορετικές αγορές και χώρες και εφαρμόζει όρια στη συγκέντρωση ανά γεωγραφική περιοχή ή τομέα δραστηριότητας των ομάδων των πιστούχων που μπορεί να επηρεαστούν παρόμοια από αλλαγές στις οικονομικές ή άλλες συνθήκες, ώστε να περιορίσει τον πιστωτικό κίνδυνο.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα ανοίγματα της Τράπεζας σε δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο στη λογιστική αξία προ απομείωσης και σε ονομαστική αξία αντίστοιχα, ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς, κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή και την πρόβλεψη απομείωσης ανά κατηγορία δανείων, τομέα δραστηριότητας και γεωγραφική περιοχή:

	31 Δεκεμβρίου 2020												
	Ελλάδα				Λοιπές Ευρωπαϊκές χώρες					Λοιπές χώρες			
	Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία				Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία					Λογιστική αξία προ απομείωσης/Ονομαστική αξία			
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Πρόβλεψη απομείωσης
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Λιανική Τραπεζική	8.777	4.050	3.087	(1.891)	80	31	78	(25)	-	-	-	-	-
-Στεγαστικά δάνεια	5.767	2.658	1.614	(779)	78	30	60	(17)	-	-	-	-	-
-Καταναλωτικά δάνεια	743	248	503	(485)	1	0	3	(1)	-	-	-	-	-
-Πιστωτικές κάρτες	453	34	41	(59)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-Μικρές επιχειρήσεις	1.813	1.111	929	(567)	0	0	16	(7)	-	-	-	-	-
Επιχειρηματικά	8.221	1.123	1.495	(876)	3.689	7	117	(65)	1.291	4	33	(23)	
-Εμπόριο και υπηρεσίες ⁽¹⁾	4.136	412	847	(500)	3.504	3	60	(47)	68	-	19	(14)	
-Βιομηχανία	2.013	268	221	(154)	-	-	0	(0)	-	-	-	-	
-Ναυτιλία	0	3	50	(47)	173	-	18	(14)	1.223	4	14	(9)	
-Κατασκευές	683	155	198	(103)	11	4	7	(3)	-	-	-	-	
-Τουρισμός	830	280	178	(69)	-	-	-	-	-	-	-	-	
-Ενέργεια	559	4	0	(4)	-	-	-	-	-	-	-	-	
-Λοιπές	0	-	0	(0)	0	0	31	(0)	-	-	-	-	
Δημόσιος τομέας	22	17	-	(1)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Σύνολο	17.021	5.190	4.582	(2.769)	3.769	38	195	(90)	1.291	4	33	(23)	
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	3.802	343	56	(67)	332	36	403	(305)	79	16	0	(0)	
-Δανειακές δεσμεύσεις	2.816	206	1	(26)	-	-	-	-	38	-	-	(0)	
-Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και λοιπές δεσμεύσεις	986	137	54	(41)	332	36	403	(305)	41	16	0	(0)	

⁽¹⁾ Οι δραστηριότητες σε Λοιπές Ευρωπαϊκές Χώρες περιλαμβάνουν € 3.498 εκατ. τα οποία σχετίζονται με τα ομόλογα της τιτλοποίησης Pillar και Cairo

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία των δανείων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ανήλθε σε € 20 εκατ. τα οποία περιλαμβάνονται στο χαρτοφυλάκιο επιχειρηματικών δανείων, εκ των οποίων τα € 16,4 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Ελλάδα, ενώ € 3,5 εκατ. αφορούν δραστηριότητες στην Υπόλοιπη Ευρώπη.

(δ) Μέτρα ρύθμισης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες

Οι συμβατικοί όροι των δανείων ενδέχεται να τροποποιηθούν λόγω διαφόρων παραγόντων, όπως αλλαγές στις συνθήκες της αγοράς, διακράτηση πελατείας και λοιπών παραγόντων, καθώς και λόγω ενδεχόμενης επιδείνωσης στην οικονομική κατάσταση του οφειλέτη. Η Τράπεζα εφαρμόζει διάφορα προγράμματα ρύθμισης δανείων, προκειμένου να ενισχύσει τη διαχείριση των σχέσεων της με τους πελάτες και την αποτελεσματικότητα των μηχανισμών είσπραξης των απαιτήσεων της, καθώς και να βελτιώσει την ανακτησιμότητα των αντίστοιχων ταμιακών ροών και να περιορίσει τις ζημιές από πιστωτικούς κινδύνους που προέρχονται τόσο από τα δάνεια λιανικής τραπεζικής όσο και από το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο.

Κατηγοριοποίηση Μέτρων Ρύθμισης

Οι πρακτικές ρύθμισης δανείων, όπως παρακολουθούνται και γνωστοποιούνται από την Τράπεζα, βάσει των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Αρχής περιλαμβάνουν μόνο τις περιπτώσεις τροποποίησης των συμβατικών όρων αποπληρωμής του δανείου λόγω οικονομικής αδυναμίας του οφειλέτη να ανταποκριθεί στις δανειακές του υποχρεώσεις βάσει των υφιστάμενων όρων, και η Τράπεζα παρέχει διευκολύνσεις, μέσω ευνοϊκής τροποποίησης των όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται από την δανειακή σύμβαση, ενέργεια στην οποία δεν θα προέβαινε εάν ο οφειλέτης δεν βρισκόταν σε οικονομική δυσχέρεια.

Όλα τα άλλα είδη τροποποιήσεων που παρέχονται από την Τράπεζα και δεν οφείλονται στην οικονομική αδυναμία του οφειλέτη, αλλά καθορίζονται από παράγοντες επιχειρηματικής φύσεως, δεν αποτελούν μέτρα ρύθμισης.

Λύσεις Ρύθμισης Δανείων

Οι λύσεις ρύθμισης παρέχονται κατόπιν αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας του πελάτη και της πρόθεσής του να αποπληρώσει την οφειλή του, και μπορεί να είναι προσωρινής φύσης ή μεγαλύτερης διάρκειας. Ο σκοπός των προγραμμάτων αυτών είναι η διευκόλυνση των οφειλετών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσχέρειες μέσω επαναπροσδιορισμού των όρων αποπληρωμής των δανείων τους με βιώσιμο τρόπο και ταυτόχρονα η προστασία της Τράπεζας από ενδεχόμενες πιστωτικές ζημιές. Η Τράπεζα αναπτύσσει στοχευμένες στρατηγικές κατηγοριοποίησης οφειλετών με σκοπό την εξεύρεση κατάλληλων βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων και βιώσιμων λύσεων, οι οποίες θα ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες οικονομικές ανάγκες των εν λόγω επιλεγμένων ομάδων οφειλετών.

Τα μέτρα ρύθμισης δανείων μπορεί να περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται απαραίτητα σε ένα ή και περισσότερα από τα παρακάτω:

- κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- καταβολή δόσης μεγαλύτερης των οφειλόμενων τόκων,
- καταβολή μόνο τόκων,
- καταβολή δόσης μικρότερης των οφειλόμενων τόκων,
- περίοδος χάριτος,
- μείωση επιτοκίου,
- παράταση διάρκειας,
- διαχωρισμός οφειλής και σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων,
- μερική διαγραφή οφειλής,
- λειτουργική αναδιάρθρωση και
- συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο.

Ειδικά για τα καταναλωτικά δάνεια χωρίς εξασφάλιση (περιλαμβανομένων των πιστωτικών καρτών), τα προγράμματα ρύθμισης (π.χ. παράταση διάρκειας) πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της ενοποίησης των δανειακών υποχρεώσεων, όπου όλα τα υφιστάμενα υπόλοιπα καταναλωτικών δανείων συγκεντρώνονται σε ένα. Αυτές οι ρυθμίσεις εφαρμόζονται τόσο για να επιτυγχάνεται η επαρκής μείωση των δόσεων του δανείου όσο και ο βιώσιμος χαρακτήρας της ρύθμισης για τον οφειλέτη. Σε επιλεγμένες περιπτώσεις, η ενοποίηση των δανειακών υποχρεώσεων μπορεί να συνδυάζεται με εγγραφή προσημείωσης σε ακίνητα, μετατρέποντας έτσι τα μη εξασφαλισμένα ανοίγματα της Τράπεζας σε εξασφαλισμένα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Στην περίπτωση των στεγαστικών δανείων, η μείωση της δόσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων προγραμμάτων ρύθμισης, όπως η παράταση διάρκειας της αποπληρωμής του δανείου, η κεφαλαιοποίηση των ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο διαχωρισμός οφειλής και η σταδιακή αύξηση στο σχέδιο πληρωμής δόσεων.

Τα επιχειρηματικά δάνεια υπόκεινται σε ρύθμιση, όταν υπάρχουν ενδείξεις οικονομικών δυσχερειών του οφειλέτη, η οποία στοιχειοθετείται από ένα συνδυασμό παραγόντων μεταξύ των οποίων η επιδείνωση των οικονομικών του στοιχείων, η υποβάθμιση της πιστοληπτικής του αξιολόγησης, οι καθυστερήσεις πληρωμών και λοιποί παράγοντες.

Κατά τη διάρκεια του 2020 για την αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) δημοσίευσε οδηγίες για την αναστολή πληρωμών σύμφωνα με τις οποίες η εφαρμογή μίας γενικής αναστολής πληρωμών που πληροί τις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών, δεν θα οδηγούσε από μόνη της σε αναταξινόμηση βάσει του ορισμού των μέτρων ρύθμισης. Ωστόσο, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να συνεχίσουν να κατηγοριοποιούν τα ανοίγματα ως εξυπηρετούμενα ή μη εξυπηρετούμενα σύμφωνα με τις ισχύουσες απαιτήσεις. Πιο συγκεκριμένα, ως γενική αρχή, πριν από την εφαρμογή ενός προγράμματος ρύθμισης, τα πιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να διενεργούν ατομική αξιολόγηση της ικανότητας αποπληρωμής του δανειολήπτη και να χορηγούν μέτρα ρύθμισης προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες συνθήκες του εν λόγω δανειολήπτη.

Με βάση αυτό, και ακολουθώντας την εσωτερική διαδικασία μεμονωμένων αξιολογήσεων, η Τράπεζα χαρακτήρισε ως μέτρα ρύθμισης συγκεκριμένα προγράμματα αναστολής πληρωμών για περιπτώσεις του ξενοδοχειακού τομέα, για τις οποίες θεωρήθηκε ότι υπήρχαν αυξημένες οικονομικές δυσκολίες.

Ανταλλαγή χρέους με απόκτηση μετοχών του οφειλέτη

Για τα χαρτοφυλάκια επιχειρηματικών δανείων, η Τράπεζα συμμετέχει σε ορισμένες περιπτώσεις σε συναλλαγές ανταλλαγής χρέους με μετοχές, ως μέρος των λύσεων ρύθμισης, όπως περιγράφεται στη σημ. 2.2.10. Το 2020, οι μετοχικοί τίτλοι που αποκτήθηκαν και διακρατούνται από την Τράπεζα την 31 Δεκεμβρίου 2020 σχετίζονται με τη συμμετοχή ποσοστού 18,9% στην εταιρία Περιγενής Επαγγελματικών Ακινήτων Α.Ε. για € 9,1 εκατ., μία εταιρία επενδύσεων ακίνητης περιουσίας, η οποία ιδρύθηκε στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης χρέους ενός εταιρικού πελάτη της Τράπεζας (σημ.24).

i. Ταξινόμηση ρυθμισμένων δανείων

Τα ρυθμισμένα δάνεια κατηγοριοποιούνται ως μη απομειωμένα (Στάδιο 2) ή ως απομειωμένα (Στάδιο 3) αξιολογώντας τον βαθμό καθυστέρησης και την πιστοληπτική τους διαβάθμιση.

Τα απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια υπόκεινται αρχικά σε περίοδο επιτήρησης ενός έτους, κατά την οποία η συναλλακτική συμπεριφορά των οφειλετών παρακολουθείται επισταμένως. Εάν, στο τέλος της ανωτέρω περιόδου, οι οφειλέτες έχουν ανταποκριθεί στους όρους του προγράμματος και δεν υπάρχουν καθόλου ποσά σε καθυστέρηση, καθώς και αμφιβολίες για την πλήρη εξόφληση των δανείων, τότε αυτά γνωστοποιούνται ως μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια (Στάδιο 2). Επιπροσθέτως, τα μη απομειωμένα ρυθμισμένα δάνεια, συμπεριλαμβανομένων αυτών που προγενέστερα κατηγοριοποιήθηκαν ως απομειωμένα και τήρησαν του όρους της ρύθμισης, υπόκεινται σε διετή παρακολούθηση. Εάν, στο τέλος αυτής της περιόδου, οι οφειλέτες έχουν προβεί σε τακτικές πληρωμές κατά ένα σημαντικό ποσό σωρευτικά, δεν υπάρχουν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και τα δάνεια δεν είναι ούτε απομειωμένα ούτε πληρούνται άλλα κριτήρια αύξησης πιστωτικού κινδύνου, τότε αυτά εξέρχονται από το καθεστώς ρύθμισης και ταξινομούνται στο Στάδιο 1.

Ειδικότερα, η κατηγορία των απομειωμένων ρυθμισμένων δανείων περιλαμβάνει εκείνα που (α) κατά την ημερομηνία της ρύθμισης ήταν σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών ή θεωρούνταν πιθανό να μην αποπληρωθούν, (β) στο τέλος της περιόδου επιτήρησης του ενός έτους ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των μη απομειωμένων δανείων και κατά την διετή περίοδο παρακολούθησης τα νέα μέτρα ρύθμισης είχαν παραταθεί ή υπήρξαν ποσά σε καθυστέρηση μεγαλύτερη των 30 ημερών και (γ) κατηγοριοποιήθηκαν αρχικά ως μη απομειωμένα και κατά την διάρκεια της διετούς περιόδου παρακολούθησης ικανοποίησαν τα κριτήρια για την μεταφορά τους στην κατηγορία των απομειωμένων.

Επίσης, τα ρυθμισμένα δάνεια που δεν εξυπηρετούνται σύμφωνα με τους νέους τροποποιημένους όρους και τα οποία μεταγενέστερα καταγγέλλονται, παύουν να παρακολουθούνται ξεχωριστά βάσει των διαδικασιών που η Τράπεζα εφαρμόζει για τα προγράμματα ρύθμισης, και γνωστοποιούνται ως καταγγελλόμενα απομειωμένα δάνεια (Στάδιο 3) σύμφωνα με τις διαδικασίες της Τράπεζας για την διαχείριση και παρακολούθηση των καταγγελλόμενων δανείων.

ii. Αξιολόγηση απομείωσης

Στις περιπτώσεις που παρέχονται μέτρα ρύθμισης, η Τράπεζα αξιολογεί την οικονομική κατάσταση του πιστούχου και την ικανότητα αποπληρωμής των υποχρεώσεων του βάσει των πολιτικών απομείωσης της Τράπεζας που περιγράφονται στις

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

σημειώσεις 2.2.14 και 6.2.1. Συγκεκριμένα, τα ρυθμισμένα επιχειρηματικά δάνεια, τα ανοίγματα λιανικής τραπεζικής, τα οποία είναι από μόνα τους σημαντικά καθώς και αυτά προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αξιολογούνται σε ατομική βάση. Επιπροσθέτως, τα ρυθμισμένα δάνεια λιανικής τραπεζικής αξιολογούνται σε συλλογική βάση ξεχωριστά από τα υπόλοιπα χαρτοφυλάκια λιανικής καθώς συμπεριλαμβάνουν μεγάλη ομογενή ομάδα δανείων.

iii. Αναδιάρθρωσεις δανείων

Όταν οι τροποποιήσεις στους συμβατικούς όρους ενός ρυθμισμένου δανείου είναι σημαντικές, το αρχικό ρυθμισμένο δάνειο αποαναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται ένα καινούργιο. Η Τράπεζα αναγνωρίζει το τροποποιημένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ως «καινούργιο» σε εύλογη αξία και η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας του παλιού δανείου και της εύλογης αξίας του νέου αναγνωρίζεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων ως κέρδος ή ζημιά από από-αναγνώριση.

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η τροποποίηση ως αποτέλεσμα λύσεων ρύθμισης δεν θεωρείται σημαντική, η Τράπεζα υπολογίζει εκ νέου την λογιστική αξία προ απομείωσης του δανείου και αναγνωρίζει τη διαφορά ως κέρδος ή ζημιά από τροποποίηση στα αποτελέσματα χρήσης. Η Τράπεζα συνεχίζει να παρακολουθεί το τροποποιημένο ρυθμισμένο δάνειο κατά τη περίοδο επιτήρησης για να προσδιορίσει κατά ποσό έχει αυξηθεί ο πιστωτικός κίνδυνος από την αρχική του αναγνώριση.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία των ρυθμισμένων δανείων της Τράπεζας τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 3,5 εκατ.

Οι παρακάτω πίνακες εμπεριέχουν ανάλυση των δανείων που επιμετρούνται σε αποσβέσιμο κόστος σχετικά με τις δραστηριότητες ρύθμισης της Τράπεζας. Για λόγους συγκρισιμότητας με τις ποσοτικές πληροφορίες στην ενότητα (α) οι οποίες βασίζονται στις αναθεωρημένες απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 7, τα ποσά στους πίνακες παρακάτω παρατίθενται σε λογιστικές αξίες προ πρόβλεψης απομείωσης ενώ οι συσσωρευμένες προβλέψεις απομείωσης παρουσιάζονται ξεχωριστά, σύμφωνα με τον εσωτερικό τρόπο παρακολούθησης και αναφοράς του πιστωτικού κινδύνου στην Τράπεζα.

Ο παρακάτω πίνακας συμπεριλαμβάνει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων ανά είδος ρύθμισης της Τράπεζας:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Μέτρα ρύθμισης δανείων:	
Διαχωρισμός οφειλής	1.110
Παράταση διάρκειας	1.950
Κεφαλαιοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	222
Μειωμένη δόση μικρότερη των οφειλομένων τόκων	98
Μείωση επιτοκίου	411
Μειωμένη δόση μεγαλύτερη των οφειλομένων τόκων	55
Τακτοποίηση ληξιπρόθεσμων οφειλών	57
Καταβολή μόνο τόκων	9
Περίοδος χάριτος	39
Συμφωνίες ανταλλαγής χρέους με μετοχικό κεφάλαιο	12
Μερική διαγραφή οφειλής	13
Λειτουργική αναδιάρθρωση επιχείρησης	71
Λουπά	149
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	4.196
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(893)
Λογιστική αξία	3.304

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει μια σύνοψη των ρυθμισμένων δανείων και των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά ποιοτική διαβάθμιση:

	31 Δεκεμβρίου 2020		
	Συνολικά δάνεια και απαιτήσεις στο αποσβέσιμο κόστος € million	Ρυθμισμένα δάνεια € million	% of Ρυθμισμένων δανείων
Συνολική αξία προ απομείωσης:			
Δάνεια με αναμενόμενες ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	22.081	-	0%
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	5.232	2.740	52%
Απομειωμένα δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια	4.810	1.457	30%
Συνολική αξία προ απομείωσης	32.124	4.196	13%
Συσσωρευμένες προβλέψεις για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές:			
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(148)	-	
Δάνεια με αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια-Στάδιο 2	(399)	(246)	
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια απομειωμένων δανείων εκ των οποίων:	(2.335)	(647)	
- Ατομική αξιολόγηση	(718)	(200)	
- Συλλογική αξιολόγηση	(1.617)	(447)	
Συνολική λογιστική αξία	29.241	3.304	11%
Ληφθείσες εξασφαλίσεις	19.411	2.986	

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης:

	2020 € εκατ.
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	4.420
Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης εντός της περιόδου ⁽¹⁾	323
Διαγραφές δανείων που ήταν σε καθεστώς ρύθμισης	(20)
Αποπληρωμές δανείων	(139)
Δάνεια και απαιτήσεις που εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης ⁽²⁾	(432)
Λοιπά	43
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(893)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	3.304

⁽¹⁾ Δάνεια που εντάχθηκαν σε καθεστώς ρύθμισης συμπεριλαμβάνουν δάνεια για τα οποία η Τράπεζα προέβη για πρώτη φορά σε διαδικασίες ρύθμισης κατά τη διάρκεια της περιόδου από την 1 Απριλίου έως την 31 Δεκεμβρίου 2020.

⁽²⁾ Το 2020, ποσό € 43,2 εκατ. δανείων και απαιτήσεων τα οποία εξήλθαν από το καθεστώς ρύθμισης αναφέρεται σε καταγγεμένα δάνεια.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά είδος δανείου:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	3.361
- Στεγαστικά δάνεια	2.321
- Καταναλωτικά δάνεια	202
- Πιστωτικές κάρτες	0
- Μικρές επιχειρήσεις	838
Επιχειρηματικά	835
-Μεγάλες επιχειρήσεις	350
-Μικρομεσαίες ΜΜΕ	485
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	4.196
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(893)
Λογιστική αξία	3.304

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που υπόκεινται σε μέτρα ρύθμισης ανά γεωγραφική κατανομή:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ελλάδα	4.100
Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες	88
Λοιπές χώρες	8
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης	4.196
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(893)
Λογιστική αξία	3.304

Ο παρακάτω πίνακας εμπεριέχει πληροφορίες σχετικά με τροποποιήσεις δανείων λόγω μέτρων ρύθμισης, οι οποίες δεν συνιστούν αποαναγνώριση. Τα εν λόγω χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τροποποιήθηκαν ενώ είχαν πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές υπολογισμένη καθ' όλη τη διάρκεια τους.

<u>Τροποποιημένα δανειακά ανοίγματα</u>	2020 € εκατ.
--	-------------------------

Τροποποιημένα κατά τη διάρκεια της περιόδου δάνεια με πρόβλεψη απομείωσης ίση με τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά τους

Λογιστική αξία προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου ⁽¹⁾	620
Ζημιά από την τροποποίηση	4

Τροποποιημένα δάνεια κατά την αρχική αναγνώριση στα οποία η πρόβλεψη απομείωσης βασιζόταν στις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές για τη συνολική διάρκειά

Λογιστική αξία δανείων προ πρόβλεψης την 31 Δεκεμβρίου για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης άλλαξε στη χρήση, μετά την τροποποίηση, σε αναμενόμενες ζημιές 12μήνου	416
--	-----

⁽¹⁾ Η λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου συμπεριλαμβάνει όλες τις τροποποιήσεις δανείων λόγω ρύθμισης κατά την διάρκεια της περιόδου.

Την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία προ προβλέψεων δανείων που είχαν τροποποιηθεί στο παρελθόν και για τα οποία η πρόβλεψη απομείωσης για πιστωτικές ζημιές επανήλθε σε υπολογισμό καθ' όλη τη διάρκεια τους, ανήλθε σε € 659 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(ε) Μέτρα στήριξης λόγω της πανδημίας Covid-19 ('moratoria') και κυβερνητικά μέτρα στήριξης

Μέτρα στήριξης των δανειοληπτών ('moratoria') λόγω του Covid-19

Η Τράπεζα παρέχει μέτρα στήριξης σε όλους τους επιλέξιμους δανειολήπτες λόγω του Covid-19, κυρίως με τη μορφή:

- της κεφαλαιοποίησης ληξιπρόθεσμων οφειλών, της περιόδου χάριτος πληρωμών (δόσεων στα Στεγαστικά/Καταναλωτικά χαρτοφυλάκια και αποπληρωμής κεφαλαίου στα χαρτοφυλάκια Μικρών Επιχειρήσεων/Επιχειρηματικά) που αναστέλλονται έως εννέα μήνες, παράλληλα με την επέκταση της διάρκειας των δανείων, και
- μέτρων στήριξης που απευθύνονται συγκεκριμένα σε έναν από τους κλάδους της Ελληνικής οικονομίας που έχει πληγεί περισσότερο – τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, με βασικά χαρακτηριστικά την αναστολή πληρωμών κεφαλαίου έως την 31 Δεκεμβρίου 2021, την εκταμίευση νέων κεφαλαίων κίνησης και τη συνέχιση της χρηματοδότησης των ήδη εγκεκριμένων επενδύσεων.

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020 το εγκεκριμένο ποσό των εξυπηρετούμενων δανείων (συμπεριλαμβανομένων των ρυθμισμένων εξυπηρετούμενων) για μέτρα στήριξης (ενεργά και ληγμένα) ανέρχεται σε € 5 δις για την Ελλάδα και αποτελείται από € 1,5 δις επιχειρηματικά δάνεια και € 3,5 δις δάνεια λιανικής τραπεζικής. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία των δανείων υπό το καθεστώς των μέτρων στήριξης που ήταν ακόμα ενεργά ανέρχεται σε € 1,5 δις αποτελούμενο κυρίως από επιχειρηματικά δάνεια. Ενεργά μέτρα στήριξης δανείων λογιστικής αξίας περίπου € 1 δις έληξαν εντός του πρώτου τριμήνου του 2021, ενώ η πλειονότητα των υπόλοιπων ενεργών μέτρων στήριξης λήγει το δεύτερο τρίμηνο του 2021.

Επιλέξιμοι δανειολήπτες για τα μέτρα στήριξης

Για το χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής στην Ελλάδα, οι επιλέξιμοι δανειολήπτες είναι οι επαγγελματίες των οποίων η δραστηριότητα εμπίπτει στους κλάδους που επηρεάστηκαν περισσότερο από την πανδημία, όπως εκείνοι ορίστηκαν από την κυβέρνηση, και δεν ήταν ληξιπρόθεσμοι άνω των 90 ημερών κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019, όπως επίσης και οι ιδιώτες που ήταν επιλέξιμοι για τα προγράμματα κρατικών επιδοτήσεων και εξυπηρετούσαν τις οφειλές τους (κάτω των 90 ημερών ληξιπρόθεσμοι) κατά την 31 Μαρτίου 2020.

Για το χαρτοφυλάκιο Επιχειρηματικών δανείων στην Ελλάδα τα μέτρα στήριξης εφαρμόζονται στους δανειολήπτες με σημαντική δραστηριότητα στους επιλέξιμους κλάδους (βάσει της λίστας της κυβέρνησης για τους κλάδους που επηρεάστηκαν περισσότερο από την πανδημία) και οι οποίοι είχαν ληξιπρόθεσμες οφειλές κάτω των 90 ημερών κατά την 31 Δεκεμβρίου 2019.

Σύμφωνα με τις πρόσφατες οδηγίες των τραπεζικών εποπτικών και λογιστικών αρχών (Ευρωπαϊκή Τραπεζική Αρχή, ΕΚΤ, ΣΔΛΠ), τα μέτρα στήριξης λόγω του Covid-19 δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως ρυθμίσεις λόγω οικονομικών δυσκολιών ούτε να οδηγούν αυτόματα σε σημαντική αύξηση πιστωτικού κινδύνου. Συνεπώς, αυτά τα μέτρα λογίζονται ως τροποποιήσεις που δεν παρέχονται λόγω οικονομικών δυσκολιών.

Δεδομένου ότι οι οφειλόμενες δόσεις ή η αποπληρωμή κεφαλαίου αναβάλλονται μόνο για μέγιστη περίοδο έως και 9 μήνες ή μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2021 για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, και είναι τοκοφόρες, δεν έχει προκύψει σημαντική επίπτωση λόγω της θέσπισης των μέτρων στήριξης.

Κυβερνητικά μέτρα στήριξης

Επιπρόσθετα των μέτρων στήριξης που έχουν παρασχεθεί από την Τράπεζα (όπως περιγράφονται παραπάνω), η Ελληνική κυβέρνηση έχει ξεκινήσει διάφορα προγράμματα, με σκοπό την ενίσχυση της ρευστότητας και της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς και την εξομάλυνση των συνεπειών της κρίσης Covid-19. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την αναστολή φορολογικών πληρωμών και εισφορών σε ασφαλιστικά ταμεία, την παροχή αποζημιώσεων σε εργαζομένους εταιρειών που έχουν επηρεαστεί άμεσα από τον περιορισμό κυκλοφορίας και οικονομικής δραστηριότητας (lockdown), καθώς και κρατικές εγγυήσεις, συγχρηματοδότηση, επιδότηση πληρωμών τόκων σε νέες εκταμιεύσεις δανείων και επιδότηση πληρωμής δόσεων σε υφιστάμενα δάνεια, με εξασφαλίσεις ακίνητα δανειοληπτών πρώτης κατοικίας.

Τα βασικά προγράμματα διαθέσιμα προς επιλέξιμους δανειολήπτες στην Ελλάδα περιλαμβάνουν:

(i) άτοκη κρατική συμμετοχή (40% ή 5%) σε νέες εκταμιεύσεις δανείων, συνοδευόμενη από επιδότηση τόκων για το υπολειπόμενο έντοκο κεφάλαιο (60% ή 95% αντίστοιχα) για τα πρώτα 2 χρόνια (ΤΕΠΙΧ II), (ii) κρατική ενίσχυση υπό τη μορφή εγγύησης για το 80% του κεφαλαίου και των τόκων 90 συνεχόμενων ημερών και, (iii) Πρόγραμμα επιδότησης «Γέφυρα I», εφαρμόσιμο στο χαρτοφυλάκιο λιανικής τραπεζικής με εξασφαλίσεις ακινήτων που αποτελούν πρώτη κατοικία και το οποίο περιλαμβάνει

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

επιδότηση δόσεων 9 μηνών σε υφιστάμενα δανειακά ανοίγματα. Το πρόγραμμα «Γέφυρα II», που είναι εφαρμόσιμο στο χαρτοφυλάκιο Μικρών Επιχειρήσεων και στο χαρτοφυλάκιο Επιχειρηματικών δανείων, θα είναι διαθέσιμο στους επιλέξιμους δανειολήπτες μέσα στο 2021.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, είχε διατεθεί στην Τράπεζα ποσό € 0,6 δις εκ του οποίου € 0,3 δις είχε χρησιμοποιηθεί για το πρόγραμμα (i) ανωτέρω και ποσό € 1,4 δις εκ του οποίου € 1,1 δις είχε χρησιμοποιηθεί για το πρόγραμμα (ii) ανωτέρω. Σημειώνεται ότι η πιστωτική ενίσχυση που παρέχεται από το Δημόσιο στο πλαίσιο του προγράμματος (ii) παραπάνω, δεν λογιστικοποιείται ξεχωριστά καθώς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των όρων των δανείων και ως εκ τούτου οποιοδήποτε πιθανό όφελος που μπορεί να προκύψει στην Τράπεζα σε περίπτωση αθέτησης πληρωμής από τους δανειολήπτες συμπεριλαμβάνεται στον υπολογισμό των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών των εγγυημένων δανείων. Επιπρόσθετα, η λογιστική αξία των δανειακών ανοιγμάτων του προγράμματος «Γέφυρα I» ανέρχεται σε ποσό € 1,3 δις την 31 Δεκεμβρίου 2020, και αφορά κυρίως το στεγαστικό δανειακό χαρτοφυλάκιο.

Επιπρόσθετα, με ισχύ από τον Δεκέμβριο του 2020, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) για την εκταμίευση νέων δανείων που θα χρηματοδοτηθούν από την ΕΤΕπ για την αντιμετώπιση της κρίσης Covid-19. Επιπλέον, για υφιστάμενα δάνεια του χαρτοφυλακίου επιχειρηματικών δανείων, θεσπίστηκε πρόγραμμα κρατικής επιδότησης επιτοκίου για τρεις μήνες που αργότερα επεκτάθηκε στους πέντε μήνες, το οποίο μπορεί να επιλεγεί σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα μέτρα στήριξης λόγω Covid-19.

6.2.1.3 Χρεωστικοί τίτλοι

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα ομόλογα του εμπορικού και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά κατηγορία πιστωτικής διαβάθμισης την 31 Δεκεμβρίου 2020 σύμφωνα με τις διαβαθμίσεις της Moody’s ή αντίστοιχες διαβαθμίσεις:

	31 Δεκεμβρίου 2020		
	ECL 12μήνου- Στάδιο 1	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων- Στάδιο 2	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)			
Αξία προ απομείωσης - Χαμηλότερα από A3	2.103	-	2.103
Πρόβλεψη απομείωσης	(4)	-	(4)
Λογιστική αξία	2.099	-	2.099

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λουπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Aaa	156	-	156
Aa1 έως Aa3	340	-	340
A1 έως A3	374	-	374
Χαμηλότερα από A3	3.324	10	3.334
Χωρίς διαβάθμιση	70	-	70
Λογιστική αξία	4.264	10	4.274

Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)

	31 Δεκεμβρίου 2020	
	Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου € εκατ.	Επενδυτικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων € εκατ.
Aa1 έως Aa3	-	2
Χαμηλότερα από A3	22	0
Λογιστική αξία	22	2

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα ομόλογα με διαβάθμιση χαμηλότερη από A3 περιλαμβάνουν: ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου αξίας € 3.963 εκατ., κρατικά ομόλογα χωρών μελών της Ευρωζώνης αξίας € 684 εκατ., και κρατικά ομόλογα αξίας € 96 εκατ. που έχουν εκδοθεί κυρίως από λοιπά μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και υποψήφια μέλη.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα ομόλογα του επενδυτικού χαρτοφυλακίου ανά στάδιο, ανά γεωγραφική περιοχή με βάση τη χώρα εγκατάστασης των αντισυμβαλλόμενων και τον τομέα δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2020						Σύνολο € εκατ.
	Ελλάδα		Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες		Λοιπές χώρες		
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 1		ECL καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2		
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	€ εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	€ εκατ.	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	€ εκατ.	
Επενδυτικοί τίτλοι AC							
Δημόσιο	1.951	-	64	-	-	-	2.015
Τράπεζες	88	-	-	-	-	-	88
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	2.039	-	64	-	-	-	2.103
Πρόβλεψη απομείωσης	(4)	-	(0)	-	-	-	(4)
Λογιστική αξία	2.035	-	64	-	-	-	2.100
Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI							
Δημόσιο ⁽¹⁾	1.992	-	1.098	186	-	-	3.276
Τράπεζες	95	-	207	4	-	-	306
Επιχειρήσεις	142	6	352	188	4	-	692
Λογιστική αξία	2.229	6	1.657	378	4	-	4.274

⁽¹⁾ Την 31 Δεκεμβρίου του 2020 οι επενδυτικοί τίτλοι Δημοσίου των λοιπών Ευρωπαϊκών Χωρών συμπεριλαμβάνουν ομόλογα EFSF λογιστικής αξίας € 171 εκατ.

	31 Δεκεμβρίου 2020		
	Ελλάδα	Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL			
Επιχειρήσεις	0	2	2
Λογιστική αξία	0	2	2
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου			
Επιχειρήσεις	22	-	22
Λογιστική αξία	22	-	22

6.2.1.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Οι γνωστοποιήσεις όπως παρατίθενται στους παρακάτω πίνακες περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων τα οποία:

- (α) συμψηφίζονται στον ισολογισμό της Τράπεζας σύμφωνα με τα κριτήρια του ΔΛΠ 32 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: Γνωστοποίηση και Παρουσίαση» ή
- (β) υπόκεινται σε κύριες συμβάσεις συμψηφισμού ή παρόμοιες συμφωνίες οι οποίες καλύπτουν παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα, ανεξάρτητα από το εάν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Αναφορικά με την πρώτη κατηγορία, τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων συμψηφίζονται και το καθαρό ποσό αυτών παρουσιάζεται στον ισολογισμό, όταν υπάρχει νόμιμο δικαίωμα συμψηφισμού και πρόθεση διακανονισμού του

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

καθαρού ποσού αυτών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης («τα κριτήρια συμψηφισμού»), όπως παρατίθενται και στην λογιστική αρχή της Τράπεζας 2.2.4.

Αναφορικά με την δεύτερη κατηγορία, οι συναλλαγές που εμπίπτουν σε συμβάσεις ISDA (International Swaps and Derivatives Association) και παρόμοιες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού δεν πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού στον ισολογισμό, καθώς το δικαίωμα συμψηφισμού τίθεται σε ισχύ μόνο σε περίπτωση αθέτησης, χρεοκοπίας ή πτώχευσης της Τράπεζας ή των αντισυμβαλλόμενων ή μετά από άλλα προκαθορισμένα γεγονότα. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα και οι αντισυμβαλλόμενοι της μπορεί να μην έχουν πρόθεση διακανονισμού του καθαρού ποσού των συναλλαγών ή πρόθεση ταυτόχρονης είσπραξης της απαίτησης και εξόφλησης της υποχρέωσης.

Παρόμοιες συμβάσεις με τις ISDA περιλαμβάνουν συμφωνίες εκκαθάρισης παραγώγων, global master repurchase agreements (GMRA) και global master securities lending agreements. Παρόμοια χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν παράγωγα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς χρεογράφων («repos»), συμφωνίες αγοράς και επαναπώλησης τίτλων («reverse repos») και χρεόγραφα που δανείζονται από ή δανείζονται σε τρίτους. Χρηματοοικονομικά μέσα όπως δάνεια και καταθέσεις δεν υπόκεινται σε αυτήν την γνωστοποίηση εκτός εάν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που πληρούν τα κριτήρια του συμψηφισμού και συνεπώς στον ισολογισμό παρουσιάζεται το καθαρό ποσό αυτών, καθώς και ποσά που υπόκεινται σε εφαρμοστέες κύριες συμβάσεις συμψηφισμού και παρόμοιες συμφωνίες για τα οποία τα κριτήρια συμψηφισμού που αναφέρονται παραπάνω δεν πληρούνται. Τα τελευταία ποσά, τα οποία έχουν κυρίως σχέση με παράγωγα, συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων και συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων, δεν συμψηφίζονται στον ισολογισμό.

Όσον αφορά αυτές τις συναλλαγές, η Τράπεζα λαμβάνει και παρέχει εξασφαλίσεις με την μορφή χρεογράφων και ταμειακών διαθεσίμων, τα οποία περιλαμβάνονται στους παρακάτω πίνακες στις στήλες «Χρηματοοικονομικά μέσα» και «Εγγυήσεις σε μετρητά» στην εύλογη αξία τους.

31 Δεκεμβρίου 2020						
Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού προ συμψηφισμού € εκατ.		Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων που συμψηφίστηκαν € εκατ.		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό		
				Καθαρή αξία χρηματικών απαιτήσεων € εκατ.	Χρηματ./μικά μέσα (περιλαμβ. μη ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Ληφθείσες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού						
Συμφωνίες επαναπώλησης χρεογράφων με τράπεζες	1.265	(1.065)	200	(200)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.595	-	2.595	(2.385)	(71)	139
Σύνολο	3.860	(1.065)	2.795	(2.585)	(71)	139

31 Δεκεμβρίου 2020						
Λογιστική αξία χρηματικών υποχρεώσεων προ συμψηφισμού € εκατ.		Λογιστική αξία χρηματικών στοιχείων ενεργητικού που συμψηφίστηκαν € εκατ.		Σχετιζόμενα υπόλοιπα που δεν συμψηφίστηκαν στον ισολογισμό		
				Καθαρή αξία χρηματικών υποχρεώσεων € εκατ.	Χρηματ./μικά μέσα (περιλαμβ. μη ταμειακών εξασφαλίσεων) € εκατ.	Δεσμευμένες εγγυήσεις σε μετρητά € εκατ.
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων						
Συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων με τράπεζες	4.290	(1.065)	3.225	(3.225)	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	2.933	-	2.933	(753)	(2.163)	17
Σύνολο	7.223	(1.065)	6.158	(3.978)	(2.163)	17

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στους παραπάνω πίνακες στην αξία με την οποία αναγνωρίστηκαν, είτε την εύλογη αξία (παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα) είτε στην αποσβέσιμη αξία κτήσης (όλα τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά στοιχεία), ανάλογα με τον τύπο του χρηματοοικονομικού μέσου.

6.2.2 Κίνδυνος αγοράς

Η Τράπεζα εκτίθεται σε κίνδυνο αγοράς ο οποίος είναι ο κίνδυνος πιθανής ζημιάς λόγω δυσμενών αλλαγών στις μεταβλητές της αγοράς. Μεταβολές σε επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες, περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads), τιμές μετοχών και σε άλλους σχετικούς παράγοντες, όπως στην τεκμαρτή μεταβλητότητα των προηγούμενων, μπορούν να επηρεάσουν τα έσοδα της Τράπεζας ή την εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών μέσων της. Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου (GMCRS) διαχειρίζεται και παρακολουθεί τους κινδύνους αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα.

Ο Τομέας Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών και Αντισυμβαλλόμενων Ομίλου είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση, έλεγχο και αναφορά όλων των κινδύνων αγοράς συμπεριλαμβανομένου του επιτοκιακού κινδύνου του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου του Ομίλου (Interest rate risk in the Banking Book – IRRBB). Ο Τομέας αναφέρεται στον GCRO και οι κύριες δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Την παρακολούθηση όλων των βασικών ενδείξεων που οδηγούν σε κίνδυνο αγοράς και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου (μέθοδο αξίας σε κίνδυνο/VaR, αναλύσεις ευαισθησίας, ανοίγματα επιτοκιακού κινδύνου),
- Εφαρμογή μεθοδολογιών για την προσομοίωση ακραίων καταστάσεων (stress testing) για τον κίνδυνο αγοράς (ιστορικό και υποθετικό) και επιτοκιακό κίνδυνο του Επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας,
- Παρακολούθηση και αναφορά της χρήσης των πιστωτικών ορίων αναφορικά με τον κίνδυνο αγοράς και τον επιτοκιακό κίνδυνο του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της Τράπεζας και
- Ανάπτυξη, συντήρηση και διεύρυνση των υποδομών διαχείρισης κινδύνου.

Οι κίνδυνοι αγοράς στους οποίους εκτίθεται η Τράπεζα είναι οι ακόλουθοι:

(α) Επιτοκιακός κίνδυνος

Οι ταμειακές ροές και η εύλογη αξία της χρηματοοικονομικής θέσης της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο λόγω των διακυμάνσεων στα ισχύοντα επιτόκια αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου ταμιακών ροών, είναι ο κίνδυνος οι μελλοντικές ταμειακές ροές ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθούν λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας είναι ο κίνδυνος η αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου να διακυμανθεί λόγω των αλλαγών στα επιτόκια της αγοράς. Ο κίνδυνος επιτοκίου εύλογης αξίας αναλύεται περαιτέρω σε «Γενικό» και «Ειδικό». Ο πρώτος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω μεταβολών των επιτοκίων αναφοράς, ενώ ο τελευταίος αναφέρεται σε αλλαγές στην εύλογη αξία θέσεων λόγω κινήσεων σε συγκεκριμένες αποδόσεις εκδοτών και σε περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

(β) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Η χρηματοοικονομική θέση και οι ταμειακές ροές της Τράπεζας εκτίθενται σε κίνδυνο από την επίδραση των διακυμάνσεων στις ισχύουσες συναλλαγματικές ισοτιμίες.

(γ) Μετοχικός κίνδυνος

Ο κίνδυνος τιμής μετοχών ορίζεται ως ο κίνδυνος μείωσης της εύλογης αξίας τους, ως αποτέλεσμα της μεταβολής των μετοχικών δεικτών και της αξίας μεμονωμένων μετοχών. Η έκθεση στον κίνδυνο διακύμανσης των τιμών των μετοχών προέρχεται κυρίως από το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο.

(δ) Τεκμαρτή μεταβλητότητα

Η Τράπεζα εκτίθεται σε περιορισμένο κίνδυνο τεκμαρτής μεταβλητότητας (implied volatility (vega) risk), κυρίως ως αποτέλεσμα των θέσεων του σε δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων.

Η Επιτροπή Κινδύνων (Board Risk Committee) καθορίζει τα όρια της έκθεσης σε κινδύνους αγοράς, τα οποία παρακολουθούνται σε καθημερινή βάση.

Η Τράπεζα εφαρμόζει κυρίως τη μέθοδο της Αξίας σε Κίνδυνο (Value at Risk - VaR) για τη διαχείριση και παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(i) VaR για 2020

Η μέθοδος VaR χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου, υπολογίζοντας την πιθανή αρνητική μεταβολή της αγοραίας αξίας ενός χαρτοφυλακίου σε συγκεκριμένο διάστημα εμπιστοσύνης και για προκαθορισμένη διάρκεια. Το VaR που υπολογίζει η Τράπεζα είναι βασισμένο σε διάστημα εμπιστοσύνης 99% και περίοδο διακράτησης 1 ημέρας, υπολογισμένο με τη μέθοδο προσομοίωσης Monte Carlo (ολοκληρωμένη επανατιμολόγηση).

Τα μοντέλα VaR είναι σχεδιασμένα για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς σε ομαλές συνθήκες. Γίνεται η υπόθεση ότι οι ενδεχόμενες μεταβολές στους παράγοντες κινδύνου που επηρεάζουν τις ομαλές συνθήκες αγοράς, θα ακολουθήσουν κανονική κατανομή.

Παρόλο που το VaR είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την επιμέτρηση του κινδύνου αγοράς, οι υποθέσεις πάνω στις οποίες βασίζεται εγείρουν συγκεκριμένους περιορισμούς. Για το λόγο αυτό τα πραγματικά αποτελέσματα παρακολουθούνται συστηματικά μέσω της διενέργειας εκ των υστέρων ελέγχων («back testing»), ώστε να ελεγχθεί η εγκυρότητα των υποθέσεων και των παραμέτρων που χρησιμοποιήθηκαν για τον υπολογισμό του VaR.

Η ανάλυση VaR λαμβάνει υπόψη τα χαρτοφυλάκια εύλογης αξίας μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL), συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών χαρτοφυλακίων και τα χαρτοφυλάκια επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI). Κατά συνέπεια, ο πιθανός αντίκτυπος όπως απεικονίζεται στα στοιχεία του VaR θα επηρεάσει άμεσα τα Κεφάλαια του Ομίλου (κατάσταση αποτελεσμάτων ή ίδια κεφάλαια).

Επειδή η μέθοδος VaR αποτελεί βασικό εργαλείο για την παρακολούθηση του κινδύνου αγοράς που είναι εκτεθειμένη η Τράπεζα, έχουν θεσπιστεί όρια VaR για όλες τις ανωτέρω δραστηριότητες (εμπορικά και επενδυτικά χαρτοφυλάκια επιμετρούμενα στην εύλογη αξία), ενώ η πραγματική έκθεση της Τράπεζας επισκοπείται από τη διοίκηση σε καθημερινή βάση. Παρόλα αυτά, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας δεν αποτρέπει ζημιές έξω από αυτά τα όρια σε περίπτωση ακραίων μεταβολών στην αγορά.

VaR ανά κατηγορία κινδύνου ⁽¹⁾

	2020 (Μέσος όρος) € εκατ.	2020 € εκατ.
Κίνδυνος επιτοκίου	74	11
Κίνδυνος συναλλάγματος	0	0
Μετοχικός κίνδυνος	0	0
Σύνολο VaR	74	11

⁽¹⁾ Σε αυτήν την ανάλυση συμπεριλαμβάνονται όσα χαρτοφυλάκια αποτιμώνται στην εύλογη αξία.

Η διαφοροποίηση κινδύνων επιδρά θετικά στο συνολικό VaR από τον επιτοκιακό, συναλλαγματικό και μετοχικό κίνδυνο.

Το μεγαλύτερο μέρος του VaR του επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας οφείλεται στον κίνδυνο που σχετίζεται με τα χρεόγραφα και τα παράγωγα τα οποία επιδεικνύουν ευαισθησία σε μεταβολές επιτοκίων και πιστωτικών περιθωρίων. Ο μέσος όρος VaR ενσωματώνει τον αντίκτυπο της πανδημίας Covid 19, η οποία είχε ως αποτέλεσμα σημαντική διαταραχή της αγοράς, κυρίως τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020. Η αστάθεια της αγοράς μειώθηκε σταδιακά, μετά τον Απρίλιο του 2020, φθάνοντας τα χαμηλότερα της επίπεδα στο τέλος του έτους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Ο παρακάτω πίνακας παραθέτει την ανάλυση της επανατιμολόγησης του επιτοκίου των στοιχείων με ουσιώδη συνεισφορά στην έκθεση του επιτοκιακού κινδύνου της Τράπεζας. Αυτά τα στοιχεία περιλαμβάνουν τίτλους χρέους που διακρατήθηκαν και εκδόθηκαν, τιτλοποιημένα ομόλογα και παράγωγα.

	31 Δεκεμβρίου 2020				
	Εντός 1 μήνα	1-3 μήνες	3-12 μήνες	1-5 έτη	Άνω των 5
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	-	-	-	5	12
-Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	-	-	-	5	12
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	116	83	302	3.621	4.167
-Ομόλογα σταθερού επιτοκίου	95	25	172	1.155	3.394
-Ομόλογα μεταβλητού επιτοκίου	21	25	-	-	2
-Ομόλογα υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων (Pillar & Cairo)	-	33	130	2.466	771
Εκδόσεις ομολόγων	-	(594)	-	-	(950)
-Ομολογίες μειωμένης εξασφάλισης σταθερού επιτοκίου (Tier 2)	-	-	-	-	(950)
-Ομολογίες από τιτλοποιήσεις μεταβλητού επιτοκίου	-	(594)	-	-	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα⁽¹⁾	389	(199)	1.408	1.274	(2.902)

⁽¹⁾ Για γραμμικά παράγωγα επιτοκίου, οι ονομαστικές αξίες παρουσιάζονται αθροιστικά για όλα τα νομίσματα, στην κατάλληλη χρονική περίοδο. Για μη γραμμικά παράγωγα επιτοκίου, οι delta ισοδύναμες ονομαστικές αξίες παρουσιάζονται αθροιστικά για όλα τα νομίσματα, στην κατάλληλη χρονική περίοδο.

(ii) Συναλλαγματικός κίνδυνος

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την έκθεση της Τράπεζας σε συναλλαγματικό κίνδυνο για την 31 Δεκεμβρίου 2020:

	31 Δεκεμβρίου 2020							
	USD	CHF	RON	RSD	BGN	Λοιπά	ΕΥΡΩ	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ								
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	4	1	-	-	-	4	3.726	3.736
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	109	9	21	0	0	33	3.401	3.573
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	0	-	-	-	-	0	22	22
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	44	2	-	-	0	0	2.560	2.606
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.550	2.483	18	-	0	17	25.193	29.261
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	360	-	-	-	-	18	6.085	6.463
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	17	0	45	233	189	0	9.456	9.939
Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση	-	-	-	-	-	-	36	36
Σύνολο ενεργητικού	2.083	2.495	84	233	189	72	50.479	55.636
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ								
Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	493	2	-	-	-	29	10.845	11.369
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	60	0	0	-	0	1	2.876	2.937
Υποχρεώσεις προς πελάτες	2.154	17	0	0	0	148	32.129	34.448
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	-	-	-	-	-	1.544	1.544
Λοιπές υποχρεώσεις	7	1	21	-	-	0	1.145	1.174
Σύνολο υποχρεώσεων	2.714	20	21	0	0	178	48.540	51.472
Συναλλαγματική θέση στοιχείων ισολογισμού	(631)	2.475	63	233	189	(107)	1.939	4.164
Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος	429	(2.475)	(18)	-	(506)	64	2.499	(8)
Σύνολο συναλλαγματικής θέσης	(202)	(0)	45	233	(317)	(42)	4.438	4.156

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες, ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, επενδύσεις σε ακίνητα, άλλα πάγια στοιχεία, αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και λοιπές απαιτήσεις.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

6.2.3 Κίνδυνος ρευστότητας

Η Τράπεζα εκτίθεται καθημερινά σε κινδύνους ρευστότητας από αναλήψεις καταθέσεων, λήξεις τίτλων μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας, λήξεις εξασφαλισμένης ή μη εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων («geros») και διατραπεζικός δανεισμός), χρηματοδοτήσεις δανείων και καταπτώσεις εγγυήσεων. Επιπρόσθετα, οι υποχρεώσεις κάλυψης των λογαριασμών περιθωρίου για συναλλαγές εξασφαλισμένης χρηματοδότησης (από την ΕΚΤ και την αγορά), για συμβόλαια μείωσης κινδύνου (συμβάσεις κάλυψης πιστωτικού κινδύνου-CSAs, παγκόσμιες συμφωνίες κύριας επαναγοράς-GMRAs) και για εκκαθάριση συναλλαγών από κεντρικό αντισυμβαλλόμενο (CCPs) έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επιπέδων ρευστότητας. Η Τράπεζα διατηρεί διαθέσιμα για να καλύψει όλες αυτές τις ανάγκες. Η Επιτροπή Κινδύνων της Τράπεζας καθορίζει επαρκή όρια ρευστότητας για να καλυφθούν οι ενδεχόμενες ανάγκες.

Η προηγούμενη εμπειρία έχει δείξει ότι οι ανάγκες ρευστότητας που δημιουργούνται από καταπτώσεις εγγυητικών και πιστωτικών επιστολών είναι σημαντικά λιγότερες από το ποσό της δέσμευσης. Το ίδιο ισχύει και για τις δεσμεύσεις για αύξηση της πίστωσης, όπου το συνολικό συμβατικό ποσό δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη μελλοντικές ανάγκες μετρητών, καθώς αρκετές από αυτές τις δεσμεύσεις θα λήξουν ή θα τερματιστούν χωρίς να χρηματοδοτηθούν.

Θεμελιώδης αρχή της διοίκησης της Τράπεζας, είναι η αντιστοίχιση (matching) και η ελεγχόμενη αναντιστοιχία (mismatch) των ημερομηνιών λήξης και των επιτοκίων των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων. Είναι ασυνήθιστο για τράπεζες να έχουν πλήρη αντιστοίχιση, καθώς οι συναλλαγές είναι συχνά αβέβαιης διάρκειας και διαφορετικής φύσεως. Όταν οι λήξεις δε συμπίπτουν, η αποδοτικότητα μπορεί να αυξηθεί αλλά ταυτόχρονα μπορεί να αυξηθεί και ο κίνδυνος ζημιών.

Οι λήξεις των στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων και η δυνατότητα αντικατάστασης, με αποδεκτό κόστος, των τοκοφόρων υποχρεώσεων κατά τη λήξη τους, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την αξιολόγηση της ρευστότητας της Τράπεζας.

Πλαίσιο Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας

Η Πολιτική Διαχείρισης Κινδύνου Ρευστότητας της Τράπεζας ορίζει την ακόλουθη εποπτική και ελεγκτική δομή:

- Η Επιτροπή Κινδύνων είναι υπεύθυνη για τη λήψη αποφάσεων για τη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας και για την παρακολούθηση των ποσοτικών και ποιοτικών διαστάσεων του κινδύνου ρευστότητας.
- Η Επιτροπή Διαχείρισης Ενεργητικού και Υποχρεώσεων του Ομίλου (Assets and Liabilities Committee) είναι εξουσιοδοτημένη να διαμορφώνει και να εφαρμόζει την πολιτική διαχείρισης ρευστότητας και να ελέγχει τη διαθέσιμη ρευστότητα τουλάχιστον σε μηνιαία βάση,
- Η Διεύθυνση Διαχείρισης Διαθεσίμων του Ομίλου (Treasury) είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της στρατηγικής της Τράπεζας όσον αφορά στη ημερήσια διαχείριση ρευστότητας της Τράπεζας και για την προετοιμασία και παρακολούθηση του προϋπολογισμού ρευστότητας της Τράπεζας,
- Ο Τομέας Group Market and Counterparty Risk Sector (GMCRS) είναι υπεύθυνος για την επιμέτρηση, παρακολούθηση και ενημέρωση σχετικά με τη ρευστότητα της Τράπεζας.

Η παρακάτω λίστα περιλαμβάνει τις κύριες αναφορές που ετοιμάζονται σε περιοδική βάση:

- (α) Η εποπτική ανάλυση του ανοίγματος ρευστότητας (liquidity gap) μαζί με τους εποπτικούς δείκτες ρευστότητας,
- (β) Οι ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων. Οι ασκήσεις αυτές αξιολογούν τον αντίκτυπο ενός αριθμού έκτακτων γεγονότων στη ρευστότητα της Τράπεζας,
- (γ) Αναφορά επί των αναλύσεων ευαισθησίας κινδύνων αγοράς που επηρεάζουν τη ρευστότητα,
- (δ) Εκτίμηση δεικτών κάλυψης ρευστότητας (Liquidity coverage ratios -LCR) (νέος δείκτης στα πλαίσια της Βασιλείας III), και
- (ε) Αναφορά σχετικά με τη σύσταση βαρών σε στοιχεία ενεργητικού.

Χρονοανάλυση στοιχείων ενεργητικού και στοιχεία ενεργητικού διακρατούμενα για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν ανάλυση της ληκτότητας των στοιχείων ενεργητικού της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2020, βασισμένη στις λογιστικές τους αξίες. Τα δάνεια μη ορισμένης λήξης παρουσιάζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Με βάση τις συμβάσεις αυτές, η Τράπεζα έχει δώσει ή λάβει εξασφαλίσεις, οι οποίες καλύπτουν τις αντίστοιχες καθαρές υποχρεώσεις ή απαιτήσεις από συναλλαγές παραγώγων. Οι εξασφαλίσεις που έχουν δοθεί δεν παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες. Για τις απαιτήσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις ISDA/CSA, η θετική αποτίμηση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «άνω του ενός έτους» κατηγορία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	31 Δεκεμβρίου 2020				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
- Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	3.736	-	-	-	3.736
- Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	467	95	221	366	1.149
- Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	1.722	569	2.892	24.078	29.261
- Ομόλογα	120	-	176	6.102	6.398
- Μετοχές	-	-	-	87	87
- Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	-	147	147
- Λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	70	19	9	9.841	9.939
- Στοιχεία ενεργητικού δραστηριοτήτων προς πώληση (σημ. 29)	-	-	36	-	36
Total	6.115	683	3.334	40.621	50.753

⁽¹⁾ Τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού περιλαμβάνουν Συμμετοχές σε θυγατρικές και συγγενείς εταιρείες, τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τις επενδύσεις σε ακίνητα, τα άυλα πάγια στοιχεία, τις αναβαλλόμενες φορολογικές και τις λοιπές απαιτήσεις.

Η Τράπεζα κατέχει ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο μετρητών και στοιχείων ενεργητικού υψηλής ρευστοποίησης, προκειμένου να εξυπηρετήσει τις υποχρεώσεις της και ενδεχόμενες αναλήψεις καταθέσεων σε συνθήκες πίεσης αγοράς. Τα διακρατούμενα στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας για την αντιμετώπιση του κινδύνου ρευστότητας περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

- (α) Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες,
- (β) Ομόλογα υψηλής ρευστοποίησης και λοιπά χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αποδεκτά ως εγγύηση, και
- (γ) Τρεχούμενοι λογαριασμοί και διατραπεζικές καταθέσεις λήξης εντός ενός μήνα.

Χρονοανάλυση των υποχρεώσεων

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές για το 2020. Τα στοιχεία των υποχρεώσεων μη ορισμένης λήξης (καταθέσεις όψεως και ταμειευτηρίου) εμφανίζονται στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία. Η Τράπεζα έχει συνάψει συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου με αντισυμβαλλόμενους στη διατραπεζική αγορά (ISDA/CSA). Λόγω αυτών των συμβάσεων, η Τράπεζα έχει ήδη δώσει εξασφαλίσεις οι οποίες καλύπτουν την αποτίμηση των καθαρών της υποχρεώσεων από παράγωγα στη διατραπεζική αγορά. Για τις υποχρεώσεις από παράγωγα που δεν καλύπτονται από συμβάσεις Διεθνούς Ένωσης Συμφωνιών Ανταλλαγής και Παραγώγων -ISDA/ συμβάσεων κάλυψης πιστωτικού κινδύνου-CSA, η υποχρέωση παρουσιάζεται στην εύλογη αξία στην «εντός ενός μηνός» κατηγορία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το χειρότερο πιθανό σενάριο αφού βασίζεται στην παραδοχή ότι όλες οι υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν νωρίτερα από το αναμενόμενο (όλες οι προθεσμιακές καταθέσεις αποσύρονται στη συμβατική τους λήξη). Το πρόσφατο παρελθόν έχει δείξει ότι ακόμη και σε περιόδους συστημικής χρηματοοικονομικής κρίσης, η πιθανότητα ενός τέτοιου γεγονότος είναι απομακρυσμένη:

Χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις εκτός παραγώγων:

- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα
- Υποχρεώσεις προς πελάτες
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις
- Λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2020				
	Εντός 1 μήνα € εκατ.	1 - 3 μήνες € εκατ.	3 μήνες έως 1 έτος € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.	(εισορές)/ εκροές € εκατ.
- Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	2.258	1.409	31	7.581	11.279
- Υποχρεώσεις προς πελάτες	27.045	3.230	4.060	121	34.456
- Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	166	121	1.712	1.999
- Υποχρεώσεις από μισθώσεις	2	5	18	122	147
- Λοιπές υποχρεώσεις	137	300	600	-	1.037
	29.442	5.110	4.830	9.536	48.918
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα:	9	-	-	-	9

Στοιχεία εκτός Ισολογισμού

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Εντός 1 έτους € εκατ.	Άνω του 1 έτους € εκατ.
Δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	940	4.126
Συμβατικές δεσμεύσεις ⁽¹⁾	29	-
Σύνολο	969	4.126

⁽¹⁾ Αφορά συμβατικές δεσμεύσεις για την εξαγορά ιδιοχρησιμοποιούμενων και επενδυτικών ακινήτων καθώς και άυλων πάγιων στοιχείων (σημ. 40).

6.2.4 Μεταρρύθμιση επιτοκίων αναφοράς-«IBOR reform»

Μετά την χρηματοοικονομική κρίση, οι διεθνείς εποπτικοί φορείς, επιχειρήσαν την θεμελιώδη αναθεώρηση των βασικών επιτοκίων αναφοράς και συγκάλεσαν ομάδες εργασίας σε διάφορες χώρες για να εντοπίσουν και να προωθήσουν τη χρήση επιτοκίων αναφοράς χωρίς κίνδυνο («RFR») τα οποία βασίζονται σε υποκείμενες συναλλαγές με ρευστότητα στην αγορά, ως εναλλακτικές λύσεις στα υπάρχοντα Διατραπεζικά Προσφερόμενα Επιτόκια (IBOR). Η Ομάδα Εργασίας για τα επιτόκια χωρίς κίνδυνο σε ευρώ, μια ομάδα του ιδιωτικού τομέα, που συγκροτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), μαζί με την Αρχή Χρηματοοικονομικών Υπηρεσιών και Αγορών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (η «Ομάδα εργασίας για τα επιτόκια χωρίς κίνδυνο σε ευρώ») έχει εργαστεί για τη διευκόλυνση της μετάβασης από το μέσο επιτόκιο του δείκτη σε ευρώ (ΕΟΝΙΑ) στον εναλλακτικό χωρίς κίνδυνο, βραχυπρόθεσμο επιτόκιο ευρώ (STR €), λόγω του ότι το ΕΟΝΙΑ δεν συμμορφώνεται με τον Κανονισμό της ΕΕ για τα επιτόκια αναφοράς (εφεξής BMR) και, πιο πρόσφατα, για τον προσδιορισμό των εναλλακτικών επιτοκίων EURIBOR, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του BMR. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Αγοράς Χρήματος (EMMI), τον διαχειριστή των ΕΟΝΙΑ και EURIBOR, η οριστική παύση της ΕΟΝΙΑ θα πραγματοποιηθεί στις 3 Ιανουαρίου 2022.

Σε άλλες χώρες, οι αντίστοιχες ομάδες εργασίας έχουν θεσπίσει εναλλακτικά επιτόκια χωρίς κίνδυνο αντί των επιτοκίων LIBOR μίας ημέρας. Τον Μάρτιο του 2021, η Αρχή Χρηματοοικονομικής Συμπεριφοράς του Ηνωμένου Βασιλείου (FCA), η εποπτική αρχή της ICE Διαχείρισης Επιτοκίων Αναφοράς (IBA), η οποία είναι ο διαχειριστής του LIBOR, ανακοίνωσε ότι όλες οι τιμές LIBOR εκτός USD και οι τιμές LIBOR μίας εβδομάδας και 2 μηνών σε USD θα σταματήσουν οριστικά στο τέλος του 2021, ενώ οι υπόλοιπες τιμές LIBOR σε USD θα σταματήσουν οριστικά αμέσως μετά τον Ιούνιο του 2023.

Η Τράπεζα συμμετέχει ως πλήρες μέλος στην παραπάνω Ομάδα Εργασίας για τα επιτόκια χωρίς κίνδυνο και έχει συγκροτήσει μια εσωτερική Ομάδα Εργασίας Μεταρρύθμισης επιτοκίων αναφοράς (η «Ομάδα Εργασίας BR»), με επικεφαλής τους ανώτερους εκπροσώπους των επιχειρηματικών μονάδων της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου των τμημάτων Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας, Διεθνών Κεφαλαιαγορών, Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών & Αντισυμβαλλομένων Ομίλου και με την υποστήριξη των Νομικών Υπηρεσιών, Οργάνωσης & Επιχειρηματικής Ανάλυσης Ομίλου (Εποπτική Μονάδα), και Οικονομικών Υπηρεσιών Ομίλου, προκειμένου να διαχειριστεί τη μετάβαση στα νέα επιτόκια μηδενικού κινδύνου, να μετριάσει τυχόν σχετικούς κινδύνους και να συμμορφωθεί με τις κανονιστικές απαιτήσεις του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα επιτόκια αναφοράς (BMR).

Οι κύριοι στόχοι της Ομάδας Εργασίας IBOR που αναφέρεται παραπάνω, περιλαμβάνουν:

- Παρακολούθηση των εξελίξεων σε θέματα εποπτείας, αγοράς και κλάδου αναφορικά με την μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς και προετοιμασία σχεδίων δράσης για την ομαλή μετάβαση στα νέα επιτόκια αναφοράς μηδενικού κινδύνου,
- Αξιολόγηση και εκτίμηση των επιπτώσεων στις επιχειρηματικές δραστηριότητες συμπεριλαμβανομένων της ορθής ενσωμάτωσης των νέων μεθοδολογιών για τον υπολογισμό των εναλλακτικών επιτοκίων αναφοράς στα λειτουργικά συστήματα, μεταφορά των υφιστάμενων διατραπεζικών και πελατειακών συμβολαίων στα νέα εναλλακτικά επιτόκια αναφοράς ή ενσωμάτωση προβλέψεων για εναλλακτικά επιτόκια, όπως μπορεί να αιτηθεί ή εισηγηθεί από τις εποπτικές αρχές των ενώσεων διεθνών χρηματαγορών και κλάδων, στα υφιστάμενα και νέα χρηματοοικονομικά μέσα κυμαινόμενου επιτοκίου συνδεδεμένα με επιτόκια αναφοράς και της κατάλληλης τροποποίησης των συμβάσεων των πελατών,
- Επικοινωνία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη αναφορικά με τις αλλαγές που προκύπτουν από την μεταρρύθμιση IBOR, και
- Τακτική αναφορά στην Επιτροπή Απαιτήσεων και Υποχρεώσεων του Ομίλου (GALCO) και στο BRC όταν απαιτείται με σκοπό να αξιολογήσουν τις εξελίξεις, να προτείνουν ή να εγκρίνουν ενέργειες ή/και στρατηγικές σχετικές με την μεταρρύθμιση IBOR.

Η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε σημαντικό αριθμό χρηματοοικονομικών μέσων συνδεδεμένων με τον δείκτη IBOR, (EURIBOR, USD LIBOR, CHF LIBOR και ΕΟΝΙΑ), όπως παράγωγα, χρεωστικοί τίτλοι, δανειακές και καταθετικές συμβάσεις. Δεδομένου ότι τα επιτόκια αναφοράς αυτών των μέσων υπόκεινται στις μεταρρυθμίσεις, υπάρχει αβεβαιότητα ως προς τον ακριβή τρόπο μετάβασης στα νέα επιτόκια αναφοράς, καθώς και στις απαραίτητες συμβατικές τροποποιήσεις των χρηματοοικονομικών μέσων,

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

που συνδέονται με αυτά τα επιτόκια. Συνεπώς, η αντίστοιχη διαδικασία μετάβασης σε επιτόκια μηδενικού κινδύνου ενέχει ποικίλους κινδύνους για τον Όμιλο που περιλαμβάνουν λειτουργικούς, νομικούς και κινδύνους επικοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη το πιεστικό χρονοδιάγραμμα για τη μετάβαση και τη μεγάλη κλίμακα των υφιστάμενων συμβολαίων που πρέπει να τροποποιηθούν, καθώς επίσης αυξάνει κάπως το χρηματοοικονομικό κίνδυνο σε περίπτωση διαταραχής των αγορών λόγω της μεταρρύθμισης του IBOR. Επιπλέον, η υπάρχουσα αβεβαιότητα σχετικά με το ποσό και το χρόνο των ταμειακών ροών που σχετίζονται με το IBOR θα μπορούσε να έχει συνέπειες στη λογιστική αντιμετώπιση των χρηματοοικονομικών μέσων, κυρίως σε σχέση με τη λογιστική αντιστάθμιση και τον προσδιορισμό της αντιστάθμισης όταν δεν θα υπάρχουν πλέον οι τωρινές αβεβαιότητες.

Ο Όμιλος συνεχίζει να αξιολογεί σε συστηματική βάση τις πιθανές επιπτώσεις του κινδύνου μετάβασης και να προσαρμόζει ανάλογα τα σχέδια εφαρμογής του προκειμένου να επιτύχει τον περιορισμό των κινδύνων που προκύπτουν από τη μετάβαση στα επιτόκια μηδενικού κινδύνου.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα είναι εκτεθειμένη σε διάφορα επιτόκια αναφοράς στις σχέσεις που αντισταθμίζει λογιστικά και οι οποίες λήγουν μετά την 31 Δεκεμβρίου 2021 ή την 30 Ιουνίου 2023 για τις αντισταθμίσεις του USD LIBOR, όταν η μετάβαση στα επιτόκια μηδενικού κινδύνου εκτιμάται ότι θα έχει ολοκληρωθεί. Το ονομαστικό ποσό των μέσων αντιστάθμισης που προσδιορίστηκε για αυτές τις σχέσεις αντιστάθμισης προσεγγίζει τον βαθμό της έκθεσης σε κίνδυνο όπου ο Όμιλος διαχειρίζεται με τις σχέσεις αντιστάθμισης.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα σημαντικά επιτόκια αναφοράς στα οποία εκτίθενται οι σχέσεις αντιστάθμισης της Τράπεζας μαζί με τα ονομαστικά ποσά των μέσων αντιστάθμισης, που λήγουν μετά τις προαναφερόμενες αναμενόμενες ημερομηνίες παύσης κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020:

Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020			
Μέσα αντιστάθμισης επηρεασμένα από τη μεταρρύθμιση IBOR			
Ονομαστική αξία			
EURIBOR	USD LIBOR	CHF LIBOR	Λοιπά
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας			
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	2.553	167	-
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	4	-	-
	2.557	167	11
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών			
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	1.727	-	-
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	-	1.221
	1.727	-	1.221
Σύνολο παραγώγων	4.284	167	1.221

Όσον αφορά το επιτόκιο EURIBOR, το οποίο ορίζεται ως καθοριστικό επιτόκιο αναφοράς βάσει του Κανονισμού για τους δείκτες αναφοράς (BMR) και θεωρείται ότι πληρεί τις απαιτήσεις BMR από τον Ιούλιο του 2019, ο υπολογισμός του βασίζεται στη νέα «υβριδική μεθοδολογία». Η βιωσιμότητα του EURIBOR εξαρτάται από το εάν η ομάδα των τραπεζών που συνεισφέρουν στην διαμόρφωσή του θα συνεχίσει να το υποστηρίζει στο μέλλον και αν θα υπάρχει επαρκής δραστηριότητα στην υποκείμενη αγορά. Κατά συνέπεια, το EURIBOR μπορεί να συνεχίσει να χρησιμοποιείται ως επιτόκιο αναφοράς σε νέες και υφιστάμενες συμβάσεις για το προσεχές μέλλον, και οι σχετικές αντισταθμίσεις εύλογης αξίας με επιτόκιο αναφοράς το EURIBOR δεν αναμένεται να επηρεαστούν άμεσα από τη μεταρρύθμιση αναφοράς. Ωστόσο, τα χρηματοοικονομικά μέσα που αναφέρονται στο EURIBOR πρέπει να ενσωματώσουν νέες ή βελτιωμένες εναλλακτικές προβλέψεις προκειμένου να μειωθούν οι πιθανές αβεβαιότητες σε περίπτωση παύσης του EURIBOR. Η διαδικασία για τον προσδιορισμό των εν λόγω προβλέψεων βρίσκεται σε εξέλιξη, από την Ομάδα Εργασίας για τα επιτόκια χωρίς κίνδυνο σε ευρώ.

Αναφορικά με τη μετάβαση του EONIA και του πραγματικού επιτοκίου USD της Ομοσπονδιακής Τράπεζας ΗΠΑ, (EFFR), η Τράπεζα προχώρησε στις απαιτούμενες αλλαγές στα συστήματα κινδύνου και τις μεθοδολογίες αποτίμησης, προκειμένου να προσαρμόσει τη σχετική αλλαγή από το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο EONIA στο βραχυπρόθεσμο επιτόκιο ευρώ (€ STR) και από το EFFR στο εξασφαλισμένο επιτόκιο χρηματοδότησης μίας νύχτας (SOFR) για τις καμπύλες προεξόφλησης που χρησιμοποιήθηκαν για την αποτίμηση των παραγώγων επιτοκίου που εκκαθαρίστηκαν κεντρικά μέσω του οργανισμού εκκαθάρισης LCH, το οποίο

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο 2020 και τον Οκτώβριο 2020 αντίστοιχα και βρίσκεται σε επαφή με τους αντισυμβαλλόμενους της διαπραγματευτικής προκειμένου να πραγματοποιήσουν τις σχετικές απαραίτητες αλλαγές στις διμερείς συμφωνίες του.

Η Τράπεζα παρακολουθεί στενά, αξιολογεί και επανεξετάζει το έργο των διεθνών ενώσεων, όπως το ISDA, με στόχο την καθοδήγηση της διαδικασίας μετάβασης των επιτοκίων αναφοράς, την απλούστευση της συμμόρφωσης με το BMR μέσω της χρήσης «τυποποιημένων» λύσεων αγοράς, την διευκόλυνση της διμερούς διαπραγματευτικής διαδικασίας μεταξύ των συμμετεχόντων στην αγορά και την παράλληλη μείωση του κινδύνου μη ομαλής μετάβασης. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τράπεζα συμμορφώθηκε με το Πρωτόκολλο Συμπληρωματικών Σημείων αναφοράς ISDA 2018 καθώς και το Πρωτόκολλο ISDA 2020 IBOR Fallbacks το 4ο τρίμηνο του 2020.

Επιπλέον, η Τράπεζα αναλαμβάνει δράσεις για τον περιορισμό των κινδύνων, που περιλαμβάνουν την ανάπτυξη νέων προϊόντων και ένα πρόγραμμα προσέγγισης πελατών για να διασφαλίσει την ετοιμότητα στις επερχόμενες αλλαγές καθώς και να εξηγήσει τις αλλαγές αυτές και τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη μετάβαση στους πελάτες του. Η Τράπεζα θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις της αγοράς και τις εποπτικές οδηγίες αναφορικά με την μεταρρύθμιση των επιτοκίων αναφοράς και να προσαρμόζει αναλόγως τα σχέδια εφαρμογής του προκειμένου να επιτύχει την άμβλυση των κινδύνων που απορρέουν από τη μετάβαση.

6.3 Εύλογη αξία χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων

Η εύλογη αξία είναι η τιμή που μία οντότητα θα λάμβανε κατά την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή θα κατέβαλε για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην κύρια (ή πιο συμφέρουσα) αγορά, κατά την ημερομηνία της επιμέτρησης και υπό τις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς (δηλ. τιμή εξόδου). Όταν δεν υπάρχει παρατηρήσιμη τιμή για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, η εύλογη αξία επιμετράται με τη χρήση άλλων κατάλληλων τεχνικών αποτίμησης μεγιστοποιώντας τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων δεδομένων και ελαχιστοποιώντας τη χρήση μη παρατηρήσιμων δεδομένων. Τα παρατηρήσιμα δεδομένα προκύπτουν χρησιμοποιώντας στοιχεία της αγοράς, όπως πληροφορίες διαθέσιμες στο κοινό σχετικά με πραγματικά γεγονότα ή συναλλαγές, και αντανακλούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά για την τιμολόγηση χρηματοοικονομικών μέσων, όπως διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για παρόμοια μέσα, επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων, τεκμαρτή μεταβλητότητα και περιθώρια φερεγγυότητας (credit spreads).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία ή στην αποσβέσιμη αξία κτήσης και η εύλογη αξία τους έχει γνωστοποιηθεί, κατηγοριοποιούνται σε ένα από τα τρία επίπεδα ιεραρχίας εύλογης αξίας ανάλογα με το αν η αποτίμησή τους βασίζεται σε παρατηρήσιμα ή μη παρατηρήσιμα δεδομένα, ως ακολούθως:

- (α) Επίπεδο 1 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία που αποτιμώνται βάσει επίσημων τιμών (μη προσαρμοσμένες) σε ενεργές αγορές για πανομοιότυπα χρηματοοικονομικά στοιχεία στα οποία η Τράπεζα μπορεί να έχει πρόσβαση κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Ενεργή θεωρείται η αγορά στην οποία οι τιμές αυτές είναι άμεσα και σε τακτά χρονικά διαστήματα διαθέσιμες από κάποιο χρηματιστήριο, χρηματιστή, διαπραγματευτή, βιομηχανικό κλάδο, υπηρεσία τιμών ή ρυθμιστική αρχή και αντιπροσωπεύουν πραγματικές και συχνές συναλλαγές. Στο επίπεδο 1 περιλαμβάνονται ενεργά διαπραγματεύσιμοι χρεωστικοί τίτλοι κατοχής της Τράπεζας, μετοχές και παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα που διαπραγματεύονται σε χρηματιστήρια, καθώς επίσης και αμοιβαία κεφάλαια τα οποία έχουν τακτικά και συχνά δημοσιευμένες τιμές.
- (β) Επίπεδο 2 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης με δεδομένα, διαφορετικά των επίσημων τιμών του Επιπέδου 1, τα οποία είναι παρατηρήσιμα είτε απευθείας ή έμμεσα, όπως: i) επίσημες τιμές για παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε ενεργές αγορές, ii) επίσημες τιμές για πανομοιότυπα ή παρεμφερή χρηματοοικονομικά μέσα σε αγορές που δεν είναι ενεργές, iii) δεδομένα, εκτός των επίσημων τιμών, που είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμα, όπως επιτόκια και καμπύλες επιτοκίων παρατηρήσιμα σε τακτά χρονικά διαστήματα, επιτόκια προθεσμιακών συμβολαίων ξένου συναλλάγματος, τιμές μετοχών, περιθώρια φερεγγυότητας και τεκμαρτή μεταβλητότητα που λαμβάνονται από διεθνείς οργανισμούς παροχής τιμών αγοράς και iv) άλλα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που δεν είναι σημαντικά για τη συνολική επιμέτρηση της εύλογης αξίας. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 2 περιλαμβάνουν εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, μη άμεσα ρευστοποιήσιμους χρεωστικούς τίτλους, που κατέχονται ή εκδίδονται από την Τράπεζα και μετοχές.
- (γ) Επίπεδο 3 - Χρηματοοικονομικά στοιχεία αποτιμώμενα χρησιμοποιώντας τεχνικές αποτίμησης στις οποίες τα σημαντικότερα δεδομένα είναι μη παρατηρήσιμα. Κατά τη συλλογή των μη παρατηρήσιμων δεδομένων, χρησιμοποιούνται οι καλύτερες διαθέσιμες πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων της Τράπεζας, ενώ ταυτόχρονα αντανακλώνται οι υποθέσεις των συμμετεχόντων στην αγορά (π.χ. παραδοχές σχετικά με τον κίνδυνο). Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Επιπέδου 3 περιλαμβάνουν μη διαπραγματευόμενους μετοχικούς τίτλους ή μετοχικούς τίτλους που διαπραγματεύονται σε αγορές οι οποίες δεν θεωρούνται ενεργές, συγκεκριμένα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιήσεων οι οποίες εκδόθηκαν μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα και αναγνωρίστηκαν στα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού καθώς και πιστωτικούς τίτλους που εκδόθηκαν από την Τράπεζα.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που επιμετρώνται στην εύλογη αξία τους, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2020			
	Επίπεδο 1 € εκατ.	Επίπεδο 2 € εκατ.	Επίπεδο 3 € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	22	-	-	22
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	26	14	50	90
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	2.605	1	2.606
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	4.233	41	-	4.274
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες αποτιμώμενα υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	-	-	20	20
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	4.281	2.660	71	7.012
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	0	2.937	-	2.937
Υποχρεώσεις συναλλαγών	19	-	-	19
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία	19	2.937	-	2.956

Η Τράπεζα αναγνωρίζει μεταφορές εντός και εκτός των επιπέδων ιεραρχίας της εύλογης αξίας στην αρχή του τριμήνου κατά το οποίο έχει πραγματοποιηθεί η μεταφορά ενός χρηματοοικονομικού στοιχείου.

Σε συνέχεια της εκτίμησης της Τράπεζας για τη σημαντικότητα του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA) στο σύνολο της εύλογης αξίας των εξωχρηματιστηριακών παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων, ο υπολογισμός του οποίου πραγματοποιήθηκε βάσει εσωτερικών μοντέλων αποτίμησης, η Τράπεζα μετέφερε ποσό (α) € 2 εκατ. από το Επίπεδο 3 στο Επίπεδο 2 και (β) € 2 εκατ. από το Επίπεδο 2 στο Επίπεδο 3.

Συμφωνία των χρηματοοικονομικών στοιχείων του Επιπέδου 3

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Υπόλοιπο ⁽¹⁾	79
Μεταφορά σε επίπεδο 3	2
Μεταφορά από επίπεδο 3	(2)
Προσθήκες, μετά από πωλήσεις και λήξεις	(2)
Σύνολο κερδών/(ζημιών) περιόδου που περιλαμβάνονται στη κατάσταση αποτελεσμάτων	(7)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	1
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	71

⁽¹⁾ Η κίνηση των στοιχείων Επιπέδου 3 παρουσιάζεται από την 1 Απριλίου 2020.

Διαδικασίες και τεχνικές αποτίμησης της Τράπεζας

Ο τομέας Group Market Counterparty Risk Sector (GMCRS) θεσπίζει τις διαδικασίες που διέπουν την επιμέτρηση της εύλογης αξίας, σύμφωνα με τις λογιστικές πολιτικές της Τράπεζας. Η Τράπεζα χρησιμοποιεί ευρέως αναγνωρισμένα μοντέλα αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των κοινών χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όπως τις ανταλλαγές επιτοκίων και τις ανταλλαγές συναλλάγματος (interest and cross currency swaps), που χρησιμοποιούν μόνο παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς και δεν απαιτούν σε μεγάλο βαθμό τη διενέργεια εκτιμήσεων από τη

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Διοίκηση. Οι παρατηρήσιμες τιμές ή τα δεδομένα των μοντέλων αποτίμησης είναι συνήθως διαθέσιμα στην αγορά για τους εισηγμένους χρεωστικούς και μετοχικούς τίτλους, τα διαπραγματεύσιμα και τα απλά εξωχρηματιστηριακά παράγωγα. Η διαθεσιμότητα παρατηρήσιμων τιμών της αγοράς και των δεδομένων των μοντέλων αποτίμησης μειώνει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων από τη Διοίκηση και επίσης μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τον προσδιορισμό των εύλογων αξιών.

Όπου χρησιμοποιούνται τεχνικές αποτίμησης για τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων για τα οποία δεν υπάρχουν διαθέσιμες επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, αυτές επιβεβαιώνονται για την ορθότητά τους έναντι ιστορικών στοιχείων και, όπου είναι εφικτό, έναντι τρεχουσών ή πρόσφατων παρατηρούμενων συναλλαγών σε διάφορα χρηματοοικονομικά μέσα, και επανεξετάζονται περιοδικά από κατάλληλο προσωπικό ανεξάρτητο από το προσωπικό που τα δημιούργησε. Όλα τα μοντέλα πιστοποιούνται πριν να χρησιμοποιηθούν και προσαρμόζονται έτσι ώστε να επιβεβαιώνεται ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν τα πραγματικά δεδομένα και συγκριτικές τιμές αγοράς. Οι εκτιμήσεις των εύλογων αξιών που λαμβάνονται από τα μοντέλα προσαρμόζονται με τυχόν άλλους παράγοντες, όπως τον κίνδυνο ρευστότητας ή την αβεβαιότητα των μοντέλων, στο βαθμό που οι συμμετέχοντες στην αγορά θα τους λάβουν υπόψη κατά την τιμολόγηση του χρηματοοικονομικού μέσου. Οι εύλογες αξίες, επίσης, αντανακλούν τον πιστωτικό κίνδυνο του μέσου και περιλαμβάνουν προσαρμογές ώστε να ληφθούν υπόψη ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας και του αντισυμβαλλομένου, όπου κρίνεται αναγκαίο.

Οι διαδικασίες ελέγχου των μοντέλων αποτίμησης που εφαρμόζονται από την Τράπεζα, περιλαμβάνουν: επιβεβαίωση των παρατηρήσιμων τιμολογήσεων, επαναυπολογισμό των αποτιμήσεων του μοντέλου, επισκόπηση και διαδικασία έγκρισης για τα νέα μοντέλα ή/και αλλαγές στα υφιστάμενα, προσαρμογή και διενέργεια εκ των υστέρων ελέγχων (back-testing) έναντι παρατηρήσιμων συναλλαγών στην αγορά, όπου είναι εφικτό, ανάλυση σημαντικών μεταβολών αποτίμησης, κλπ. Όταν για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας χρησιμοποιούνται οι αποτιμήσεις τρίτων, αυτές ελέγχονται προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 13.

Τα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επιμετρώνται στην εύλογη αξία με προεξόφληση των αναμενόμενων ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας επιτόκια της αγοράς κατά την ημερομηνία επιμέτρησης. Αναπροσαρμογές για τον πιστωτικό κίνδυνο του αντισυμβαλλόμενου και τον πιστωτικό κίνδυνο της Τράπεζας εφαρμόζονται στα εξωχρηματιστηριακά παράγωγα, όπου κρίνεται απαραίτητο. Για τις εν λόγω αναπροσαρμογές του πιστωτικού κινδύνου λαμβάνονται υπόψη οι αναμενόμενες ταμειακές ροές μεταξύ της Τράπεζας και των αντισυμβαλλομένων με βάση τους σχετικούς όρους των συναλλαγών παραγώγων και η επίδραση του πιστωτικού κινδύνου στην αποτίμηση αυτών των ταμειακών ροών. Ανάλογα με τις συνθήκες, η Τράπεζα λαμβάνει επίσης υπόψη την επίδραση τυχόν διακανονισμών μείωσης του πιστωτικού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένων, συμβάσεων εξασφάλισης και σύναψης κύριων συμβάσεων συμψηφισμού για την αποτίμηση του πιστωτικού κινδύνου (Credit Risk Valuation Adjustment - CVA). Για τον υπολογισμό του CVA χρησιμοποιούνται οι πιθανότητες αθέτησης υποχρεώσεων, βασισμένες σε παρατηρήσιμα δεδομένα της αγοράς όπως τα περιθώρια των συμβολαίων ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit Default Swaps - CDS), ανάλογα με την περίπτωση, ή τα εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης. Η Τράπεζα εφαρμόζει παρόμοια μεθοδολογία για τον υπολογισμό του δικού της πιστωτικού κινδύνου (Debit Value Adjustments - DVA) όταν μπορεί να εφαρμοστεί. Όπου οι τεχνικές αποτίμησης βασίζονται σε εσωτερικά μοντέλα αξιολόγησης και το αντίστοιχο CVA είναι σημαντικό στο σύνολο της επιμέτρησης της εύλογης αξίας, τότε τα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα κατηγοριοποιούνται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας. Μια εύλογα πιθανή μεταβολή του κύριου μη παρατηρήσιμου δεδομένου (δηλ. του ποσοστού ανάκτησης) που χρησιμοποιείται στην αποτίμησή τους, δεν θα είχε σημαντική επίδραση στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας τους.

Η Τράπεζα προσδιορίζει την εύλογη αξία των χρεωστικών τίτλων που κατέχει με βάση επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοιο επίπεδο πιστωτικού κινδύνου, λήξη και απόδοση, τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή με τη μέθοδο προεξόφλησης μελλοντικών ταμειακών ροών.

Η αξία των μη διαπραγματευόμενων μετοχικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων σύμφωνα με το ΔΧΠΑ 9 προσδιορίζεται κυρίως χρησιμοποιώντας (i) εκθέσεις αποτίμησης τρίτων, οι οποίες βασίζονται στην καθαρή θέση των εταιρειών όπου η Διοίκηση δεν εκτελεί περαιτέρω σημαντικές προσαρμογές, και (ii) αποτιμήσεις καθαρής θέσης προσαρμοσμένες, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων των τιτλοποιημένων ομολόγων που εκδίδονται από τις εταιρίες ειδικού σκοπού του Ομίλου των οποίων οι συμβατικές ταμειακές ροές δεν αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων (που δεν πληρούν τα κριτήρια αξιολόγησης του SPPI), επιμετρώνται υποχρεωτικά στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τιμές αγοράς δεν υπάρχουν καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες τους εκτιμώνται σε ατομική βάση ανά δάνειο προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα προεξοφλητικά επιτόκια ή με αναφορά σε άλλα συγκρίσιμα περιουσιακά στοιχεία ίδιου τύπου που για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί συναλλαγές στην ίδια περίοδο. Οι αναμενόμενες

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

ταμειακές ροές, που ενσωματώνουν τον πιστωτικό κίνδυνο, αποτελούν σημαντικά μη παρατηρήσιμα δεδομένα στον υπολογισμό της εύλογης αξίας με αποτέλεσμα το σύνολο της εύλογης αξίας τους να κατηγοριοποιείται στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας.

Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία

Η κατηγοριοποίηση της ιεραρχίας της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και υποχρεώσεων της Τράπεζας που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία στον ισολογισμό παρουσιάζεται στους ακόλουθους πίνακες:

	31 Δεκεμβρίου 2020				
	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Εύλογη αξία	Λογιστική αξία
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	-	-	29.088	29.088	29.241
Επενδυτικοί τίτλοι αποτιμώμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.005	933	-	1.938	2.099
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	1.005	933	29.088	31.026	31.340
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	-	932	591	1.523	1.544
Χρηματοοικονομικά στοιχεία υποχρεώσεων που δεν επιμετρώνται στην εύλογη αξία	-	932	591	1.523	1.544

Οι υποθέσεις και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που δεν αποτιμώνται στην εύλογη αξία τους είναι σύμφωνες με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την επιμέτρηση των εύλογων αξιών των χρηματοοικονομικών μέσων που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Συγκεκριμένα:

- (α) Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες συμπεριλαμβανομένων τιτλοποιημένων ομολόγων οι οποίες εκδόθηκαν μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού που έχουν συσταθεί από την Τράπεζα: για τα δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες δεν υπάρχουν τιμές αγοράς, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές αγορές στις οποίες διαπραγματεύονται. Οι εύλογες αξίες εκτιμώνται προεξοφλώντας τις μελλοντικές αναμενόμενες ταμειακές ροές για το χρονικό διάστημα που αναμένεται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας κατάλληλα επιτόκια προσαρμοσμένα με τον κίνδυνο. Τα δάνεια ομαδοποιούνται σε κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως αυτά παρακολουθούνται από τη Διοίκηση ανά προϊόν, τύπο δανειολήπτη και βαθμό καθυστέρησης, προκειμένου να βελτιωθεί η ακρίβεια των εκτιμώμενων αποτελεσμάτων αποτίμησης. Κατά την εκτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών, η Τράπεζα κάνει υποθέσεις σχετικά με αναμενόμενες προκαταβολές, τα περιθώρια του προϊόντος και το χρονοδιάγραμμα εκποίησης των εξασφαλίσεων. Τα προεξοφλητικά επιτόκια για δάνεια σε πελάτες ενσωματώνουν δεδομένα για τις αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές και τα επιτόκια, κατά περίπτωση.
- (β) Επενδυτικοί τίτλοι που αποτιμώνται στο αποσβέσιμο κόστος: η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών τίτλων προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η εύλογη αξία προσδιορίζεται, με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές για τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά πιστωτικού κινδύνου, διάρκεια και απόδοση, τις τιμές διαπραγμάτευσης σε μη ενεργές αγορές για πανομοιότυπα ή παρόμοια χρηματοοικονομικά στοιχεία, ή χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης των ταμειακών ροών.
- (γ) Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους: η εύλογη αξία τους προσδιορίζεται με βάση τις επίσημες τιμές σε ενεργές αγορές, όταν αυτές είναι διαθέσιμες. Αν οι τιμές της αγοράς δεν είναι διαθέσιμες, η εύλογη αξία προσδιορίζεται από αποτιμήσεις εξωτερικών εκτιμητών με βάση επίσημες τιμές αγοράς για πιστωτικούς τίτλους με παρόμοια χαρακτηριστικά ή προεξοφλώντας τις αναμενόμενες ταμειακές ροές με επιτόκιο προσαρμοσμένο για τον κίνδυνο, όπου ο πιστωτικός κίνδυνος της Τράπεζας προσδιορίζεται χρησιμοποιώντας στοιχεία έμμεσα παρατηρήσιμα, δηλαδή επίσημες τιμές παρόμοιων τίτλων που εκδίδονται από την Τράπεζα ή από άλλους Έλληνες εκδότες.

Για τα υπόλοιπα χρηματοοικονομικά μέσα που είναι βραχυπρόθεσμα ή επανατιμολογούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα (ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες, απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και υποχρεώσεις προς πελάτες), η λογιστική αξία τους προσεγγίζει την εύλογη αξία τους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

7. Καθαρά έσοδα από τόκους

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Τόκοι έσοδα	
Πελάτες	705
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	704
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και λοιπά στοιχεία ενεργητικού ⁽¹⁾	13
Χρεωστικοί τίτλοι	125
- επιμετρούμενοι στο αποσβέσιμο κόστος	34
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	90
- επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	1
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	23
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	303
	1.167
Τόκοι έξοδα	
Πελάτες ⁽¹⁾	(52)
Χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ^{(1) (2)}	(9)
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους ⁽¹⁾	(69)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(30)
Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)	(270)
Υποχρεώσεις από μισθώσεις - ΔΠΧΑ 16	(2)
	(432)
Σύνολο	735

⁽¹⁾ Επιμετρώνται στο αποσβέσιμο κόστος.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει όφελος ποσού € 19,1 εκατ. το οποίο αφορά σε στοχευμένες πράξεις πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (TLTRO III) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (σημ. 30).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα έσοδα από τόκους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών, ανά κατηγορία δανείου και ποιοτική διαβάθμιση:

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020		
	Τόκοι έσοδα από μη- απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Τόκοι έσοδα από απομειωμένα δάνεια και απαιτήσεις € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Λιανική Τραπεζική	326	43	369
Επιχειρηματικά ⁽¹⁾	311	25	336
Σύνολο τόκων εσόδων από πελάτες	637	68	705

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τόκοι έσοδα από δάνεια και απαιτήσεις προς το Δημόσιο τομέα

8. Καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες

Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τα καθαρά έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες από συμβάσεις με πελάτες στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 15, αναλυμένα στις βασικές κατηγορίες ανά υπηρεσία και επιχειρηματικό τομέα.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020				
	Επενδυτική Τραπεζική και Διαχείριση			Λοιπά και κέντρο απαλοιφής	
	Λιανική Τραπεζική € εκατ.	Τραπεζική Επιχειρήσεων € εκατ.	Περιουσίας € εκατ.	€ εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες	7	35	4	0	46
Αμοιβαία κεφάλαια και διαχείριση περιουσίας	(0)	1	25	-	26
Δραστηριότητες δικτύου και λοιπά ⁽¹⁾	34	5	16	(4)	50
Υπηρεσίες κεφαλαιαγοράς	(0)	3	15	1	19
Σύνολο	41	44	60	(3)	141

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει προμήθειες από υπηρεσίες που σχετίζονται με πιστωτικές κάρτες.

9. Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες

Τα έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες περιλαμβάνουν έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων ποσού € 49,7 εκατ. και λοιπά έσοδα ποσού € 1,0 εκατ. από υπηρεσίες IT που παρέχονται από την Τράπεζα.

10. Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών και επενδυτικών τίτλων

Ομόλογα εκ των οποίων:

- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση

- επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Μετοχές και αμοιβαία κεφάλαια επιμετρούμενα στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Κέρδη/(ζημιές) από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)

Κέρδη/(ζημιές) από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα (χωρίς λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου)

Συναλλαγματικές διαφορές

Σύνολο

Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.

805

154

650

1

8

(382)

(2)

2

431

Συναλλαγή ανταλλαγής Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου

Τον Δεκέμβριο του 2020, ο Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους (ΟΔΔΗΧ), ως μέρος της αποτελεσματικότερης διαχείρισης του δημόσιου χρέους, προχώρησε σε μια προσφορά για την επαναγορά συγκεκριμένων ομολόγων ελληνικού δημοσίου (ΟΕΔ) που κατέχονταν από την Τράπεζα συνολικής ονομαστικής αξίας € 1,2 δις (€ 1,35 δις λογιστική αξία) με εναπομένουσα διάρκεια από 7 έως 21 έτη, διακρατούμενα στο χαρτοφυλάκιο αποσβέσιμου κόστους, έναντι τιμήματος ποσού € 1,5 δις που ισούταν με την αγοραία αξία τους. Ταυτόχρονα, ο ΟΔΔΗΧ προχώρησε στην έκδοση νέου ΟΕΔ ονομαστικής αξίας € 0,5 δις με λήξη το 2050 που προσφέρθηκε στην Τράπεζα έναντι ποσού € 0,8 δις που ισούταν με την αγοραία αξία του.

Η παραπάνω συναλλαγή, που προσφέρθηκε από τον ΟΔΔΗΧ και διεξήχθη σε όρους αγοράς, θεωρήθηκε εμπορική επαναδιαπραγμάτευση που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της βέλτιστης διαχείρισης του δημόσιου χρέους. Λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό της ανταλλαγής και τους υποκείμενους όρους, η συναλλαγή θεωρήθηκε ως σημαντική τροποποίηση. Συνεπώς, τα αρχικά ομόλογα αποαναγνωρίστηκαν από τον ισολογισμό του Ομίλου με κέρδος € 139 εκατ., μετά από οποιοδήποτε αποτέλεσμα λογιστικής αντιστάθμισης. Το νέο ΟΕΔ ταξινομήθηκε επίσης στο χαρτοφυλάκιο διακρατούμενων τίτλων προς είσπραξη και επιμετρήθηκε στο αποσβέσιμο κόστος, εφόσον σύμφωνα με το επιχειρηματικό μοντέλο το ομόλογο διακρατάται για να εισπράττονται οι συμβατικές ταμειακές ροές του και βάσει των αντίστοιχων συμβατικών όρων προβλέπεται η δημιουργία ταμειακών ροών που αφορούν αποκλειστικά σε πληρωμές κεφαλαίου και τόκων.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

11. Λοιπά έσοδα/(έξοδα)

Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.

Κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία των επενδυτικών ακινήτων	8
Κέρδη/(ζημιές) από την πώληση/ρευστοποίηση θυγατρικών, συγγενών εταιρειών και κοινοπραξιών (σημ. 23 και 24)	180
Κέρδη/(ζημιές) από την αποαναγνώριση δανείων επιμετρώμενων στο αποσβέσιμο κόστος	(2)
Προμήθεια έξοδο σχετίζεται με αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (σημ. 14)	(5)
Έσοδα από μερίσματα	3
Λοιπά	(0)
Σύνολο	184

12. Λειτουργικά έξοδα

Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	(231)
Διοικητικά έξοδα	(127)
Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων	(44)
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων στοιχείων	(22)
Αποσβέσεις δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού	(21)
Αποσβέσεις άυλων παγίων στοιχείων	(18)
Σύνολο	(463)

Εισφορές στα ταμεία εξυγίανσης και εγγύησης των καταθέσεων

Το 2016, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης (EME) (Single Resolution Mechanism – SRM), ο οποίος αποτελεί έναν από τους πυλώνες της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ένωσης στην Ευρωζώνη μαζί με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (Single Supervisory Mechanism – SSM), τέθηκε σε εφαρμογή. Το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) δημιουργήθηκε με την Οδηγία 2014/806/ΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσει ενιαία πρακτική στις χρηματοδοτήσεις εξυγίανσης εντός EME και υπάγεται στο Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (Single Resolution Board – SRB). Ο EME προβλέπει ότι το SRF θα δημιουργηθεί κατά την διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ετών με «εκ των προτέρων» εισφορές του τραπεζικού τομέα, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν αμετάκλητες δεσμεύσεις πληρωμής ως μέρος του συνολικού ποσού της εισφοράς (σημ. 40).

Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.

Μισθοί, ημερομίσθια και έκτακτες αμοιβές	(162)
Εισφορές κοινωνικής ασφάλισης	(39)
Αμοιβές συνταξιοδότησης και λοιπές παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	(5)
Λοιπά έξοδα	(25)
Σύνολο	(231)

Ο μέσος όρος των εργαζομένων της Τράπεζας κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020 ανήλθε σε 7.037. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο αριθμός των καταστημάτων και των κέντρων επιχειρηματικής και ιδιωτικής τραπεζικής της Τράπεζας ανήλθε σε 324.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

13. Λοιπές ζημιές απομείωσης, έξοδα αναδιάρθρωσης και προβλέψεις

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ζημιές απομείωσης και προβλέψεις από συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες	7
Ζημιές απομείωσης και αποτίμησης ακινήτων	(9)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις ⁽¹⁾	(14)
Ζημιές απομείωσης/αντιλογισμός ομολόγων	(2)
Λοιπές ζημιές απομείωσης και προβλέψεις	(18)
Κόστος προγραμμάτων εθελουσίας εξόδου και λοιπές σχετικές δαπάνες (σημ. 34)	(132)
Λοιπά έξοδα αναδιάρθρωσης	(7)
Έξοδα αναδιάρθρωσης	(139)
Σύνολο	(157)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ζημιές απομείωσης εξοπλισμού και λογισμικών προγραμμάτων, λοιπών στοιχείων ενεργητικού και προβλέψεις για δικαστικές υποθέσεις και για λοιπούς λειτουργικούς κινδύνους.

Για την περίοδο από 20 Μαρτίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα αναγνώρισε πρόβλεψη απομείωσης ομολογιών, η οποία αφορά κυρίως νεοαποκτηθέντες επενδυτικούς τίτλους (σημ. 22.2).

Επιπρόσθετα, για την περίοδο από 20 Μαρτίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2020, ο Όμιλος αναγνώρισε έξοδα αναδιάρθρωσης € 7 εκατ. και σχετίζονται κυρίως με το σχέδιο Μετασχηματισμού της Τράπεζας.

14. Φόρος εισοδήματος

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Τρέχων φόρος	(11)
Αναβαλλόμενος φόρος ⁽¹⁾	(292)
Σύνολο φόρου εισοδήματος	(303)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνεται ποσό € 160 εκατ. που αφορά σε διαγραφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί ζημιών προερχόμενων από δάνεια (βλ. παρακάτω την αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων)

Σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, ο φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 αναφορικά με τις αποδεκτές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου είναι 29%. Από το έτος 2019, σύμφωνα με το Νόμο 4646/2019, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2019 και τροποποίησε το Νόμο 4172/2013, ο φορολογικός συντελεστής για τις νομικές οντότητες στην Ελλάδα, πλην των ανωτέρω πιστωτικών ιδρυμάτων, μειώθηκε από 29% σε 24%. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Νόμο 4646/2019, από την 1 Ιανουαρίου 2020 ο παρακρατούμενος φόρος επί των διανεμόμενων μερισμάτων, πλην των ενδοομιλικών μερισμάτων, μειώθηκε από 10% σε 5%. Ειδικότερα, τα ενδοομιλικά μερίσματα απαλλάσσονται, υπό προϋποθέσεις, τόσο του παρακρατούμενου φόρου όσο και του φόρου εισοδήματος.

Φορολογικό πιστοποιητικό και ανέλεγκτες φορολογικές χρήσεις

Το πρώτο φορολογικό έτος της Τράπεζας (δηλ. το νέο πιστωτικό ίδρυμα που έχει συσταθεί και έχει ενσωματώσει τον αποσχισθέντα τραπεζικό κλάδο της Eurobank Ergasias - σημ. 4) έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020. Σύμφωνα με το νόμο 4174/2013, όπως ισχύει, οι ελληνικές εταιρείες των οποίων οι οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται υποχρεωτικά, δύνανται να αποκτήσουν σε προαιρετική βάση ένα «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», το οποίο εκδίδεται μετά τη διενέργεια σχετικού φορολογικού ελέγχου από το νόμιμο ελεγκτή ή ελεγκτικό γραφείο που ελέγχει και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Η Τράπεζα θα λάβει αυτό το πιστοποιητικό. Για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο φορολογικός έλεγχος από τους εξωτερικούς ελεγκτές είναι σε εξέλιξη.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Σύμφωνα με την Ελληνική φορολογική νομοθεσία και τις αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις, οι εταιρείες για τις οποίες εκδίδεται φορολογικό πιστοποιητικό χωρίς επισημάνσεις για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας δεν εξαιρούνται από την επιβολή επιπρόσθετων φόρων και προστίμων από τις Ελληνικές φορολογικές αρχές μετά την ολοκλήρωση του φορολογικού ελέγχου στο πλαίσιο των νομοθετικών περιορισμών (ως γενική αρχή, πέντε έτη από τη λήξη της χρήσης στην οποία η φορολογική δήλωση θα πρέπει να έχει υποβληθεί).

Απαιτήσεις από παρακρατούμενους φόρους

Ο Νόμος 4605/2019 (άρθρο 93), παρείχε διευκρινίσεις σχετικά με την αντιμετώπιση των παρακρατούμενων φόρων της Τράπεζας (μεταφέρθηκαν από την Eurobank Ergasias) βάσει του Νόμου 2238/1994 (ήτοι € 50 εκατ.) κατά τρόπο που διασφαλίζει τους εν λόγω φόρους προβλέποντας τον συμψηφισμό τους με τον φόρο εισοδήματος της Τράπεζας όποτε αυτός προκύψει.

Περαιτέρω, ο Νόμος 4605/2019 ρυθμίζει τη μεταχείριση των φορολογικών απαιτήσεων του Νόμου 4046/2012 (για τα έτη 2010, 2011 και 2012), ο οποίος προέβλεπε πενταετή συμψηφισμό του παρακρατούμενου φόρου επί των τόκων από ΟΕΔ/ΕΓΕΔ/εταίρικά ομόλογα με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου έναντι του φόρου εισοδήματος των τραπεζών. Συγκεκριμένα, με το Νόμο 4605/2019 διευκρινίστηκε ότι τα εναπομείναντα ποσά (δηλ. οι παρακρατούμενοι φόροι που δεν μπορούν να συμψηφιστούν εντός της καθορισμένης πενταετίας) θα συμψηφίζονται με όλους τους φόρους ισόποσα εντός δέκα ετών, αρχής γενομένης από την 1 Ιανουαρίου 2020. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, το υπολειπόμενο ποσό των προαναφερθεισών απαιτήσεων της Τράπεζας (προερχόμενων από την Eurobank Ergasias) ανέρχεται σε € 12,3 εκατ.

Αναφορικά με τις συνολικές φορολογικές θέσεις της, η Τράπεζα αξιολογεί όλες τις σχετικές εξελίξεις (δηλ. νομοθετικές αλλαγές, νομολογίες, φορολογικές/νομικές απόψεις, διοικητικές πρακτικές) και σχηματίζει επαρκείς προβλέψεις.

Αναβαλλόμενος φόρος

Ο αναβαλλόμενος φόρος υπολογίζεται με τη μέθοδο της υποχρέωσης (liability method) επί όλων των εκπιπόμενων προσωρινών διαφορών, καθώς επίσης και επί των μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών με το φορολογικό συντελεστή που αναμένεται να ισχύει στην περίοδο κατά την οποία θα τακτοποιηθεί η απαίτηση ή η υποχρέωση.

Η κίνηση του λογαριασμού αναβαλλόμενης φορολογίας παρουσιάζεται παρακάτω:

Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020	
€ εκατ.	
Υπόλοιπο έναρξης	4.832
Έσοδο/(έξοδο) στην κατάσταση αποτελεσμάτων	(292)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(30)
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	6
Λουπά	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	4.515

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις/(υποχρεώσεις) προκύπτουν από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

**31 Δεκεμβρίου
2020
€ εκατ.**

Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση και λογιστικές διαγραφές δανειακών απαιτήσεων	1.598
Ζημιές που σχετίζονται με το πρόγραμμα PSI+	1.051
Ζημιές από πωλήσεις και οριστικές διαγραφές δανείων	1.778
Λοιπές απομειώσεις/μεταβολές στην εύλογη αξία που αναγνωρίζονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων	157
Κόστος συναλλαγών καθαρής θέσης	8
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	20
Υποχρεώσεις καθορισμένων παροχών	11
Ακίνητα, εξοπλισμός και άυλα πάγια στοιχεία	(51)
Επενδυτικοί τίτλοι επιμετρούμενοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	(142)
Λοιπά	85
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου	4.515

Ο αναβαλλόμενος φόρος (έξοδο)/έσοδο προκύπτει από τα στοιχεία που αναφέρονται παρακάτω:

**Περίοδος 20 Μαρτίου -
31 Δεκεμβρίου 2020
€ εκατ.**

Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους, αποτίμηση, πωλήσεις και διαγραφές δανειακών απαιτήσεων ⁽¹⁾	(203)
Μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές	(50)
Μεταβολή στην εύλογη αξία και λοιπές προσωρινές διαφορές	(39)
Σύνολο αναβαλλόμενου φόρου (έξοδο)/έσοδο	(292)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνεται ποσό € 160 εκατ. που αφορά σε διαγραφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί ζημιών προερχόμενων από δάνεια (βλ. παρακάτω την αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων).

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα αναγνώρισε καθαρές αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις € 4,5 δις που αναλύονται παρακάτω:

- (α) € 1.598 εκατ. αφορούν σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές λόγω προβλέψεων απομείωσης/αποτίμησης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια συμπεριλαμβανομένων των λογιστικών διαγραφών χρέους σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως είναι σε ισχύ. Αυτές οι προσωρινές διαφορές μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία που ισχύει,
- (β) € 1.051 εκατ. αφορούν σε φορολογικές ζημιές από τη συμμετοχή της Eurobank Ergasias A.E. στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου, οι οποίες υπόκεινται σε απόσβεση για φορολογικούς σκοπούς (δηλ. 1/30 των ζημιών ετησίως αρχίζοντας από τη χρήση 2012 και εφεξής),
- (γ) € 1.778 εκατ. αφορούν στο αναπόσβεστο υπόλοιπο οριστικών φορολογικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, που υπόκεινται σε απόσβεση εντός εικοσαετούς περιόδου, σύμφωνα με τον Ελληνικό φορολογικό νόμο 4172/2013 όπως είναι σε ισχύ,
- (δ) € 8 εκατ. αφορούν κυρίως σε εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές σχετικά με την (αναπόσβεστη για φορολογικούς σκοπούς) αξία των εξόδων αύξησης μετοχικού κεφαλαίου της Eurobank Ergasias, υποκείμενων σε δεκαετή απόσβεση, με βάση την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία κατά το έτος που πραγματοποιήθηκαν, και
- (ε) € 80 εκατ. αφορούν σε λοιπές φορολογητέες και εκπιπτόμενες προσωρινές διαφορές (κέρδη/ζημιές αποτίμησης, προβλέψεις για συντάξεις και λοιπές παροχές αποχώρησης προς το προσωπικό κλπ.), η πλειονότητα των οποίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μελλοντικές περιόδους χωρίς καθορισμένο χρονικό περιορισμό και σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Η αναγνώριση των ανωτέρω αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων στηρίζεται στην εκτίμηση της Διοίκησης ότι οι εταιρείες της Τράπεζας θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, έναντι των οποίων οι εκπιπόμενες προσωρινές διαφορές θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις προσδιορίζονται με βάση τη φορολογική μεταχείριση της κάθε κατηγορίας αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τη δυνατότητα συμψηφισμού των μεταφερόμενων φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογητέα κέρδη. Επιπλέον, η αξιολόγηση της Τράπεζας σχετικά με την ανακτησιμότητα των αναγνωρισμένων αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων βασίζεται (α) στις εκτιμήσεις για τη μελλοντική επίδοση (προβλέψεις λειτουργικών αποτελεσμάτων) και τις προοπτικές ανάπτυξης που έχουν αντίκτυπο στα εκτιμώμενα μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, (β) στο αναμενόμενο χρονοδιάγραμμα ανάκτησης ή διακανονισμού των εκπιπόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών, (γ) στην πιθανότητα ότι οι εταιρείες της Τράπεζας θα έχουν επαρκή μελλοντικά φορολογητέα κέρδη, κατά την ίδια περίοδο που θα πραγματοποιηθεί η ανάκτηση ή ο διακανονισμός των εκπιπόμενων και των φορολογητέων προσωρινών διαφορών ή κατά τα έτη στα οποία μπορούν να μεταφερθούν οι φορολογικές ζημιές και (δ) στην ιστορική εξέλιξη των αποτελεσμάτων (ιστορικές επιδόσεις) της Eurobank Ergasias σε συνδυασμό με τις φορολογικές ζημιές προγενέστερων ετών που προκλήθηκαν από έκτακτα γεγονότα.

Ειδικότερα, για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα έχει πραγματοποιήσει αξιολόγηση της ανακτησιμότητας των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, βάσει του τριετούς Επιχειρηματικού Σχεδίου του Ομίλου της μητρικής εταιρείας (που αποτελείται κυρίως από τον Όμιλο Eurobank S.A) που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο της Eurobank Holdings τον Δεκέμβριο 2020, για την περίοδο έως το τέλος του 2023, και το οποίο υποβλήθηκε στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (EEM-SSM). Για τα έτη μετά το 2023, η πρόβλεψη των λειτουργικών αποτελεσμάτων βασίστηκε στις εκτιμήσεις της Διοίκησης λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας, του τραπεζικού τομέα, και του Ομίλου της μητρικής εταιρείας. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις της Διοίκησης για τη μελλοντική κερδοφορία της Τράπεζας που υιοθετήθηκαν στο Επιχειρηματικό Σχέδιο έχουν λάβει υπόψη, μεταξύ άλλων, α) τις επιπτώσεις της συνεχιζόμενης πανδημίας Covid-19 και τα σχετικά μέτρα άμβλυνσης των επιπτώσεων που έχουν ληφθεί από τις εθνικές και ευρωπαϊκές αρχές για την οικονομία και το τραπεζικό σύστημα (σημ. 2) και β) τις προγραμματισμένες στρατηγικές ενέργειες, περιλαμβανομένων των τιτλοποιήσεων δανειακών χαρτοφυλακίων, για την περαιτέρω μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Ανοιγμάτων της Τράπεζας. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, και κυρίως λόγω της αναμενόμενης επίπτωσης στα φορολογικά αποτελέσματα των ενεργειών που αναφέρθηκαν στο σημείο β), επιπλέον της επίπτωσης των υπαρχουσών τιτλοποιήσεων, ποσό € 160 εκατ. που αφορά σε αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί ζημιών προερχόμενων από δάνεια, αξιολογήθηκε με βάση τα τρέχοντα δεδομένα ως μη ανακτήσιμο, και αντιλογίστηκε κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020.

Η Τράπεζα παρακολουθεί στενά και αξιολογεί συνεχώς τις εξελίξεις για την πανδημία Covid-19 και την επίπτωσή τους επί των παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν στον επιχειρηματικό σχεδιασμό και επί των προβλέψεων για μελλοντική κερδοφορία και θα συνεχίσει να επικαιροποιεί τις εκτιμήσεις του αναλόγως.

Αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση έναντι του Ελληνικού Δημοσίου και φορολογικό καθεστώς για ζημιές από δάνεια

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, σύμφωνα με το Νόμο 4172/2013 όπως ισχύει, οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις της Τράπεζας που πληρούν τα κριτήρια για μετατροπή τους σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου (deferred tax credits – DTCs) ανέρχονται σε € 3.691 εκατ. Η μετατροπή των DTCs προϋποθέτει ότι το λογιστικό αποτέλεσμα της Τράπεζας, μετά από φόρους, για τη χρήση είναι ζημιογόνο. Συγκεκριμένα, DTCs υπολογίζονται επί: (α) των ζημιών από τη συμμετοχή της Τράπεζας στο πρόγραμμα PSI+ και στο πρόγραμμα επαναγοράς των νέων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου και (β) του συνολικού ποσού (i) του αναπόσβεστου υπόλοιπου των οριστικών ζημιών από διαγραφές και πωλήσεις δανείων, (ii) των λογιστικών διαγραφών δανείων ή πιστώσεων και (iii) των υπολειπόμενων συσσωρευμένων προβλέψεων και λοιπών ζημιών γενικά λόγω πιστωτικού κινδύνου που είχαν λογισθεί έως την 30 Ιουνίου 2015.

Σύμφωνα με το φορολογικό καθεστώς που ισχύει, οι ανωτέρω οριστικές ζημιές από διαγραφές και πωλήσεις δανείων αποσβένονται σε περίοδο 20 ετών, διατηρώντας το καθεστώς του DTC καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, ενώ αποσυνδέονται οι οριστικές διαγραφές δανείων από τις λογιστικές διαγραφές αυτών. Συνεπώς, η ανακτησιμότητα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης/DTC της Τράπεζας που συνδέεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και η εποπτική κεφαλαιακή της διάρθρωση διασφαλίζονται, συνεισφέροντας σημαντικά στην επίτευξη των στόχων για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, μέσω της αύξησης των διαγραφών και πωλήσεων δανείων.

Σύμφωνα με το φορολογικό νόμο 4172/2013, όπως ισχύει, επιβάλλεται μια ετήσια προμήθεια ποσοστού 1,5% για το υπερβάλλον ποσό των εγγυημένων από το Ελληνικό Δημόσιο αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων, το οποίο προκύπτει από τη διαφορά

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

μεταξύ του ισχύοντος συντελεστή φορολόγησης για τα πιστωτικά ιδρύματα που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 27Α του Ν. 4172/2013 (δηλ. 29%) και του συντελεστή φορολόγησης ο οποίος ίσχυε την 30 Ιουνίου 2015 (δηλ. 26%). Για την περίοδο από 20 Μαρτίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, έχουν αναγνωριστεί στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)» € 4,7 εκατ.

Συμφωνία του φόρου εισοδήματος και μη χρησιμοποιηθείσες φορολογικές ζημιές

Ο φόρος εισοδήματος επί των καθαρών (προ φόρου) κερδών της Τράπεζας, διαφέρει από το θεωρητικό ποσό που θα προέκυπτε με βάση τον ισχύοντα φορολογικό συντελεστή, όπως αναλύεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020
	€ εκατ.
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρου	318
Φόρος βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή	(92)
Φορολογική επίδραση από:	
- έσοδα απαλλασσόμενα από φόρο και έξοδα μη εκπιπτόμενα	(27)
- διαγραφή αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων επί ζημιών προερχόμενων από δάνεια	(160)
- λοιπά	(24)
Σύνολο φόρου εισοδήματος (έξοδο)/έσοδο	(303)

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα δεν έχει αναγνωρίσει αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις επί μη χρησιμοποιημένων φορολογικών ζημιών € 80 εκατ. τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως το 2025.

15. Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες

	31 Δεκεμβρίου 2020
	€ εκατ.
Ταμείο	272
Διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες	3.464
Σύνολο	3.736

Η Τράπεζα υποχρεούται να διακρατεί ένα ελάχιστο μέσο υπόλοιπο καταθέσεων στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ) (απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών), κατά τη διάρκεια κάθε περιόδου τήρησης (δηλ. περιόδους έξι εβδομάδων). Οι εν λόγω καταθέσεις υπολογίζονται ως ποσοστό 1% επί συγκεκριμένων υποχρεώσεων της Τράπεζας, κυρίως καταθέσεων πελατών και μπορούν να αποσυρθούν οποιαδήποτε χρονική στιγμή, υπό την προϋπόθεση ότι πληρείται η απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών στην καθορισμένη περίοδο. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, το συνολικό ποσό των καταθέσεων στην ΤτΕ θεωρείται ταμειακό ισοδύναμο, καθώς το μέσο υπόλοιπο του κατά την περίοδο τήρησης υπερβαίνει την απαίτηση τήρησης ελαχίστων αποθεματικών.

Το 2019, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) αποφάσισε για τα πιστωτικά ιδρύματα που εντάσσονται στο σχετικό πλαίσιο να εισάγει ένα σύστημα δύο βαθμίδων για την αποζημίωση των αποθεματικών τους, σύμφωνα με το οποίο εξαιρείται από την εφαρμογή αρνητικού επιτοκίου μέρος της κατατεθείσας υπερβάλλουσας ρευστότητας τους (δηλαδή των αποθεματικών τους που υπερβαίνουν τα ελάχιστα απαιτούμενα). Το μέρος που εξαιρείται ορίζεται ως πολλαπλάσιο των απαιτούμενων ελαχίστων αποθεματικών ενός πιστωτικού ιδρύματος (ο τρέχων πολλαπλασιαστής έχει οριστεί στο 6).

Η υπερβάλλουσα ρευστότητα, που προήλθε, μεταξύ άλλων, από την αύξηση των καταθέσεων των πελατών και την χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (σημ.30 και 32), συνεισέφερε στην αύξηση των υπολοίπων των κεντρικών τραπεζών το 2020.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

16. Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και λοιπές πληροφορίες για την κατάσταση ταμειακών ροών

Για σκοπούς σύνταξης της κατάστασης ταμειακών ροών, στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα υπόλοιπα, με αρχική λήξη μικρότερη ή ίση των τριών μηνών:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ταμείο και διαθέσιμα σε κεντρικές τράπεζες (εξαιρουμένων των υποχρεωτικών και ενεχυριασμένων καταθέσεων σε κεντρικές τράπεζες) (σημ. 15)	3.736
Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	280
Σύνολο	4.016

Τα λοιπά αποτελέσματα από επενδυτικούς τίτλους που παρουσιάζονται στις ταμειακές ροές από συνεχιζόμενες λειτουργικές δραστηριότητες αναλύονται ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Απόσβεση διαφοράς υπέρ/υπό το άρτιο και δεδουλευμένοι τόκοι (Κέρδη)/ζημιές από επενδυτικούς τίτλους	(48)
Έσοδα από μερίσματα	(418)
Σύνολο	(3)
	(469)

Μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες

Κατά τη διάρκεια της περιόδου που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι μεταβολές των υποχρεώσεων της Τράπεζας που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες, πέραν των υποχρεώσεων από μισθώσεις (σημ. 39), οφείλονται σε: α) εκδόσεις πιστωτικών τίτλων € 303 εκατ. (μετά από έξοδα έκδοσης) β) αποπληρωμή χρέους ποσού € 1.152 εκατ. και γ) απόσβεση των εξόδων έκδοσης και σε δεδουλευμένους τόκους ύψους € 8 εκατ.

17. Απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες	3.212
Τοποθετήσεις σε τράπεζες και λοιπές απαιτήσεις έναντι τραπεζών	281
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	80
Σύνολο	3.573

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Στις απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα περιλαμβάνονταν ποσά από απαιτήσεις από:	
-θυγατρικές εταιρείες	625

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι δεσμευμένες καταθέσεις σε τράπεζες περιλαμβάνουν κυρίως: α) € 542 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικά με τις δανειακές δραστηριότητες των θυγατρικών της τράπεζας, β) € 2.546 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά σχετικές με τις συμβάσεις μείωσης πιστωτικού κινδύνου για συναλλαγές σε παράγωγα προϊόντα και για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων (CSAs, GMRAs), γ) € 78 εκατ. δεσμευμένες καταθέσεις οι οποίες σχετίζονται με ομολογίες που εκδόθηκαν για λόγους τιτλοποίησης

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

από εταιρίες ειδικού σκοπού της Τράπεζας (σημ.33) και δ) € 45 εκατ. εξασφαλίσεις σε μετρητά οι οποίες σχετίζονται με τη πώληση των θυγατρικών εταιρειών της Eurobank Ergasias A.E. στη Ρουμανία το 2018.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την γεωγραφική κατανομή των απαιτήσεων από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της Τράπεζας:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ελλάδα	3
Λοιπές ευρωπαϊκές χώρες	3.547
Λοιπές χώρες	23
Σύνολο	3.573

18. Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ομόλογα (σημ. 6.2.1.3)	22
Σύνολο	22

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

19. Παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα και λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα για αντιστάθμιση χρηματοπιστωτικών κινδύνων και για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την εύλογη αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων που κατέχονται από την Τράπεζα ανά κατηγορία προϊόντος και τη σχέση αντιστάθμισης μαζί με την ονομαστική τους αξία. Η ονομαστική αξία των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων είναι ενδεικτική της αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που αναγνωρίζονται στον ισολογισμό, χωρίς να προσδιορίζει απαραίτητα τα ποσά των μελλοντικών ταμειακών ροών, που σχετίζονται με αυτά τα μέσα ή την εύλογη αξία τους και για το λόγο αυτό δεν αντικατοπτρίζει τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται η Τράπεζα κατά την περίοδο αναφοράς.

	31 Δεκεμβρίου 2020		
	Ονομαστική αξία € εκατ.	Εύλογη αξία	
		Απαιτήσεων € εκατ.	Υποχρεώσεων € εκατ.
Παράγωγα για τα οποία δεν εφαρμόζεται λογιστική αντιστάθμισης/ διακρατούμενα για εμπορικούς σκοπούς			
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	29.298	2.486	2.032
- Δικαιώματα προαίρεσης επιτοκίων	4.440	37	109
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	118	4	4
- Προθεσμιακές συμβάσεις συναλλάγματος/ανταλλαγής συναλλάγματος	4.064	57	49
- Δικαιώματα προαίρεσης αγοράς αγοράς και πώλησης συναλλάγματος	1.157	8	5
- Παράγωγα επί εμπορευμάτων	308	7	6
- Συμβόλαια ανταλλαγής πιστωτικών κινδύνων (Credit default swaps)	175	-	2
- Λοιπά (βλ. παρακάτω)	5	0	0
		2.599	2.207
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση εύλογης αξίας			
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	2.890	3	623
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	4	0	0
		3	623
Παράγωγα διακρατούμενα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών			
- Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	1.727	1	77
- Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	1.682	3	30
		4	107
Σύνολο παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων		2.606	2.937

Τα λοιπά παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα περιλαμβάνουν, τίτλους παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών (warrants), συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης μετοχών και δικαιώματα προαίρεσης μετοχών που διαπραγματεύονται στο χρηματιστήριο.

Πληροφορίες ως προς την επιμέτρηση της εύλογης αξίας και τον συμψηφισμό των παραγώγων χρηματοοικονομικών μέσων ενεργητικού και υποχρεώσεων παρατίθενται στις σημειώσεις 6.3 και 6.2.1.4, αντίστοιχα.

Τον Ιούλιο 2020, η καμπύλη προεξοφλητικού επιτοκίου των παραγώγων σε Ευρώ που εκκαθαρίζονται κεντρικά μέσω συγκεκριμένων οίκων εκκαθάρισης, άλλαξε από EONIA σε €STR. Η μεταβολή που προέκυψε ως αποτέλεσμα της παραπάνω αλλαγής, στην εύλογη αξία των συγκεκριμένων παραγώγων αντισταθμίστηκε με μία ισόποση πληρωμή μετρητών ως αποζημίωση

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

στον αντισυμβαλλόμενο στον οποίο επήλθε οικονομική ζημιά από την μετάβαση, ώστε να μην υπάρχει μεταφορά αξίας μεταξύ των δύο μερών. Κατά συνέπεια, η αλλαγή της καμπύλης προεξόφλησης σε €STR δεν είχε επίπτωση στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας.

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί παράγωγα προϊόντα και άλλα χρηματοοικονομικά μέσα, τα οποία έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, προκειμένου να μειώσει την έκθεσή της σε κινδύνους αγοράς. Οι πρακτικές αντιστάθμισης και η λογιστική απεικόνισή τους παρουσιάζονται στη σημείωση 2.2.3. Συγκεκριμένα:

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού κινδύνου από πιθανή μεταβολή της εύλογης αξίας των ομολόγων επενδυτικού χαρτοφυλακίου σταθερού επιτοκίου ή των δανείων και απαιτήσεων σταθερού επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα. Για την περίοδο 20 Μαρτίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα αναγνώρισε κέρδος € 155 εκατ. από μεταβολές στην λογιστική αξία των μέσων αντιστάθμισης, που χρησιμοποιήθηκαν ως βάση για την αναγνώριση του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης και € 142 εκατ. ζημιά από μεταβολές στην λογιστική αξία των αντισταθμιζόμενων στοιχείων που αποδίδονται στον αντισταθμιζόμενο κίνδυνο. Το ποσό του μη αποτελεσματικού μέρους των συναλλαγών αντιστάθμισης το οποίο αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν € 13 εκατ. κέρδος.

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Η Τράπεζα χρησιμοποιεί συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων προκειμένου να αντισταθμίσει μέρος του υφιστάμενου επιτοκιακού και συναλλαγματικού κινδύνου που απορρέει από τις διακυμάνσεις των ταμειακών ροών των κυμαινόμενου επιτοκίου ενήμερων δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ή καταθέσεων κυμαινόμενου επιτοκίου, τα οποία εκφράζονται σε εγχώρια και ξένα νομίσματα, ή των μη αναγνωρισμένων πιθανών μελλοντικών συναλλαγών. Για την περίοδο από 20 Μαρτίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, αναγνωρίστηκε ζημιά ποσού € 21 εκατ. στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σχετικά με παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία είχαν οριστεί από την Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης ταμειακών ροών. Επιπλέον, το 2020, το μη αποτελεσματικό μέρος των συναλλαγών αντιστάθμισης ταμειακών ροών που αναγνωρίστηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ήταν μηδέν.

Επιπρόσθετα, η Τράπεζα χρησιμοποιεί άλλα παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα τα οποία δεν έχουν οριστεί ως μέσα αντιστάθμισης, για να διαχειριστεί την έκθεσή της κατά κύριο λόγο σε επιτοκιακό και συναλλαγματικό κίνδυνο. Τα παράγωγα αυτά που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης, χρησιμοποιούνται για σκοπούς οικονομικής αντιστάθμισης στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Τα αναφερθέντα παράγωγα, παρακολουθούνται και έχουν κατηγοριοποιηθεί για σκοπούς λογιστικής απεικόνισης μαζί με εκείνα που κατέχονται για εμπορικούς σκοπούς.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την έκθεση της Τράπεζας σε παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, ανά γεωγραφικό τομέα και κλάδο δραστηριότητας:

	31 Δεκεμβρίου 2020			
	Ελλάδα	Λοιπές Ευρωπαϊκές		Σύνολο
		χώρες	Λοιπές	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Δημόσιο	1.637	-	-	1.637
Τράπεζες	0	455	313	768
Επιχειρήσεις	142	55	4	201
Σύνολο	1.779	510	317	2.606

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η ανάλυση ληκτότητας της ονομαστικής αξίας των χρηματοοικονομικών μέσων που ορίζει η Τράπεζα ως μέσα αντιστάθμισης παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

31 Δεκεμβρίου 2020								
Αντιστάθμιση εύλογης αξίας				Αντιστάθμιση ταμειακών ροών				
3 - 12 μήνες		Πάνω από 5 χρόνια		3 - 12 μήνες		Πάνω από 5 χρόνια		
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων	100	415	2.375	2.890	-	647	1.080	1.727
Συμβάσεις ανταλλαγής συναλλάγματος και επιτοκίων	-	4	-	4	461	1.090	131	1.682
Σύνολο	100	419	2.375	2.894	461	1.737	1.211	3.409

(α) Αντιστάθμιση εύλογης αξίας

Ο παρακάτω πίνακας παρέχει πληροφορίες σχετικά με αντισταθμιζόμενα στοιχεία τα οποία υπόκεινται σε αντιστάθμιση εύλογης αξίας για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020:

31 Δεκεμβρίου 2020			
Λογιστική αξία	το αντισταθμιζόμενο στοιχείο	Μεταβολή στην αξία που χρησιμοποιήθηκε ως βάση για το μη αποτελεσματικό μέρος της λογιστικής αντιστάθμισης	
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	270	21	(2)
Χρεωστικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος	1.412	342	105
Χρεωστικοί τίτλοι στην εύλογη αξία των λουτών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	2.394	198	(245)
Σύνολο	4.076	561	(142)

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, το σωρευμένο ποσό προσαρμογών αντιστάθμισης εύλογης αξίας που παραμένει στον Ισολογισμό για στοιχεία τα οποία έχουν παύσει να προσαρμόζονται για κέρδη και ζημιές αντιστάθμισης ήταν € 162 εκατ.

(β) Αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών για συνεχιζόμενες αντισταθμίσεις την 31 Δεκεμβρίου 2020 ήταν € 48 εκατ. ζημιά, εκ των οποίων € 4 εκατ. κέρδος σχετίζεται με δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες και € 52 εκατ. ζημιά με καταθέσεις.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα υπόλοιπα που παραμένουν στο αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών από σχέσεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών για τις οποίες δεν εφαρμόζεται πλέον λογιστική αντιστάθμισης κινδύνου ήταν € 21 εκατ. ζημιά.

Η συμφωνία των στοιχείων των ειδικών αποθεματικών της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμίσεων των ταμειακών ροών, παρέχεται στη σημ. 37.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

20. Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος	
- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	32.124
- Πρόβλεψη απομείωσης	(2.882)
Λογιστική αξία	29.241
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων	20
Σύνολο	29.261

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τη λογιστική αξία και την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο των δανείων και απαιτήσεων από πελάτες ανά επιχειρηματική μονάδα και ανά στάδιο την 31 Δεκεμβρίου 2020:

31 Δεκεμβρίου 2020				
Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου- Στάδιο 1 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων- Στάδιο 2 € εκατ.	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων € εκατ.	Συνολική αξία € εκατ.	

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος

Στεγαστικά δάνεια:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	5.845	2.688	1.674	10.207
- Πρόβλεψη απομείωσης	(22)	(150)	(624)	(796)
Λογιστική αξία	5.823	2.538	1.050	9.411

Καταναλωτικά δάνεια:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.198	282	547	2.027
- Πρόβλεψη απομείωσης	(28)	(47)	(470)	(546)
Λογιστική αξία	1.170	234	76	1.481

Δάνεια σε μικρές επιχειρήσεις:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	1.814	1.112	945	3.870
- Πρόβλεψη απομείωσης	(29)	(113)	(432)	(575)
Λογιστική αξία	1.784	998	513	3.296

Επιχειρηματικά δάνεια ^{(1),(2)}:

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	13.224	1.151	1.645	16.019
- Πρόβλεψη απομείωσης	(68)	(88)	(809)	(965)
Λογιστική αξία	13.155	1.063	836	15.054

Σύνολο δανείων και απαιτήσεων από πελάτες στο αποσβέσιμο κόστος

- Λογιστική αξία προ πρόβλεψης	22.081	5.232	4.810	32.124
- Πρόβλεψη απομείωσης	(148)	(399)	(2.335)	(2.882)
Λογιστική αξία	21.933	4.833	2.475	29.241

Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Λογιστική αξία ⁽³⁾				20
Σύνολο				29.261

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 3.498 εκατ. που αφορά στα ομόλογα υψηλής διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar και Cairo (senior notes), τα οποία υπάγονται στο Ελληνικό Σύστημα Προστασίας Περιουσιακών Στοιχείων. Τα ομόλογα έχουν ταξινομηθεί στο Στάδιο 1.

⁽²⁾ Περιλαμβάνει δάνεια στο Δημόσιο

⁽³⁾ Περιλαμβάνει ποσό € 7,4 εκατ. που αφορά στα ομόλογα μεσαίας διαβάθμισης των τιτλοποιήσεων Pillar και Cairo.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

21. Προβλέψεις απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις πελατών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την μεταβολή της πρόβλεψης απομείωσης για πιστωτικούς κινδύνους των δανείων και απαιτήσεων πελατών:

	31 Δεκεμβρίου 2020												
	Επιχειρηματικά		Στεγαστικά			Καταναλωτικά			Μικρές επιχειρήσεις			Σύνολο	
	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 1	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων-Στάδιο 2	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων		Αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων
€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.		€ εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης ⁽¹⁾	50	68	928	11	158	627	26	36	588	15	93	454	3.053
Νέα δάνεια και απαιτήσεις αναγνωρισθέντα ή αγορασθέντα	19	-	-	1	-	-	3	-	-	15	-	-	37
Μεταφορές μεταξύ σταδίων													
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου	8	(8)	(0)	19	(19)	(1)	8	(6)	(2)	15	(15)	(1)	-
-σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των δανείων	(13)	21	(8)	(1)	73	(73)	(2)	22	(20)	(2)	17	(15)	-
- σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των απομειωμένων δανείων	(0)	(3)	3	(0)	(7)	7	(0)	(5)	6	(0)	(5)	5	-
Επίπτωση επαναμέτρησης των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	4	10	84	(10)	(54)	162	(6)	1	31	(12)	22	76	307
Ανακτήσεις από διαγραφέντα δάνεια και απαιτήσεις	-	-	5	-	-	0	-	-	1	-	-	0	6
αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου ⁽²⁾	-	-	(0)	(0)	-	(0)	(0)	(0)	(0)	(0)	-	(0)	(1)
Διαγραφές δανείων ⁽³⁾	-	-	(161)	-	-	(72)	-	-	(116)	-	-	(76)	(425)
Μεταβολή της παρούσας αξίας	-	-	(15)	-	-	(9)	-	-	(5)	-	-	(9)	(38)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπά	2	(0)	(27)	2	(1)	(17)	(1)	(0)	(12)	(1)	(0)	(2)	(57)
Πρόβλεψη απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	68	88	809	22	150	624	28	47	470	29	113	432	2.882

⁽¹⁾ Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης περιλαμβάνεται από την 1 Απριλίου και έπειτα.

⁽²⁾ Απεικονίζει την πρόβλεψη απομείωσης των δανείων τα οποία αποαναγνωρίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου λόγω σημαντικών τροποποιήσεων των συμβατικών τους όρους.

⁽³⁾ Το συμβατικό ποσό που είναι οφειλόμενο από δανειακά ανοίγματα που διαγράφηκαν κατά την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2020 και βρίσκονται σε διαδικασία ανάκτησης είναι € 424 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Οι προβλέψεις απομείωσης για δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες, οι οποίες αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση αποτελεσμάτων της Τράπεζας για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020 ανήλθαν σε € 444 εκατ. και αναλύονται ως εξής:

	Περίοδος 20 Μαρτίου- 31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Προβλέψεις απομείωσης δανείων και απαιτήσεων από πελάτες	(345)
Ζημιές από τροποποιήσεις δανείων και απαιτήσεων πελατών	(4)
Ζημιά απομείωσης /αντιλογισμός για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο	(96)
Σύνολο	(444)

Οι ζημιές απομείωσης από δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες που αναγνωρίστηκαν στην κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων της Τράπεζας για την περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2020 περιλαμβάνουν την επίπτωση από την επιδείνωση των μελλοντικών στοιχείων που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών, ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης και εκτεταμένης αρνητικής επίδρασης της πανδημίας Covid-19, όπως επίσης και τη επίπτωση από την αναμενόμενη εισροή μη εξυπηρετούμενων δανείων το 2021, η οποία έχει προσωρινά καθυστερήσει λόγω των μέτρων στήριξης των δανειοληπτών και της συνεχιζόμενης στήριξης της κυβέρνησης (σημ. 3.1).

Όπως περιγράφεται στη σημείωση 3.1, η Τράπεζα εξακολουθεί να παρακολουθεί στενά και επαναξιολογεί διαρκώς όλες τις πρόσφατες διαθέσιμες πληροφορίες λαμβάνοντας υπόψη την υψηλή αβεβαιότητα που απορρέει από τα διαδοχικά lockdowns και την αρνητική επίπτωση τους στην οικονομία, τη φύση, το μέγεθος και την αποτελεσματικότητα των μέτρων κρατικής ενίσχυσης, καθώς και την επίδραση στην καταναλωτική και επενδυτική συμπεριφορά μετά την κρίση.

22. Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)	4.274
Επενδυτικοί τίτλοι στο αποσβέσιμο κόστος (AC)	2.099
Επενδυτικοί τίτλοι στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων (FVTPL)	90
Σύνολο	6.463

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

22.1 Κίνηση των επενδυτικών τίτλων

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση της λογιστικής αξίας των επενδυτικών τίτλων ανά κατηγορία επιμέτρησης, καθώς και ανά στάδιο αναμενόμενης πιστωτικής ζημιάς (ECL).

	20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020				
	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI		Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVTPL	Σύνολο € εκατ.
	ECL καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων-Στάδιο 2		ECL 12μήνου-Στάδιο 1		
	ECL 12μήνου-Στάδιο 1 € εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.	
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης - Υπόλοιπο έναρξης	5.125	-	1.792	82	6.999
Αγορές, πωλήσεις και λήξεις	(1.353)	-	190	0	(1.163)
Μεταφορές μεταξύ σταδίων	(10)	10	-	-	-
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) περιόδου από μεταβολή στην εύλογη αξία	505	1	-	8	514
Απόσβεση διαφορές υπέρ/υπό το άρτιο και τόκοι	34	0	14	0	48
Μεταβολή στην εύλογη αξία λόγω αντιστάθμισης	-	-	105	-	105
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές μεταβολές	(37)	(1)	2	0	(35)
Λογιστική αξία προ πρόβλεψης απομείωσης την 31 Δεκεμβρίου	4.264	10	2.103	90	6.468
Πρόβλεψη απομείωσης	-	-	(4)	-	(4)
Λογιστική αξία την 31 Δεκεμβρίου	4.264	10	2.099	90	6.464

22.2 Κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών

Ο κατωτέρω πίνακας παρουσιάζει την κίνηση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών (ECL) ανά κατηγορία επενδυτικών τίτλων, περιλαμβανομένης ανάλυσης για την κίνηση ECL ανά στάδιο.

	20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020		
	Επενδυτικοί τίτλοι AC	Επενδυτικοί τίτλοι FVOCI	Σύνολο
	€ εκατ.	€ εκατ.	€ εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	5	9	14
Νέα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού αγορασθέντα	3	3	6
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	3	3	6
Επαναμέτρηση λόγω μεταφοράς από αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου σε αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια -Στάδιο 2	-	1	1
Επαναμέτρηση λόγω αλλαγής των παραμέτρων κινδύνου των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών	(2)	(2)	(4)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου-Στάδιο 1	(2)	(2)	(4)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές καθ'όλη τη διάρκεια των επενδυτικών τίτλων- Στάδιο 2	-	(0)	(0)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία πουλήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου	(2)	(2)	(4)
- εκ των οποίων αναμενόμενες πιστωτικές ζημιές 12μήνου - Στάδιο 1	(2)	(2)	(4)
Χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού τα οποία αποπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου	-	(0)	(0)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	(0)	(0)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	4	9	13

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

22.3 Αποθεματικό ιδίων κεφαλαίων: αναπροσαρμογή επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση (FVOCI)

Τα κέρδη/(ζημιές) από τη μεταβολή στην εύλογη αξία του χαρτοφυλακίου των επενδυτικών τίτλων που επιμετρώνται σε FVOCI αναγνωρίζονται στο αντίστοιχο αποθεματικό αναπροσαρμογής των επενδυτικών τίτλων. Η κίνηση του αποθεματικού αναλύεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου- 31 Δεκεμβρίου 2020
	€ εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	273
Καθαρά κέρδη/(ζημιές) από μεταβολή στην εύλογη αξία (Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	506
	<u>(147)</u>
	360
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	(650)
Μεταφορά αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	3
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου σε καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων λόγω πώλησης	189
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου επί αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων	(1)
	<u>(459)</u>
Καθαρά (κέρδη)/ζημιές που μεταφέρθηκαν στο λογαριασμό αποτελεσμάτων από αντιστάθμιση της εύλογης αξίας	245
(Εξοδο)/ωφέλεια φόρου	(71)
	<u>174</u>
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	347

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

23. Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Παρακάτω παρατίθενται οι θυγατρικές εταιρείες της Τράπεζας (ποσοστό που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα) την 31 Δεκεμβρίου 2020:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>
Eurobank Asset Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.Δ.Α.Κ. ⁽²⁾		100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες διαχείρισης αμοβαίων κεφαλαίων και περιουσίας
Eurobank Equities Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Υ.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοπιστωτικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες
Eurobank Ergasias Χρηματοδοτικές Μισθώσεις Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Eurobank Factors Μονοπρόσωπη Α.Ε.Π.Ε.Α.		100,00	Ελλάδα	Πρακτορεία επιχειρηματικών απαιτήσεων
Hellenic Post Credit Ανώνυμη Εταιρία Παροχής Πιστώσεων		50,00	Ελλάδα	Διαχείριση πιστωτικών καρτών και παροχή λοιτών
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 1		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Herald Ελλάς Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Ανάπτυξης Ακινήτων και Υπηρεσιών 2		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Στάνταρντ Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία	κ	1,25	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Cloud Hellas Μονοπρόσωπη Κτηματική Ανώνυμη Εταιρεία		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων ⁽²⁾	δ			
(Υπό εκκαθάριση) Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε.	η	100,00	Ελλάδα	Υπηρεσίες ακινήτων
(Υπό εκκαθάριση) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών	η	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Vouliagmeni Residence Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Αθηναϊκές Εκμεταλλεύσεις Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε.		100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 2 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	στ	49,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Piraeus Port Plaza 3 Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων	ζ	49,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Τενμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία	ι	100,00	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank Bulgaria A.D.		56,14	Βουλγαρία	Τράπεζα
ERB Hellas (Cayman Islands) Ltd		100,00	Νησιά Cayman	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Berberis Investments Ltd		100,00	Νησιά Channel	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
NEU Property Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Staynia Holdings Ltd		100,00	Κύπρος	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Sagiol Ltd	στ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Macoliq Holdings Ltd	ζ	100,00	Κύπρος	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Eurobank Private Bank Luxembourg S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Τράπεζα
Eurobank Fund Management Company (Luxembourg) S.A.		99,99	Λουξεμβούργο	Διαχείριση κεφαλαίων
Eurobank Holding (Luxembourg) S.A.		100,00	Λουξεμβούργο	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
Grivalia New Europe S.A. ⁽¹⁾		100,00	Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB New Europe Funding B.V.		100,00	Ολλανδία	Παροχή πιστώσεων
ERB New Europe Holding B.V.		100,00	Ολλανδία	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
ERB IT Shared Services S.A.	λ	0,45	Ρουμανία	Επεξεργασία στοιχείων πληροφορικής
Eliade Tower S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Retail Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Seferco Development S.A.		99,99	Ρουμανία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
Eurobank A.D. Beograd		55,80	Σερβία	Τράπεζα
ERB Leasing A.D. Beograd-In Liquidation		17,51	Σερβία	Χρηματοδοτικές μισθώσεις
Reco Real Property A.D. Beograd		100,00	Σερβία	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας
ERB Istanbul Holding A.S.		100,00	Τουρκία	Εταιρεία χαρτοφυλακίου
ERB Hellas Plc		99,99	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Karta II Plc		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion II Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion III Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion IV Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Themeleion Mortgage Finance Plc ⁽¹⁾		-	Ηνωμένο Βασίλειο	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Maximus Hellas Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
Astarti Designated Activity Company		-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων
ERB Recovery Designated Activity Company	γ	-	Ιρλανδία	Εταιρεία ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων

⁽¹⁾ Εταιρεία υπό εκκαθάριση την 31 Δεκεμβρίου 2020.

⁽²⁾ Στο πλαίσιο του Ελληνικού Νόμου 4548/2018, η επωνυμία της εταιρείας τροποποιήθηκε ή είναι σε εξέλιξη η σχετική διαδικασία έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνεται ο όρος «Μονοπρόσωπη».

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Επιπλέον, οι παρακάτω εταιρείες ελέγχονται από την Τράπεζα:

(i) Εταιρείες χαρτοφυλακίου και άλλες εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για τη συγκέντρωση κεφαλαίων: (α) Themeleion III Holdings Ltd, Themeleion IV Holdings Ltd, Themeleion V Mortgage Finance Plc, Themeleion VI Mortgage Finance Plc, Anartyxi APC Ltd και Byzantium II Finance Plc, οι οποίες είναι υπό εκκαθάριση και (β) Karta II Holdings Ltd.

(ii) Εταιρεία η οποία είναι αδρανής: Enalios Αξιοποιήσεις Ακινήτων Α.Ε.Ε.

(iii) Εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους: Finas A.E., Rovinvest A.E., Provet A.E. και Promivet A.E.

(α) Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, Ελλάδα

Τον Ιούνιο 2020, στο πλαίσιο των δεσμευτικών συμφωνιών που η Eurobank Ergasias είχε συνάψει με την doValue S.p.A. τον Δεκέμβριο 2019, η Τράπεζα πούλησε το 80% της θυγατρικής της εταιρείας με την τότε επωνυμία Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις- project "Eurore". Το αποτέλεσμα της συναλλαγής ανήλθε σε € 158 εκατ. κέρδος για την Τράπεζα. Περαιτέρω πληροφορίες παρέχονται στη σημείωση 24.

(β) ERB Hellas Funding Ltd, Νησιά Channel

Τον Ιούνιο 2020, αποφασίστηκε η εκκαθάριση της εταιρείας και η λύση της ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2020.

(γ) ERB Recovery Designated Activity Company, Ιρλανδία

Τον Ιούνιο 2020, η Τράπεζα ίδρυσε την ERB Recovery Designated Activity Company, μια εταιρεία ειδικού σκοπού συγκέντρωσης κεφαλαίων για την τιτλοποίηση δανειακών χαρτοφυλακίων αποτελούμενων από δάνεια στεγαστικά, καταναλωτικά, μικρομεσαίων επιχειρήσεων (SME) και επιχειρηματικά.

(δ) Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων, Ελλάδα

Τον Ιούλιο του 2020, η Τράπεζα υπέγραψε συμφωνία με τη θυγατρική της Staynia Holdings Ltd για τη μεταβίβαση των μετοχών της Piraeus Port Plaza 1 Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και Επιχειρήσεων (PPP1) που κατέχει η Staynia Holdings Ltd στην Τράπεζα. Κατά συνέπεια, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στο PPP1 αυξήθηκε από 51,96% σε 100%.

(ε) Eurobank Finance S.A., Ρουμανία

Η διανομή του τελικού προϊόντος εκκαθάρισης της εταιρείας στους μετόχους της και η λύση της ολοκληρώθηκαν τον Ιούλιο και τον Οκτώβριο 2020, αντίστοιχα.

(στ) Sagiol Ltd, Κύπρος και Piraeus Port Plaza 2, Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2020, η Τράπεζα απέκτησε το 100% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της Sagiol Ltd, η οποία κατείχε το 51% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της κοινοπραξίας της Τράπεζας Piraeus Port Plaza 2, έναντι τιμήματος € 9,1 εκατ. σε μετρητά. Συνεπώς, από τον Ιούλιο του 2020, η Piraeus Port Plaza 2 κατέστη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας.

(ζ) Macoliq Holdings Ltd, Κύπρος και Piraeus Port Plaza 3, Ελλάδα

Τον Οκτώβριο του 2020, η Τράπεζα απέκτησε το 100% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της Macoliq Holdings Ltd, η οποία κατείχε το 51% των μετοχών και των δικαιωμάτων ψήφου της κοινοπραξίας της Τράπεζας Piraeus Port Plaza 2, έναντι τιμήματος € 12,5 εκατ. σε μετρητά. Συνεπώς, από τον Οκτώβριο του 2020, η Piraeus Port Plaza 3 κατέστη θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας.

(η) (Υπό εκκαθάριση) Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε. και (Υπό εκκαθάριση) Anchor Ελληνική Επενδυτική Μονοπρόσωπη Α.Ε. Συμμετοχών, Ελλάδα

Το τέταρτο τρίμηνο του 2020, το μετοχικό κεφάλαιο της (Υπό εκκαθάριση) Real Estate Management Μονοπρόσωπη Α.Ε., αυξήθηκε κατά € 0,07 εκατ. Επιπρόσθετα, τον Δεκέμβριο του 2020 αποφασίστηκε η εκκαθάριση αυτών των εταιριών.

(θ) Tegea Holdings Ltd, Tegea Plc, Anartyxi SME I Holdings Ltd και Anartyxi SME I Plc, Λονδίνο

Το τέταρτο τρίμηνο του 2020, η εκκαθάριση των εταιρειών ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων, ολοκληρώθηκε.

(ι) Τενμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε., Ελλάδα

Τον Δεκέμβριο 2020, η Τράπεζα, απέκτησε το 100% των μετοχών και δικαιωμάτων ψήφου της Τενμπέρκο Ανάπτυξη και Εκμετάλλευση Ακινήτων Μονοπρόσωπη Α.Ε., έναντι τιμήματος € 27,1 εκατ.

(κ) Standard Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία, Ελλάδα

Τον Δεκέμβριο 2020, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Standard Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Κτηματική Εταιρεία κατά € 15,5 εκατ., σε συνέχεια της κεφαλαιοποίησης της υποχρέωσης από χρηματοδοτική μίσθωση, οδήγησε στη μείωση του ποσοστού που διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα στην εταιρεία από 100% σε 1,25%.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

(λ) ERB IT Shared Services S.A., Ρουμανία

Τον Δεκέμβριο 2020, η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας κατά € 5 εκατ. καλύφθηκε πλήρως από τη θυγατρική της Τράπεζας ERB New Europe Holding BV. Συνεπώς, η άμεση συμμετοχή της Τράπεζας στην εταιρεία μειώθηκε από 1,10% σε 0,45%.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Grivalia New Europe S.A., Λουξεμβούργο

Τον Ιανουάριο του 2021 η εκκαθάριση της εταιρείας ολοκληρώθηκε.

IMO 03 E.A.D., Βουλγαρία

Τον Μάρτιο 2021, η Τράπεζα υπέγραψε μία συμφωνία με την NEU 03 Property Holdings Ltd, μία εταιρεία έμμεσα ελεγχόμενη από την Τράπεζα, για τη μεταβίβαση των μετοχών που διακρατούνταν από την IMO 03 E.A.D. στην Τράπεζα. Συνεπώς, κατά το Μάρτιο 2021, το συνολικό πλήρως καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας διακρατείται άμεσα από την Τράπεζα.

24. Επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι επενδύσεις της Τράπεζας σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ανήλθαν σε € 104 εκατ.

Παρακάτω παρατίθενται οι συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2020:

<u>Επωνυμία εταιρείας</u>	<u>Σημείωση</u>	<u>Χώρα εγκατάστασης</u>	<u>Τομέας δραστηριότητας</u>	<u>Ποσοστό συμμετοχής</u>
Femion Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	66,45
(Υπό εκκαθάριση) TEFIN, Ανώνυμος Εταιρεία Εμπορίας Αυτοκινήτων και Μηχανημάτων		Ελλάδα	Εμπορία αυτοκινήτων και μηχανημάτων	50,00
Sinda Enterprises Company Ltd		Κύπρος	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	48,00
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Κεφαλαίου Ανώνυμη Εταιρεία		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	41,67
Global Χρηματοδοτήσεις επενδύσεων Α.Ε.		Ελλάδα	Εταιρεία χρηματοδότησης επενδύσεων	9,91
Famar S.A. ⁽¹⁾		Λουξεμβούργο	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	23,55
Odyssey GP S.a.r.l.		Λουξεμβούργο	Εταιρεία επενδύσεων ειδικού σκοπού	20,00
Eurolife FFH Insurance Group Ανώνυμος Εταιρεία Συμμετοχών		Ελλάδα	Εταιρεία χαρτοφυλακίου	20,00
Alpha Επενδυτικής Περιουσίας Αθηναϊκών Εμπορικών καταστημάτων Α.Ε.		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	30,00
Πείργκα Κύθνου ΙΚΕ		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	50,00
Value Touristiki A.E. Αξιοποίησης και Εκμετάλλευσης Ακινήτων, Ξενοδοχειακών Εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων		Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	49,00
Grivalia Hospitality S.A.		Λουξεμβούργο	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	25,00
Information Systems Impact Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Υπηρεσιών Πληροφορικής		Ελλάδα	Εταιρεία παροχής υπηρεσιών πληροφορικής	15,00
doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	α	Ελλάδα	Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις	20,00
Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Ανώνυμη Εταιρεία	γ	Ελλάδα	Επενδύσεις ακίνητης περιουσίας	18,90

⁽¹⁾ Εταιρεία η οποία είναι υπό εκκαθάριση την 31 Δεκεμβρίου 2020.

(α) doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις, Ελλάδα

Την 5 Ιουνίου 2020, η Eurobank Holdings ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της πώλησης της συμμετοχής της Τράπεζας 80% στην Eurobank FPS Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (σημ. 23). Ως εκ τούτου, από τον Ιούνιο του 2020 η εταιρεία θεωρείται ως συγγενής εταιρεία της Τράπεζας. Επίσης, τον Ιούνιο του 2020, η εταιρεία μετονομάστηκε σε doValue Greece Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις («doValue Greece»).

Επιπροσθέτως, την 22 Οκτωβρίου 2020 το ΔΣ της «doValue Greece», ενέκρινε τη συγχώνευση με την «doValue Greece Συμμετοχών Μονοπρόσωπη Α.Ε.» («doValue Greece Holding»). Πριν τη συγχώνευση, η doValue Greece Holding, η οποία ελεγχόταν πλήρως από την doValue S.p.A κατείχε το 80% του μετοχικού κεφαλαίου της doValue Greece.

Οι εταιρείες συμφώνησαν να συγχωνευθούν δι' απορροφήσεως της doValue Greece Holding από την doValue Greece, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4601/2019, του Ν. 4548/2018, καθώς και του άρθρου 54 του Ν. 4172/2013.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η συγχώνευση ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 2020 αφού έλαβε τις απαραίτητες εγκρίσεις από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές.

Με την ολοκλήρωση της συγχώνευσης ακυρώθηκαν όλες οι υφιστάμενες μετοχές των συγχωνευόμενων εταιρειών και εκδόθηκαν νέες κοινές μετοχές από την απορροφώσα οντότητα, doValue Greece, στους μετόχους της, doValue S.p.A και Eurobank S.A., με αναλογία συμμετοχής 68,5% / 31,5%. Παράλληλα με τη συγχώνευση και σύμφωνα με τις συμβατικές συμφωνίες μεταξύ της Eurobank και της doValue S.p.A, η Eurobank πούλησε στην doValue S.p.A ποσοστό συμμετοχής 11,5% στην doValue Greece έναντι τιμήματος ποσού € 22,7 εκατ., έτσι ώστε η συμμετοχή της Τράπεζας στη συγχωνευθείσα εταιρεία αποκαταστάθηκε στο 20%. Το αποτέλεσμα της συναλλαγής ήταν € 22 εκατ. κέρδος και αναγνωρίστηκε στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)».

(β) Piraeus Port Plaza 2, Ελλάδα

Τον Ιούλιο 2020, η Piraeus Port Plaza 2 έπαψε να αποτελεί κοινοπραξία της Τράπεζας και έγινε κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας (σημ. 23).

(δ) Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Α.Ε., Ελλάδα

Το τρίτο τρίμηνο 2020, στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης χρέους εταιρικού πελάτη της Τράπεζας, Περιγένης Επαγγελματικών Ακινήτων Α.Ε., ιδρύθηκε μία εταιρεία ακινήτων ειδικού σκοπού, στην οποία η Τράπεζα συμμετέχει με ποσοστό 18,90%. Με βάση την εκπροσώπηση της Τράπεζας στο Διοικητικό Συμβούλιο και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων όπως ορίζονται στο καταστατικό της εταιρείας, η Τράπεζα θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην εταιρεία. Ως εκ τούτου, η εταιρεία λογιστικοποιείται ως συγγενής εταιρεία της Τράπεζας.

(ε) Piraeus Port Plaza 3, Ελλάδα

Από τον Οκτώβριο του 2020, η Piraeus Port Plaza 3 δεν αποτελεί κοινοπραξία της Τράπεζας καθώς έγινε θυγατρική εταιρεία της Τράπεζας (σημ. 23).

25. Ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια στοιχεία

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου				
	Οικόπεδα, κτίρια και βελτιώσεις σε ακίνητα τρίτων € εκατ.	Έπιπλα, εξοπλισμός, οχήματα € εκατ.	Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, λογισμικά προγράμματα € εκατ.	Δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽¹⁾ € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Αξία κτήσεως:					
Υπόλοιπο έναρξης	541	136	387	158	1.222
Μεταφορές	(25)	(0)	1	-	(24)
Αγορές	5	2	18	6	31
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης, μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(0)	(1)	(1)	21	19
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση	(8)	-	-	-	(8)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	513	137	405	185	1.240
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:					
Υπόλοιπο έναρξης	(169)	(116)	(338)	(32)	(655)
Μεταφορές	2	0	-	-	2
Πωλήσεις, διαγραφές και προσαρμογή των δικαιωμάτων χρήσης, μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού ⁽²⁾	(1)	1	-	2	2
Αποσβέσεις χρήσεως	(8)	(3)	(11)	(20)	(42)
Ταξινομημένα ως κατεχόμενα προς πώληση	2	-	-	-	2
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(174)	(118)	(349)	(50)	(691)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	339	19	56	135	549

⁽¹⁾ Οι σχετικές υποχρεώσεις από μισθώσεις παρουσιάζονται στις «Λοιπές υποχρεώσεις» (σημ. 34)

⁽²⁾ Αφορά τη λήξη, τις τροποποιήσεις και τις επαναμετρήσεις των δικαιωμάτων χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού. Περιλαμβάνει την επαναμέτρηση από αναθεωρημένες εκτιμήσεις της περιόδου μίσθωσης κατά τη διάρκεια της περιόδου, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα γεγονότα και τις συνθήκες που επηρεάζουν τις ανάγκες στέγασης της Τράπεζας

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, από τα € 135 εκατ. δικαιώματα χρήσης μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού τα € 130 εκατ. αφορούσαν μισθωμένα γραφεία, καταστήματα, τοποθεσίες ATM και κατοικίες και τα € 5 εκατ. οχήματα.

26. Επενδύσεις σε Ακίνητα

Η Τράπεζα εφαρμόζει τη μέθοδο της εύλογης αξίας για την επιμέτρηση των επενδύσεων σε ακίνητα σύμφωνα με το ΔΛΠ 40 «Επενδύσεις σε ακίνητα».

Η κίνηση των επενδύσεων σε ακίνητα αναλύεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου € εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	872
Αγορές	10
Λοιπές μεταφορές	24
Καθαρό κέρδος /ζημιά από τις προσαρμογές της εύλογης αξίας	<u>8</u>
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου ⁽¹⁾	<u>914</u>

⁽¹⁾ Τα δικαιώματα χρήσης των μισθωμένων στοιχείων ενεργητικού που πληρούν τον ορισμό της επένδυσης σε ακίνητα ανέρχονται σε € 14 εκατ.

Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων σε ακίνητα αναγνωρίζονται ως κέρδη στα αποτελέσματα και περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/(έξοδα)». Όλα τα κέρδη/(ζημιές) θεωρούνται ως μη πραγματοποιηθέντα.

Κατά την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, αναγνωρίστηκε στο λογαριασμό εσόδων από μη τραπεζικές υπηρεσίες της κατάστασης αποτελεσμάτων ποσό € 48 εκατ. το οποίο αφορά ενοίκια από επενδύσεις σε ακίνητα. Κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020 δεν υπήρχαν σημαντικές συμβατικές υποχρεώσεις σχετικά με τις επενδύσεις σε ακίνητα.

Οι κύριες κατηγορίες επενδύσεων σε ακίνητα έχουν προσδιοριστεί με βάση τη φύση, τα χαρακτηριστικά και τους κινδύνους που ενσωματώνουν τα ακίνητα αυτά. Οι εύλογες αξίες των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας, οι οποίες κατηγοριοποιούνται στο επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Εμπορικά ακίνητα	908
Οικόπεδα	<u>6</u>
Σύνολο	<u>914</u>

Οι βασικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας είναι η προσέγγιση βάσει του εισοδήματος (κεφαλαιοποίηση εσόδων/μέθοδος προεξοφλημένων ταμειακών ροών) και η προσέγγιση βάσει της αγοράς (συγκρίσιμων συναλλαγών), οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν και συνδυαστικά, ανάλογα με την κατηγορία του ακινήτου που αποτιμάται.

Η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ροών χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας των επενδύσεων της Τράπεζας σε εμπορικά ακίνητα. Η εύλογη αξία υπολογίζεται μέσω της εκτίμησης μίας σειράς μελλοντικών ταμειακών ροών, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένες υποθέσεις σχετικά με τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδιοκτησία των ακινήτων (λειτουργικά έσοδα και έξοδα, δείκτες κενών ακινήτων, αύξηση εισοδήματος), συμπεριλαμβανομένης και της υπολειμματικής αξίας που αναμένεται να έχει το ακίνητο στο τέλος της προεξοφλητικής περιόδου. Για τον υπολογισμό της παρούσας αξίας των εν λόγω ταμειακών ροών εφαρμόζεται κατάλληλο προεξοφλητικό επιτόκιο της αγοράς.

Με την προσέγγιση βάσει εισοδήματος, η οποία χρησιμοποιείται επίσης και για την κατηγορία των επενδύσεων σε εμπορικά ακίνητα, η εύλογη αξία του ακινήτου είναι το αποτέλεσμα από την διαίρεση των καθαρών λειτουργικών εσόδων που παράγονται από το ακίνητο με το επιτόκιο κεφαλαιοποίησης (επιτόκιο απόδοσης).

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η προσέγγιση βάσει της αγοράς χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε εμπορικά ακίνητα και οικόπεδα. Η εύλογη αξία εκτιμάται βάσει δεδομένων για συγκρίσιμες συναλλαγές, είτε αναλύοντας τις πραγματικές συναλλαγές για παρόμοια ακίνητα, είτε χρησιμοποιώντας τις τιμές οι οποίες προκύπτουν μετά την διενέργεια των απαραίτητων προσαρμογών.

Οι αποτιμήσεις επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας πραγματοποιούνται λαμβάνοντας υπόψη την μεγαλύτερη και βέλτιστη χρήση του κάθε περιουσιακού στοιχείου που είναι υλικά, νομικά και οικονομικά εφικτή.

Η κύρια μέθοδος που χρησιμοποιείται για την επιμέτρηση της εύλογης αξίας του χαρτοφυλακίου επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας την 31 Δεκεμβρίου 2020, είναι η μέθοδος των προεξοφλημένων ταμειακών ρών. Τα σημαντικότερα μη παρατηρήσιμα δεδομένα που χρησιμοποιούνται στην επιμέτρηση της εύλογης αξίας του σχετικού χαρτοφυλακίου είναι ο ρυθμός αύξησης του εσόδου από μισθώσεις και το προεξοφλητικό επιτόκιο. Αύξηση στο ρυθμό αύξησης του εσόδου από μισθώσεις θα επέφερε αύξηση της λογιστικής αξίας ενώ αύξηση του προεξοφλητικού επιτοκίου θα είχε το αντίθετο αποτέλεσμα. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κυμαίνεται μεταξύ 7,5% και 12,3%. Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2020, μια αύξηση ή μείωση του προεξοφλητικού επιτοκίου που χρησιμοποιήθηκε στην ανάλυση των προεξοφλημένων ταμειακών ρών κατά 5%, θα κατέληγε σε μια πτωτική ή ανοδική προσαρμογή της λογιστικής αξίας των σχετικών επενδύσεων σε ακίνητα της τάξης των € 21 εκατ. και € 22 εκατ. αντιστοίχως.

Το ξέσπασμα της πανδημίας COVID-19 και οι επακόλουθες απαγορεύσεις κυκλοφορίας επηρέασαν σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα, καθώς και διεθνώς, ιδίως στους τομείς των εμπορικών κέντρων, των καταστημάτων λιανικής (εκτός των υπεραγορών) και της φιλοξενίας. Καθώς η πανδημία Covid-19 εξελίσσεται, η διάρκειά της και το πλήρες εύρος των οικονομικών της επιπτώσεων είναι προς το παρόν άγνωστα. Επιπροσθέτως, δεν υπάρχει αξιόπιστη πληροφόρηση στην αγορά και επαρκής αριθμός συγκρίσιμων συναλλαγών για την ποσοτικοποίηση τυχόν σχετικών επιπτώσεων στην αγορά ακινήτων ή για τον καθορισμό της φύσης τους, ενώ αυτά τα αποτελέσματα ενσωματώνονται συνήθως σταδιακά και με χρονική υστέρηση στις αποτιμήσεις της αγοράς ακινήτων.

Το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας παρουσίασε σημαντική ανθεκτικότητα το 2020 στις πιέσεις από την πανδημία covid-19, κυρίως λόγω της σύνθεσής του, καθώς αποτελείται κυρίως από ακίνητα στέγασης γραφείων και μεγάλα ακίνητα / υπεραγορές, καθώς και των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών του όσον αφορά την ποιότητα των μισθωτών και τους όρους των συμβάσεων μίσθωσης, που ελήφθησαν υπόψη από τους εκτιμητές κατά τον προσδιορισμό της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων της Τράπεζας.

Λόγω των χαμηλότερων επιπέδων συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά ακινήτων, όπως προαναφέρθηκε, έχει εφαρμοστεί υψηλός βαθμός κρίσης για τον καθορισμό των εκτιμώμενων ταμειακών ρών που χρησιμοποιήθηκαν στην εκτίμηση της εύλογης αξίας των επενδυτικών ακινήτων. Ως εκ τούτου, οι αποτιμήσεις από τους επαγγελματίες εκτιμητές αναφέρεται ότι υπόκεινται σε «ουσιώδη αβεβαιότητα εκτίμησης» σύμφωνα με τα Διεθνή Εκτιμητικά Πρότυπα και χρήζουν υψηλού βαθμού προσοχής.

Η Τράπεζα θα συνεχίσει να παρακολουθεί στενά τις επιπτώσεις του οικονομικού περιβάλλοντος στις αποτιμήσεις των επενδυτικών ακινήτων.

27. Υπεραξία και λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

Υπεραξία

Έλεγχος απομείωσης υπεραξίας

Για σκοπούς του ελέγχου απομείωσης, η υπεραξία που αναγνωρίστηκε κατά την απόκτηση της Grivalia κατανεμήθηκε στον επιχειρηματικό τομέα Επενδυτικών Ακινήτων σε επίπεδο Ομίλου, ο οποίος ορίζεται ως η Μονάδα Δημιουργίας Ταμειακών Ρών που αναμενόταν να έχει οφέλη από τη συνένωση αυτή.

Το ανακτήσιμο ποσό του επιχειρηματικού τομέα Επενδυτικών Ακινήτων προσδιορίστηκε με βάση τον υπολογισμό της αξίας λόγω χρήσης (value in use) εφαρμόζοντας επιτόκιο προεξόφλησης 14,9%.

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα αναγνώρισε ζημιά απομείωσης € 160 εκατ. έναντι της υπεραξίας κατά την απόκτηση της Grivalia, η οποία μηδενίστηκε. Η ζημιά απομείωσης αναγνωρίστηκε στις «Ζημίες απομείωσης υπεραξίας» στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων, καθώς η παρατεταμένη αβεβαιότητα που σχετίζεται με την πανδημία Covid-19 επηρέασε τις παραμέτρους κινδύνου που εφαρμόστηκαν για τον προσδιορισμό του ανακτήσιμου ποσού του επιχειρηματικού τομέα. Ως εκ τούτου, οι παράμετροι του μοντέλου απομείωσης επικαιροποιήθηκαν σύμφωνα με τους επιδεινωμένους μακροοικονομικούς παράγοντες και την αυξημένη αστάθεια στις παγκόσμιες αγορές. Επιπροσθέτως, λόγω της διατάραξης της οικονομικής δραστηριότητας, η υλοποίηση επικείμενων επενδυτικών σχεδίων παρουσιάζει σχετική χρονική υστέρηση.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Παρόλο που οι παράμετροι για την εκτίμηση της απομείωσης υπεραξίας έχουν επηρεαστεί αρνητικά από την αβεβαιότητα που προέκυψε λόγω της πανδημίας Covid-19, τα αποτελέσματα της εκτίμησης του υποκείμενου χαρτοφυλακίου επενδύσεων σε ακίνητα είναι μόλις οριακά αρνητικό, ενώ οι νέες εξαγορές παρουσιάζουν αύξηση στην αξία τους. Ειδικότερα, το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε ακίνητα της Τράπεζας επιδεικνύει σημαντική ανθεκτικότητα στις πιέσεις από την πανδημία Covid-19, κυρίως λόγω της σύνθεσής του και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, αντικατοπτρίζοντας παράλληλα την υψηλή ποιότητα των μισθώσεων.

Λοιπά άυλα πάγια στοιχεία

Η κίνηση των λοιπών άυλων πάγιων στοιχείων, η οποία αφορά στην αγορά και στην ανάπτυξη λογισμικών προγραμμάτων αναλύεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου- 31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Αξία κήσεως:	
Υπόλοιπο έναρξης	358
Προσθήκες	42
Μεταφορές	0
Πωλήσεις και διαγραφές	(12)
Απομείωση	(1)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	387
Συσσωρευμένες αποσβέσεις:	
Υπόλοιπο έναρξης	(203)
Αποσβέσεις περιόδου	(18)
Πωλήσεις και διαγραφές	7
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	(214)
Αναπόσβεστη αξία την 31 Δεκεμβρίου	173

28. Λοιπά στοιχεία ενεργητικού

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Απαιτήσεις από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων	708
Ανακτηθέντα περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς και σχετικές προκαταβολές	491
Ενεχυριασμένο ποσό που σχετίζεται με χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	237
Προπληρωμένα έξοδα και δεδουλευμένα έσοδα	81
Απαιτήσεις από φόρο εισοδήματος ⁽¹⁾	16
Λοιπές εγγυήσεις	72
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	160
Σύνολο	1.765

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει παρακρατούμενους φόρους μετά από προβλέψεις.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού ποσού € 160 εκατ., μετά από προβλέψεις αφορούν, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις σχετιζόμενες με (α) προκαταβολές σε προμηθευτές, (β) δημόσιους οργανισμούς, (γ) δραστηριότητες διαχείρισης ακινήτων και (δ) νομικές υποθέσεις.

29. Στοιχεία Ενεργητικού προς πώληση

Ακίνητα

Το Νοέμβριο του 2019, η Τράπεζα, στο πλαίσιο της στρατηγικής του για την ενεργή διαχείριση του χαρτοφυλακίου ακινήτων του (ανακτηθέντα από πλειστηριασμούς, επενδυτικά και ιδιοχρησιμοποιούμενα ακίνητα) έχει συνάψει αρχικές συμφωνίες με υποψήφιους επενδυτές για την πώληση τριών χαρτοφυλακίων ακινήτων συνολικής αξίας € 0,1 δις περίπου. Συνεπώς η πώληση αυτών των χαρτοφυλακίων ακινήτων θεωρήθηκε πολύ πιθανή και από το τέλος του Νοεμβρίου 2019 έχουν ταξινομηθεί ως κατεχόμενα προς πώληση. Η εύλογη αξία, αφαιρουμένων των εξόδων πώλησης αυτών των ακινήτων, σύμφωνα με τις προσφορές που περιλαμβάνονται στις αρχικές συμφωνίες, ήταν χαμηλότερη της λογιστικής τους αξίας. Ως εκ τούτου, αναγνωρίστηκε ζημιά απομείωσης € 24 εκατ. Το τέταρτο τρίμηνο 2019, κατά την επαναμέτρησή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ΔΠΧΑ 5. Μετά την ολοκλήρωση ορισμένων πωλήσεων κατά τη διάρκεια του 2020, η λογιστική αξία αυτών των ακινήτων μειώθηκε στα € 36 εκατ. κατά την 31 Δεκεμβρίου 2020.

Η προθεσμία της αρχικής συμφωνίας για ένα από τα ανωτέρω χαρτοφυλάκια λογιστικής αξίας € 6,1 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2020, έληξε την 30 Απριλίου 2020 χωρίς περαιτέρω παράταση. Ωστόσο, παραμένει η δέσμευση της Τράπεζας για το σχέδιο πώλησης του εν λόγω χαρτοφυλακίου και αυτό εξακολουθεί να διατίθεται ενεργά προς πώληση, ενώ ένας αριθμός πωλήσεων σημαντικών στοιχείων του χαρτοφυλακίου έχει πραγματοποιηθεί. Συνεπώς, το χαρτοφυλάκιο, συνεχίζει να ταξινομείται ως κατεχόμενο προς πώληση την 31 Δεκεμβρίου 2020.

Η πώληση των ακινήτων που ταξινομήθηκαν ως διακρατούμενα προς πώληση, η οποία αρχικά αναμενόταν να ολοκληρωθεί εντός του 2020, παρατείνεται πέραν αυτής της περιόδου λόγω των τρέχοντων έκτακτων συνθηκών που σχετίζονται με την πανδημία Covid-19.

Οι ανωτέρω μη επαναλαμβανόμενες επιμετρήσεις της εύλογης αξίας το 2019 ταξινομήθηκαν στο Επίπεδο 3 της ιεραρχίας εύλογης αξίας λόγω της σημαντικότητας των μη παρατηρήσιμων δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν, χωρίς καμία αλλαγή να έχει συμβεί το 2020.

30. Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

**31 Δεκεμβρίου
2020
€ εκατ.**

Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς την ΕΚΤ

7.231

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) εισήγαγε μια σειρά μέτρων από το Μάρτιο του 2020, με σκοπό την περαιτέρω ενίσχυση της ρευστότητας του τραπεζικού συστήματος, της δραστηριότητας των χρηματαγορών και την παροχή πιστώσεων προς την πραγματική οικονομία για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας Covid-19. Συγκεκριμένα μια σειρά πρόσθετων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (longer term refinancing operations - LTROs) τέθηκε σε ισχύ έως την 24 Ιουνίου 2020, ενώ οι όροι και οι προϋποθέσεις των στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης (targeted longer-term refinancing operations - TLTRO III) έχουν τροποποιηθεί μέσα στο 2020 αναφορικά με τα επίπεδα επιμέτρησης της απόδοσης σε δάνεια, τα ισχύοντα επιτόκια και το επιτρεπόμενο όριο δανεισμού με σκοπό να ενισχύσουν την συνεχή πρόσβαση των νοικοκυριών και επιχειρήσεων στον τραπεζικό δανεισμό στα πλαίσια της έξαρσης της πανδημίας του Covid-19.

Βάσει των τροποποιήσεων, του προγράμματος TLTRO III, μέχρι τον Δεκέμβριο 2020, το επιτόκιο μειώνεται σε -0,5% για την περίοδο από τον Ιούνιο 2020 έως τον Ιούνιο του 2021, ενώ για τις τράπεζες που πληρούν τα απαιτούμενα κριτήρια αναφορικά με τη μεταβολή των χορηγήσεων, το όφελος από την μείωση του επιτοκίου για την προαναφερθείσα περίοδο δύναται να διαμορφωθεί με ανώτατο όριο -1% (δηλ. το ελάχιστο μεταξύ του μέσου επιτοκίου καταθέσεων - 0.5% και του επιτοκίου του -1%). Επιπρόσθετα βάσει της απόφασης της ΕΚΤ τον Ιανουάριο 2021, η μείωση του επιτοκίου στο -0,5%, επεκτείνεται για την περίοδο από τον Ιούνιο 2021 έως τον Ιούνιο 2022 (επίσης με ανώτατο όριο το -1%) με δεδομένο ότι πληρούνται τα όρια χορηγήσεων για την επιπρόσθετη περίοδο παρατήρησης όπως ορίζονται στην προαναφερθείσα απόφαση της ΕΚΤ.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2020, ο δανεισμός μέσω πράξεων μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ ανερχόταν σε € 7,25 δις, χρησιμοποιώντας ως εγγυήσεις, μεταξύ άλλων, ομόλογα ελληνικού δημοσίου, τα οποία έγιναν αποδεκτά για τέτοια είδους χρηματοδοτήσεις σε συνέχεια σχετικής απόφασης της ΕΚΤ, τον Απρίλιο του 2020.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Η Τράπεζα έχει αξιολογήσει τους όρους του προγράμματος TLTRO III και έχει συμπεράνει ότι το πρόγραμμα περιλαμβάνει ένα σημαντικό όφελος σε σχέση με την τιμολόγηση της αγοράς για παρόμοιες εξασφαλισμένες χρηματοδοτήσεις που είναι διαθέσιμες στην Τράπεζα και ότι το όφελος θα πρέπει να λογιστικοποιηθεί ως κρατική επιχορήγηση σύμφωνα με το ΔΛΠ 20. Συνεπώς, η Τράπεζα θεωρεί ότι η ανωτέρω επιχορήγηση στοχεύει να αντισταθμίσει το χρηματοδοτικό κόστος που θα προκύψει κατά τη διάρκεια συμμετοχής του στο TLTRO-III και, ως εκ τούτου, το σχετικό όφελος κατανέμεται συστηματικά ως έξοδο από τόκους.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα έχει αναγνωρίσει σε δεδουλευμένη βάση, το όφελος του «-0,50%» από το TLTRO III για την περίοδο από Ιούνιο 2020 έως τον Ιούνιο του 2021 ποσού € 19,1 εκατ. Η Τράπεζα θα επανεξετάσει τις εκτιμήσεις του αναφορικά με την εκπλήρωση των όρων του προγράμματος TLTRO III που συνδέονται με τα πιο ευνοϊκά επιτόκια και μόλις έχει την εύλογη βεβαιότητα ότι θα επιτευχθούν οι απαιτούμενοι στόχοι σε χορηγήσεις, θα αναγνωρίσει το επιπλέον όφελος στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

31. Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	3.225
Δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς	470
Διατραπεζικός δανεισμός	269
Τρεχούμενοι λογαριασμοί και υπόλοιπα σε διακανονισμό με τράπεζες	174
Σύνολο	<u>4.138</u>

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι εξασφαλισμένες υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα αφορούν κυρίως σε συναλλαγές με χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εξωτερικού, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με εγγύηση κυβερνητικά, εταιρικά ομόλογα, ομόλογα ΕΤΧΣ και καλυμμένες ομολογίες που έχουν εκδοθεί και διακρατηθεί από την Τράπεζα (σημ. 6.2.1.3 και 33). Την 31 Δεκεμβρίου 2020, ο δανεισμός από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και παρεμφερείς οργανισμούς περιλαμβάνει δανεισμό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (European Investment Bank) και από λοιπούς παρεμφερείς οργανισμούς.

32. Υποχρεώσεις προς πελάτες

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Καταθέσεις ταμειευτηρίου και τρεχούμενοι λογαριασμοί	23.027
Προθεσμιακές καταθέσεις	11.251
Συμφωνίες επαναγοράς χρεωγράφων	170
Σύνολο	<u>34.448</u>

Σύμφωνα με τον Νόμο 4151/2013, τα υπόλοιπα των αδρανών καταθετικών λογαριασμών παραγράφονται υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου μετά την παρέλευση εικοσαετίας από την τελευταία συναλλαγή. Κατ' εφαρμογή του νόμου, το 2020 το ποσό που απέδωσε η Τράπεζα στο Ελληνικό Δημόσιο ήταν περίπου € 1 εκατ.

33. Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Ομόλογα από τιτλοποίηση	594
Ομόλογα μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2)	950
Σύνολο	<u>1.544</u>

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις**Ομόλογα από τιτλοποίηση**

Η λογιστική αξία των εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού τίτλων που έχουν εκδοθεί από τις εταιρείες ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων της Τράπεζας, Maximus Hellas DAC και Astarti DAC, και οι οποίοι διακρατήθηκαν από διεθνή θεσμικό επενδυτή (τίτλοι κατηγορίας Α), ανέρχονταν την 31 Δεκεμβρίου 2020 σε € 146 εκατ. και € 145 εκατ., αντίστοιχα.

Την 13 Ιουλίου 2020, η Τράπεζα, μέσω της εταιρείας ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων «ERB Recovery Designated Activity Company», εξέδωσε ομόλογα συνολικής ονομαστικής αξίας € 9,6 δις, με τιτλοποίηση στεγαστικών δανείων, καταναλωτικών δανείων, δανείων μικρομεσαίων επιχειρήσεων και επιχειρηματικών δανείων, τα οποία αποτελούνταν από δύο κατηγορίες τίτλων: (α) υψηλής διαβάθμισης ονομαστικής αξίας € 1 δις και (β) χαμηλής διαβάθμισης μεταβλητού κεφαλαίου ονομαστικής αξίας € 8,6 δις. Οι προαναφερθέντες τίτλοι διακρατήθηκαν πλήρως από την Τράπεζα.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, η Τράπεζα, μέσω της θυγατρικής της εταιρείας ειδικού σκοπού για τη συγκέντρωση κεφαλαίων Karta II plc και μετά από την ακύρωση χρεογράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού λογιστικής αξίας € 400 εκατ. τα οποία εκδόθηκαν από την εν λόγω εταιρεία ειδικού σκοπού και διακρατούνταν από την Τράπεζα, εξέδωσε τίτλους συνολικής ονομαστικής αξίας € 369,6 εκατ., εξασφαλισμένους από ένα χαρτοφυλάκιο δανείων πιστωτικών καρτών, οι οποίοι αποτελούνταν από: (α) τίτλους υψηλής διαβάθμισης (τίτλοι κατηγορίας Α) ονομαστικής αξίας € 303 εκατ. με επιτόκιο Euribor τριμήνου πλέον 230 μονάδες βάσης οι οποίοι πωλήθηκαν μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης σε εταιρεία έκδοσης εμπορικών χρεογράφων εξασφαλισμένων με στοιχεία ενεργητικού (multi-seller Asset-Backed Commercial Paper conduit-ABCP), την οποία διαχειρίζεται διεθνής θεσμικός επενδυτής και (β) τίτλους μειωμένης εξασφάλισης (τίτλοι κατηγορίας Β) ονομαστικής αξίας € 66,6 εκατ., οι οποίοι διακρατήθηκαν από την Τράπεζα. Η συναλλαγή έχει λογιστικοποιηθεί ως δανεισμός με εξασφαλίσεις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η Τράπεζα διατηρεί όλους τους σημαντικούς κινδύνους και τα οφέλη που απορρέουν από την κυριότητα των τιτλοποιημένων στοιχείων ενεργητικού. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία των τίτλων κατηγορίας Α ανέρχεται σε € 303 εκατ.

Κεφαλαιακά μέσα κατηγορίας 2 (Tier 2)

Τον Ιανουάριο του 2018, η Τράπεζα προχώρησε στην έκδοση κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 ονομαστικής αξίας € 950 εκατ., σε αντικατάσταση των προνομιούχων μετοχών που είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο του πρώτου πυλώνα του προγράμματος ενίσχυσης της Ρευστότητας της Ελληνικής Οικονομίας βάσει του Νόμου 3723/2008. Τα προαναφερθέντα κεφαλαιακά μέσα, έχουν διάρκεια δέκα ετών (έως την 17 Ιανουαρίου 2028) με εξαμηνιαία καταβολή τόκων βάσει σταθερού ονομαστικού επιτοκίου 6,41%.

Στο πλαίσιο της διάσπασης με απόσχιση κλάδου (σημ. 4), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι υποχρεώσεις της Eurobank Ergasias (Διασπώμενη) που απορρέουν από κεφάλαια μειωμένης εξασφάλισης της κατηγορίας 2 δεν μεταβιβάστηκαν στην Eurobank S.A. (Επωφελούμενη), η τελευταία σύμφωνα με το Σχέδιο της Πράξης Διάσπασης δεσμεύτηκε ρητά και αμετάκλητα να εκπληρώσει τις σχετικές υποχρεώσεις. Κατά συνέπεια, στις 20 Μαρτίου 2020, η Επωφελούμενη εξέδωσε ένα ομόλογο μειωμένης εξασφάλισης το οποίο έχει όρους αντίστοιχους με εκείνους του TIER 2 που αναφέρθηκαν παραπάνω, το οποίο αποκτήθηκε εξ ολοκλήρου από τη Διασπώμενη. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η λογιστική αξία του τίτλου μειωμένης εξασφάλισης ανήλθε σε €950 εκατ.

Καλυμμένες ομολογίες

Την 2 Νοεμβρίου 2020, έληξαν καλυμμένες ομολογίες ονομαστικής αξίας € 500 εκατ. οι οποίες είχαν εκδοθεί από την Τράπεζα και διακρατούνταν από τρίτους επενδυτές.

Οι απαιτούμενες γνωστοποιήσεις σχετικά με τις εκδοθείσες καλυμμένες ομολογίες, βάσει της Π.Δ.Τ.Ε. 2620/28.08.2009, είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (Εκθεση προς Επενδυτές για τα Προγράμματα Καλυμμένων Ομολογιών).

Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Την 4 Φεβρουαρίου 2021, η Τράπεζα προέβη στην έκδοση νέας καλυμμένης ομολογίας ονομαστικής αξίας € 600 εκατ., πλήρως διακρατούμενης από την Τράπεζα.

Την 22 Φεβρουαρίου 2021, η Τράπεζα προέβη στον πρόωρο τερματισμό της τιτλοποίησης της Maximus Hellas DAC.

Την 22 Μαρτίου 2021, η Τράπεζα προχώρησε στην αναδιάρθρωση της τιτλοποίησης ASTARTI, αυξάνοντας τους τίτλους κατηγορίας Α που κατέχει ένας διεθνής θεσμικός επενδυτής σε € 250 εκατ., ενώ οι τίτλοι κατηγορίας Β, που διακρατούνταν από την Τράπεζα, μειώθηκαν από € 219 εκατ. σε € 98 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

34. Λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Υποχρεώσεις από μισθώσεις	138
Υπόλοιπα σε διακανονισμό ⁽¹⁾	117
Προεισπραγμένα έσοδα και έξοδα δεδουλευμένα	78
Πρόβλεψη αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών για δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο (σημ. 6.2.1.2)	372
Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία (σημ. 35)	39
Παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	97
Πρόβλεψη χρηματοοικονομικής εγγύησης για πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου	38
Λοιπές προβλέψεις	145
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽²⁾	150
Σύνολο	1.174

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει υπόλοιπα σε διακανονισμό που σχετίζονται με τραπεζικές επιταγές και εμβάσματα, συναλλαγές πιστωτικών καρτών και λοιπές τραπεζικές δραστηριότητες.

⁽²⁾ Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι λοιπές υποχρεώσεις ποσού € 150 εκατ. αφορούν κυρίως σε (α) υποχρεώσεις σε προμηθευτές και πιστωτές, (β) εισφορές σε ασφαλιστικούς οργανισμούς, (γ) υποχρεώσεις από λοιπούς φόρους και τέλη και (δ) υποχρεώσεις συναλλαγών.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι λοιπές προβλέψεις ποσού € 145 εκατ. περιλαμβάνουν κυρίως: (α) € 52 εκατ. για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις έναντι της Τράπεζας (σημ. 40), (β) λοιπές προβλέψεις για λειτουργικούς κινδύνους ποσού € 28 εκατ., εκ των οποίων € 22 εκατ. σχετίζονται κυρίως με ανοικτές (αυτές που δεν έχουν παραγραφεί) φορολογικές χρήσεις της θυγατρικής της Eurobank Ergasias A.E., Bancpost S.A., μέχρι την ολοκλήρωση της πώλησής της το 2018 και (γ) € 64 εκατ. για τη συμμετοχή της Τράπεζας σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου των θυγατρικών της, με αρνητική καθαρή θέση, οι οποίες είναι απαραίτητες για τη συνέχιση των δραστηριοτήτων τους.

Η κίνηση των λοιπών προβλέψεων της Τράπεζας παρουσιάζεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου -31 Δεκεμβρίου 2020		
	Εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις υπό αμφισβήτηση € εκατ.	Λοιπά € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	50	94	144
Προβλέψεις περιόδου	8	3	11
Χρησιμοποιηθείσες προβλέψεις	(2)	(1)	(3)
Ανακτήσεις περιόδου	(4)	(3)	(7)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	(0)	(0)	(0)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	52	93	145

Την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου του 2020, αναγνωρίστηκε ποσό € 122,7 εκατ. στα αποτελέσματα της Τράπεζας για παροχές προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία σε σχέση με το Πρόγραμμα Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES) το οποίο αναλύεται περαιτέρω ως εξής: α) ποσό € 117,1 εκατ. για το νέο VES, το οποίο ξεκίνησε από τον Όμιλο τον Σεπτέμβριο 2020 για συγκεκριμένες μονάδες στην Ελλάδα και προτεινόταν σε υπαλλήλους οι οποίοι υπερέβαιναν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό όριο. Το νέο VES, εφαρμόζεται είτε με εφάπαξ αποζημιώσεις, είτε με χορήγηση αδειών μεγάλης διάρκειας όπου οι υπάλληλοι λαμβάνουν ένα ποσοστό του μηνιαίου μισθού, ή με συνδυασμό των προαναφερθέντων, ενώ η εκτιμώμενη ετήσια εξοικονόμηση στα έξοδα προσωπικού ανέρχεται σε € 34,9 εκατ. και β) € 5,6 εκατ. αφορούν το επιπρόσθετο κόστος του νέου προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου (Voluntary Exit Scheme - VES) που ξεκίνησε από την Τράπεζα το 2019 το οποίο προτεινόταν σε υπαλλήλους οι οποίοι υπερέβαιναν ένα συγκεκριμένο ηλικιακό όριο, καθώς και σε υπαλλήλους συγκεκριμένων μονάδων της Τράπεζας ανεξάρτητα από την ηλικία και εφαρμόζεται με τους προαναφερθέντες τρόπους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

35. Υποχρέωση αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Η Τράπεζα σχηματίζει πρόβλεψη αποζημίωσης του προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους υπαλλήλους της στην Ελλάδα και το εξωτερικό, που δικαιούνται εφάπαξ αποζημίωση όταν αυτοί παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης. Η αποζημίωση αυτή υπολογίζεται βάσει των ετών υπηρεσίας και των απολαβών των υπαλλήλων κατά την ημερομηνία συνταξιοδότησης, σύμφωνα με την ισχύουσα εργατική νομοθεσία. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις αποζημίωσης λόγω εξόδου από την υπηρεσία συνήθως εκθέτουν την Τράπεζα σε αναλογιστικούς κινδύνους, όπως ο κίνδυνος επιτοκίου και ο κίνδυνος μεταβολής των μισθών. Ως εκ τούτου, μια μείωση στο προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό της παρούσας αξίας των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών εκροών ή μια αύξηση στους μελλοντικούς μισθούς, θα αυξήσουν την υποχρέωση της Τράπεζας.

Η μεταβολή της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία παρουσιάζεται παρακάτω:

	Περίοδος 20 Μαρτίου- 31 Δεκεμβρίου 2020
	€ εκατ.
Υπόλοιπο έναρξης	46
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	2
Τόκος στην υποχρέωση	1
Κόστος προϋπηρεσίας και (κέρδη)/ζημιές διακανονισμών	51
Επαναμετρήσεις:	
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω μεταβολής των χρηματοοικονομικών παραδοχών	2
Αναλογιστικά (κέρδη)/ζημιές λόγω εμπειρικών αναπροσαρμογών	0
Αποζημιώσεις που πληρώθηκαν	(63)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου	39

Οι αποζημιώσεις που πληρώθηκαν από την Τράπεζα το 2020 στο πλαίσιο της εφαρμογής του Προγράμματος Εθελούσιας Εξόδου (σημ. 34), ανήλθαν σε € 63 εκατ. Η πρόβλεψη αποζημίωσης προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης που είχε σχηματιστεί για τους υπαλλήλους που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα ανήλθε σε € 10 εκατ.

Οι πιο σημαντικές αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (εκφρασμένες σε σταθμισμένους μέσους όρους) παρουσιάζονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2020
	%
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,5
Μελλοντική αύξηση μισθών	2,1

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η μέση διάρκεια της υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία ήταν 16 έτη.

Η ανάλυση ευαισθησίας των σημαντικότερων παραδοχών, με βάση μια εύλογη μεταβολή αυτών, που χρησιμοποιήθηκαν την 31 Δεκεμβρίου παρουσιάζεται παρακάτω:

Η αύξηση/(μείωση) του προεξοφλητικού επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης/(50 μονάδες βάσης), θα είχε ως αποτέλεσμα τη (μείωση)/αύξηση της υποχρέωσης κατά (€ 3,1 εκατ.)/ € 3,4 εκατ.

Η αύξηση/(μείωση) των μελλοντικών μισθών κατά 0,5%/(0,5%), θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση/(μείωση) της υποχρέωσης κατά € 3,4 εκατ./(€ 3,1 εκατ.).

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται στην αλλαγή μιας παραδοχής διατηρώντας τις υπόλοιπες σταθερές. Στην πράξη αυτό δεν είναι σύνηθες να συμβεί και οι μεταβολές σε κάποιες από τις παραδοχές μπορεί να συσχετίζονται.

Οι μέθοδοι και οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την προετοιμασία της παραπάνω ανάλυσης ευαισθησίας είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

36. Μετοχικό κεφάλαιο και διαφορά από έκδοση μετοχών υπέρ το άρτιο

Την 31 Δεκεμβρίου 2020 μετά την διάσπαση της Eurobank Ergasias μέσω της απόσχισης του τραπεζικού κλάδου (σημ. 4), το συνολικό μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας ανέρχεται σε € 4.052 εκατ. διαιρούμενο σε 3.683.244.830 κοινές μετοχές ονομαστικής αξίας € 1,10 εκάστη. Το μετοχικό κεφάλαιο της Τράπεζας είναι πλήρως καταβεβλημένο.

37. Αποθεματικά και αποτελέσματα εις νέον

	Αποθεματικά εύλογης αξίας € εκατ.	Λοιπά αποθεματικά € εκατ.	Αποτελέσματα εις νέον € εκατ.	Σύνολο € εκατ.
Υπόλοιπο την 20 Μαρτίου 2020	273	(34)	(200)	38
Καθαρά κέρδη	-	-	15	15
Χρεωστικοί τίτλοι που επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω λοιπών αποτελεσμάτων απευθείας στην καθαρή θέση	75	-	-	75
Αντιστάθμιση ταμειακών ροών	-	(14)	-	(14)
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) υποχρέωσης αποζημίωσης προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία, μετά από φόρους	-	(2)	-	(2)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2020	347	(50)	(186)	112

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα λοιπά αποθεματικά αποτελούνται κυρίως από: (α) € 49 εκατ. σωρευμένη ζημιά που σχετίζεται με αντιστάθμιση ταμειακών ροών και β) € 1 εκατ. σωρευμένες αναλογιστικές ζημιές μετά φόρων για υποχρεώσεις προς εργαζομένους μετά την έξοδο από την υπηρεσία.

Το αποθεματικό εύλογης αξίας και το αποθεματικό αντιστάθμισης ταμειακών ροών δεν μπορούν να διανεμηθούν.

Μερίσματα

Βάσει των οικονομικών στοιχείων του 2020 και σύμφωνα με το Νόμο περί Ανωνύμων Εταιρειών 4548/2018, δεν επιτρέπεται η διανομή μερίσματος. Επιπλέον, βάσει των όρων που προβλέπονται στην Τριμερή Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Eurobank Holdings, της Τράπεζας και του ΤΧΣ (υπεγράφη 23/3/2020) και του άρθρου 10, παρ. 3 του Νόμου 3864/2010, «περί ιδρύσεως του Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», κατά την περίοδο συμμετοχής του ΤΧΣ στο μετοχικό κεφάλαιο της Eurobank Holdings, το ποσό των μερισμάτων που ενδέχεται να διανεμηθούν στους κατόχους μετοχών, είτε της Eurobank Holdings είτε της Τράπεζας, δεν μπορεί να υπερβεί το 35% των κερδών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 161, παρ. 2 του Νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών 4548/2018.

38. Μεταβιβάσεις χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η Τράπεζα διενεργεί συναλλαγές με τις οποίες μεταβιβάζει χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που έχει αναγνωρίσει, απευθείας σε τρίτους ή σε εταιρείες ειδικού σκοπού.

(α) η Τράπεζα πωλεί χρεόγραφα έναντι μετρητών στο πλαίσιο συμφωνιών επαναγοράς χρεογράφων («repos») και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Επιπλέον, η Τράπεζα ενεχυριάζει έναντι μετρητών τίτλους, καλυμμένα ομόλογα, όπως επίσης δάνεια και απαιτήσεις πελατών και αναλαμβάνει την υποχρέωση να επιστρέψει στον αντισυμβαλλόμενο τα χρήματα που εισέπραξε. Η Τράπεζα μπορεί επίσης να μεταβιβάσει χρεόγραφα στο πλαίσιο του δανεισμού χρεογράφων χωρίς την ανταλλαγή μετρητών ή την δέσμευση άλλων χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ως εγγύηση. Για όλες τις προαναφερθείσες συναλλαγές, η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συναλλαγής. Η σχετική υποχρέωση, όπου υφίσταται, αναγνωρίζεται ανάλογα στις Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες και

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (σημ. 30 και 31), Υποχρεώσεις προς πελάτες (σημ. 32) και Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους (σημ. 33), ως ενδείκνυται.

Η Τράπεζα έχει προχωρήσει σε τιτλοποιήσεις διαφόρων κατηγοριών δανείων (επιχειρηματικών, καταναλωτικών, δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και διάφορες κατηγορίες μη εξυπηρετούμενων δανείων), σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει την υποχρέωση να μεταβιβάσει τις ταμειακές ροές από τα δάνεια στους κατόχους των ομολογιών. Η Τράπεζα εκτιμά ότι διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους, συμπεριλαμβανομένων του σχετικού πιστωτικού και επιτοκιακού κινδύνου, και τις αποδόσεις αυτών των δανείων και ως εκ τούτου δεν τα έχει αποαναγνωρίσει. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω συναλλαγών, η Τράπεζα δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει, πουλήσει ή να ενεχυριάσει τα μεταβιβασθέντα περιουσιακά στοιχεία κατά την περίοδο που διακρατούνται από τις εταιρείες ειδικού σκοπού. Επιπλέον, το δικαίωμα αναγωγής των κατόχων των ομολογιών περιορίζεται μόνο στα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα ομόλογα από τιτλοποιήσεις τα οποία διακρατούνται από τρίτους ανέρχονται σε € 594 εκατ. (σημ. 33).

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Τράπεζας που έχουν πωληθεί ή μεταβιβαστεί, για τα οποία δεν πληρούνται τα κριτήρια αποαναγνώρισης τους από το ενεργητικό της Τράπεζας:

	Λογιστική αξία
	31 Δεκεμβρίου
	2020
	€ εκατ.
Τίτλοι εμπορικού χαρτοφυλακίου	7
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες	15.978
-τιτλοποιημένα δάνεια ⁽¹⁾	6.740
-ενεχυριασμένα δάνεια στο πλαίσιο προγράμματος έκδοσης καλυμμένων ομολογιών	3.707
-ενεχυριασμένα δάνεια σε κεντρικές τράπεζες	5.357
-Λοιπά ενεχυριασμένα δάνεια	174
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	6.040
Σύνολο	22.025

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει εκδόσεις από τιτλοποιήσεις δανείων που διακρατούνται από την Τράπεζα και δεν χρησιμοποιήθηκαν για χρηματοδότηση.

(β) Η Τράπεζα ενδέχεται να πωλήσει ή να ενεχυριάσει εκ νέου τίτλους που έχει δανειστεί ή αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλων («reverse repos»), τους οποίους έχει την υποχρέωση να επιστρέψει. Ο αντισυμβαλλόμενος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και αποδόσεις των τίτλων αυτών και ως εκ τούτου δεν αναγνωρίζονται από την Τράπεζα. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα είχε αποκτήσει μέσω συμφωνιών επαναπώλησης τίτλους ονομαστικής αξίας € 1.154 εκατ., οι οποίοι πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναγοράς με ρευστοποιήσιμη αξία € 1.407 εκατ. Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2020, η Τράπεζα είχε αποκτήσει έντοκα γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου ονομαστικής αξίας € 1.285 εκατ. ως ενέχυρα για συναλλαγές παραγώγων με το Ελληνικό Δημόσιο, τα οποία πωλήθηκαν βάσει συμφωνιών επαναπώλησης με € 1.080 εκατ. ρευστοποιήσιμη αξία.

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η ρευστοποιήσιμη αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν μεταβιβαστεί ή δανειστεί από την Τράπεζα μέσω συμφωνιών δανεισμού τίτλων, επαναπώλησης τίτλων και λοιπών συμφωνιών (σημεία α και β) ανήλθε σε € 14.373 εκατ., ενώ η σχετική υποχρέωση από τις ανωτέρω συναλλαγές ανήλθε σε € 12.289 εκατ. εκ των οποίων € 1.065 εκατ. επαναγορές χρεογράφων συμψηφίζονται στον ισολογισμό έναντι συμφωνιών επαναπώλησης (σημ. 30, 31, 32, 33 και 6.2.1.4). Επιπρόσθετα, τα λοιπά ενεχυριασμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού της Τράπεζας, πέραν αυτών που παρουσιάζονται ανωτέρω, ως εγγυήσεις για συμφωνίες επαναγοράς χρεογράφων, παράγωγα, τιτλοποιήσεις και λοιπές συναλλαγές αναφέρονται στις σημειώσεις 17 και 28.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

39. Μισθώσεις

Η Τράπεζα ως μισθωτής

Η Τράπεζα μισθώνει εγκαταστάσεις για γραφεία και υποκαταστήματα, τοποθεσίες για ΑΤΜ, ακίνητα κατοικίας για το προσωπικό της Τράπεζας και οχήματα.

Η πλειοψηφία των μισθώσεων της Τράπεζας είναι βάσει μακροχρόνιων συμβάσεων (για περίοδο 12 ετών ή περισσότερων στην περίπτωση μισθωμένων ακινήτων), με δικαίωμα επέκτασης ή λήξης της μίσθωσης σύμφωνα με τους όρους κάθε συμβολαίου και των εμπορικών μισθώσεων, ενώ τα οχήματα έχουν συνήθως συμβάσεις μίσθωσης έως 4 έτη. Τα δικαιώματα επέκτασης της Τράπεζας συμπεριλαμβάνονται στους όρους της μίσθωσης όταν, βάσει εκτίμησης, θεωρείται βέβαιο ότι θα ασκηθούν. Για τις συμβάσεις αορίστου υπολειπόμενης διάρκειας την 20 Μαρτίου 2020, η σύμβαση μίσθωσης έχει οριστεί, κατά μέσο όρο, στα 7 έτη για την Τράπεζα, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα σχετικά δεδομένα. Ανάλογα με τους όρους του κάθε συμβολαίου μίσθωσης, τα μισθώματα αναπροσαρμόζονται σε ετήσια βάση σύμφωνα με το δείκτη τιμών καταναλωτή, όπως δημοσιεύεται από την ΕΛΣΤΑΤ, συν ένα συμφωνημένο σταθερό ποσοστό. Πληροφορίες αναφορικά με τις μισθώσεις για τις οποίες η Τράπεζα είναι μισθωτής παρουσιάζονται παρακάτω:

Δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, τα δικαιώματα χρήσης περιουσιακών στοιχείων που περιλαμβάνονται στα ιδιοχρησιμοποιούμενα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ανέρχονται σε € 135 εκατ. (σημ. 25).

Υποχρεώσεις από μισθώσεις

Οι υποχρεώσεις από μισθώσεις οι οποίες περιλαμβάνονται στις λοιπές υποχρεώσεις ανέρχονται σε € 138 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2020 (σημ. 34). Η χρονοανάλυση των υποχρεώσεων από μισθώσεις σύμφωνα με τις συμβατικές μη προεξοφλημένες ταμειακές ροές, παρουσιάζεται στην σημείωση 6.2.3.

Ποσά που έχουν αναγνωριστεί στην κατάσταση αποτελεσμάτων

Οι τόκοι των υποχρεώσεων από μισθώσεις παρουσιάζονται στην σημείωση 7 και τα έξοδα μισθώσεων που σχετίζονται με βραχυπρόθεσμες μισθώσεις ανέρχονται σε περίπου € 2 εκατ.

Η Τράπεζα το 2020 είχε συνολικά € 28 εκατ. ταμειακές εκροές για μισθώσεις.

Η Τράπεζα ως εκμισθωτής

Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει ακίνητα και εξοπλισμό με συμβάσεις χρηματοδοτικών μισθώσεων, με την ιδιότητά του ως εκμισθωτής.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις, σύμφωνα με τα εισπρακτέα, μη προεξοφλημένα μισθώματα, μετά την ημερομηνία αναφοράς παρουσιάζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Εντός ενός έτους	1
1-2 έτη	1
2-3 έτη	0
3-4 έτη	0
4-5 έτη	0
Άνω των πέντε ετών	1
Εισπρακτέα μισθώματα	3
Μη εγγυημένες υπολειπόμενες αξίες	43
Απαιτήσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις	46
Μείον: Μη δεδουλευμένα έσοδα από χρηματοδοτικές μισθώσεις	(3)
Καθαρό ποσό απαιτήσεων από χρηματοδοτικές μισθώσεις	43
Μείον: Συσσωρευμένη πρόβλεψη απομείωσης	(28)
Σύνολο	15

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Λειτουργικές μισθώσεις

Η Τράπεζα εκμισθώνει τα επενδυτικά του ακίνητα σύμφωνα με τους όρους των εμπορικών μισθώσεων. Όταν οι μισθώσεις αυτές δεν μεταφέρουν επί της ουσίας τους κινδύνους και τα οφέλη που συνεπάγεται η κυριότητα των μισθωμένων ακινήτων, η Τράπεζα κατηγοριοποιεί τις μισθώσεις αυτές ως λειτουργικές. Πληροφορίες σχετικά με τις λειτουργικές μισθώσεις των επενδυτικών ακινήτων, συμπεριλαμβανομένων και των εσόδων από μισθώματα τα οποία έχει αναγνωρίσει η Τράπεζα κατά τη διάρκεια του έτους, παρατίθενται στη σημείωση 26.

Η χρονοανάλυση των απαιτήσεων από λειτουργικές μισθώσεις σύμφωνα με τις εισπρακτέες μη προεξοφλημένες καταβολές μισθωμάτων που πρόκειται να εισπραχθούν μετά την περίοδο αναφοράς, παρατίθεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Εντός ενός έτους	64
Από ένα έως δύο έτη	59
Από δύο έως τρία έτη	55
Από τρία έως τέσσερα έτη	52
Από τέσσερα έως πέντε έτη	50
Άνω των πέντε ετών	272
Σύνολο	552

Στο πλαίσιο των μέτρων ελάφρυνσης που ελήφθησαν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την πανδημία Covid-19, η Τράπεζα ως εκμισθωτής προχώρησε σε κάποιες παραχωρήσεις ενοικίου σε μισθωτές που πλήττονται άμεσα από την πανδημία Covid-19. Η συνολική μείωση των απαιτήσεων από μισθώματα λόγω των παραπάνω τροποποιήσεων μισθώσεων έως την 31 Δεκεμβρίου 2020 ανέρχεται σε περίπου στα € 4,2 εκατ. προ φόρων και θα αναγνωριστεί σταδιακά κατά την εναπομένουσα διάρκεια μίσθωσης των αντίστοιχων συμβολαίων μίσθωσης. Το μέρος της μείωσης που αναγνωρίστηκε έως την 31 Δεκεμβρίου 2020 στα «Έσοδα από μη τραπεζικές υπηρεσίες» ανέρχεται περίπου στα € 0,6 εκατ.

Οι παραχωρήσεις ενοικίου που χορηγήθηκαν στην Τράπεζα ως μισθωτή έως την 31 Δεκεμβρίου 2020, ως άμεση συνέπεια της πανδημίας Covid-19, δεν ήταν σημαντικές.

40. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και λοιπές δεσμεύσεις

Η Τράπεζα παρουσιάζει τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με πιστωτικό κίνδυνο και τις οποίες ανέλαβε στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της που σχετίζονται με τις δανειοδοτήσεις στις ακόλουθες τρεις κατηγορίες: α) χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, οι οποίες αναφέρονται σε εγγυήσεις και σε πιστωτικές επιστολές σε αναμονή που φέρουν τον ίδιο πιστωτικό κίνδυνο όπως τα δάνεια (υποκατάστατα πιστώσεων), β) δεσμεύσεις για την επέκταση της πίστωσης, οι οποίες περιλαμβάνουν ρητές δεσμεύσεις που είναι ανέκκλητες μέχρι τη λήξη της πίστωσης ή μπορούν να ανακληθούν μόνο μετά από σημαντικό δυσμενές γεγονός και γ) άλλες δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο, οι οποίες αφορούν ενέγγυες πιστώσεις και άλλες εγγυήσεις μεσαίου και χαμηλού κινδύνου σύμφωνα με τον Κανονισμό 575/2013/ΕΕ.

Οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο αναλύονται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2020 € εκατ.
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις	1.140
Χρηματοοικονομικές εγγυήσεις σε εταιρείες ειδικού σκοπού της Τράπεζας για έκδοση EMTN	30
Λοιπές δεσμεύσεις που συνδέονται με πιστωτικό κίνδυνο	300
Ανέκκλητες δεσμεύσεις πιστωτικών ορίων	676
Σύνολο	2.146

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2020 οι δεσμεύσεις που σχετίζονται με τον πιστωτικό κίνδυνο οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 ανήλθαν σε € 5 δις και περιλαμβάνουν ανακλητές δανειακές δεσμεύσεις ποσού € 2,4 δις και εγγυήσεις ποσού € 0,5 δις, που σχετίζονται με δραστηριότητες χρηματοδότησης των θυγατρικών, για τις οποίες το ισοδύναμο δεσμευμένο ποσό εμφανίζεται στις «Υποχρεώσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα». Η ανάλυση ανά στάδιο για το ΔΠΧΑ 9, των παραπάνω σχετικών δεσμεύσεων και το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης € 372 εκατ. παρατίθενται στη σημείωση 6.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εκδώσει χρηματοοικονομική εγγύηση για τον πιστωτικό κίνδυνο Ελληνικού Δημοσίου ποσού € 0,24 δις για την εξασφάλιση της οποίας έχει γίνει ισόποση κατάθεση βάσει σχετικής συμφωνίας ενεχυρίασης (σημ. 28).

Λοιπές δεσμεύσεις

(α) Η Τράπεζα υπέγραψε με το Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRB), συμβάσεις αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής και παροχής εξασφάλισης ποσού € 16 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου 2020, το οποίο αντιπροσωπεύει το 15% της υποχρέωσης πληρωμής στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης (Single Resolution Fund – SRF) για την εισφορά εξυγίανσης των ετών 2016-2020.

Βάσει των ανωτέρων συμβάσεων, στις οποίες προβλέπεται η παροχή ισόποσης εξασφάλισης σε μετρητά, η Τράπεζα ανέλαβε να καταβάλλει στο SRB ποσό ύψους έως το ποσό της αμετάκλητης δέσμευσης πληρωμής, σε περίπτωση αξίωσης εκτέλεσης και απαίτησης για πληρωμή από αυτό αναφορικά με μια ενέργεια εξυγίανσης. Η εν λόγω εξασφάλιση σε μετρητά έχει αναγνωρισθεί ως χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού στον ισολογισμό της Τράπεζας (σημ. 28).

(β) Την 31 Δεκεμβρίου 2020, οι συμβατικές δεσμεύσεις για την απόκτηση ιδιοχρησιμοποιούμενων ενσώματων και άυλων πάγιων στοιχείων ανήλθαν σε € 29 εκατ.

Επίδικες υποθέσεις

Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η πρόβλεψη που έχει αναγνωρισθεί για μια σειρά επίδικων υποθέσεων έναντι της Τράπεζας ανέρχεται σε € 52 εκατ. Το εν λόγω ποσό περιλαμβάνει € 34 εκατ. για μία εκκρεμή δικαστική υπόθεση, η οποία σχετίζεται με την απόκτηση του Νέου Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου το 2013.

Επιπλέον, η Τράπεζα έχει εισέλθει σε μια σειρά από δίκες, στο πλαίσιο της ασκήσεως των συνήθων δραστηριοτήτων της, οι οποίες βρίσκονται είτε σε πρώιμο ακόμη είτε σε προχωρημένο δικαστικό στάδιο. Η οριστική διευθέτηση των υποθέσεων αυτών μπορεί να απαιτήσει ανά περίπτωση την πάροδο ορισμένου χρόνου με την εξάντληση των κατά νόμο προβλεπόμενων ενδίκων μέσων από τα διάδικα μέρη. Η Διοίκηση, λαμβάνοντας υπόψη τη γνώμη της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών, δεν αναμένει ότι θα υπάρξει εκροή πόρων και συνεπώς θεωρεί ότι δεν απαιτείται η αναγνώριση πρόβλεψης.

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης της διάσπασης δι' απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της Eurobank Ergasias («Διασπώμενη»), η «Επωφελούμενη», δηλαδή η Τράπεζα, υποκαθίσταται ως καθολική διάδοχος της Διασπώμενης (επί του παρόντος η Eurobank Holdings) στο σύνολο της μεταβιβαζόμενης σε αυτήν περιουσίας (ενεργητικό και παθητικό – σημ. 4), ενώ οι αγωγές που εκκρεμούν και στις οποίες η Διασπώμενη ήταν εμπλεκόμενο μέρος και συνδέονται με την απόσχιση του τραπεζικού κλάδου, θα συνεχίσουν αυτοδικαίως (ipso jure) από την Τράπεζα ή κατά της Τράπεζας.

Κατά της Τράπεζας έχουν ασκηθεί, μεταξύ άλλων, ένδικα βοηθήματα και ένδικα μέσα με τη μορφή αγωγών, αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων, ανακοπών κατά διαταγής πληρωμής και εφέσεων σε σχέση με την εγκυρότητα των όρων παροχής δανείων σε ελβετικό νόμισμα. Έως σήμερα, η συντριπτική πλειονότητα των αποφάσεων των πρωτοβάθμιων και των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων που έχουν εκδοθεί, έχουν κρίνει υπέρ των θέσεων της Τράπεζας. Για ορισμένες πτυχές των δανείων σε ελβετικό νόμισμα υπήρχε δικαστική αγωγή ενώπιον της πλήρους Ολομέλειας του Αρείου Πάγου που είχε αφετηρία ατομική αγωγή. Η απόφαση που εκδόθηκε την 18 Απριλίου 2019 ήταν υπέρ της Τράπεζας.

Επί της συλλογικής αγωγής η οποία είχε ασκηθεί εκ μέρους ενώσεως καταναλωτών, εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 2018 θετική για την Τράπεζα απόφαση του Εφετείου Αθηνών η οποία απέρριψε για ουσιαστικούς λόγους την αγωγή. Η απόφαση έχει προβληθεί από τις ενώσεις καταναλωτών με αίτηση αναιρέσης της οποίας η ακρόαση πραγματοποιήθηκε την 13 Ιανουαρίου 2020 και εκκρεμεί η ανακοίνωση της απόφασης.

Σε κάθε περίπτωση η Διοίκηση της Τράπεζας παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις, προκειμένου να καθορίσει ενδεχόμενες λογιστικές επιπτώσεις, σύμφωνα με τις λογιστικές αρχές της Τράπεζας.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

41. Γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού

Πληροφορίες σχετικά με γεγονότα μετά την ημερομηνία ισολογισμού αναφέρονται στις εξής σημειώσεις:

Σημείωση 2.1 – Πλαίσιο σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

Σημείωση 5 – Διαχείριση ιδίων κεφαλαίων

Σημείωση 6.2 – Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Σημείωση 23 – Συμμετοχές σε θυγατρικές εταιρείες

Σημείωση 30 – Υποχρεώσεις προς κεντρικές τράπεζες

Σημείωση 33 – Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους

Σημείωση 44 – Διοικητικό Συμβούλιο

42. Συνδεόμενα μέρη

Την 20 Μαρτίου 2020, η Eurobank Ergasias (« η Διασπώμενη») ανακοίνωσε ότι εγκρίθηκε η διάσπαση της μέσω απόσχισης του τραπεζικού κλάδου της και η ίδρυση ενός νέου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος («Διάσπαση») με την επωνυμία «Τράπεζα Eurobank Ανώνυμη Εταιρεία» (« Τράπεζα»), ενώ την 23 Μαρτίου 2020 «η Διασπώμενη» μετονομάστηκε σε «Eurobank Ergasias Υπηρεσιών και Συμμετοχών Ανώνυμη Εταιρεία» (« Εταιρεία» ή «Eurobank Holdings») (σημ. 4). Σε συνέχεια των ανωτέρω τα βασικά μέλη της Διοίκησης (ΒΜΔ) της Διασπώμενης παρέμειναν ως ΒΜΔ της Τράπεζας. Επιπλέον, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) της Eurobank Holdings είναι το ίδιο με το ΔΣ της Τράπεζας, ενώ κάποια μέλη εκ των ΒΜΔ της Τράπεζας παρέχουν υπηρεσίες στην Eurobank Holdings σύμφωνα με τους όρους της σχετικής συμφωνίας μεταξύ των δύο εταιρειών. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, το ποσοστό των κοινών μετοχών με δικαίωμα ψήφου της Εταιρείας που κατέχει το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) ανέρχεται σε 1,40%. Το ΤΧΣ θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Εταιρεία βάσει των διατάξεων που προβλέπει ο Νόμος 3864/2010, όπως είναι σε ισχύ, τη Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας την οποία έχει υπογράψει η Διασπώμενη με το ΤΧΣ την 4 Δεκεμβρίου 2015 και την Τριμερή Σύμβαση Πλαισίου Συνεργασίας μεταξύ της Τράπεζας, της Εταιρείας και του ΤΧΣ, η οποία υπεγράφη την 23 Μαρτίου 2020. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα του ΤΧΣ βάσει του προαναφερθέντος πλαισίου παρέχονται στην ενότητα «Έκθεση διαχείρισης και δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης» των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Eurobank Holdings για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2020.

Επιπλέον, τον Δεκέμβριο 2019, η Fairfax Financial Holdings Ltd έλαβε τις απαιτούμενες κανονιστικές εγκρίσεις σε σχέση με την αύξηση της συμμετοχής της στη Διασπώμενη, η οποία προέκυψε, το ίδιο έτος, από τη συγχώνευση της τελευταίας με την Grivalia Properties REIC. Κατά συνέπεια, ο όμιλος Fairfax, ο οποίος την 31 Δεκεμβρίου 2020 κατέχει το 31,27% του μετοχικού κεφαλαίου της μητρικής Εταιρείας, θεωρείται ότι ασκεί ουσιώδη επιρροή στην Eurobank S.A..

Η Τράπεζα πραγματοποιεί τραπεζικές συναλλαγές με τα συνδεόμενα μέρη στο σύνηθες πλαίσιο των εργασιών της και σε καθαρά εμπορική βάση. Οι συναλλαγές αυτές περιλαμβάνουν δάνεια, καταθέσεις και εγγυήσεις. Επιπλέον, στο σύνηθες πλαίσιο των επενδυτικών τραπεζικών εργασιών του, η Τράπεζα ενδέχεται να κατέχει χρεωστικούς και συμμετοχικούς τίτλους των συνδεόμενων μερών.

Τα υπόλοιπα των συναλλαγών με (α) θυγατρικές, (β) τη Eurobank Holdings (γ) τον όμιλο Fairfax, (δ) τα ΒΜΔ και τις εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ και (ε) τις συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες, καθώς και τα αντίστοιχα έσοδα και έξοδα παρουσιάζονται παρακάτω:

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

31 Δεκεμβρίου 2020					
Eurobank Holdings € εκατ.	Fairfax Group € εκατ.	Θυγατρικές ⁽²⁾ € εκατ.	ΒΜΔ ⁽¹⁾ και Εταιρείες που ελέγχονται ή ελέγχονται από κοινού από ΒΜΔ € εκατ.	Συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες € εκατ.	
Δάνεια και απαιτήσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ⁽³⁾	-	-	624,66	-	-
Απαιτήσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	0,10	58,00	-	-
Χαρτοφυλάκιο επενδυτικών τίτλων	-	-	3,05	-	-
Δάνεια και απαιτήσεις από πελάτες ⁽³⁾	-	9,02	1.335,92	4,69	16,44
Λοιπά στοιχεία ενεργητικού	0,40	0,45	4,52	0,27	65,31
Υποχρεώσεις προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	-	-	2.940,77	-	-
Υποχρεώσεις από παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα	-	-	1,85	-	-
Υποχρεώσεις προς πελάτες	15,89	0,15	283,17	17,97	106,44
Υποχρεώσεις από πιστωτικούς τίτλους	950,17	-	-	-	-
Λοιπές υποχρεώσεις ⁽³⁾	1,60	-	375,63	0,55	18,70
Εκδοθείσες εγγυήσεις ⁽⁴⁾	-	-	680,64	0,01	2,00
Ληφθείσες εγγυήσεις	-	-	-	0,02	-
Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου					
Καθαρά έσοδα από τόκους	(35,30)	0,12	13,28	-	(2,62)
Καθάρως έσοδα από τραπεζικές αμοιβές και προμήθειες	(0,52)	-	11,32	-	10,12
Έσοδα από μερίσματα	-	-	-	-	0,29
Αποτελέσματα χαρτοφυλακίου συναλλαγών	-	-	(0,85)	-	(0,02)
Λοιπά λειτουργικά έσοδα/(έξοδα)	(1,73)	2,68	3,18	(10,96)	(9,77)
Προβλέψεις για πιστωτικούς κινδύνους από δάνεια και απαιτήσεις και αμοιβές είσπραξης απαιτήσεων	(1,33)	(0,00)	(88,61)	-	(41,37)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνονται τα βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας και τα στενά συγγενικά τους πρόσωπα.

⁽²⁾ Εισφορές κεφαλαίου και λοιπές συναλλαγές με τις θυγατρικές της Eurobank S.A. περιλαμβάνονται στη σημ.23.

⁽³⁾ Το ποσό των € 10,96 εκατ. σχετίζεται με τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με την Grivalia Managment Company A.E. για την διαχείριση των ακινήτων του Ομίλου.

⁽⁴⁾ Επιπλέον, από την 31 Δεκεμβρίου 2020, έχουν εκδοθεί εγγυήσεις € 0,5 δις που σχετίζονται κυρίως με τις δανειοδοτικές δραστηριότητες των θυγατρικών τραπεζών για τις οποίες το αντίστοιχο δεσμευμένο ποσό περιλαμβάνεται παραπάνω στις «Υποχρεώσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα».

Για την περίοδο από 20 Μαρτίου έως 31 Δεκεμβρίου 2020, δεν υπήρξαν σημαντικές συναλλαγές με το ΤΧΣ. Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2020 τα δάνεια, μετά από προβλέψεις, που δόθηκαν σε εταιρείες οι οποίες ελέγχονται από την Τράπεζα βάσει σχετικών συμφωνητικών ενεχυρίασης των μετοχών τους (σημ. 23) ήταν € 0,3 εκατ.

Μετά την αξιολόγηση του ανακτήσιμου ποσού της χρηματοδότησης της Τράπεζας σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες της, αναγνωρίστηκε ζημία απομείωσης ύψους € 82 εκατ. για τα δάνεια, τις απαιτήσεις της Τράπεζας και τις δεσμεύσεις που σχετίζονται με τις πιστώσεις προς τις θυγατρικές, συγγενείς και κοινές επιχειρήσεις, κυρίως για να αντικατοπτρίζουν τις λογιστικές αξίες των δανειακών χαρτοφυλακίων τους. Την 31 Δεκεμβρίου 2020, η αντίστοιχη πρόβλεψη απομείωσης ανήλθε σε € 362 εκατ.

Παροχές προς τα βασικά μέλη της Διοίκησης (μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και λοιπά βασικά μέλη της Διοίκησης της Τράπεζας)

Οι αμοιβές των βασικών μελών της Διοίκησης που αφορούν σε βραχυπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 4,63 εκατ., ενώ εκείνες που αφορούν σε μακροπρόθεσμες παροχές ανέρχονται σε € 0,7 εκατ. Επιπλέον, την 31 Δεκεμβρίου 2020 η Τράπεζα έχει σχηματίσει μια υποχρέωση καθορισμένων παροχών για τα ΒΜΔ ποσού € 1,82 εκατ., ενώ το αντίστοιχο κόστος για τη χρήση στην κατάσταση αποτελεσμάτων ανέρχεται σε € 0,05 εκατ. και οι αναλογιστικές ζημιές οι οποίες αναγνωρίστηκαν στα λοιπά αποτελέσματα απευθείας στην καθαρή θέση σε € 0,06 εκατ.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

43. Εξωτερικοί Ελεγκτές

Η Τράπεζα έχει υιοθετήσει Πολιτική για την Ανεξαρτησία των Εξωτερικών Ελεγκτών στην οποία ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιτρεπόμενες και μη επιτρεπόμενες υπηρεσίες που μπορούν να παρασχεθούν από τους ελεγκτές της Τράπεζας, πέρα από τις υπηρεσίες υποχρεωτικού τακτικού ελέγχου. Για οποιοσδήποτε τέτοιες υπηρεσίες που υφίσταται πρόθεση να ανατεθούν στους ελεγκτές της Τράπεζας, υπάρχουν συγκεκριμένοι ελεγκτικοί μηχανισμοί προκειμένου η Επιτροπή Ελέγχου της Τράπεζας να διασφαλίζει ότι υπάρχει ικανοποιητική σχέση μεταξύ των ελεγκτικών και των μη ελεγκτικών εργασιών.

Οι συνολικές αμοιβές που κατέβαλλε η Τράπεζα στον ανεξάρτητο ελεγκτή KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές για ελεγκτικές και λοιπές υπηρεσίες που της παρασχέθηκαν αναλύονται ως ακολούθως:

	Περίοδος 20 Μαρτίου - 31 Δεκεμβρίου 2020
	€ εκατ.
Τακτικός έλεγχος ⁽¹⁾	(1,2)
Φορολογικό πιστοποιητικό	(0,2)
Λοιπές ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,4)
Μη ελεγκτικές υπηρεσίες	(0,0)
Σύνολο	(1,8)

⁽¹⁾ Περιλαμβάνει αμοιβές για τον υποχρεωτικό έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

Σημειώνεται ότι, οι αμοιβές για τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες του τακτικού ελεγκτή της Τράπεζας KPMG Ορκωτοί Ελεγκτές Α.Ε. Ελλάδα, ανήλθαν σε € 0,03 εκατ.

44. Διοικητικό Συμβούλιο

Την 20 Μαρτίου 2020, εγκρίθηκε από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων η διάσπαση της Eurobank Ergasias A.E. μέσω απόσχισης τραπεζικού κλάδου και η ίδρυση του νέου πιστωτικού ιδρύματος της εταιρείας με την επωνυμία Eurobank S.A.

Στο άρθρο 18 των τελικών και μεταβατικών διατάξεων του καταστατικού της «Eurobank S.A.» παρέχεται, μεταξύ άλλων, η σύνθεση και η θητεία του πρώτου Διοικητικού Συμβουλίου της.

Επιπρόσθετα:

- Ο κ. Θεόδωρος Καλαντώνης, υπέβαλε την παραίτησή του, με ισχύ από την 3 Απριλίου 2020.
- Το Δ.Σ. την 8 Απριλίου 2020 όρισε ως νέα ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη τους την κ. Αλίκη Γρηγοριάδη και την κ. Ειρήνη Ρουβιθά Πάνου σε αντικατάσταση των παραιτηθέντων, με ισχύ της παραίτησής τους από την 8 Απριλίου 2020, ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών κ.κ. Richard Boucher και Νικολάου Μπέρτσου, και η θητεία αυτών θα λήξει ταυτόχρονα με τη θητεία των υπολοίπων μελών του Δ.Σ.
- Ο κ. George Myhal, υπέβαλε την παραίτησή του, με ισχύ από τις 10 Δεκεμβρίου 2020. Το Διοικητικό Συμβούλιο με την απόφασή του την ίδια ημερομηνία διόρισε την κα Cinzia Basile ως νέα ανεξάρτητη μη εκτελεστική διευθύντρια, σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους κ. George Myhal για θητεία ίση με την υπολειπόμενη θητεία του παραιτηθέντος μέλους.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο με την απόφασή της 10ης Δεκεμβρίου 2020 διόρισε τον κ. Ανδρέα Αθανασόπουλο ως νέο εκτελεστικό διευθυντή σε αντικατάσταση του παραιτηθέντος εκτελεστικού διευθυντή κ. Θεόδωρου Καλαντώνη για ίση με την υπολειπόμενη θητεία του παραιτηθέντος μέλους.
- Το Διοικητικό Συμβούλιο με την απόφασή του με ημερομηνία 28 Ιανουαρίου 2021, διόρισε την κα Ευθυμία Δέλη ως νέα εκπρόσωπο του ΤΧΣ και μη εκτελεστικό μέλος του ΔΣ της Eurobank σε αντικατάσταση του αποχωρούντος κ. Δημήτρη Μίσκου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3864/2010 και της Σύμβασης-Πλαισίου με το ΤΧΣ, για ισότιμη θητεία με την υπολειπόμενη θητεία του παραιτηθέντος μέλους.

Σημειώσεις στις Οικονομικές Καταστάσεις

Κατόπιν των ανωτέρω, η σύνθεση του Δ.Σ. έχει ως εξής :

Γ. Ζανιάς	Πρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Γ. Χρυσικός	Αντιπρόεδρος, Μη Εκτελεστικό μέλος
Φ. Καραβίας	Διευθύνων σύμβουλος
Σ. Ιωάννου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Κ. Βασιλείου	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Α. Αθανασόπουλος	Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Β. Ρ. Martin	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Α. Γρηγοριάδη	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ι. Ρουβίθα- Πάνου	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ρ. Kakar	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ζ. Mirza	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Σ. Basile	Μη Εκτελεστικό Ανεξάρτητο μέλος
Ε. Δελή	Μη Εκτελεστικό μέλος (εκπρόσωπος του ΤΧΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 3864/2010)

Αθήνα, 12 Απριλίου 2021

Γεώργιος Π. Ζανιάς
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 414343
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Φωκίων Χ. Καραβίας
Α.Δ.Τ. ΑΙ - 677962
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Χάρης Β. Κοκολογιάννης
Α.Δ.Τ. ΑΝ - 582334
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ FINANCE ΟΜΙΛΟΥ
GROUP CHIEF FINANCIAL OFFICER